

ఆధ్యాత్మిక, జ్యోతిష, వాస్తు, ఆరోగ్యాది అనేక విషయాలు తెలుసుకోండి... ఫేస్ బుక్

ఆధ్యాత్మిక గ్రంథ వింయం



Like us to follow

@mohanpublications

మోహన్ పబ్లికేషన్స్

కోటగుమ్మం, లాజండా హోటల్ ఎదుట,
రాజమహేంద్రవరం - 533101.



భాగవతకథ

దశమ కాండము

గ్రంథకర్త - శ్రీ ప్రభుదత్త బ్రహ్మచారి

అనువాదం - శ్రీ కుందుర్తి వేంకట సరస్వయ్య

శ్రీ రామ

శ్రీ భాగవత దర్శనము

భాగవతకథ

[దశమ ఖండము]

శ్లో॥ వ్యాసశాస్త్రోప వనతః సుమనాంసి విచిన్పరా,
కృతావై ప్రభుదత్తేన మాలా భాగవతీ కథా॥



గ్రంథకర్త:

శ్రీ గంధ ప్రభువత్త బ్రహ్మచారిగామ

అనువాదకుఁడు:

శ్రీరామశరణ్ కుంఠర్తి వేంకటనరసయ్య



ప్రకాశకులు:

శ్రీరామ శరణ మందిరము, బుద్దాం.

నామ ప్రయాగ.

కాపీరైటు.]

1964

[వెల: రు. 2-50.

విషయనూచిక

౧. దక్షయజ్ఞమున సతీదేవి భస్మమగుట	1
౨. దక్షధిక్కారము - శివక్రకోపము	10
3. శివక్రకోపము - వీరభద్రోత్పత్తి	17
౪. దక్షయజ్ఞ విధ్వంసనమునకు వీరభద్రుడు వెళ్లుట	23
౫. దువ్రపాన్వదులచే దక్షయజ్ఞ విధ్వంసము	31
౬. జగత్తు శివుని క్రీడాస్థలము	43
౭. శివాశివుల వివాహము	53
౮. దేవతలు బ్రహ్మకడకు వెళ్లుట	64
౯. బ్రహ్మ శివునికడకు వెళ్లుట	73
౧౦ కైలాసముయొక్క అరుపవశోభ	82
౧౧. బ్రహ్మచర్యదేవతలకు మహాదేవుని పర్యవేక్షణము	90
౧౨. శివుడు దక్షయజ్ఞము పూర్తిచేసినది కలగి వచ్చుచుండుట	101
౧3. దక్షయజ్ఞ పునరోద్ధానము	109
౧౪. దక్షయజ్ఞమున విష్ణువు ప్రత్యక్షమగుట	115
౧౫. దక్షయజ్ఞమున నందరు భగవంతుని స్తుతించుట	124
౧౬. దక్షయజ్ఞ సమాప్తి	130
౧౭. సతీదేవి పార్వతీగా పుట్టుట	137
౧౮. శివపార్వతీ వివాహము	161
౧౯. మమపవిత్ర శివచరిత్రోదయము	194
౨౦. అధర్మవివరము	213

శ్రీరామ

భాగవతకథ

దక్షయజ్ఞమున సతీదేవి భస్మమగుట

(౧౯౮)

శ్లో॥ తతః స్వభర్తృశ్చరణాంబుజాసవమ్

జగద్గురోశ్చింతయతీ న చాపరమ్,

దదర్శదేహో హతకల్మషా సతీ

సద్యః ప్రజజ్వాల సమాధిజాగ్నినా॥

— శ్రీ భాగ. ౪. స్కం. ౪ అ. ౨౭ శ్లో.

గీ. అమ్మహాత్ముని యంకపీఠమ్మునందు
నాదరంబున నుండు దేహంబు దక్షు
వలని దోషంబునను విడువంగఁదలఁచి
తాత్పఁ దనువున ననిలాగ్ని ధారణములు.

వ. ఇట్లు ధరియించి గతకల్మషంబైన దేహంబుగల సతీదేవి నిజ
యోగ సమాధిజనితంబైన వహ్నిచేఁ దత్క్షణంబ దగ్ధమయ్యె
నంత.
— శ్రీమదాంధ్రమహాభాగవతము.



భగవంతుని చరణములందు ప్రేమ యున్నచో నా
ప్రేమలోఁ జచ్చుటయు సమరత్వమును బొందుటయే. చందన
మును వాసన చూడుము, సుగంధము నొసంగును. అరుగఁ
దీసినను సుగంధము నొసంగును. నఱకినను సుగంధము నొసం

గును. అగ్నిలోఁ గాల్చినను నింకను నధికసుగంధము నొసంగును. ప్రభు పాదపద్మములందు ప్రేమకలిగినను భగవంతునితో సంబంధమును బెట్టుకొనినను నవగుణములును గుణములగును. కోపమును జెందుటయు, ఆత్మహత్య నొనర్చుకొనుటయు రెండును బాపములే; కాని వీని సంబంధము శివుని ప్రేమతో నున్నచో నది దోషముగాక గుణమగును. గోపికలకు శ్రీకృష్ణుని యందు ప్రేమకలదు. వారికి కామమున్నను భగవత్సంబంధముచే వారు శ్లాఘనీయులైరి. కంసుఁడు, జరాసంధుఁడు, శిశుపాలుఁడు మొదలగువారు భగవంతుని ద్వేషించిరి. కంసుఁడు భయముచే నిత్యమాతనిఁ జింతించుచుండెను. భగవత్సంబంధముచే నాతని యపరాధములన్నియును క్షమింపఁబడినవి. భగవంతునిచేతఁ జచ్చి యాతఁడు పరమపదమును బొందెను. సర్వజ్ఞుఁడును, సర్వాత్మయు సగు ప్రభువును శిశుపాలుఁడు తిట్టుచుండెడువాఁడు; కాని యేమైనది? బురదను విసరిన బురదయే పడును, పాలను విసరినఁ బాలే పడును. తిట్టుట పాపమైనను ఆతఁ డితరులను దిట్టక భగవంతునే తిట్టెను. అందువలన నాతని క్షుద్రజ్యోతి భగవంతుని దివ్యజ్యోతిలోఁ గలిసినది. ఆతఁడు సంసారబంధమునుండి శాశ్వతముగ ముక్తుడయ్యెను.

మైత్రేయమహాముని యిట్లనెను:- “విదురా! సతీదేవి నివిధవిధముల దక్షుని సమ్మూఖమున శివమహిమను జెప్పినను నాతఁ డహంకారవశమున లక్ష్యపెట్టకపోవుటచే సతీదేవి ప్రాణమొసంగుటకు నిశ్చయించుకొనెను. ఆ యజ్ఞమండపమందే యామె యా దక్షునివలన నుత్పన్నమైన అశుద్ధశరీరము నంత మొనర్చుటకు సంకల్పించి యిట్లనెను:- “తండ్రీ! నీ శిరస్సునఁ

బాపము తాండవించుచున్నది. నీవు శివద్రోహివైనావు. శివద్రోహితో సంబంధమును బెట్టుకొనుట యట్లుంచుడు, ఆతనితోఁ బలుకుటయును బాపమే. ఆతని ముఖము జూచినను బాపము సంభవించును. నా యీ శరీరము నీవలన నేర్పడినది. కావున నిది శివుని కుపయోగపడదు. శివుఁడు సరళతావశమున - బోళా శంకరుఁ డగుటచే - నిన్నుఁ బరీక్షింపకయే నన్ను గ్రహించినాఁడు. ఆతఁడు కృపాసాగరుఁడు. పరుల దోషమును జూచుట ఆతఁ డెఱుంగఁడు. ఎవరైన బొరపాలున విషాన్నమును దినుచో వెంటనే వమనము గావించి పొట్టనుండి వేరుచేయవలయును. తన శరీరమున బుట్టినదికదా యని మల మూత్రముల నెవరును నాదరింపరు కదా ! క్రుల్లిన యంగమును ఖండించి శేషాంగ శ్రేణికి రక్షణమొనర్చుట బుద్ధిమంతుల లక్షణము. అట్లే నేనీ శరీరమును వదలి అన్యశరీరమును ధరించి శివసేవ చేయుదును.

ఆ యంతర్యామియగు ప్రభువు నా మనోగతములగు విషయములన్నిటి నెఱుఁగును. ఛాయ శరీరమును వదలనట్లును, పృథివిని గంధము వదలనట్లును, జలము తన శీతలత్వమును వీడనట్లును, అగ్నినుండి దాహకశక్తి వేఱుకానట్లును నెన్నడును నేను శివునకు వేరుగ నుండఁజాలను. ఆతఁడు నాకు సర్వస్వము, ప్రాణేశ్వరుఁడు, జీవనధనము. అయినను నీ సంసర్గముచే నీ శరీరమిచ్చ డాతనికి ఉపయోగించుటలేదు. ఇక దీనిని నేను ధరింపను. నీవు చూచుచుండగనే భస్మమొనర్చెదను.”

‘శరీరమును వదలుట మాటలుకాదు, ఈమె యూరక బెదరించుచున్నది. ఒకవేళ వదలినను నాకేమిహాని? సతీదేవి

మరణించినదని నే నిదివఱకే నిశ్చయించుకొంటిని. బ్రదికియుండిన నేమి? చచ్చిన నేమి?' అని దఱ్ఱుడనుకొని క్రోధోద్రేకమున నాతఁడిట్లనెను:- “నీవు చావనైన చావుము లేక నీయింటికి వెళ్లుము. నాకు నీతో నేమియును సంబంధములేదు. అందఱుముందు తన తండ్రి నిట్లవమానము గావించిన కుమార్తె చచ్చుటయే మేలు. నీవు నా శరీరమునుండి పుట్టినను అఘోరియు, అశుచియు, బ్రేతాచరణ మొనర్చు శివుని సంసర్గముచే నీవు తాఁకరానిదాన వైతివి.”

సతీదేవి విదిలించుకొని యిట్లనెను:- “తండ్రి! ఇంక ముదరనీయకుఁడు. ఈ సాంసారికులతో శివుని బోల్పుకుము. ఆతనికి విధినిషేధములు లేవు; ఆతఁడు విధినిషేధముల కతీతుఁడు. అందఱును స్వభావానుసారముగ వర్తించుచుండ మన మితరులను నిందించుట కధికారమేమున్నది? శివుఁడు స్వభావమునకుఁ బరుఁడు. శాస్త్రములందు నివృత్తిమార్గము, ప్రవృత్తిమార్గములని రెండేమార్గములున్నవి. ఈ రెంటికిని అధికారులు వేఱువేఱుగ నున్నారు. శివుఁ డీ రెంటికినిఁ బరుఁడు. నీ కీ దంభయజ్ఞమున నల్లనిపొగచే దృష్టి మసగయగుటయేకాదు అంతఃకరణముకూడ మసిపారినది. నీవు శివుని మహిమమును దెలిసికొనఁజాలవు. నీవు ద్వేషవశమున శివుని నిందించుచున్నావు. ఆతని పదవిని నీవు పొందఁజాలవు.”

రోషస్వరమునఁ దఱ్ఱుఁ డిట్లనెను:- “శివుని పదవి శివునకే ఁడనిమ్ము. భగవంతుని దయవలన నా పదవి మా కెన్నటికి నక్కఱలేదు. ఒక్క వస్త్రమైనను లేక నిర్లజ్జుడై దిగంబరిగఁ తిరుగుచు, భిక్షుమెత్తుకొనుచు నాఁకలికి కడుపునిండకున్న

నుమ్మొత్త, జిల్లేడాకులను మెసఁగు దిగంబరి యైశ్వర్యము పగ వానికై నను వలను.”

సతీదేవి యిట్లనెను:- “నీ వీ స్వాహాకారమునే సర్వస్వ మనుకొనుచున్నావా? వీరందఱును నీ కూడును దిని నిన్నుఁ బ్రశంసించుచున్నారు. ఇదియే నీ సర్వస్వమనుకొనుచున్నావా? మా యైశ్వర్యమును ద్యాగులు, మహాత్ములు, జ్ఞానులు, ధ్యానులు యోగులుమాత్రమే గ్రహింపఁగలరు. నీబోటిమూఢు లీ బాహ్యఁడంబరమునే సమస్తముగ భావించుచున్నారు. ద్వేష వశమునఁ బెద్దవారిని విరోధించి శివునిఁ దిరస్కరించి, విధిహీన ముగఁ జేయఁబడిన యజ్ఞ మెన్నటికిని సఫలము కాఁజాలదు. నీ యీ యజ్ఞము నశింపఁగలదు. నీవు దీని నైశ్వర్యముగ భావించుచున్నావు. నీ యీ యైశ్వర్యము నా నాథుని చరణ ధూళిలోని ఒక్కకణమునకై నను బోలదు.”

దక్షుఁడు శుష్కహాస మొనర్చి ఉపేక్షాస్వరమున నిట్ల నెను:- “అందుకనియే నీవు పిలువని పేరంటమునకు వచ్చితివి. నీ యిల్లు ఐశ్వర్యమయమైనదగుచో నీ వచ్చటి కేల వెళ్లవు? నాకు ఆహ్వానపత్రిక అందలేదు, నా నాథునకు పిలుపంద లేద నియు, గుడ్డలు గోచులు పెట్టలేదనియు, మా భాగములను మాకీయలేదనియు, మా జీవికను హరించినారనియు జగడమాడ నేల? నీ నాథుఁ డైశ్వర్యశాలియగుచో నీ వీ చిన్న విషయము కొఱకై చచ్చుట కేల సిద్ధపడెదవు?”

సతీదేవి యిట్లనెను:- “తండ్రీ! నీ గుడ్డ గోచులకొఱకు నేను వాచిపోయియుండలేదు. శివుని సమ్ముఖమున నష్టసిద్ధు

లును, సవసిధులును సదా చేతులు కట్టుకొని నిలిచియుండును. నే నాతని యాజ్ఞ నుల్లంఘించి వచ్చితిని. అతఁడు సర్వజ్ఞఁడు. నీ భానముల నన్నిటి నెఱుఁగును. మోహవశమున నేనాతని యాజ్ఞలను మన్నింపలేదు. అతఁడు కడుదయాళుఁడు. నేసిప్పుడు వెళ్లి సను కాదనఁడు. సన్నుంచుకొనును. కాని నేనేమొగము పెట్టుకొని అతని సమీపమునకుఁ బోవుదును ? ఇప్పు డతఁ డెన్నఁడైనను నెగతాళికి నీ సంబంధమున, నీ గోత్రకారణమున సన్ను దాక్షాయణి యని పిలుచుచో సిగ్గుచే నేను చావవలసి నదే. ఆ సమయమున నే నాతనివైపు చూడఁజాలను. అందు వలన నేడు నా యీ శరీరమును నీ సంబంధమునుండి శాశ్వత ముగఁ ద్రెంచివేసెదను. ఈ మలిసంసర్గమును, దూషితదేహ మును అగ్నియందు గాల్చి, శుద్ధమొనర్చి - నా పాపమునకుఁ బ్రాయశ్చిత్తమొనర్చుకొని, నేను శివసేవ కధికారిణి నగుదును.”

మైత్రేయమహాముని యిట్లనెను:- “వినురా! ఇట్లు పలికి సతీదేవి మెదలక ఊరకుండెను. ఆమె వాఙ్మిరోధము కావించెను. చిత్తమును జంద్రమశాళి చరణములందు లగ్నము కావించెను. శుద్ధజలమున మూఁడుసార్లారాచమించెను. ఆమె దత్తుని ఆసనమునైన స్పర్శింపలేదు. వేలపైననే కూర్చుండెను. ఆ సమయమున నామె తనకు నాల్గువైపులనున్న పచ్చని చీరెచెఱుగులను సర్దుకొనెను. పద్మాసనమును వైచుకొని కూర్చుండెను. సూర్యాస్తమయసమయమున సరోవరములోని కమలములు ముకుళించినటుల నామె కమలనేత్రములు రెండును మూసికొనెను. చంద్రునివలె నామె దేదీప్యమానమగు ముఖమండలము ప్రకాశించుచుండెను. హృదయమున నిరంతరము ధ్యాన

మొనర్చుచుండెను. ఆమె బాహ్యాగ్ని సృష్టింపనై సృష్టింప లేదు. క్రోధమును ద్యజించెను. యోగాగ్నినఁ బ్రజ్వలింపఁ జేసెను.

శరీరస్థితి ప్రాణాపానములచేతనే యుండును. నాభికిక్రింద వస్తిప్రదేశమున సమానవాయువుండును. నాభికిపైన హృదయ ప్రదేశమందుఁ బ్రాణవాయువుండును. ప్రాణము పైకి లాగు చుండును. అపానము క్రిందకు లాగుచుండును. ఈ రెంటికని మధ్య నాభిప్రదేశమందు సమానవాయువుండును. ఆ రెండును సమతూకముగ నుండును. వానివలసనే శరీరము నిలుచును. సమానవాయువు వీనిని వదలెనా ప్రాణాపానములు వేరుగును. అప్పు డీ జీవాత్మ యీశరీరమును వదలిపోవును. పావులగువారు, అధోగతులై మరణకాలమున వారి ప్రాణము మల మూత్ర ద్వారములకుండా క్రిందుగా వెడలును. ఊర్ధ్వగతికిఁ బోవువారి ప్రాణము కన్నులు, ముక్కులు, నోరు మొదలగు ద్వారముల కుండా పోవును. మనః, ప్రాణ, వీర్యేంద్రియములను వశమం దుంచుకొనిన వారి ప్రాణము బ్రహ్మాండమును భేదించుకొని దశమద్వారమున వెడలును. ఇట్టి యోగి మృత్యువును జయించును. సాధారణముగఁ బ్రాణము, వీర్యము వీనిగతి క్రిందకు డిండును. ఇవి విషయసమ్మూళమునఁ గ్రిందకుఁ బోవుచుండును; కాని యోగులు ప్రాణమును వశమందుంచుకొందురు. వారిష్టము వచ్చినపుడు ప్రాణములను స్వేచ్ఛగా విడువఁగలుగుదురు. సతీదేవి యోగాభ్యాసముచేతనే శరీరమును ద్యజించెను.

ఆమె మొట్టమొదట ఆసనమును దృఢము కావించుకొని, ప్రాణాపానములను సమాన మొనర్చెను. అనఁగా

మూఁడింటినిఁ గలిపి నాభిదేశమున స్థిరమొనర్చెను. నాభిచక్రమునుండి లేవఁదీసి మెల్లమెల్లఁగాఁ దత్తచ్చక్రములయొక్క భూత, దేవతా, బీజాక్షరములను లయమొనర్చుచుఁ బ్రాణములను హృదయచక్రమునకుఁ గొనివచ్చెను. హృదయమునుండి లేపి కంఠమునకుఁ గొనివచ్చి, మరల భ్రుకుటియొక్క ఆజ్ఞాచక్రమునకుఁ గొనివచ్చి సావధానముగ స్థిరమొనర్చెను. అపరిపక్వయోగియైనవాఁడు ప్రాణములను గంఠభాగమునకుఁ దెచ్చుట చాలకష్టము; ఏలననఁగాఁ గొంచెము పొరపాటు జరిగెనా ప్రాణము వెంటనే కన్నులు, చెవులు, ముక్కు నోరు మొదలగు చిద్రములకుండా వెడలిపోవును. అందువలనఁ గంఠచక్రమునుండి ఆజ్ఞాచక్రమునకుఁ బ్రాణములను దీసికొని వచ్చుటలోఁ దొందఱపాటు పనికిరాదు. మిక్కిలి జాగ్రత్తగా జాలంధర బంధముద్వారా ఆయాద్వారపు నాడులను బిగించి ఆజ్ఞాచక్రమునకుఁ బ్రాణములను దీసికొని వచ్చెదరు. అచ్చటనుండి వాయువును మూర్ధమందలి సహస్రారచక్రమునకుఁ గొని వచ్చెదరు. లోకములను జూచు కోరిక యున్నచో సూక్ష్మ శరీరమును వెంటదీసికొని యోగి వెళ్లును. క్రమముగ మాయావరణము లన్నిటినిఁ ద్రెంచుకొని ముక్తుఁడగును. దీనిని గ్రమముక్తి యందురు. ఇట్టికోరిక లేకున్నచో నీ దేహాత్మనే సర్వాంతర్యామియగు ఆత్మయందు లీనము గావించెదరు.

సతీదేవి ముక్తస్వరూపిణి. ఆమెకు ముక్తిప్రదాతయగు శివుఁడు కావలయును. అందువలన శరీరమందు వాయువును అగ్నిని భావనచేసి యా శరీరమును యోగాగ్నియందు భస్మ మొనర్చెను. అందఱును జూచుచుండఁగనే

సతీదేవి శరీరము భస్మమయ్యెను. ఆమె నిర్జీవయయ్యెను. దశదిశలను హాహాకారములు చెలరేగెను. సమస్త దేవదానవ, యక్ష, రాక్షస, గుహ్యక, భూత, ప్రేత, పిశాచాదులు దక్షుని ధిక్కరించుచుండిరి. అందఱు హృదయములు శంకాభయములచే నిండిపోయెను. నలుదిశల కోలాహలము చెలరేగెను.”

మైత్రేయ మహాముని యిట్లనెను:— “విదురా! సతీదేవి యోగాగ్నిలో భస్మముకాఁగానే యజ్ఞముయొక్క సమస్త శ్రీ విలీనమయ్యెను. ఇప్పుడా యజ్ఞము స్మశానభూమివలె గనబడుచుండెను. అందఱు చిత్తములు చింతాక్రాంతము లయ్యెను. స్త్రీలందఱును హా సతీ! యని రోదనము చేయసాగిరి. సర్వత్ర శోకము వ్యాపించెను. దక్షుని ముఖమును దిగజారిపోయెను. ఆతఁడు కొంచెమైన స్థిరముగ నుండఁజాలకపోయెను.”



దక్ష ధిక్కారము - శివగణ ప్రకోపము.

(౧౯౯)

శ్లో॥ సోఽయం దుర్మహృదయో బ్రహ్మధుక్ చ,
లోకేఽపకీర్తిం మహతీమవాప్స్యతి ।

యదంగజాం స్వాం పురుషద్విడుద్యతామ్
స ప్రత్యక్షేధన్మృతయేఽపరాధ తః॥

— శ్రీభాగ. ౪ స్కం. ౪ అ. 3౦ శ్లో.

గీ. దుష్టచిత్తుండు బ్రహ్మబంధుండు నయిన
యీతఁ డనయంబుఁ దా నపఖ్యాతిఁ బొందు
నిందఁబడి మీఁద దుర్గతి జెందుఁగాక
యనుచు జనములు వలుకు నయ్యవసరమున.

— శ్రీమదాంధ్రమహాభాగవతము.



కొందఱు స్వార్థ వశమునను, ఈ ర్ష్యా వశమునను
సత్కార్యములను గూడ నిందించెదరు. కొందఱు భయవశము
నను, లోభవశమునను సతరులను బ్రసన్నుల నొనర్చుటకై
దుష్టకార్యములనైనను బ్రశంసించుచుందురు. కాని మానసికముగ
సర్వులు నిందితకార్యమును నిందించెదరు, ప్రశంసితకార్యమును
బ్రశంసించెదరు. అట్లు కాకున్నచోఁ బ్రపంచమందు శుభకార్య
మొనర్చుటలో నెవనికినిఁ బ్రవృత్తి యుండదు. సర్వసమర్పణము
నకు మహత్వమేమియు నుండదు. పరిస్థితివశమున నెవఁడైన
నేదైనఁ బలికినను జివరకు సత్కార్యముల కాదరమును,
గుత్సితకార్యముల కనాదరమును బ్రపంచమునఁ గలుగును.

మైత్రేయ మహాముని యిట్లనెను:- “విమరా! అందఱును జూచుచుండఁగనే సతీదేవి యోగాగ్నిఁ బ్రజ్వలింపఁ జేసికొని శరీరమును ద్యజించెను. ఇప్పుడామె శరీరము ‘ఇ’ శక్తి రహితమై ‘శవ’ మయ్యెను. దిశలం దంధకారము వ్యాపించెను. లజ్జావశమున సూర్యదేవుఁడు ముఖమును గప్పకొనెను. దిశలన్నియును నీహారరూపమగు ముసుఁగును వైచుకొనినవి. భూత, ప్రేత, పిశాచము లాహాకారము చేయసాగినవి. గగన చారులగు దేవతాగణము త్రాహి త్రాహి యనుచు ‘చెఱుపు జరిగినది, చెఱుపు జరిగిన’దనిరి. కొందఱు దేవాంగన లిట్లనిరి:- “అయ్యో! సతీదేవి తన శరీరమును వ్యర్థముగఁ ద్యజించినది.”

ఇంకొకతె యిట్లనెను:- “శరీరత్యాగ మొనర్చుట యట్లుంచుఁడు, పాపమెంతో ప్రేమతోఁ దండ్రుమీఁద భక్తిచేఁ బరువిడి వచ్చినది. ఏదో బీదయింటిదియును గాదు. సమస్త చరాచర విశ్వమునకు స్వామియగు విశ్వనాథున కర్థాంగిని. అట్టి యామెయెడల దక్షుని కిట్టి వ్యవహారము సర్వధా అనుచితము.”

అంత నింకొకతె యిట్లనెను:- “ఎంతటి క్రూరులైనను దన పిల్లలందు బ్రేమ పెట్టుకొందురు. సింహ, వ్యాఘ్ర, శరభాదులన్నియును దమ పిల్లలను బ్రేమించును. సతీదేవి మిక్కిలి ఉదారచిత్త. ప్రాణులందఱకు నాదరపాత్ర. ఆమెను దిరస్కరించి దక్షుఁడు సుఖమును బొందఁజాలఁడు. ఈతనికి సర్వత్ర అపకీర్తి కలుగును. అందఱితనిని ధిక్కరించెదరు.”

ఇట్లెన్ని నోళ్లుండిన నన్ని మాటలు. లోకులందఱును వివిధ విధములఁ జర్చించుకొనుచుండిరి. ఇచ్చట శివపార్వద గణము సతీదేవియొక్క ప్రాణత్యాగమును గాంచి అత్యంత కుపితులైరి. వారు తమ స్వామినికి అవమానము జరుగుటచేఁ గ్రుడ్లులైరి. ఆమె ప్రాణమును వదలఁగానే వారందఱు క్రోధము నకు మేఱలేకుండెను. వారత్యంత కుపితులై తమతమ యస్త్ర శస్త్రములను గైకొని దక్షుని జంపుటకుఁ బరువిడిరి. వారు యజ్ఞ విధ్వంసనము చేయసాగిరి. అచ్చటనున్న వారందఱును జంపుటకు సిద్ధపడిరి. ఆ భూత పిశాచుల యీ యభిప్రాయమును గ్రహించి దక్షుఁడు తన యజ్ఞమున కాచార్యుఁడగు భృగు మహర్షి తో నిట్లనెను:- “స్వామీ! ఈ భూత ప్రేత పిశాచాది శివగణములు చాల యుపద్రవము కావించుచున్నారు. మీ మంత్రసిద్ధినిఁ గొంచెముగఁ జూపింపుఁడు, కాకున్న యజ్ఞమును నాశమొనర్చెదరు.”

ఇది వినఁగానే భృగుమహర్షి యిట్లనెను:- “మీరు చింతింపకుఁడు. నా మంత్రములముం దీ భూత, ప్రేత, పిశాచము లేమియును జేయఁజాలరు. నేను వీరందఱును బారఁద్రోలెదను.” ఇట్లు పలికి భృగుమహర్షి యజ్ఞవిఘ్నముల నొనర్చువారిని నాశనమొనర్చు మంత్రములను సాంగోపాంగముగ సస్వరముగఁ బఠించి విధ్యుక్తముగ నగ్నియందు హోమము గావించెను. ఆతని మంత్రముల కమోఘమగు శక్తి గలదు. ఆతఁడు మంత్రములను విధ్యుక్తముగ సిద్ధికావించుకొనెను. అవి యెన్నడును వ్యర్థమగు మంత్రములు కావు. ఆతఁ డా మంత్రములద్వారా దక్షిణాగ్నియందు హవనముచేయఁగానే యజ్ఞకుండమునుండి

ఋభువను దేవగణము లుద్భవించిరి. వారు సోమపులు. వారికి యజ్ఞమందు సోమపానమున కధికారము కలదు. యజ్ఞములందు విఘ్నములొనర్చువారిని నాశమొనర్చుటయే వారి పని. యజ్ఞములలో సాధారణముగా భూత, ప్రేత, పిశాచ, రాక్షసాది తమోగుణప్రధానులగు దేవతలే విఘ్నము లొనర్చుచుందురు. వారిని నాశమొనర్చుటకు బ్రహ్మతేజముచే దేదీప్యమానులగు నీ దేవగణములే సమర్థులు. అందువలన వీరు యజ్ఞభాగమున కధికారులైరి. యజ్ఞకుండమునుండి బయలు వెడలుగానే ఋభువులు, చేతులం దగ్నిని గ్రహించి యజ్ఞవిధ్వంసనేచ్ఛచే ముందుకు దుముకుచున్న శివగణములను బాదిరి. బ్రహ్మతేజముచే దేదీప్యమానులైన దేవతల ప్రహారమును భరింపలేకపోవుటచే వారందఱును బారిపోయి నిలుచుండిరి. వారు పారిపోవుటను గాంచి దక్షుఁడు మిక్కిలి యానందమును జెందెను. ఒక విఘ్నము వచ్చి అది తప్పిపోయినది. భృగుమహర్షి కిని మిక్కిలి హర్షము కలిగెను. నా మంత్రములలో నెంతటి శక్తి కలదు! ఇంతటి ప్రబలులగు గుహ్యక, ప్రమథ, భూత, ప్రేత, పిశాచ, భేతాళాదులు భయముచే దశదిశలును బాటిపోవుచున్నారు. ఇది క్షణికమగు శాంతిప్రయోగమనుసంగతి వీరికి తెలియదు.

అంత విదురుఁడిట్లాడి గెను:-“స్వామీ! దక్షుఁడు ప్రత్యక్షముగ నన్యాయపథమున నున్నాఁడు. ఆతని యజ్ఞమును దంభ యజ్ఞమే. శివగణములు సర్వసమర్థములు. వారి క్రోధమును న్యాయమే. అట్టియెడ శివగణము లేలఁ బరాజితులైరి? న్యాయమార్గమునఁ బోవుచున్నను ధర్మరక్ష జరుగదని తేలుచున్నది.”

ఇది విని మైత్రేయమహాముని యిట్లనెను:— “విదురా! నీ ప్రశ్న గూఢమైనది. దీనిని నీవు బాగుగా శ్రద్ధతోఁ దెలిసికొనవలయును. దక్షుని యజ్ఞము ద్వేషపూర్ణమైన దనుట సత్యమే యైనను గానిలో శాస్త్రీయవిధి యధాసాధ్యముగ గమనింపఁబడుచున్నది. ఏమైన గానిండు. దేవపూజాది శుభ కర్మ లున్నవి. ఈ యజ్ఞకారణమున నాతని దంభ, పాపండ్, అహంకారముల బల మింకను నధికమైనది. కర్మ నిష్ఫలము కాదు. అది యేదోవిధముగ వృద్ధికావించును. స్వస్థపురుషుఁడు ఘృతమును దినినచోఁ దేజో బల పరాక్రమాదులు వృద్ధినిఁ బొందును. కాని యా ఘృతమునే కాసరోగి తినినచో నా ఘృతము శారీరకబలమును వృద్ధిపొందింపకపోఁగా రోగబలమునే వృద్ధినిఁ బొందించును. బలవత్తరమగు నధర్మము నిర్బలమగు ధర్మము నణఁచివేయును. ప్రబల తమోగుణము మంద సత్త్వగుణము నణఁచివేయును. హిరణ్యకశిపు, హిరణ్యాక్షాది దైత్యులు తమోగుణప్రధానులే. రాత్రింబవళ్లు అన్యాయము, అత్యాచారములే చేయుచుండెడువారు. అయినను బ్రబల తమస్సు సత్త్వమును గప్పివేసెను. దేవతలు వారిముందు పారిపోవలసి వచ్చెను. భగవంతుఁడును దేవతలు ప్రార్థింపఁగా నాతఁ డిట్లనవలసివచ్చినది:— “నాయనలారా! ఇంకను వేచియుండవలెను. ఇప్పుడింకను నేను జంపఁజాలను. కాలమాసన్నము కాఁగానే వారికివారే చంపఁబడుదురు. కాలమును బ్రతీక్షింపుఁడు.” ఆ తమస్సు ప్రహ్లాదుని ప్రబల సాత్త్వికభావముచేఁ గప్పఁబడఁగా భగవానుఁడు స్తంభమునుండి బయలు వెడలి అందఱముందఱ హిరణ్యకశిపునిఁ జంపెను. సామెత కలదు —

ప్రపంచములో దుర్బలులకు గతి లేదు, ప్రబలతలోనే సిద్ధికలదు. నిర్బలుఁడు వైరమునుబెట్టుకొనిన వానికి వినాశమే కలుగును. కాని వైరముపెట్టుకొన్నను బ్రబలునితోడను, శత్రుత్వమును బెట్టుకొన్నను సత్యంత పరాక్రమవంతునితోడనే. చాలమంది అసురులు వైరభావమున భగవంతునితో శత్రుత్వమునువహించి ముక్తులైరి.

దక్షుని అభిమానగర్వములు, ప్రభావైశ్వర్యములు ఈ సాధారణ భూతప్రేత పిశాచములకంటెఁ బ్రబలమైనవి. కావున శివగణములు పరాజితులై పారిపోయిరి. అందఱకంటెఁ బరాక్రమములగు శివగణములు రాఁగానే వీరందఱ తేజస్సు హతమారి పోగలదు. వీరందఱును దాము చేసినపనికి ఫలమును బొందఁగలరు. అందఱకును ఫల మనుభవమునకు రాగలదు. శివగణము ఏఱిఏఱి అందఱకును దడి తగిలింపఁగలరు.”

ఇది విని విదురుఁ డిట్లనెను:- “స్వామీ! విషయము నాకు తెలిసినది. జయ పరాజయములు ప్రబలతమీఁద నాధార పడియున్నది. చివరకు విజయము ధర్మమునకే సంభవించును. ఏలననఁగా ధర్మ మధర్మము కంటెఁ బెద్దది. అయినప్పటికి అధర్మముయొక్క ప్రాబల్య మప్పుడప్పుడు కలుగుచుండును. అయితే తర్వాత నేమైనది?”

అంత మైత్రేయుఁడిట్లనెను:- “విదురా! తర్వాత నేమైనది? ఏమికావలయునో అదియే యైనది. వైరమునకుఁ బరిణామము కలహము. కలహరూపమగు వృక్షమునకు ఫలము దెబ్బలాట, జగడము, రక్తపాతము. అదియే చివరకు జరిగినది.

దేవర్షియగు నారదుఁ డిచ్చటి విషయము లచ్చట చెప్పాటలో నానందము ననుభవించుచుండును. సతీదేవి భస్మము కాఁగానే నారదుఁడు తన వీణెను ధరించి గబగబ శివుని సమీపమునకుఁ బోయెను.”

మైత్రేయమహాముని యిట్లనెను:— “విదురా! సదా శివుఁడగు భోలేనాథుఁడు తన ప్రాణప్రియయగు సతీదేవిని గూర్చి ఆలోచించునంతలో నారదుఁడు వెళ్లి శివచరణారవిందములకుఁ బ్రణామము కావించెను.”



శివక్రోధము - వీరభద్రోత్పత్తి.

(౨౦౦)

శ్లో॥ భావో భవాన్యా నిధనం ప్రజాపతే

రసత్కృతాయా అవగమ్య నారదాత్ ।

స్వపార్షదపైన్యం చ తదభ్యరద్యభి

ర్విద్రావితం క్రోధమపార మాదధే॥

—శ్రీభాగ. ౪ స్కం. ౧౭ అ. ౧ శ్లో.

వ. “ఇట్లు దక్షిణాగ్నియందు వేల్చిన నందుఁ దపంబొనర్చి సోమ
లోకంబున నుండు సహస్రసంఖ్యలు గల ఋభు నామధేయు
లైన దేవతలుదయించి బ్రహ్మ తేజంబునం జేసి దివ్యవిమా
నులై యుల్ముకంబులు సాధనంబులుగా ధరియించి రుద్ర
పార్షదులయిన ప్రమథ గుహ్యక గణంబులఁ బాఱందోలిన
వారును బరాజితులైరి తదనంతరంబ నారదువలన నభవుండు
దండ్రుచే నసత్కృతురాలగుటంజేసి భవాని పంచత్వంబు
నొందుటయుం బ్రమథగణంబులు ఋభునామక దేవతలచేఁ
బరాజితులగుటయు విని.” —శ్రీమదాంధ్రమహాభాగవతము.



ఎదుట నుండినఁ బ్రేమ విడిపోవును. దాని యనుభవ
ముండదు. ఒక వ్యాపారికిగల ధనము పనివాండ్రలో నున్నది.
అదియంతయు నాతని యధీనమే అయియున్నను విడివిడిగా
నుండుటచే దాని గురుత్వము కనఁబడదు. అవియే ఒక్కసారిగా
వస్తూలైనపుడు ‘ఇంతధనము నావద్ద నున్న’దనిపించును. తనకుఁ
ప్రేమాస్పదులైనవారు సముఖమున నుండినచో నొక్కొక్క

స్వకం వాని చిత్త మా సుమధురహాస్యమందు లగ్నమగును. ఇంకొక్కప్పుడు ఆమె యమృతమయ, మధుమయ, కర్ణరసా యులమగు వాక్కునందు మగ్నమగును. మఱొకప్పుడు ఆమె చుందర శరీరసౌందర్యమందు మఱచిపోవుదురు. ఇంకొకప్పుడు ఆమె సౌందర్యమాధుర్యమందు తన్నుఁ దానే మఱతురు. అదిగా నాఁతలై నవానిముం దనేక పల్లెరములలో రుచ్యములగు న్యంజనములను బెట్టినచో నెంతగాఁ దినవలయునో అంతగాఁ దినఁజాలఁడు. ఇన్నిపదార్థముల నొక్కసారిగాఁ జూచునప్పటికి వానికి మొగము మొత్తము. ఆకలిమహిమ భోజనము దూర ముగ నున్నప్పుడును, అన్నము దొఱకనప్పుడును దెలియఁ గలదు. ప్రియులు దూరముగ నున్నప్పుడు చిత్తము సదా వారిమీఁదనే యుండును. చిత్తమునకు గోచరించినప్పుడు ప్రేమ పొంగినట్లు ప్రత్యక్షముగ లభించినఁ బొంగదు. మాన వ్రుని గుణములు పరోక్షముననే తెలియఁగలవు.

మైత్రేయమహాముని యిట్లనెను:- “విదురా ! సతీదేవి శివునకుఁ జెప్పకయే, శివుఁడు వలదన్నను హఠపూర్వకముగ, ద్వేషిచ్చగా, శివుని యాజ్ఞను అవహేళనము కావించి వెళ్ళినది. అసమయమున నీక్రియవలన శివునకు హఠకారణమున క్షోభము కలిగి పుట్టికిని నామెయెడల నాతఁడుదాసీనుఁడయ్యెను. ఇట్లుండి ను చారదుఁడు వచ్చి యామె వినాశము విషయము చెప్పు నప్పటికి శివుఁడు తన్నుఁదాను నిగ్రహించుకొనఁజాలకపోయెను. సతీదేవి యోగాగ్నియందు భస్మమైన సమాచారమువలననే అతనిహృదయమునఁ బ్రేమ ముప్పొంగెను. ‘అయ్యో! ప్రియా! నేను నీకు నా యర్థాంగము నొసంగితిని. అది నీయోగాగ్నిలో

దక్షుని అవమానకారణమున భస్మమైనది. నా కారణమునఁ దన కడుపునఁ బుట్టిన పుత్రికనైనను శత్రువుగా నెంచుకొను నంతటి విధముగ దక్షుఁడు సిద్ధపడినాఁడు. నేను నా యవమానమునైన సహింపఁగలనుగాని నా భక్తుల యవమానమును సహింపఁజాలను. నాకు ద్రోహమొనర్చినను నిస్తారముకలుగునుగాని నా భక్తుల కపరాధమొనర్చినచో నాతఁడు రక్షింపఁబడఁజాలఁడు. నేఁడు దక్షుని యభిమానమును నాశమొనర్చెదను, ఆతని గర్వమును ఖర్వము కావించెదను. ఆతని మదమును జూర్ణము కావించెదను. ఆతఁడు చేసిన పనికి ఫల మనుభవింపఁజేసెదను. సతీదేవి కవమానమొనర్చిన నెవనికిని కల్యాణము లేదని చెప్పెదను' అని యనుకొనుచుండఁగనే రుద్రునకుఁ గ్రోధము వచ్చెను. ఆతని భుజదండము లదరసాగెను. కన్ను లెఱ్ఱనయ్యెను. భ్రుకుటీర్ద్వయమును ముడుచుకొనెను. దంతము లతోఁ బెదవులను గొఱుకుచుఁ బసుపుపచ్చగా సువర్ణము వలెను, మెఱఁగు తీగెవలెను వెలుఁగుచున్న జడలలోనుండి యొక జడను పెఱకి వేగముగ నేలకువైచి కొట్టెను. ఆ దెబ్బతో శివునికి సమానుఁడగు నొక భయంకర పురుషుఁ డుత్పన్నమయ్యెను. ఆ పురుషుఁడు శ్రేష్ఠ హిమాలయశిఖరము సజీవమై శివుని యెదుట నిలువఁబడినట్లుండెను. ఆతఁడు తన విశాల కాయముచే దశదిశల నావరించెను. ఆతని కిరీటము గగనమును జుంబించుచుండెను. నీలాంజన పర్వతమువలె నాతఁడు శ్యామ వర్ణముగ నుండెను. జలభరితమగు మేఘము నేలనుండి నింగి

వఱకు వ్యాపించినట్లతఁడుండెను. ఆతని ముఖమండలము విశాలముగను, వెడల్పుగను, భయంకరముగను నుండెను. సూర్యచంద్రాగ్ను లొకానొక పర్వతశిఖరమున వెలుఁగుచున్నట్లాతని త్రినేత్రములు వెలుఁగుచుండెను. ఆతనికిగల కేశము లెఱ్ఱగా మడమల వఱకు వ్రేలాడుచు నొకానొక గిరిశృంగమునకుఁ బ్రాకుచున్న మంటలున్నట్లుండెను. ఆతని ముఖము గిరిగర్హారమువలె నుండెను. ఆతనినోట కఱ్ఱవలె నెఱ్ఱని నాలుక తీక్షణముగ మెఱయుచుండెను. ఆతనికి వేయిచేతులుండెను. వానిలో ననేక విధములగు నస్త్రశస్త్రములుండి విశాల వటవృక్షముపై గరుడుఁడు కూర్చుండి గజ కచ్ఛపములను దినుచున్నట్లుండెను. దాని కొమ్మలు నూలునూలు యోజనముల పొడవుండెను. వానియందు తలక్రిందుగా వ్రేలాడుచున్న వాలఘ్రిల్యమునులు తపస్సు చేయుచున్నట్లుండెను. నాడుదుఁ డాతని యీరూపమును గాంచి భయపడెను. ఆతఁడు మెదలకుండ తన వీణెను గైకొని మెల్లగా జాడుకొనెను. శివునకుఁ బ్రణామ మొనర్చుటయును మఱచిపోయెను. ఆతఁడు రుద్రపుత్రుఁడు కదా! ఇచ్చటనుండియే దాడి ప్రారంభించుచో నిక నేమున్నది? నారదుఁడు రొప్పుచు నావలికిఁబోయి వ్రేళ్లతో వీణెను మీటుచు స్వస్థచిత్తుడై జయజయ రామకృష్ణ హరి యనుచుఁ బాడసాగెను.

అచ్చట వీరభద్రుఁ డుద్భవింపఁగనే నలువైపులఁ జూచెను. ఆతఁడు త్రిలోకములను మ్రింగ నుంకించుచున్నాడాయనునట్లుండెను. తనకు దగ్గఱగా నెవ్వరును లేకుండుటను గాంచి, చేతులను జోడించుకొని మిక్కిలి దీనముగ శివునితో

యిట్లనెను:- “ప్రభూ! మీరు నన్నేలఁ బుట్టించితీరి? నాకు మీరేమి పనినిఁ జెప్పెదరు? మీరాజ్ఞాపించుచో నేనీక్షణము ననే సప్తసముద్రముల నింకింపఁజేసెదను. మీయాజ్ఞ యగుచో సుమేరు పర్వతమును బెల్లగించి చూర్ణము కావించెదను. మీ యాజ్ఞయగుచో నేను త్రిలోకములను నాశము కావించెదను. నాలో సర్వసామర్థ్య మున్నది. నే నీ పృథివి నెత్తి రసాతలమునకుఁ బడవేయఁగలను. దిగ్గజముల దంతములను బట్టుకొని నూగులాడింపఁగలను. లోకపాలుర రాజధానులను బెకలించి రసాతలమునఁ బడవేయఁగలను. ప్రళయకాల మాస న్నము కాకపోయినను బ్రళయము కావింపఁగలను.”

వీరభద్రుఁ డిట్లు వీరభరితవాక్కులను బలుకఁగా సదా శివుఁ డాతనియెడలఁ బ్రసన్నుడై యిట్లనెను:- “ఈ సమయమునఁ బ్రళయమొనర్ప నాకు కోరిక లేదు. ఏ దుష్టుడగు దక్షుని కారణమున నా ప్రాణప్రియయగు సతీదేవి తన దుస్త్వజ ప్రాణములను ద్యజించినదో ఆతనిని నీవు వెల్లి చంపివేయుము. వాని దంభయజ్ఞమును విధ్వంసము కావింపుము. ఆతని ననుమోదించు అనుయాయుల నందఱను దండించుము. సతీదేవి కపకారమొనర్చినవారి నందఱను నాశము చేయుము. నీవు భయపడకుము. నీవు నా యంశమునఁ బుట్టితివి. నేటినుండి నీవు నా గణములందు సర్వశ్రేష్ఠుఁడువుగఁ బరిగణింపఁబడుదువు. నా ప్రధానపార్షదు లందఱకును నిన్నధ్యక్షునిగా నొసర్చుచున్నాను. నీవు సతీదేవితండ్రిపై కసిని దీర్చుకొనుము. ఆతఁడు చేసిన యపరాధమునకు తగిన శిక్ష నొసంగుము.”

ఇది వినఁగానే వీరభద్రుఁడు ప్రసన్నతను బ్రకటించుచు నిట్లనెను:- “ఈ యల్పకార్యమునకేనా నన్నుతృప్తము కావించి సది. నేను త్రిలోకములను సంహరించుటకు సమర్థుఁడను. దక్షుఁడు నాముందు దేనికి పనికివచ్చును? ఆతఁడేమి లెక్క? ఆతని యజ్ఞమును, ఆతని యనుయాయులను, ఆతని సంబంధులను, ఆతని సనుమోదించువారలను నాశనము కావించి మీ చరణసన్నిధికి రాఁగలను.”

మైత్రేయుఁడెట్లనెను:- “విదురా! ఇట్లు పలికి వీరభద్రుఁడు శివునకుఁ బ్రదక్షిణ మొనర్చెను. ఆతనికి శ్రద్ధాభక్తులతోఁ బ్రణామ మొనర్చి యాతఁడు దక్షయజ్ఞమువైపునకుఁ బోయెను.”



దక్షయజ్ఞవిధ్వంసనమునకు వీరభద్రుడు వెళ్ళుట.

(౨౦౦)

శ్లో॥ అన్వీయ మానః స తు రుద్ర పార్షదై

రభ్యశం నదద్భిర్వ్యఃదత్సు ధైరవమ్ ।

ఉద్యమ్య శూలం జగదంత కాంత కమ్

స ప్రాద్రవహ్నిషణ భూషణాంఘ్రిః ॥

—శ్రీభాగ. ౪ స్కం. ౧౭ అ. ౬ శ్లో॥

చ. అనఘుడు రుద్రుడేరి ముదమారఁ బ్రదక్షిణమాచరించి వీ
క్తోని యనివార్యవేగమునఁ గుంభిని గ్రక్కదలన్ ఝశంఝశ
ధ్వని మణినూపురంబులు పదంబులుమ్రోయఁగ భీషణప్రభల్
దనరఁ గృతాంతకాంతకశితస్ఫుటశూలముఁబూనిచెచ్చెరన్ ॥

—శ్రీమదాంధ్రమహాభాగవతము.

ఒక సామెత కలదు:- “అసలే తిప్పతీగె చేదు, అది వేపచెట్టెక్కినది” ఇక దాని చేదు నడుగవలసిన పని యేమున్నది? రుద్రుడు అసలే సంహారకుడు. మూర్తీభవించిన క్రోధము. క్రోధముచే నాశనమొనర్చుటకు సృష్టించిన వీర భద్రుని గూర్చి అడుగవలసిన దేమున్నది? వీరభద్రుడు మూర్తీభవించిన ప్రలయమువలె గనబడుచుండెను. ఆతని భయంకరరూపము, క్రోధముచే నెఱ్ఱబడిన ముఖమండలమును గాంచి ప్రపంచములోని సమస్త ప్రాణులును గడగడ వణకుచుండిరి. ఆ సమయమున నాతడు ప్రత్యక్ష ప్రలయాగ్నివలె గనబడుచుండెను.

మైత్రేయమహాముని యిట్లనెను:- “వీరభద్రుడు దక్ష యజ్ఞ విధ్వంసమొనర్చుటకు విశ్వేశునివలన నాజ్ఞనుగొని తన సహస్రభుజములందు వివిధవిధములగు సస్త్రములను గొనినెట్లుట కుద్యుక్తుడయ్యెను. అప్పు డాతడు సతిశిరస్కుడై శివునితో నిట్లనెను:- “ప్రభూ! నేనొక్కడనే చాలును. నా వెంట సతర శివగణములు, పార్షదులయొక్క అవసరమేమున్నది?”

శివుడిట్లనెను:- “అట్లుకాదు, అట్టహాసముగ సేనసహితముగ పోమ్ము. ఈతఁడెవఁడో అసాధ్యుడనుకొనుటకు వీలుగ నుండును గావున గుంపును వెంటను దీసికొని పోమ్ము. ఒంటరిగా వెళ్లినఁ గొందఱు తెలిసికొనవచ్చును, కొందఱు తెలిసికొనఁ జాలకపోవచ్చును. కావున నా గణములన్నిటిని, పార్షదులను గైకొని, కోలాహలమొనర్చుచు, భూమిని నణఁకించుచు, నందఱును భయపెట్టుచు, గద్దించుచు, దక్షుని స్వజనులను భయభీతుల నొనర్చుచు నాడుచుఁ బాడుచు, గేకలు వేయుచు వెళ్లుము.”

వీరభద్రుడు చేతులు జోడించుకొని యిట్లనెను:- “మంచిది, స్వామీ!”

అప్పుడాతడు నందికిని, భృంగికిని నాజ్ఞ నొసంగెను. “సేన తయారుకావలెను. నల్లవారు, కరాళముఖమువారు, బొచ్చెలవారు సిద్ధపడవలెను. రుద్రపార్షదులందఱును దమతమ వేషములను వేసికొని యుద్ధమునకు సన్నద్ధము కావలెను.”

వీరభద్రుని యాజ్ఞ కాఁగానే అందఱును దమతమ శరీరములందు భస్మమును బూసికొనిరి. రుద్రాక్షమాలలను ధరిం

చిరి. అందఱు శిరస్సులమీఁదఁ జంద్రుఁడు శోభించుచుండెను. అందఱును వృషభముల నధిరోహించిరి. అందఱకును మూఁడు నేత్రము లుండెను. ఈ విధముగ నాయత్తులై భూత, ప్రేత, పిశాచ, డాకినీ, శాకినీ, ప్రమథ, గుహ్యక, కూశ్మాండ, కర్పట, వటుక, భైరవ, బ్రహ్మరాక్షస, క్షేత్రపాల, వినాయక, యక్ష, రాక్షసాదు అందఱును సస్త్రశస్త్రములచే సుసజ్జితులై, కోలాహల మొనర్చుచు వెళ్లుట కున్యుక్తులైరి. అటువదినలుగురు యోగినులు తమతమ పుత్రైచిప్పలను నవరించుకొని, కేశములను విఠియవైచుకొని, జిహ్వలను బయటకు లోపలకు లాగుచుఁ జస్పరించుచుఁ ద్రిశూలములను ద్రిష్ణుచు, దంతములను జూపించుచు, బెదవులను నాకుచు వెళ్లుచుండిరి. ముందుగాఁ గాళి, కాత్యాయనీ, ఈశానీ, చాముండా, మర్దినీ భద్రకాళి, భద్రా, త్వరితా, వైష్ణవీ యను నీ నవదుర్గలు కిలకిలారవములొనర్చుచు వెళ్లిరి. భూతప్రేతములు హాహా, హూహూ శబ్దము లొనర్చుచు దిశలను గంపింపఁజేయుచుండిరి. అందఱును సత్యత్సాహమున నిండియుండిరి. సతీదేవి పోవుటనలన నందఱకును రోమరోమము లందు గ్రోధము వ్యాపించియుండెను. అందఱును రక్తపాన తృషార్తులై యుండిరి. ఈ విధముగ నందఱును సుసజ్జితులై అస్త్రశస్త్రధరులై శివపార్షదగణము కనఖిలమువైపుగా వెళ్లుచుండిరి. వారు వాయువేగమునకంటె మిక్కిలి ద్రుతగతితో వెళ్లుచుండిరి. అందఱు దక్షుని నాశ మొనర్పవలయునని యువ్విల్లారుచుండిరి. అందఱకంటె ముందు తమ పాద నూపురములను గలగలమని మ్రోగించుచు, త్రిశూలమును ద్రిష్ణుచు, శివపార్షదుల కుత్సాహము నినుమడించుచు, దిశలను గంపింపఁజేయుచు,

ధూళిని రేపుచు, సత్యధికోత్సాహమును బ్రదర్శించుచు వీర భద్రుఁడు వెళ్లుచుండెను. ఆ సమయమున నాతని వేగ మసహ్యముగ నుండెను. ఎవ్వఁడు నాతని నెదుర్కొనఁజాలకుండిరి. ఈ విధముగ క్షణకాలమున కాతఁడు సపరివారముగ యజ్ఞశాల కడకుఁ జేరెను.

ఇచ్చట రుద్రపార్షదులు పరాజితులగుటచేఁ బ్రసన్నులై ప్రజాపతులును, వారి పురోహితులును యజ్ఞకార్యమును మరల నారంభించుట కుద్యుక్తులగునంతలో నుత్తరదిశనుండి వారికి గొప్ప కోలాహలము వినఁబడెను. దానివెంటనే సముద్ర భీషణ వేగమువలె నెగురుచున్న ధూళి కనఁబడెను. ఈ కోలాహలమును, ధూళినిఁ జూడఁగనే అందఱయొక్క ధైర్యములు దిగ జారిపోయెను. యజ్ఞములోఁ గూర్చుండిన ఋత్విజులు, యజమాని, సదస్యులు, అన్యబ్రాహ్మణులు, అతిథులు అందఱును గాభరాపడిరి. పురుషులకంటె స్త్రీలెక్కువగ భయపడిరి. వారు పరస్పరము భయముచేఁ గాతరులై, ఆ వైపునకే చూచుచుఁ దమలోఁ దాము వివిధతర్కములను జేయసాగిరి. ఒకతె యిట్లనెను:- “ఈ కోలాహల మెచ్చటనుండి వినఁబడుచున్నది? ఇంకొకతె యిట్లనెను:- “ఎచ్చటనైన నిష్పంతుకొనినదేమో, దానిలోఁ దగులబడి అసంఖ్యాకులు హాహాకారములు చేయుచుండియుండురు.” ఇంకొకతె దానిని ఖండించుచు నిట్లనెను:- “లేదమ్మా, అగ్నిలేదు. ప్రత్యక్షముగ ధూళి కనఁబడుచున్నది. పదాహతిని ధూళి రేగుచున్నట్లుండెను”

అంత నింకొకతె యిట్లనెను:- “ధూళి రేగుటకు కారణ మేమియును గనఁబడుటలేదు. తుపాను రేగు సమయము కాదు,

వాన మబ్బు లేదు. పోనిండు, దొంగలు, దోపిడిగాండ్లు గుంపులుగా వచ్చుచున్నారందరూ దక్షప్రజాపతియుండగా దొంగల కింతటి సాహస ముండజాలదు. దొంగ లుండనే యుండరు. గోవులమందలు వచ్చిన ధూళిరేగును కాని యిది గోవులువచ్చు సమయము కాదు. గోధూళికావేళయందే యిట్టి దుమ్మురేగును.”

స్త్రీల యీమాటలను వినగానే దక్షునిభార్య ప్రసూతికి మిక్కిలి దుఃఖము కలిగెను. ఆమె తన కత్యంత ప్రియపుత్రియగు సతీవియోగముచే నత్యంత దుఃఖిత యయ్యెను. తన పుత్రియెడల దక్షుని యీ వ్యవహారము చాల చెడ్డదిగ నుండెను. అత్యంత ఖిన్నమనస్కయై అట్లు మాటలాడుకొనుచున్న స్త్రీలతో నిట్లనెను:- “ఇచ్చట తుపానులేదు, గోఘురధూళియును లేదు. ఇది దోపిడివాండ్ల హాహాకారమును గాదు, శత్రురాజసేనా కోలాహలమును గాదు. వీరు మూర్తిభవించిన శివునికోపము శరీరమును ధరించి మనల నందఱను వినాశము కావించుటకు వచ్చుచున్నారు. శివుడు క్రుద్ధుడై మన సర్వస్వమును నాశము గావించును. క్రుద్ధుడగుటకుఁ గారణము కలదుకదా! పాపము నిరపరాధియగు సతీదేవికి తల్లి, తోబుట్టువులు, నరనారీమణులు చూచుచుండ ప్రజాపతి ఘోరాన్యాయము ఘోరావమానము గావించెను. ఈ కారణమునఁ గపర్ది క్రుద్ధుడయ్యెను. ఇప్పుడు మనకందఱకును కల్యాణములేదు. ఈ కోపమునుండి తప్పించుకొనుటకు వేఱుపాయములేదు.”

అంత నొకానొక ఆశ్రితస్త్రీ యిట్లనెను:- “మన మహారాజు తక్కువవాడా యేమి? యజ్ఞమున కెవరైన విఘ్నము

నామిమిచో నాతఁడు దానికిఁ బ్రతీకార మొనర్పఁగలఁడు. ఇప్పుడే అందఱును బ్రత్యక్షముగఁ జూచిరికదా ! భూత ప్రేత రాక్షసాదులము మన స్వామివైపు క్రుద్ధులై చూచుచుఁ బారి పోయిరి. భృగుమహర్షి నిమిషములోఁ దన మంత్రముల ప్రభావముచే వారిని బాటఁద్రోలిరి. అందఱును నెత్తినఁ గాళ్లు పెట్టుకొని పరుగిడిరి. ఇప్పుడింక నెవరైన వచ్చుచో వారికి నిట్లే ముఁదఁగలదు. వారును బరాజితులై పోగలరు.”

అంతఁ బ్రసూతిమహారాణి యిట్లనెను:-“ఇప్పుడు వచ్చుచున్నది సడనమున శివక్రోధము. ఇది పాటిపోవునది కాదు. శివుని సమక్షమున నిలుచుండుట కెవరికి సామర్థ్యముకలదు ? సృష్ట్యంతమున నాతఁడు తన జటాజూటమును విఠియఁబోసికొని, చూడఁజకన్నును దెఱచి శివుఁడు కోపించి, తన త్రిశూలపు కొరచే దిగ్దండులను గ్రుచ్చి విశ్వసంహారప్రవృత్తుడైనపు డా వేగము నాపుటకు సామర్థ్య మెవనిలోఁగలదు ? ఆతఁ డట్టహాసముతో దిశిదిశలను గంపింపఁజేయుచుఁ ద్రిశూలమునెత్తి, డమమును మ్రోగించి, గజ చర్మమును జాడించి, జడలు విఠియఁబోసికొని, వృత్యమొనర్చుచున్న సమయమున నా పరాక్రమమును సహించుశక్తి యే శరీరికి కలదు ? ఆతని భ్రుకుటివిలాసమున నుత్పన్నమైన ప్రళయాగ్ని సముఖమున నిలుచు శక్తి మెవనికిఁ గలదు ? ఎవని వికరాళ కరాళ దంతములమధ్య నసంఖ్యాక బ్రహ్మాండములు సెనగలువలెఁ జూర్ణమౌచుటగా నాచుట క్రోధమూర్తియగు విశ్వనాథుని వేగముముందట విధాతెయు నిలువఁజాలఁడు. ఇంక దక్షప్రజాపతి, ఆతని యనుయాములు లెక్కయేమి ?”

ఈ విధముగ దక్షుని యజ్ఞశాలయందుఁ గూర్చున్న స్త్రీలు వీరభద్రుని సేనావేగసంబంధమున వివిధవిధముల మాటలాడుకొనుచుండుసంతలో తన ముకుటము స్వర్గమును జూపించుచుండ, సహస్రభుజములందు వివిధాస్త్రములను ధరించుచు, శివగణములు కుద్రపార్శ్వములు పరివేష్టించియుండ వీరభద్రుడు కనఁబడెను. ఆతని వెంట శివగణము విచిత్రప్రకారములుగ నుండిరి. ఆతని రూపము భయానకముగ నుండెను. ఆకృతి భయంకరముగ నుండెను. వారిలోఁ గొందఱు చిన్నవారు, కొందఱు పెద్దవారు, కొందఱవి పిల్లికండ్లు, కొందఱకు మూఁడు కండ్లు, కొందఱ కైదు, ఏడు, పదునొకండు, వేయి, రెండు వేలు నేత్రములుండెను. కొందఱు గూనివారు, కొందఱు పొట్టివారు, కొందఱు పొడుగువారు, కొందఱు బక్కవారుగ నుండిరి. కొందఱకు గాడిదముఖములు, కొందఱవి పందిముఖములు. కొందఱ పెదవులు మొటికివి. కొందఱ పెదవులు కాళ్లవలెను వ్రేలాడుచున్నవి. కొందఱకు రెండు శిరస్సులు. కొందఱకు పది. ఇరువది, నూరు తలలుండెను. కొందఱు తలలు లేకుండిరి. కొందఱకుఁ బొట్టలోనే తలలుండెను. కొందఱు నవ్వుచుండిరి. కొందఱు పాడుచుండిరి, కొందఱ తేడ్చుచుండిరి, కొందఱ అటచుచుండిరి. కొందఱు కొట్టుఁడు, కోయుఁడు, పట్టుఁడు, కట్టుఁడు, తన్నుఁడు, బాదుఁడు అను శబ్దములు పలుకుచుండిరి. వారివైఖరి విచిత్రముగ నుండెను. కొందఱేనుఁగులపై నను, కొందఱు గుఱ్ఱములపై నను, కొందఱు ఒంటెలపై నను, కొందఱు గాడిదలు, కంచరగాడిదలు, కుందేళ్లు, తోడేళ్లు, నక్కలు, కుక్కలు, మేకలు, గొట్టెలు, జింకలు, సింహ, వ్యాఘ్రములు, ఎలుకలు,

స్త్రీలములు, పావురములు, గుడ్లగూబలు, ఊరబిల్లులు వీని మీఁద నెక్కిరి. వారి యాకృతులు విచిత్రములుగ నుండెను. కొందఱు నోరు తెఱచుచుండిరి. కొందఱూరక యఱచుచుండిరి. కొందఱు గుడ్లనుఱిమిరి. స్త్రీలను భయపెట్టుచుండిరి. కొందఱు తాకధినా ధిను తాకధినా ధిన్ తాక్ ధినా ధిన్ తాక్ అని తాళములు కొట్టుచు, మూఁతని ముడుచుచు, దుద్రాక్షులను ద్రిప్పుచుఁ దాండవస్యత్య మొనర్చుచుండిరి. వారు రాగానే యెనరి నడుగక పెట్టకయే, నిర్లక్ష్యముతో యజ్ఞమంటమునకు నలువైపులను జుట్టుకొనిరి.

మైత్రేయమహాముని యిట్లనెను:- “విదురా ! ఈ విధముగ కుద్రపార్శ్వదులు యజ్ఞమంటమును జుట్టుకొనఁగా నచ్చటఁ నూర్చుండిన స్త్రీలను, బురుషులును భయకారణమున గడగడ నణఁకుచుండిరి. ఇఁక శుభములేదని అందఱును దెలిసికొనిరి. దక్షునికారణమునఁ దమ ప్రాణములకే హాని వచ్చినదనుకొని అందఱు నటునటుఁ బరువిడసాగిరి. యజ్ఞమంటమున సర్వత్ర కొలాహలము ప్రారంభమయ్యెను.”



రుద్రపార్షదులచే దక్షయజ్ఞ విధ్వంసనము.

(౨౦౨)

శ్లో॥ సర్వ ఏవ ర్త్విజో దృష్ట్యా సదస్యాః సదివౌకసః ।
తైరద్యమానాః సుభృశం గ్రావభి ర్నైకధా ద్రవః॥
జుహ్వతః స్రువహస్తస్య శ్మశ్రూణి భగవాన్భవః ।
భృగోర్దులుంచే సదసి యోఽహసచ్ఛ్రుతౌ దర్శయః॥

—శ్రీభాగ. ౪ స్కం. ౧౭ అ. ౧౮, ౧౯ శ్లో.

వ. ఇవిధంబున సదస్య దేవ ర్త్విజ్ని కాయంబుల శిలల
ఋగ్వీయు జానువులఁ బొడిచియు నఱచేతుల నడిచియు
గుల్ఫంబుల బొడిచియు వివిధబాధలు వఱచిన వారు కాంది
శీకులై యెక్కడెక్కడేనిం జనిరి మఱియును.

కం. తగ వేది దక్షుఁ డాసభ
నగచాపుఁ దిరస్కరించునాఁడట శ్మశ్రుల్
నగుచుం జూపుట నా భృగు
పగకై శ్మశ్రువులు వీరభద్రుఁడు వెఱికె.

—శ్రీమదాంధ్రమహాభాగవతము.



మానవుఁడు కర్మననుసరించి ఫలమును బొందును. మన
మొకరిని నేడ్పించుచో మనమును గంట నీరు పెట్టవలసినదే.
మన మెవరినైన దుఃఖముపెట్టుచో మనమును మహాకైశమును
బొందవలసివచ్చును. మన మెవరినైన నిందించుచో మనమును
బపంచమున నిందపడవలసివచ్చును. మనమెవనికై న గోతులను

ప్రస్వా-చో మనకుఁ గూపము సిద్ధముగ నుండును. మంచి యిం
 త్తో నెట్టిధ్వనిని జేయుదుమో అట్టి ప్రతిధ్వనియే వినఁబడును.
 నేఁ డీ ప్రపంచమున నెవనినైన నెగతాళిచేసిన-చో నీవిషయము
 లన్నియు నొకానొకప్పు డొక పెద్ద కార్యాలయమున లిఖింపఁ
 బడునను సంగతి మఱచిపోవుచుందుము. ఇతరులను బాధపెట్టిన
 సమయమునను, నిందించుసమయమునను మన మంధుల మగు
 ముందుము అట్టిదే మనకు వచ్చినపుడు మనకు బుద్ధి కలుగును.
 ఇదెక్కడిపాపము వచ్చినదని మన మనుకొందుము.

మైత్రేయమహాముని యిట్లనెను:- “విదురా! ప్రజాపతేఁ
 యజ్ఞమందు భృగుమహర్షి యే తన గడ్డము నూగించి దత్తున
 ననుమోదించినాఁడు. భగుడు గ్రుడ్ల నుతిమినాఁడు. పూషుఁ
 శివుని నపహస్యమాడి పండ్లను జూపించుచు నట్లహంస
 మొనర్చెను. మన పనుల నెవరుచూచినారని పీరనుకొనుచుగా
 డిరి; కాని నందీశ్వరుఁ డన్నటిని హృదయమున లిఖించుచుగా
 డెను. సమయమువచ్చినపు డందఱును దెలిసికొందురులే య
 యతఁ డనుకొనెను. శివపార్షదులు నేఁడు యజ్ఞముపై దాడి
 పెడలఁగానే నందీశ్వరునకు ప్రజాపతియజ్ఞములోని సమస్త విషయములు
 మరల స్మరణమునకు వచ్చెను.

కుద్రగణములోని వారందఱు నున్మత్తులైరి; అందఱునకు
 గ్రోధభరితులైరి. అందఱు నుద్దండులే. అందఱును వికృత
 వేషము కలవారే. వారికి సభ్యతాసభ్యతలతో నేమి ప్రయోజనము?
 మదసంభరితులై సమస్త భూత, ప్రేత, పిశాచగణములు
 నిర్భయులై యజ్ఞమండపమునఁ జొరబడి వెంటనే అన్నిటిని
 విఱుగఁగొట్టి నాశనముచేయ నారభించిరి. యజ్ఞశాలకు పశ్చిమాన

స్తంభములమీఁద పూర్వపశ్చిమములుగఁ గట్టఁబడిన నడ్డ స్తంభమును భూతములు ముందుగా విఱుగఁగొట్టిరి. దాని ప్రక్కనే యజమాని పత్నికొఱకు నిర్మింపఁబడిన శాలను ఛిన్నభిన్నము కావించిరి. చాలమంది వేదినిఁ బెల్లగింపసాగిరి. కొందఱుద్రేకమున భోజనశాలలోనికిఁ బ్రవేశించిరి. అచ్చట సుగంధము వలన వారు నాశనమొనర్చుటను మఱచిరి. కొందఱు లడ్డను నోటనింపుకొనిరి. ఒకానొకఁడు హల్వాయున్న బాణవిలో జేతినిఁ బెట్టఁగాఁ జేతులు కాలెను. ఆతఁడు చేతులు విదిలించుకొనుచుఁ బాటిపోయెను. ఒకానొక బ్రహ్మరాక్షసికి హల్వా చేయువిధి తెలియును. ఏలననఁగా నాతఁడును నిదివఱకు వేదజ్ఞుడగు బ్రాహ్మణుడే. విధిహీనమగు యజ్ఞము నొనర్చుటచే బ్రహ్మరాక్షసుఁడైనాఁడు. ఆతఁడు బాణవినిఁ గ్రిందకుఁ ద్రోసివైచెను. అప్పుడది చల్లారెను. అప్పుడందఱును మెక్కసాగిరి. కొందఱు పాయసము ద్రావసాగిరి. కొందఱు బొబ్బట్లను జప్పరించిరి. ఒకానొకఁడు యజ్ఞశాలలో వానినిఁ బప్పుకాగులోఁ బడ్డవైచినాఁడు. వాని కళ్లలోఁ గారమును బోసెను. ఆతఁడు లబోదిబోయని కొట్టుకొనుచుండెను. గంతు లిడుచుండెను. కొందఱు అన్నముపైఁ బడిరి. కొందఱు కూరలను పెదఁజల్లిరి. పులుసును బొట్టలపైఁ బూసికొనిరి. కొందఱు పూర్ణముల నెగురవేసిరి. తాంబూలముల నమిలి అందఱుపైన ధూధూ చుని నుమిసిరి. ఎవరికేది దొరికిన వారు దానినిఁ దిని వేయసాగిరి. వారిప్పుడు యజ్ఞవిధ్వంసమును మఱచిపోయిరి. వారేవస్తువును జూచిన నావస్తువును నోట వేసికొనుచుండిరి. ఒకఁడింకొకరి చేతినుండి లాగుకొనును. ఒకఁడు మఱియొకనినిఁ

బడఁద్రోయును. ఇంకొకనిని దొర్లించును. వారు ప్రేత
 విశాచములుకదా! అచ్చట యుద్ధము, పొట్లాట, తినుట,
 త్రాగుట, హాహా, హూహూ నవ్వులాటలు, ఎగతాళులు
 చెలరేగెను. ఈ తిండిపోతు ప్రేతములు స్వాదిష్టపదార్థముల
 మీఁదఁబడినట్లు వీరభద్రుడు తెలిసికొని గద్దించుచు నిట్లనెను:—
 “ఓరీ మీరు తిండిపోతులే. మీరు దరిద్రులు. మీరేపని
 మీఁద వచ్చితిరో ఆపనినిఁ జేయుఁడు. ఎవరై న తినవలదందురా?”
 ఇది వినఁగానే అందఱును భోజనాలయమునుండి పరువిడిరి.
 కొందఱపొట్టలకు పాయసమంటుకొనెను, కొందఱకుఁ బప్పంటు
 కొనెను. కొందఱ వెండ్రుకలు పులుసులోఁ దడిసెను. కొంద
 టింకను లడ్డును నమలుచునే యుండిరి. కొందఱ అధికముగ
 పెరుగును, బంచదారను బొక్కుటచే లఘుశంక యెక్కు
 వయ్యెను. ప్రేతములు ప్రేతములే కదా. అచ్చటనే నిలు
 చుండి నాకుచుండిరి. కొందఱెక్కువగఁ దినుటచేఁ గడ్డు నొప్పి
 వేయుచుండెను. ఆతఁడు కుండమందే అందఱముందు మల
 త్యాగ మొనరించెను. అందఱిట్టి ఘృణితచర్యను గాంచగానే
 ముఖ్యముగ బ్రాహ్మణులు, ఋత్విక్కులు కన్నులను మూసి
 కొనిరి. బాగుగాఁదని శివగణము మిక్కిలి యుద్దండులైరి.
 వారచ్చటి పీటలను బగులఁగొట్టివేసిరి. యజ్ఞకుండములోని
 యిటుకలను బెల్లగించిరి. వేదికా సీమాసూత్రములను ద్రెంపి
 వేసిరి. యజ్ఞముచేయు మునులను జాలమందినిఁ బట్టుకొనిరి.
 కొందఱ నోళ్లను దెఱచి, పండ్నాడఁగొట్టిరి. గద్దించి స్త్రీలను
 భయపెట్టిరి. స్త్రీలగోల యెక్కువయ్యెను. ఒకరిమీఁద
 నొకరు పడసాగిరి. ముసలివారుపడి నలిగిరి. వారు తమ

బోసినోళ్ళతో కొట్లనిరి:- “మమ్ముల నేల కొట్టెవనయ్యా!” కాని వారిమాట వినునదెవరు? అందఱును బొట్టలలోఁ గాళ్ళు పెట్టుకొని పరుగిడిరి. చిన్నచిన్నపిల్లలు కేకలువేయుచు నేడ్వసాగిరి. కొందఱకు ముడులూడెను, కొందఱకు తెక్కలు విరిగెను. కొందఱకుఁ జెవులపోగు లూడెను. కొందఱఱున సాగిరి. కొందఱ తేడ్వసాగిరి. కొందఱు గాబరాబడి మూర్ఛితులైరి. కొందఱ టోదార్చుచుండిరి. కొందఱు జారిపడిన వృద్ధులను లేవఁదీయ యత్నించుచుండిరి. స్త్రీలలో నల్లిశలను హాహాకారము వ్యాపించెను. స్త్రీ లీవిధముగ భయభీతలగుటను గాంచి వీరభద్రుఁడు దూరమున నుండియే తన దీర్ఘబాహువులను జూచి యిట్లనెను:- “చూడుఁడు, జాగ్రత్త! ఎవరైన స్త్రీల కవమానమును గావించినచో మీ పుట్టె తెగురఁగలవు. స్త్రీలు సర్వదా సర్వకాలములం దవధ్యలు. వారి నెవరు నవమానము చేయరాదు. ఈ దక్షునిఁబని పట్టించుఁడు. ఈతఁడు చేసిన పనికి ఫల మనుభవింపఁజేయుఁడు.”

ఇది వినఁగానే అందఱును యజ్ఞముచేయించువారిపైఁ బడిరి. కొందఱు ఋత్విజులను బట్టుకొనిరి. కొందఱు హోతను గట్టిరి. కొందఱు అధ్వర్యులను నింటఁబడవైచిరి. కొందఱు యజ్ఞపాత్రములను బగులఁగొట్టి చూర్ణ మొనరించిరి. కొందఱు యజ్ఞకుండమున సన్నియుండుచోట జలమునుపోసిరి. పెద్దవాఁడగు శివుని ముఖ్యపార్వ దుఁడు మణిమంతు డాదిక్కుగ వచ్చుచుండగా దౌర్భాగ్యవశమున భృగు వాతని యెదుట కనఁబడెను. ఆతనిని గాంచఁగానే మణిమంతుఁడు పక ప నవ్వెను. ఆతని కన్ని విషయములు జ్ఞాపకమునకు నచ్చెన

ప్రజాపతి యజ్ఞమున నీతఁడే దక్షునిముందు కూర్చుండి గడ్డము నాడించుచు నెన్నియో బీరములు పలికెను. ఆతఁడు మాటి మాటికిని శివనింద నొనర్చుచుండెను. అందువలన దక్షుఁడు తన మహాయజ్ఞమున కీతని నాచార్యునిగ నొనర్చెను. అందు వలన మణిమంతుఁ డీతనిని బట్టుకొనెను. భృగు విట్లనెను:-
 “ఏమిటి నీవు చేయుచున్నది ? ఇంతటి యసభ్యతా వ్యవహారము మంచిదికాదు, నేను యజ్ఞమునకుఁ బ్రధానాచార్యుఁడనుసంగతి నీకుఁ దెలియదా?”

మణిమంతుఁడు కపట గంభీరతను జూపుచు నిట్లనెను :-
 “ఆచార్యదేవా ! దండములు. మీ కొఱకే నేను వెదుకు చున్నాను. నే నాచార్యదక్షిణ నొసంగవలసియున్నది. తీసుకొని పొండు” అని యిట్లు పలికి మణిమంతుఁ డాతని శిరస్సును ఛేదింప నుద్యుక్తుఁడయ్యెను. దీనినిఁగాంచి నందీశ్వరుఁడు వారించుచు దూరమునుండి యిట్లనెను :- “అట్లు చేయవలదు. బ్రాహ్మణహత్య నొనర్చుట మంచిదికాదు.” అని పలికి యాతఁడు మణిమంతుని చేతులనుండి భృగువును దప్పించుటకుఁ బరువిడచెను. మధ్యలో భగదేవత చిక్కెను. నందీశ్వరుఁడాతనిని బట్టుకొని, యాతని ముఖమందు ముఖముంచి యిట్లనెను :-
 “ఏమయ్యా ! ప్రజాపతుల యజ్ఞము జ్ఞాపకమున్నదా ? నీవే కాదు గ్రుడ్లు తిప్పినది!” అని పలికి ఆతని నీడ్చుచు మణిమంతుని వద్దకు వచ్చెను. అచ్చట భృగమహాముని కట్టఁబడి వణకు చుండెను. ఒకఁడు చండిశుఁడగు పూషునిబట్టుకొని వచ్చు చుండెను. భృగుని జంపవలదని నందీశ్వరుఁడు మణిమంతుని వారించుచుండెను. కాని సతీదేవిహత్య కాతఁడే కారణమనియు

నాతనినిఁజంపక నదలనని కూర్చుండెను. వీరభద్రునకొక చింత పట్టుకొనెను. ఆతఁడు దక్షప్రజాపతిని వెదుకుచుండెను. శివు డాతనినిఁ జంపవలదనెను. ఆతఁడు ఋత్విజులలో దాగుకొనుటచే వీరభద్రునకుఁ గనఁబడలేదు. వారిల్లు వెదుకుచుండఁగనే పత్నీ శాలవైపుగాఁ బాటిపోవుచున్న దక్షుఁడు కనఁబడెను. వీరభద్రుఁడువెళ్ళి, ఆతని మెడను బట్టుకొని యిట్లనెను:— “తాత గారు, ఎచ్చటికిఁ బాటిపోవుదురు? ఇప్పుడు యజ్ఞఫలమును గొనిపోండు. శివనిందా ప్రసాదమును గ్రహింపుఁడు.” అని నాతని కంతమునకుఁ ద్రాడునుగట్టి పశువునువలె లాగుచుండెను.

ఇప్పు డాతఁడు దూరముననుండియే సందీశ్వర మణిమంతులు వాదించుకొనుటను గాంచుచుండెను. ఒక్క దుముకున వీరభద్రుఁడచ్చటికిఁ జేరుచుండెను. ఈతనికి వెనుక దక్షుఁడు కసాయివానివెంట బలిపశువువలె నీడ్వబడుచు వచ్చుచుండెను. ఆతఁడుపచ్చి మణిమంతు నిట్లడిగెను :- “ఏమి విషయము?”

మణిమంతుఁడిట్ల నెను:— “ఈ హత్యకు మూల మీ భృగు మహర్షి. ఈతఁడే తన యీ మేకగడ్డము నాడించుచుఁ బ్రజాపతి యజ్ఞమందు దక్షుని సమర్థించుచుండెను. నేను వీనినిఁ జంపఁదలఁచుచున్నాను. సందీశ్వరుఁడు నన్నడ్డగించుచున్నాఁడు. వీరభద్రుఁడిట్లనెను :- “మీకు పొట్లాడుకొను టెందులకు ? నేను తీర్పుతీర్చెదను. సందీశ్వరుఁడు బ్రహ్మహత్యయని వలదనుచున్నాఁడు కాదూ, నీవు వీఁడపరాధి వీఁడు వధ్యుఁడే ననుచున్నావు కాదూ, మీ యిద్దరి మాటల నొప్పుకొందును. బ్రాహ్మణుఁ డవధ్యుండు కావున నీతనినిఁ జంపుటమంచిదికాదు,

అనుమాన మొసర్చిన దీతఁడు కాదు, ఈతని గడ్డము. నేను గడ్డము పట్టుకొందును నీతని మీసములను దరుగుఁడు, తర్వాత గడ్డమును దరుగుఁడు.”

ఇది వినఁగానే అందఱును బ్రసన్నులైరి. వారికొక నూతనఫేలనము సిద్ధమయ్యెను. ఒకఁడిటునుండి లాగిపట్టుకొనఁగా నింకొకఁడిటునుండి భృగునిగడ్డమును మీసములను గోవిందాయ నమోనముః కావించివైచిరి. వాటినిబీకి అగ్నిలోఁ బడవైచిరి. భృగు నిట్లు కావించి, యిప్పుడు భగదేవునిపనిపట్టిరి. ఇప్పుడు నందీశ్వరునకు ఉపాయము తెలిసెను. ఆతఁడు వీరభద్రునితో డిట్లనెను :- “ఈతఁడు కన్నులు గలుపుచు దక్షుని నుత్సాహ పరుచుచుండినాఁడు” ఈ విషయమును వినఁగానే వీరభద్రుఁడు వానిని గ్రందఁబడవైచి, తొమ్ముమీఁదఁ గూర్చుండి, పిల్లల గుంటలలో దూరిన మిణుఁగుపురుగులను లాగినట్లు లాగివైచెను. పాప మా భగునకుఁ బ్రపంచమేపోయినది. ఆతఁడు చేతులతోఁ గన్నులను మూసికొని, కనుగుంటలలోనుండి రక్తము కారు చుండ నటునిటుఁదిరుగుచుండెను. శివపార్షదులు హా హా హూ హూ యనుచు నవ్వసాగిరి. చండిశుఁడగు బూషుఁడు పట్టుకొనఁబడి వీరభద్రునిసమ్ముఖమునకుఁ దేఁబడెను. నందీశ్వరుఁ డిట్లనెను:- “ఈతఁడును బ్రధాన అపరాధులలోనివాఁడే.”

వీరభద్రుఁడిట్లనెను :- “ఈతఁడేమి తప్పుచేసినాఁడు?”

నందీశ్వరుఁడిట్లనెను:-దక్షుఁడు శివుని నిందించుచున్నప్పు ఁడు తన కుండ సదృశములగు శ్వేతదంతములను పెళ్లఁబెట్టి రందమును వెలిబుచ్చుచు పకపక నవ్వినాఁడు.”

ఇది వినఁగానే వీరభద్రునకుఁ గన్ను తెఱ్ఱినయ్యెను. ఆతఁడు పూషుని దవడ్పై బాదఁగా దీపావళి దినమున ముత్యాల పూలు రాలినట్లు ముప్పదిరెండు పండ్లు నేలపై రాలెను. ఆతని నోరు బోసినోరయ్యెను. ఆతఁడు పాయసమును జప్పరించినట్లు జప్పరించుచుండెను.

ఇప్పుడు చివరకుదక్షునివంతువచ్చెను. వీరభద్రుఁడుగర్జించి యిట్లనెను:- “అందఱును సావధానులరై వినుఁడు. బ్రాహ్మణుఁ డనధ్యుడే. ఎట్టి బ్రాహ్మణుఁడైనను వానిని మన మాదరింప వలసినదే. అయినను నేనీ దక్షుని బ్రదికియుండఁగా వదలి పెట్టను. కారణమేమనఁగా నీతని యవమానముచేతనే తల్లి తన శరీరమును ద్యజించినది. రెండవది నిండుసభలో సదాశివుని నవమానించినాఁడు. మూడవది ఈతఁడు శివభాగ విరహిత మగు యజ్ఞము నొనర్చినాడు. అట్లుచేయుట కీతఁడు చేయించు వారల కాశపెట్టి తెచ్చినాఁడు. వీనినిఁ జంపుటకు శివుఁడాజ్ఞా పించినాడు కావున వీనినిఁ జంపక విడువను. వీనిని వదలమని నా కెవ్వరునుజెప్పి అడ్డగింపరాదు.” అందఱిట్లరచిరి: వీని నవ శ్యము చంపుఁడు, వీనినిఁ జంపి అగ్నిలో వ్రేల్చుఁడు. ఈ శిషద్రోహియే హత్యకు మూలము. మా తల్లి ఈతని మూలము ననే మరణించినది. కావున వీనిపై దయచూపింపరాదు.”

పార్వదులందఱ యనుమతినిఁ బొంది వీరభద్రుఁడు దంతములను గటకటఁ గొఱకుచుఁ గ్రోధముతో దక్షుని తొమ్మిదైఁ గూర్చుండి, ఒక తీక్ష్ణమగుఁ గత్తినిఁ దీసికొని వాని శిరస్సును గోయ నారంభించెను. కాని పరాక్రమవంతుఁడగు వీరభద్రుని తీక్ష్ణ ఖడ్గమున నాతఁడు చెక్కు చెదరకుండెను.

నింతగాఁ బ్రయత్నించినను ఖడ్గమాతని శరీరమున దిగలేదు. ఆతఁడ చర్మము వ్రజకఠినముగ నుండెను. దానిపై నొక్క గాయముకూడ కాలేదు. అప్పుడు వీరభద్రుఁడు చాల చిక్కులోఁ బడెను. ఈతఁ డవధ్యుఁడుగఁ దోచెను. ఆతఁడు చావఁడు.

వీరభద్రునకు మిక్కిలి నిరాశ కలిగెను. ఈతఁడు జీవించిన నింకఁ బ్రయోజనమేమున్నది? ఈతఁడు చావకుండుటకుఁ గారణమేమి? ఆతఁడలోచింపఁగా నాలోచింపఁగా నిట్లు జ్ఞాపకమునకు వచ్చెను. ఈతనిని బ్రాహ్మణులు తమ మంత్ర ప్రభావముచే నవధ్యునిగాఁ జేసినారు. ఈ యజ్ఞమందు బలి పశువుతప్ప మంత్రప్రభావముచే నెవనికిని మృత్యువు కలుగదు. కావున నీతనిని బలిపశువువలెఁ గొట్టినఁగాని చావఁడు. ఈతఁ డన్య అస్త్ర శస్త్రములచేఁ జచ్చువాఁడు కాఁడని యాలోచించుకొని, వానికి దగ్గఱనే పడియుండిన పశుబలిదాన యంత్రమును దీసికొని, దానిచే యజ్ఞముయొక్క యజమానినే బలిపశువుగాఁ జేసి, వానిమెడను బట్టుకొని, శిరస్సును మొండెమునుండి వేటుకావించెను. మొండెమును వేటు కావించి యాతఁ డిట్లనుకొనెను:— “ఈ బ్రాహ్మణుల మంత్రములందుఁ జాల యధికమగు నపరిమేయమగు సామర్థ్యము కలదు. వీరీ శిరస్సును మరల మొండెమున కతికించి బ్రదికింప వచ్చును. కావున నీశరీరమును వేణువును బ్రద్దలుకొట్టినట్లు బ్రద్దలుకొట్టవలెను. అసలు మూలమే ఉండరాదని జ్వలించుచున్న అగ్నిలో రాతఁడు దక్షుని శిరమును స్వాహాకారమున హుతము కావించెను. దక్షుని శిరమగ్నిలోఁ బడఁగానే భూత, ప్రేత,

పిశాచ, డాకినీ, శాకినీ, మొదలగు గ్రహములు 'సాధు సాధు, ధన్య ధన్య, బాగు బాగు' అను శబ్దము లొనర్చి కోలాహల మొనర్చిరి. కొందఱాడసాగిరి, కొందఱు పాడుచుండిరి. కొందఱెగురుచుండిరి. కొందఱు దుముకుచుండిరి. కొందఱు అన్యులను ద్రోయుచుండిరి. కొందఱు మల్లయుద్ధమే యొనర్చుచుండిరి. కొందఱు తీతరులపై నీరును జల్లుచుండిరి. యోగినులు పుట్టెలలో రక్తమును నింపుకొని ద్రాగసాగిరి.

అగ్నియొక్క భార్య స్వాహాదేవి బాగుగా నలంకరించు కొని వచ్చెను. ఈ మహాయజ్ఞమునఁ దన పేరును మాటి మాటికినిఁ బలుకుచుందురు గదాయని సంతోషించుచుండెను. పితరుల రాణి స్వధాదేవియు షోడశ శృంగారము లొనర్చుకొని వయ్యారముగఁ గూర్చుండెను. శివగణము యొక్కయు, అసభ్య పార్షదుల యొక్కయు నీ హత్యాకాండను గాంచి వారును జాల కోలాహలము జరుగుచున్నదని భయపడిరి.

యజ్ఞమునకు మూలమే నశించెను. దేవతలు దశదిశలు పరువిడి పాటిపోయిరి. పితరులు కాళ్లు నిలువఁద్రొక్కుకొని మొదలక తమతమ గృహములకుఁ బోయిరి. బ్రాహ్మణులు పంచాంగముల కట్టను జంకను బెట్టుకొని మొదలకఁ దమ తమ గృహములకు వెడలిపోయిరి. కొందఱు పంచాంగములను దండ కమండులువులను వదలి, వానికై ఆశించి నిలిచినచోఁ దడి తగులునని వాటిని వదలిపెట్టియే పారిపోయిరి. ఈ భూత ప్రేత పిశాచములు నూర్గురను జంపి ఒక్కరిని లెక్కచెప్పెదరు. మిక్కిలి సాక్షాదానముగఁ దడి తగిలించెదరని వారి కే దిక్కుస దారి లభించిన నా దిక్కునకు బరువిడి నిలుచుండిరి. స్త్రీలు

అంతఃపురములోనికిఁ బోయి దాగుకొనిరి. నల్దిదిక్కులను కోలా హలము చెలరేగెను.

దక్షుని శిరస్సును హవనము కావించి వీరభద్రుఁ డిట్లనెను:- “యజ్ఞము పూర్తియైనది. ఇప్పుడికఁ బూర్ణాహుతినిఁ గావింపుఁడు. ఇప్పుడింక నవభృత స్నానమునకుఁ కైలాసము నకుఁ బోవుదము. శివపాదధూళియను గంగయఁ దవగాహనము కావించెదము. ధూర్జటియొక్క యా పరమపావన ధూళినే శరీరమున నలదుకొని యీ యజ్ఞముయొక్క సమస్త ఫలమును బొందెదము” అని యిట్లు పలికి ఆతఁడు యజ్ఞమండపమునఁగల పాత్రలను, హవనీయపదార్థములను బ్రోవుచేసి అగ్నినిఁ దగి లించిరి. పెద్ద పెద్ద మంటలు స్వర్ణమునంటుచు నగ్ని భగభగ మండసాగెను. ఈ విధముగ దక్షయజ్ఞమును విధ్వంసము కావించి, తన యనుయాయులను వెంటఁబెట్టుకొని వీరభద్రుఁడు కైలాసమునకు శివచరణసన్నిధికిఁ దిరిగివచ్చెను.”

మైత్రేయ మహాముని యిట్లనెను:- “విదురురా ! వీరభద్రుఁడు దక్షయజ్ఞమును విధ్వంసనము కావించి, దక్షుని శిరమును నగ్నియందు హవనము కావించిన సమాచారములను శివుఁడు తెలిసికొని చాల సంతోషము పొందెనుగాని సతీదేవి శరీరము త్యాగమైనదను సంగతి మఱవఁజాలకపోయెను.



జగత్తు శివుని క్రీడాస్థలము.

(౨౦౩)

శ్లో॥ విద్యా తపో వ్రత ధరా న్ముఖః స్మ విప్రాన్
బ్రహ్మత్మ తత్త్వమౌతుం ప్రథమం త్వమస్రాక్ ।
తద్రాబ్ధహ్మణా స్వరమ సర్వ విపత్సుపాసి
ప్రాః పశూనివ విభో ప్రగృహీత దండః ॥

—శ్రీభాగ. ౪ స్కం. ౭ అ. ౧౪ శ్లో॥

సీ. అఃఘాత్మ తగ నీవు నబ్జనాభుండును
బరికింప బ్రాహ్మణాభాసు లయిన
వారలయెడల నెవ్వలన నుపేక్షిం
రట దృఢవ్రత చర్యలైనవారి
యెడ నీకుపేక్ష యెక్కడిది సర్గాదిని
నామ్నాయ సంప్రదాయ ప్రవర్త
నము నెఱింగించుట కమరవిద్యాతపో
వ్రతరాయణులైన బ్రాహ్మణులను
తే. వరుసబుట్టించితివి కాన వారి నెపుడు
గేల దండంబుఁబూని గోపాలకుండు
బలసి గోవుల రక్షించు పగిది నీవు
నరసి రక్షించుచుండుఁగదయ్య రుద్ర ॥

—శ్రీ మదాంధ్రభాగవతము.



నిర్వికార నిర్లేప బ్రహ్మమందు సృష్టి సంభవింపదు.
నిర్గుణుడగు నతఁడు సగుణుఁడువలెనైనపుడు జీవుల భోగార్థమై,
క్రీడార్థమై, భక్తానుగ్రహమునఁ దన భక్తవత్సలతను బ్రకటిం

చుట కా నిష్కళుఁడు, నిరంజనుఁడు నిర్వికారుఁడునగు హరి యీ విశ్వమును రచించుచున్నాఁడు. ఈ విశ్వమం దందఱును సచక, సనందన, సనత్కుమార, సనాతన నారదాదులవలె వైనచో నీ సృష్టిచక్ర మెట్లు తిరుగఁగలదు? కోరిక లేనిది సృష్టి లేదు. కోరిక అపూర్ణతలోనే కలదు. అపూర్ణత వికారము వలనఁ గలుగును. అందువలన సృష్టిచక్రమును ద్విష్పట్లకై బ్రహ్మ మనస్సునుమధించు వికారము నుత్పన్నము కావించును. బ్రహ్మ నిర్వికారుఁడైనప్పటికిని సృష్టి, స్థితి, లయములకొఱకు మూఁడు రూపముల ధరించుచున్నట్లు భ్రమవశమున వికారికి గోచరించును. అట్లే ఆతనికెన్నటికిని నేదశయందును వికారములు లేవు. ఏలననఁగా నాతఁడు దివ్యగుణ సంపన్నుఁడగు సచ్యుతుఁడు. సాలీడు తన నోటినుండి తీసి నిర్మించుకొనిన గూటిలో దిరుగుచుండును. అట్లే బ్రహ్మయు నీసృష్టినిఁ గావించి నీ సుఖదుఃఖములలో వికృతుఁడైనట్లు కనఁబడుచుండును. నిజముగ నాలోచించిన శివునకుఁ గోపమేమిటి? రాగద్వేషము లేమి? ఆతఁడు సదా నిర్వికార నిరంజనుఁడు.

దక్షయజ్ఞ విధ్వంస ప్రకరణమును విని శౌసకుఁడు సూతునిట్లడిగెను:— “సూతా! ఈ శివుఁడెట్టి ప్రాకృతపురుషుని వలె లీల నొనర్చినాఁడు? శక్తి స్వరూపిణియగు సతీదేవి యిట్టి హఠమేల యొనర్చెను? దక్షుఁడు తన యల్లునియెడల నిట్టి దుర్వ్యవహారమేల యొనర్చినాఁడు? సతీదేవి యచ్చట ఆత్మ హత్య నేలఁగావించుకొనినది? శాంతమూర్తియగు శివుఁడింతటి కోపమేల గావించినాఁడు? వైదిక వైష్ణవ యజ్ఞమున కిట్టి యశుద్ధతాపూర్వకమగు వినాశనము నేల కావించెను? ఇంతటి

రాగద్వేషములు తోచుట కిది యేమైనఁ బ్రాచీనమగు కలహమా సమయము చూచుకొని పైకి రేగుటకు?"

ఇది విని సూతుఁడు నవ్వి యిట్లనెను:- “మహాభాగా! శివునకుఁ గ్రొత్త యేమియను లేదు. అంతయును బ్రాచీనమే. ఇది యాతని వినోదము. పసివాఁడు అద్దమందు దశముఖమును గాంచి నవ్వి నవ్వును, కోపించినఁ గోపించును, గ్రుద్దఁ బోయినచోఁ బ్రతి బింబమును గ్రుద్దఁబోవును. చాల సేపటి నఱకు బాలుఁడు దర్పరణముతో నాటలాడుచుండును. తర్వాత విసుఁగుపుట్టినపు డా పిల్లవాఁ డద్దమును నేలకువైచి కొట్టును, అది పగిలిపోవును. అప్పుడాతఁడు తనలోఁదానే క్రీడించుచుండును. అదేవిధముగా నీ విశ్వబ్రహ్మాండమంతయు నాతని దర్పణము. దీనితో నాటలాడుచుండును. శివు నెదుర్కొనుటకుఁ గాని, శివునితో విరోధమును బెట్టుకొనుటకుఁగాని యీ జీవుల కేమి సామర్థ్యము కలదు? కాని యాతఁడే యిట్టి రూపములను ధరించుచుండును. లోహముతో ననేక వస్తువు లేర్పడుచున్నవి. ఇనుము కత్తెరగానై రేకును గత్తిరించును. ఇనుపసుత్తై దానిని సాగఁగొట్టును. ఇనుప పట్టుకారు దానిని మడచి వివిధ వస్తువుల నొనర్చును. చివరకన్నియును లోహమే. ఇదేవిధముగ నీ బ్రహ్మ విష్ణు, రుద్ర, మను, ప్రజాపతులందఱును శివస్వరూపులే. సాంసారికులకు వారి చరిత్రలమీఁద రుచికలుగుటకై ఖేలనమునకై విచిత్రచరిత్రల నొనర్చును. విషయాభిలాషులయొక్క ఆ యీ చరిత్రలను వినక శివునిచరిత్రములనే వినవలయును. శివచరిత్రను జూచుటలో నెంతటి యశ్లీలములైనను, నెంతటిభీభత్సములైనను గనఁబడినప్పటికి నన్నియు శివస్వరూపములే.

మీరీ విరోధమునకుఁ గారణ మడిగితిరి. కార్యకారణములు లేక నేమియును జరుగదు. ఇంతకు యథార్థమిది—శివుఁడీ విశ్వమును సృజించి, తాను బ్రహ్మ, విష్ణు, రుద్రరూపములను కరించఁగానే బ్రహ్మ దేవ, దానన, యక్షరాక్షస, పశు, పక్షి, లతా, వృక్షాది చుతుర్విధ జీవులను నవవిధ సృష్టిగా నొనర్చెను ననకాదులను సృష్టించిన తర్వాత నాతఁడు మరీ ఛాయాది మానసపుత్రులను బదుగురను సృష్టించెను. ప్రజావృద్ధి యొనర్చుటచే వీరందఱును ప్రజాపతులను నామమునఁ బ్రసిద్ధులైరి. ప్రజావృద్ధి కాకపోవుటచే బ్రహ్మకుఁ గోపము వచ్చెను. ఆ క్రోధ మాతని భూమధ్యమునుండి క్రోధరూపుఁడగు రుద్రుఁడుద్భవించెను. అట్లైనను నెవని మనస్సునందును ప్రజావృద్ధి చేయవలయునను గోరిక కలుగలేదు. అప్పుడు బ్రహ్మ ప్రసన్న మనమున నిట్లాలోచించెను:— “వీరి మనస్సులు ప్రజావృద్ధి యందెట్లు లగ్నము కాఁగలదు?” ఇట్లనుకొనుచుండఁగానే ఆతని శరీరమునుండి పరమ సుందరియు, విశ్వవిమోహనము కావించుచనియు నగు సంధ్యాదేవి ఉత్పన్నమయ్యెను. ఆమెకు తోడుగా నొక సుందర పురుషుఁడును నుత్పన్నమయ్యెను. ఆతని సౌందర్యమును జూడఁగానే సర్వులమనస్సులు మధితమయ్యెను. అందఱి మనస్సులలోఁ గామముత్పన్నమయ్యెను. ఆతఁడు కుసుమాయుధములను జేతఁబట్టుకొని యుండెను. పుట్టఁగానే ఆతఁడు చేతులు జోడించుకొని బ్రహ్మతో నిట్లనెను:— “స్వామీ! నన్నెందులకుఁ బుట్టించితిరి? నాపేరు చెప్పుఁడు. నాబలమును చెప్పుఁడు. నాపని యేమిటో చెప్పుఁడు. నాకొక భార్య నొసంగుఁడు,”

ఆతని యీ మాటలను విని బ్రహ్మ దగ్గఱగూర్చుండి యుండిన తన పుత్రులగుఁ బ్రజాపతులతో పీనికి నామకరణ సంస్కారము చేయుమనెను. ఋషులు బ్రహ్మయాజ్ఞను శిరసా వహించి వానికి నామకరణమొనర్చిరి. ఋషులిట్లనిరి:- “పుట్టఁ గానే ఈతఁ డందఱ మనస్సులను మధించినాఁడు కావున నీతనికి మన్మథుఁడను పేరు చెల్లును. ఈతనిని గాంచఁగానే అందఱ మనస్సులనుఁ గామముత్పన్న మగును గావునఁ గాముఁడను పేరును జెల్లును. కుసుమముల నాయుధములుగ గ్రహించును గావునఁ గుసుమాయుధుఁ డనఁబఱగును.”

ఇది విని బ్రహ్మ చాల ప్రసన్నుడై యిట్లనెను:- “నీవు ప్రపంచమందు సర్వశ్రేష్ఠుఁడగు సుందరుఁడవు కాఁగలవు. నీకు సమానుఁడగు సుందరుఁడు త్రిలోకములం దుండఁడు. నీ ప్రభావము సమస్తజీవులందుఁ బడఁగలదు. జీవులమాట యట్లుం చుఁడు. త్రిమూర్తులమును నీ ప్రభావమునుండి తప్పుకొనఁ జాలము. మేమును నీకధీనులమయ్యెదము. నీవు స్త్రీ పురుషు లందఱయందు సమానముగ వ్యాపించెదవు. స్త్రీ పురుషులఁ గాంచియు, పురుషుఁడు స్త్రీని గాంచియు నీ కధీనులగుదురు. నీ పుష్పబాణములముందు నిలువరించుకొను శక్తి యెవ్వరికి నుండఁజాలదు.”

ఇది వినఁగానే కామునకు తన సామర్థ్యమును బరీక్షించు కొనవలయునను గోరిక కలిగెను. ఆతఁడు తన బాణములను బ్రహ్మపైనను, బ్రజాపతులపైనను విసరెను. ‘మొఱుగుట నేర్పఁగా గఱవవచ్చిన’దను సామెత కలదు. భస్మాసురునివలె మన్మథుఁడును దన వరదాసములను బ్రహ్మపైననే బరీక్షింప

నారంభించెను. బ్రహ్మప్రక్కనే సంధ్యాదేవి నిలుచుండియుండెను. బ్రహ్మ వర మెన్నటికిని ససత్యము కాఁజాలను. ఆతని మనస్సులోఁ గొంచెముగ వికారము కలిగెను. ప్రజాపతుల మనస్సులలోను నట్లే కలుగవలసియుండెను. సంధ్య చిత్తమును నిర్దోషముగ లేదు. తన యీ సామర్థ్యమును జూచుకొనఁగానే కాముసకు మిక్కిలి యానందము కలిగెను. శివుఁడు నిర్వికారుఁడుగ నుండెను. బ్రహ్మయుఁ బ్రజాపతులును నిట్టిదశలో నుండుటను గాంచి యాతఁడు వారినందఱి గద్దించి బ్రహ్మతో నిట్ల నెను:- “నీ మనస్సులో నిట్టిభావము కలుగుట చాల లజ్జింపవలసిన విషయము.” ఇది వినఁగానే అందఱును మిక్కిలి సిగ్గుపడిరి. లోలోన శివునిజూచి క్రుళ్లుకొనసాగిరి.

కాముని ప్రభావము శాంతింపఁగానే అందఱమనస్సులు పూర్వమువలె నిర్మలములయ్యెను. బ్రహ్మకు కామునిపై నాగ్రహము కలిగి నాతనికి శాప మొసంగెను. “నీవు శివునివలన భస్మమయ్యెదవు గావుత !”

కాముఁడు దుఃఖితచిత్తముతో నిట్లనెను:- “స్వామీ! నా యపరాధమేమి? మీరే నాకు వరముద్వారా బలై శ్వర్య ప్రభావ సామర్థ్యములను బ్రసాదించితిరి. మీరొసంగిన బలము తోడనే నేనిట్లానర్చితిని. మీరే చివరకు శాప మొసంగుచున్నారు. స్వామీ! మీరు మాయెడల నన్యాయ మొనర్చుచున్నారు.”

ఇది విని బ్రహ్మ యిట్లనెను:- “నా వరముగాని, నా పముగాని యెన్నటికిని మిథ్యకాఁబోదు. అందువలన నీ శరీరు నశించునుగాని నీ వనంగుడవై నను నీ ప్రభావ మందఱిపైనఁ బడఁగలదు. మఱల నీవు భగవంతునకుఁ బుట్టఁగలవు.”

అప్పుడు మన్మథుఁ డిట్ల నెను:- “స్వామీ ! నాకు భార్య నొసంగుము. ఒంటరిగా నేనేమి చేయఁగలను ?”

అప్పుడు దక్షప్రజాపతి తన స్వేదముచే నొక మానసిక కన్యక నుత్పన్నము కావించెను. ఆమె అతిసుందరి. మును లామెకు ‘రతి’ యను పేరిడిరి. అందఱును గలిసి చాల వైభవ ముగ రతీ మన్మథులకు వివాహము కావించిరి. ఈ దంపతులు ప్రపంచమం దనుపమ సౌందర్యము క్తులైరి. అత్యంత లానన్యా సౌందర్యమయమగు వధువామె, త్రైలోక్యమోహన అనుపమ సౌందర్యము క్తమగు వరుఁడాతఁడు. వీరిద్దరును గలిసి అందఱ మనస్సులను మధింపసాగిరి. వీరి ప్రభావమునకు లోఁబడనివా రెవరో అరుదుగ నుందురు.

ఇచ్చట సంధ్యాదేవికి చాల సిగ్గువేసెను. అట్లు మన స్సులో సిగ్గువేయఁగానే తండ్రి, తోఁబుట్టువులముందు వికారము కలిగెను. అందువలన నామె యేకాంతమునకుఁబోయి ఘోర తపంబొనరించెను. ఆమె తపస్సునకు సంతృప్తినిఁజెంది శివుఁడామె సమ్ముఖమునఁ బ్రత్యక్షమై వరము కోరుకొనుమనెను. ఆమె శివుని నిట్టి వరమును గోరెను. “పుట్టఁగానే నా మనస్సు నందు మాలిన్యము సంభవించినది. కావున నిప్పటినుండి పుట్టు వారికి మనస్సున మాలిన్యము సంభవింపరాదు. తండ్రి, తోఁ బుట్టువుల సమ్ముఖమున నా భావము దూషితమైనది, కావున నిప్పటినుండి, ఎన్నఁడైనను తండ్రియెడలను, సోదరులయెడలను

స్వప్తిభావముకలుగుచో నత్యంత ఘోర శారవనరకము ప్రాప్తించు గాక! నాకు యోగ్యుడును బ్రహ్మవేత్తయు నగు బతి లభింప వలయును. నా మనస్సు ఎన్నఁడైన సన్యపురుషుని గాంచి వికారము ప్రాప్తింపకుండవలయును. నేను పశ్చిమతలందఱలో శ్రేష్ఠురాలను గావలయును.”

శివుఁడు ప్రసన్నుడై యిట్లనెను:- “మంచిది, నేను నీ కీ వరము ల్సొటి నొసంగితిని. (1) ప్రాణులకు నాల్గు అవస్థలు కలుగును. 1 బాల, 2 కశోర, 3 యువ, 4 వృద్ధావస్థలు. కామ వికారము బాల కశోరావస్థల మీఁదటనే కలుగును. (2) సోదకుఁడు, తండ్రి వీరిముందు మనస్సునందు కుత్సితవికారమును కెందైనా వానికి ఘోరాతిఘోర శారవనరకములు ప్రాప్తింపఁ గలవు. (3) నీ వీ శరీరమును వదలవలసియుండును. రెండవ శరీరముతో నీవు బ్రహ్మవేత్తయగు వశిష్ఠునకుఁ బత్నివి కాఁగలవు. (4) నీ మనస్సు సదా ధర్మమందే యుండగలదు. (5) ప్రపంచములో నీవు సర్వశ్రేష్ఠురాలనగు పశ్చిమతవు కాఁగలవు.” అని యిట్లు వరముల నొసంగి శివుఁడచ్చటనే అంతర్ధానమయ్యెను. ఆ సమయమున మేధాతిథిమునియొక్క యజ్ఞము జరుగుచుండెను. ఆ యజ్ఞమం దలక్ష్మితభావముతో సంధ్యాదేవి తన శరీరమును ద్యజించినది. శరీరత్యాగమును గావించి యామె సూర్యలోకమును బొందెను. ఆమెయొక్క ఒక్కయంశమున సాయంకాల ప్రాతఃకాల సంధ్యలుండయించెను. ఒకయంశచే మేధాతిథి

ముని పుత్రుకగా నరుంధతి యుదయించెను. ఆమె వివాహము వేదవేత్తయగు వశిష్టభగవానునితో నయ్యెను. ఆమెకు శక్తి మొదలగుఁ బుత్రు లుదయించిరి.”

ఇది విని శౌనకుఁ డిట్లుడిగెను:- “సూతా ! ఇదివఱకు నీవు అరుంధతి కర్దమముని పుత్రుని చెప్పియుంటిని. ఇప్పుడు సంధ్యయే మేధాతిథికి పుత్రుయ్యె ననుచున్నావేమి ?”

సూతుఁ డిట్లునెను:- “స్వామీ! ఇవి కల్పభేదముచేఁ గథలలో భేదము గోచరించుచుండును. ఒక కల్పమునఁ గర్దమ సుతయగు నరుంధతీదేవి యుండినది. ఈమె గొప్ప పతివ్రత. నేటికిని సప్తర్షి మండలములో వశిష్ట సక్షత్రము ప్రక్కన నరుంధతియు వెలుఁగుచుండుట కనఁబడుచునేయున్నది.”

ఇచ్చట శివుని యవమానముచే లజ్జితుడై బ్రహ్మ దేవుఁడు కాముని, వసంతుని, మారుతాదులను శివుని మనమునఁ గామము నుత్పన్నము కావింపుడని పంపెను. మన్మథుఁడును దన సేనతో నట్టహాసముగ శివుని సమీపము నకుఁ బోయెను. ఆతఁ డన్నివిధముల వివిధ చేష్టలద్వారా శివునిపైఁ దన ప్రభావమును బ్రయోగింపఁదలఁచెను, కాని యాతఁడు భోలానాథుఁడు కదా ! ఆతని మనస్సులో లేశ మాత్రమైనను వికారము జనింపలేదు. హతాశుడై కాముఁడు తన సేనతో బ్రహ్మకడకుఁ దిరిగివచ్చి యిట్లు నివేదించెను:- “ప్రభూ! నేనచ్చట విఫలుఁడనైతిని. శివునిపై నాయాటలు సాగలేదు. శివుఁడుకూడ నాకు వశీభూతుఁడగునట్లేదైన నుపాయమును గావింపుడు.”

నూతుఁ డిట్లనెను:- “శౌనకా ! తన వినాశము విషయమును గూడ మఱచిపోవునంతగా నీ ప్రాణి భగన్మాయా విమోహితుఁడగును. ఈవిధముగాఁ గామదేవుఁడు శివమాయా విమోహితుఁడై బ్రహ్మ శాపమును మఱచి, శివునిఁ దన మాయలోఁ బడ్డవైచికొనుట కుపాయములను వెదకుచుండెను. ఇచ్చట ప్రజాపతుల మనస్సునందు మనము వికారమును జెందితిమే శివుఁడు నిర్వికారుఁడుగ నున్నాఁడే యను ససూయ జనించెను. ఎఱ్ఱైనను శివుఁడును వివాహమాడి గృహస్థుఁడై యుండునట్లేదైన నుపాయమును జూడవలయునని ప్రజాపతులు యోచించుచుండిరి. దీని కొఱకై వివిధ విధములగు నుపాయముల నాలోచించుచుండిరి.”



శి వా శి వు ల వి వా హ ము

(౨౦౪)

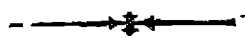
శ్లో॥ త్రయోదశాదా ధర్మా య తథై కా మగ్నయే విభుః ।

పితృభ్య ఏకాం యుక్తేభ్యో భవాయైకాం భవచ్ఛిజే॥

— శ్రీ భాగ. ౪. స్కం. ౧ అ. ౪౮ శ్లో.

వ. ఇట్లావిర్భవించిన కన్యకలందు శ్రద్ధయు మైత్రియు దయయు శాంతియుఁ దుష్టియుఁ బుష్టియుఁ బ్రియయు నున్నతియు బుద్ధియు మేధయుఁ దితిషయు హ్రీయు మూర్తియు నను నామంబులు గల పదుమువ్వురను ధర్మరాజునకిచ్చె నొక్క కన్యక నగ్ని దేవునకును నొక్క తెం బితృదేవతలకును నొక్కతె జన్మమరణాది నివర్తకుండగు నభవునకుం బెండ్లి సేసె.

— శ్రీమదాంధ్రమహాభాగవతము.



సమస్త క్షేత్రములందును వృద్ధి సృష్టులు స్పర్ధచేతనే జరుగుచుండును. ధనవంతుఁడు ధనవంతుని, విద్వాంసుఁడు విద్వాంసుని, విద్యార్థి ఇంకొకవిద్యార్థినిఁ జూచి స్పర్ధ వహించుటచేతనే వృద్ధికి రాఁగలరు. స్పర్ధచే గలహమునకు వృద్ధి కలుగును, ఉన్నతియుఁ గలుగును, దుఃఖవృద్ధియుఁ గలుగును. స్పర్ధ లేనిచోట అశాంతిలేదు, సృష్టిలేదు, వ్యాపారము లేదు, కలహములేదు, క్షయములేదు, నాశములేదు, ఉన్నతిలేదు, అవనతిలేదు. అచ్చట పరిపూర్ణ, నిర్వికార, నిరంజన, నిర్లేప బ్రహ్మమే కలదు. పృథివియందేకాదు, బ్రహ్మలోకమువఱకు

ఈ స్వర్థాభూతము వ్యాపించినది. స్వర్థచేతనే సృష్టిచక్రము నడుచుచున్నది. స్వర్థ అనేకులుగానున్న నుండును. ఒంటరిగా నున్న వాఁడెవరితో స్వర్థించును. అద్వైతములో స్వర్థ యుండనే యుండదు. అద్యయుఁడుగను నిరాకారుఁడుగను నుండునాతఁడు నేనొక్కడను జాల సగుదునని సంకల్పింపఁగా నా సచ్చిదానంద శివుఁడే మూఁడురూపములను ధరించును. అన్నియు నొక్కటే యైనప్పటికిని మాయ నడ్డమువై చుకొని కలహించుకొనుచుం దురు. ఒక్కఁడయ్యుఁ గలహమాడుటెందులకు? ఏలననఁగా నట్లుచేయుటలో నాతని కానందము కలుగును, జగత్తు నానంద పఱచును. నాటకమం దందఱును బరస్పరము ప్రేమించుకొం దురు. చాలమంది తోఁబుట్టినవారే యుందురు. కాని వారు వేషములువైచి రంగస్థలమునకు వచ్చినపుడు పరస్పరము పోరాడుకొందురు. తెఱపడఁగానే అందఱును గలిసియే యుం దురు. ఏకాకారమును జెందెదరు. ఇదియే నిరాకారమునుండి సాకారమగు సారము.

సూతుఁ డిట్లనెను:- “మునులారా! శివుఁడు తాను చూడురూపములు ధరించినపుడు కొంత యెగుడుదిగుడు లుండ యును గదా! బ్రహ్మపై ఆతని పుత్రుఁడగు గాముఁడు తన మును బరీక్షించెను. బ్రహ్మ వరప్రభావమును బరీక్షింపఁ జూచెను. అది సఫలమయ్యెను. బ్రహ్మమనస్సునందు కొంచెము వికృతికలుగఁగా శివుఁడు కోపఁబడెను. దానివలన బ్రహ్మకు ‘ఈ రుద్రుఁడు నాకు కుమారుఁడు, నా భ్రుకుటినుండి యుద్భవిం చినాఁడు, అట్టివాఁడు నన్నుఁ గోపపడుచున్నాఁడని లజ్జవేసి, యెఱ్ఱైనను నీతనిహృదయమందును గామప్రభావము పడవలెనని

తలఁచుచుండెను. స్వర్గ ప్రబలముకాఁగానే ప్రయత్న మారంభ మయ్యెను. వసంత, మలయానిల, రతీదేవి మొదలగువారితోఁ గామదేవుని శివునికడకుఁ బంపెను; కాని వీరందఱును గూడియు శివుని మనస్సును విచలితము కావింపఁజాలకపోయిరి. అప్పుడు బ్రహ్మ కామసహచరులను మారులను గణముల నుత్పన్నము కావించెను. వారినిఁ దీసికొని కాముఁడు శివుని వెనువెంటఁ దిరుగసాగెను. శివుఁడెచ్చటికి వెళ్ళినప్పటికిని నాతని విచలితఁడనిఁ గావించుటకై కాముఁడును సేనాసహితముగ వెడలుచుండెను. కాని శివునిపై నాతని ప్రభావ మేమియును బడలేదు. అప్పుడు పరాజితుఁడై కాముఁడు తన విఫలతను విధి సమ్మృఖమున నివే దించెను. నిరాశుఁడై యాతఁడు తన లోకమునకుఁ బోయెను.

బ్రహ్మ హతాశుఁడు కా లేదు. ప్రయత్నమందు శిథిలత కలుగలేదు. తన ప్రయత్నములన్నియు విఫలము కాఁగా నాతఁడు హరిశిరణు వేడెను. ఘోరతపస్సు నారంభించెను. ఆతని తపస్సునకు మెచ్చి జనార్దనుఁడగు శ్రీవిష్ణువు ప్రత్యక్షమై తపస్సు చేయుటకుఁ గారణ మడిగెను. బ్రహ్మ తన కథను జెప్పఁగా నప్పుడు భగవానుఁడిట్లనెను:- “బ్రహ్మ! నీవు వేద వేత్తనయ్య నిట్టి ప్రయత్న మొనర్చుచున్నావు. శివుఁడు నిర్వికార, నిరాకారుఁడు. ఆతని మనస్సునఁ గామవాసన యెల్లు త్పన్నము కాఁగలదు. అయినను సేనాక యుపాయమును జెప్పె దను. శక్తి లేక పురుషుఁడొక్కఁడే సృష్టి చేయఁజాలఁడు. ఆ విశ్వవ్యాపిని నిరాకారమగు మహాశక్తి లక్ష్మీ, బ్రహ్మణి, దుద్రాణియను మూఁడు రూపములను ధరించును. ఆ యుచి స్త్య మహిమాన్వితయగు నాదిశక్తియే తన యతాకిక దివ్యప్రేమచే

శివుని వశమందుంచుకొన సమర్థురాలు కాగలదు. నీవు మహామాయయగు శంకరి నారాధింపుము. ఆమె నీకభీష్టవరముల నొసంగగలదు.” అని పలికి భగవానుడంతర్థానుడయ్యెను. భగవదాదేశమును బొంది బ్రహ్మ జగదంబికయు, సర్వవ్యాపినియు, మహామాయయు నగు భవాని నారాధించుట యందు ప్రవృత్తుడయ్యెను. కాలాంతరమున భవాని ప్రసన్నయై, బ్రహ్మకు వరము లొసంగదలచెను. బ్రహ్మ యిట్లనెను:— “శివుఁ డేదోవిధమున వివాహమొనర్చుకొని గృహస్థుఁడు కావలెను. అట్టి యుపాయమును నోమహామాయా! యోచింపవలయును. ఆతఁడు దారగ్రహణమొనర్చక సృష్టికార్యము జరుగదు.”

ఇది వినఁగానే భవానీ జగదంబికాదేవి యిట్లనెను:— “శివుఁడు నిర్వికారుఁడు. ఆయనకు స్వప్నమందైనను గామవాసన యుత్పన్నము కాజాలదు. కామములేక వివాహము జరుగదు. కావున నిది యసంభవము. కాని నాయారాధన మెన్నటికిని నిష్ఫలము కాజాలదు. కావున నేనే నీవుత్రుడగు దక్షునకుఁ బుత్రరూపమునఁ బుట్టి శివుని వివాహమాడెదను.” ఇట్లు వరమొసంగి మహాశక్తి అంతర్ధానమయ్యెను.

ఆదిశక్తివలన వరమును బొంది యాతఁడు తన ప్రధాన పుత్రుడగు దక్షప్రజాపతి కిట్లాదేశమొసంగెను:— “పుత్రా! నీవు మహాశక్తిని తపస్సుద్వారా సంతృప్తి యొనర్చుము. ఆమె నీకు పుత్రరూపమునఁ బుట్టగలదు.” బ్రహ్మ యాజ్ఞను బొంది దక్షుడు క్షీరసాగర సమీపమున సహస్రవర్షములవఱకు నిరాహారుడై యొంటికాల్చిపై నిలుచుండి ఘోరతపంబొన

రించెను. ఆతని తపస్సునకుఁ బ్రసన్నురాలై జగదంబిక ప్రత్యక్షమై వరమడుగు మనెను. దక్షుఁడు చేతులు జోడించుకొని యిట్లనెను:- “దేవీ ! నీవు నాయెడలఁ బ్రసన్నురాలవగుచో నాకు సాకారమై పుట్టి శివుని వివాహమాడవలెను.”

మహామాయయగు జగదంబిక యిట్లనెను:- “దక్షా ! నేను నీ మీఁదఁ బ్రసన్నురాలనైతిని. నీకుఁ బుత్రుకనై శివుని వివాహమాడెదను. నాయెడల నీప్రేమ యెప్పుడు శిథిలమగునో అప్పుడు నేనీ శరీరమును ద్యజించెదను.” అని పలికి శక్తి అంతర్ధానమయ్యెను. దక్షుఁడు తన గృహమునకుఁ బోయెను. కాలాంతరమున నామెయే దక్షునకు సతీరూపమునఁ బుత్రుకయై పుట్టి, పెద్దదికాఁగానే వివాహయోగ్యులయ్యెను. వివాహయోగ్యుకాఁగానే ఆమె శివప్రాప్తికై వనమునకుఁ బోయి ఘోరతపంబొనరించెను. శాస్త్రవిధిచే నామె నందావ్రతారంభమును గావించెను. ఆమె తపస్సును గాంచి తమతమ స్త్రీలతోఁగూడి బ్రహ్మ, విష్ణువు, సమస్తదేవతలును వచ్చిరి. ఆమె శివప్రాప్తికై తపంబొనర్చుటను గాంచఁగానే అందఱును బరమహర్షము కలిగెను. ఇప్పుడు బ్రహ్మకు కొంచెముగ నాశ కలిగెను. ఆతఁడు భగవతీ సతీదేవియొక్క అతాకిక దూపలావణ్యమును గాంచి, శివప్రాప్తికొఱకు ఆమె చేయు ఘోరతపస్సును గాంచి, ఇంక నిప్పుడు మనవని నెఱవేరఁగలదని తెలిసికొనెను. అందువలన నాతఁడు విష్ణుభగవానుని వెంటఁబెట్టుకొని కైలాసముననున్న శివుని సమీపమునకుఁ బోయెను. అచ్చట ఆ దేవత లిద్దరును తమ దేవులతోఁ గూడుకొని శివునిఁగూర్చి స్తుతించిరి. వారి స్తుతికి సంతోషుడై శివుఁడు వారి యాగమనకారణ మడిగెను

శివుడు సంక్షుప్తఁడగుటను గాంచి బ్రహ్మ యిట్లనెను:-
 “స్వామీ! మేమిద్దరమును వివాహమాడితిమి. బ్రహ్మణీయు,
 లక్ష్మీయు మీ యెదుట నిలిచియేయున్నారు. కాని మీరు
 వివాహముచేసికొననంతవఱకు సృష్టికార్యము జరుగదు. కావున
 స్వామీ! ఈ రూక్షత్వమును వీడి కొంచెముగ సరసత్వమును
 హృదయములోనికే దెచ్చికొనుఁడు. వట్టి వైరాగ్యమున సృష్టి
 కార్య మెట్లు నడువఁగలదు? మీరును మావలెనే ఒకటికి
 రెండుగను, రెండునుండి బహుళముగను గండు.”

శివుడు బోలాశంకరుఁడగుటచే నిట్లనెను:- “నాయన
 లారా! నాకు వివాహమందును గివాహమందును నిచ్చలేదు.
 బుద్ధిపూర్వకముగఁ దన కాళ్ళకుఁ దామే సంకెళ్ళను వేసికొను
 వారెవరు? వివాహముకాఁగానే మరల నది తోకవలె మా
 వెంటఁ బడును. మీ వెంట వీరు దిరుగుచుండిరికదా! మా
 సమాధికి విఘ్నమగుచుండుననిన మీరు వినుటలేదు. మీకుఁ
 బూర్ణముగ నట్టి కోరికయే యుండినచో నన్వేషింపుఁడు
 నధువును. అనురూపయగు నధువు దొఱకినచో నామెయును
 నిచ్చటనే పడియుండఁగలదు.”

ఇది వినఁగానే ఆ యిద్దర దేవతలకును సత్యంత ప్రసన్నత
 కలిగెను. ఆతఁడిట్లనెను:- “స్వామీ! దక్షకుమారియగు సతీదేవి
 లోకివిఖ్యాతినొకెందిన సౌందర్యము కలది. ఆమె మీ కొఱకు
 తపంబొనరించుచున్నది. మీ రొకసారివెళ్లి ఆమెను జూచిరండు.
 ఆమె తపస్సునకు దర్శనమొసంగి, సఫలతను గావించుఁడు.
 తర్వాత మీ యిష్టము.”

శివుఁ డీ ప్రస్తావము సంగీకరించెను. ఇచ్చట సతీదేవికి రెండు నెలలపాటు జరుగవలసిన నందా వ్రతమును బూర్తియయ్యెను. ఆ వ్రతసమాప్తిదినమున విశ్వనాథుఁ డామె సమ్ముఖమునఁ బ్రత్యక్షమయ్యెను. ఆమెయొక్క తపోయుక్తమగు ముఖమండలమును గాంచి శివుఁడు తన పణమును విస్తరించి యిట్లనెను:- “దేవీ! నీవు నీ కిష్టమువచ్చిన వరమును గోరుకొనుము.”

తన సమ్ముఖమున సాక్షాత్పదాశివుని సాకారరూపమునఁ గాంచి సతీదేవి గబగబలేచి, సిగ్గుతో శివునకు సమస్కరించి యథోచిత సామగ్రులతో నాతనికిఁ బూజ నొనర్చి, తల వంచుకొని ఆతని సమ్ముఖమున నిలుచుండెను. శివుఁడామెను వరమును గోరుకొను మనుచుండినను నామె ముఖమునుండి లజ్జాకారణమున నొక్క శబ్దమైనను వెలువడ లేదు. అప్పుడు శివుఁడే స్వయముగ నిట్లనెను:- “మంచిది, నీవు నన్ను వివాహమాడెదవా?”

ఇది వినఁగానే సతీదేవి ముఖకమలము వికసించెను. ఆమె యభీష్టమును నిదియే. శివుఁడు సంతోష్టుడై యాతఁడే యీ ప్రస్తావమును గావించెను ప్రస్తావమేమిటి, వరమునే యొసంగెను. ఆమె సంతసించి పరమేశ్వరుని పాదపద్మములకుఁ బ్రణామము కావించి, వరమును బొంది, తన తల్లిదండ్రుల కడకుఁ బోయెను.

సూతుఁడిట్లనెను:- “మునులారా! కామనయే మానవుని దీనునిగా నొనర్చును. కోరిక లేనంతవఱకు మానవుఁడు స్వతంత్రుఁడుగను నిస్పృహుఁగుగను నుండును, కామన లేక

సంకల్పము మనస్సున నుత్పన్నమయ్యెనా అన్ని నకు వచ్చును. అప్పుడందఱకు ననునయ వినయవ నలసి యుండును. బ్రహ్మయు, విష్ణువును జెప్పి వికృతికే వ్యతిరేకించినవాఁడు నేఁడు మనస్సున కలుగఁగానే నీరు నీరైపోయెను. వారికి కోరికే లీల నొనర్చుచున్నారు.

ఇప్పుడు శివునకు సదా సతీదేవియొక్క స పమే ధ్యానమందుఁ గనఁబడుచుండెను. వసంత, రతీదేవి మొదలగువారు చేయజాలని కార్య దర్శన మాత్రముచేతనే అయిపోయెను. ఇహ మనస్సులో సతీదేవిని వివాహమాడుటెట్టులా యన తప్ప వేఱొకటి లేకుండెను. ఆతఁడు బ్రహ్మను బ్రహ్మ స్మరణమాత్రముననే పరువిడివచ్చెను. డాతనిని మిక్కిలిగ నాదరించెను. ఇప్పుడాతఁడు : గుదుర్చవలయును గదా! ఆతఁడు మిక్కిలి : బ్రహ్మతో నిట్లనెను:- “బ్రహ్మ! దక్షుఁడు త. యగు సతీదేవిని నాకిచ్చు నుపాయము నేదైనఁ ఇది వినఁగానే బ్రహ్మ లోలోన మిక్కిలి యానంద యిట్లనెను:- “స్వామీ! మీరు భయపడెదరెందుఁ నాకుఁ బుత్రుఁడే. ఆతఁడు తప్పక సతీదేవిని నీ. కేయఁగలఁడు. నేను మీ వివాహముకొఱకు త్న మొనర్చెదను.”

అప్పుడు శివుఁడిట్లనెను:- “మంచిది, నీవు వెళ్లి దక్షుని యభిప్రాయమునుగ్రహించి శీఘ్రముగ నాకుఁ దెలుపవలయును.”

ఇది విసఁగానే సరియేను బ్రహ్మ దక్షప్రజాపతికడకుఁ బోయెను. నా కూతురి వివాహము శివునితో నెట్లు కాఁగలదను చింతలో దక్షుఁడు పడియుండెను. బ్రహ్మ దేవుడు ప్రస్తావింపఁగా దక్షుఁ డత్యంత సంతోషమును బ్రకటించుచు నంగీకరించెను. బ్రహ్మ మరల శివుని కడకుఁ బోయెను. శివుఁడు సంకల్ప మాత్రముచేతనే విష్ణువు, మరీచ్యాది సమస్త ఋషులు, మునులు, దేవగణము వచ్చిరి. అందఱును మిక్కిలి వైభవముగ దరలి దక్షప్రజాపతి యింటికిఁ బోయిరి. వైదికవిధిచే సతీ పరమేశ్వరులకు వివాహము జరిగెను. సతిని దీసికొని శివుఁడు కైలాసమునకు వచ్చి, తన యర్థాంగియగు సతీదేవితో వివిధ విధముల రసమయమగు క్రీడలొనర్చుచుండెను. కొంతకాలము పోయిన తర్వాత భగవంతుఁడును కౌసల్యాకిశోరుఁడగు శ్రీరామునిఁ బరీక్షించుటకు మోహనశమున సతీదేవి సీతాదేవి వేషమును ధరించెను. ఆకారణమున శంకరుఁడామెను మానసికముగఁ దృణించెను. ఆ సమయముననే దక్షుఁడు శివభాగము లేని యజ్ఞము నొనర్చెను. దానిలోనే సతీదేవి తన ప్రాణములను దృణించెను.

సూతుఁడిట్లనెను:- “మునులారా! వీరభద్రునిచే యజ్ఞ విధ్వంసనమును గావింపఁజేసినఁ తర్వాత దక్షుని శిరము నఱకఁబడినప్పటికి శివునకుఁ గోపము శాంతింపలేదని విని యున్నాము. అతఁడు సతీవియోగమున సతి విహ్వలుఁ

డయ్యెను. ఆమె శవమును భుజముమీఁదఁబెట్టుకొని నృత్యము చేయసాగెను. ఆతని యిట్టిదశను గాంచి శ్రీవిష్ణుమూర్తి తన చక్రముచే సతీదేవి యొక్క సమస్తాంగములను ముక్కలు ముక్కలుగఁ గొట్టి విసరివేసెను. ఎచ్చటెచ్చట సతీదేవి యొక్క వివిధాంగములు పడినవో అచ్చట శక్తి పీఠములు వెలిసెను. అచ్చట యిప్పటికిని నట్టి భావముతోఁ బూజలు జరుగుచున్నవి. అట్టివి యేఁబదియొక్క పీఠము లేర్పడినవి. దేవీ భాగవతమందు నూటయెనిమిది పీఠములున్నట్లు చెప్పఁబడినది. సతీదేవియొక్క యేయే యంగము లెచ్చటెచ్చట పడినవో అచ్చట శివుఁడు వేఱు వేఱు పేర్లనుంచి భైరవ రూపమున విరాజిల్లు చుండును. కాశ్మీరమందు సతీదేవియొక్క కంఠము పడెను. అచ్చట మహామాయా పీఠ మేర్పడెను. అచ్చట త్రిసంధ్యేశ్వర భైరవుఁడుండెను. వైద్యనాథమునందు హృదయముపడెను. అచ్చట శక్తి దుర్గ. అచ్చట వైద్యనాథ భైరవుఁడుండెను. ప్రయాగరాజమందు చేతివ్రేళ్లు పడెను. అచ్చట శక్తి లలితాశక్తి. అచ్చట భవుఁడను భైరవుఁడుండెను. ఇదే విధముగ సమస్త స్థానములందును శివుఁడు నివసించుచుండును. సతీదేవియొక్క అంగములన్నియు ఖండఖండములైనను నామె సాన్నిధ్యమును వదలక భైరవరూపమున నేటికిని విరాజిల్లు చుండునంతటి ప్రేమ ఆమెపై శివునకుండెను.

మునులారా! ఇదంతయును నీధూర్త కామునికొఱకుము. అయ్యలారా! నిజమునకుఁ గామునకేమి శక్తి కలదు. ఇదంతయును శివలీల. జీవుల నుద్ధరించుటకై యిట్టి క్రీడ లొనర్చుచుండును. జీవులకిట్టి సరస విషయములందు చాలమందికి

మనస్సు లగ్నమగును. కఫరోగములలోఁ దీపిపస్తువులన్నియును జెఱుపుచేయును. కాని తీప్తియైనను దే నె యేమియును జేయదు. అదేవిధముగఁ గామకథలన్నియు సరకమునకుఁ గొనపోవునవియే. కాని యవియే హరిహరులకు సంబంధించినవగుచో ముక్తికి హేతువు లగును. దక్షుఁడింతటి ద్వేషమునేల వహించెనని మీ రడిగితిరి. సతీయుత్పత్తి ఈర్ష్యావశమున జరుగుటచే నిజై నది. మొదటినుండియు నీ స్పర్థ వచ్చుచునేయున్నది. ఇట్టి లీలయే జరుగకుండిన శివుఁడేల లీలనొసర్చును. ఆతఁడు సదా బ్రహ్మాసందసుఖమందే సదా నిమగ్నుఁడై యుండును. అట్లుండినచో శివభక్తుల యుద్ధార మెట్లు జరుగును? కర్ణములను బవిత్ర మొనర్చు శివకథోత్పత్తి యెట్లు జరుగును? కావుననే శివుఁ డీ లీలల నొసర్చెను.”

దేవాదులు బ్రహ్మకడకు వెళ్లుట.

(౨౦౫)

శ్లో॥ అథ దేవగణాః సర్వే దుద్రాసీక్తైః పరాజితాః ।

శూల పట్టశః నిష్క్రింశ గదా పరిఘ ముద్గరైః॥

సంచిన్న భిన్న సర్వాంగాః సర్వైకస్యభ్యా భయాకులాః ।

స్వయంభువే నమస్కృత్య కాత్తేన్యై వైతన్యవేదయన్ ॥

—శ్రీభాగ. ౪ స్కం. ౬ అ. ౧, ౨ శ్లో.

చ. హరభటకోటిచేత నిశితాసి గదా కరవాల శూల ము

ద్గర ముసలాది సాధన విదారిత జర్జరితాఘ్రిలాంగులై

సురలు భయాకులాత్ములగుచు సరసీరుహజాతుఁజేరి త

చ్చరణ సరోరుహంబులకు సమ్మతి జాఁగిలి మ్రొక్కి నమ్ములై.

—శ్రీమదాంధ్రమహాభాగవతము.



ఏ సభలోనికిఁ బెద్దలురారో, పూజ్యులకవమాన మెచ్చట
జరుగునో ఆ సభ సఫలత చెదుననుటలో సందేహముండితీరును.

ఆయా కార్యము లేభావమున నారంభింపఁబడినవో సర్వజ్ఞులగు
వారికిఁ దెలియును. కార్యము సద్భావముతో, శుద్ధచిత్తముతోఁ
జేయఁబడినచో శ్రేష్ఠులందఱును దానిలోఁ బాల్గొందురు.

కార్యముయొక్క నిజాయతిలో సందేహ మున్నచో నా

ర్యములోనికిఁ గొందఱు వచ్చెదరు, కొందఱు రారు. దక్షుని

యజ్ఞము శివభాగ విహీనమైనదనియు, ద్వేషవశమునఁ
జేయఁబడుచున్న దనియు విష్ణువును, జగత్ప్రతాపహుఁడగు

బ్రహ్మయు తెలిసికొనిరి. ఇదెట్లొ సఫలముకాదని తెలిసికొని వారా యజ్ఞమునకు మొదటినుండియు రా లేదు. అంతే, అనుకొన్నట్లైనది. యజ్ఞవిధ్వంసమగుటయే కాదు, యజ్ఞకర్తయుఁ జంపఁబడెను.

యజ్ఞవిధ్వంసన విషయమును విని శౌనకుఁడు సూతుఁ డిట్లడిగెను:- “సూతా! మహాశక్తి సతీరూపమున నవతరించిన విషయమును మేము వినియుంటిమి. యజ్ఞవిధ్వంసమైన తర్వాత నేమైనదో మే మెఱుఁగఁగోరుచున్నాము.”

ఇది విని సూతుఁ డిట్లనెను:- “మహాభాగా! విదురుఁ డడుగఁగాఁ దర్వాత సమాచారమును మైత్రేయుఁ డాతని కేమి చెప్పెనో దానినే నీకు జెప్పుచున్నాను. దక్షయజ్ఞ విధ్వంసనా సంతరము మైత్రేయమహాముని యా ప్రసంగమును బ్రారంభించి యిట్లు చెప్పఁదొడఁగెను.”

మైత్రేయమహాముని యిట్లనెను:- “విదురా! వీరభద్రుఁ డును, శివగణమును, హరపార్షదులును నందఱను నఱకి, బాదిన తర్వాతఁ గైలాసమునకుఁ దిరిగివెళ్లిరి. అప్పుడు దేవతలందఱును, ఋషులును లబలబ యని యేడ్వసాగిరి. కొందఱు విఱిగిన చేతులను జూచుకొని యేడ్చిరి, కొందఱు లొట్టలుపడిన కండ్లను జూచుకొనియు, దెగిన చెవులను జూచుకొనియు గ్రందన మొనర్చుచుండిరి. కొందఱు విఱిగినకాళ్ళను జూచుకొనియు, తగిలిన దెబ్బలను జూచుకొనియు నేడ్చుచుండిరి. సారాంశ మేమనఁగా నందఱును క్షతవిక్షితులై రోదనము చేయసాగిరి. కొందఱిట్లనిరి:- “ఈ శివగణము అసభ్యులు, ఉద్ధతులు, అతి

క్రోధము కలవారు.” ఇది విని దీని నెవరును వినుటలేదుగదా యని అటునటు బిత్తరిచూపులు చూచుచుండిరి. కొందఱిట్లునిరి:- “ఇదంతయును మహాంధకారము. ఏదైన నుపాయ మొనర్పవలయును. ఇది పూర్తిగనన్యాయము. సర్వధా గ్రుడ్డితనము. అడుగు వారెవరును లేరు. ఇది నిరంకుశత. పూర్ణముగ నరాజకతయే.”

ఇది విని యొకానొకఁ డిట్లనెను:- “ఇదంతయును గ్రుడ్డితనమే ననుకొనుఁడు. నీ వేమి చేయఁగలవు? ఇంకెవరైన సన్యాయ మొనర్చినచోఁ బ్రజలు రాజు నాశ్రయించెదరు. రాజే గ్రుడ్డితనముగ నుండిన నొకఁ బ్రజలెవనిని శరణువేడవలయును? ఇప్పుడు శివునకుమించినవాఁ డెవఁడున్నాఁడు? ఆతఁడే చరాచర విశ్వమునకు స్వామి. తల్లి కోపపడి పిల్లవానిని గొట్టుచోఁ బిల్లవాఁ డెచ్చటికిఁ బోవును? తల్లి వడిలోనికే పరువిడును. ఆమె చెంగునే పట్టుకొనును. వాని కన్యశరణము లేదు. అన్య శ్రయము లేదు. ఇప్పుడు శివుని శరణువేడుటచేతనే సిస్తారము కలుగఁగలదు. అప్పుడే అందఱదుఃఖము దూరము కాఁగలదు.”

అంతఁ జాలమందొక్కసారిగా భయభీతులై యిట్లనిరి:- “కాదయ్యా, శివుని కడకుఁ బొరపాటునైన న వెడలరాదు. అచ్చటకు వెళ్ళితిమా మరల దడి తగులును. అచ్చట మనకు దిక్కులేరు. మనను బలుకరించువారైన నుండరు. ఇచ్చటనే రుద్రగణ మింతటి యున్మత్తులగుచో నిక శివసమ్ముఖమున నెంత చేయఁగలరో యూహింపుఁడు.”

ఇది విని యాతఁడే యిట్లనెను:- “ఏమైనఁ గానిండు, శివశరణమునకు వెళ్ళక సుఖములేదు, శాంతిలేదు, కల్యాణము

లేదు, ఆపత్తునుండి బయటపడుటయు లేదు. శివుడు మనలను జూడఁగ నే అభయదాన మొసంగునుపాయము నాలోచింపుడు.”

అంత భృగుముని యిట్లనెను:- “రుద్రుడు క్రోధావతారము. ఆతఁడు తన ప్రియావియోగమునఁ గుపితుడై యున్నాఁడు. ఆతఁడు తన మూఁడవకన్నును దెఱచెనా అందఱును భస్మము కాఁగలరు. కావున మా యభిప్రాయ మిది — అందఱును గలసి ప్రజాపతి పతియగు స్వయంభూ బ్రహ్మదేవుని చరణసన్నిధికి వెళ్లుదము. ఆచ్ఛటకు వెళ్ళిన తర్వాత నాతఁడేవిధముగఁ జేయుమనిన నట్లు చేయుదము. ఒకవేళ నతఁడు శివునికడకే వెళ్లుదమనిన, నాతనినే వెంటఁబెట్టుకొని వెళ్లుదము. ఆయన మనవెంట నుండినచో శివపార్షదగణము, భూత, ప్రేత, పిశాచ, యక్ష రాక్షసాదు లేమియును మాటలాడరు. శివుడును నాతనిని మిక్కిలిగ నాదరింపఁగలఁడు.”

ఈ యభిప్రాయ మందఱకును నచ్చెను. అందఱును దమతమ వాహనములమీఁద జీనులను వేసికొనియు, గొందఱు దేనిమీఁదనో యెక్కియు, గొందఱు అది యిది తీసికొని, తమ తమ విమానముల నెక్కి బ్రహ్మలోకమునకు వెళ్ళిరి.

దూరముననుండియే బ్రహ్మ గ్రుడ్డి, కుంటి, అంగభంగక్షత విక్షతలైన దేవతలు, ఋషులు వచ్చుటను గాంచెను. ఏదో పస్పమాడినదని యాతఁడు గ్రహించెను. యజ్ఞములో నేదో గలభాయైనది. బ్రహ్మకంతయును దెలియును. ఆతనికి భూత భవిష్య ద్వ ర్తమానములలోఁ దెలియనిదేమియును లేదు. అయినను శిష్టాచారము ననుసరించి సహానుభూతినిఁ బ్రదర్శిం

చుచు నిట్లనెను:- “ఓయీ! యీ దశ యెట్లుపచ్చినది? మీ కెవరితో యుద్ధము సంభవించినది? మిమ్ముల నిట్లంగహీనము కావించినవా రెవరు?”

ఇది విని భృగువు తన స్వభావానుసారముగ గడ్డము మీఁదఁ జేతులతో నిమరుకొనుచుఁ జెప్పఁబోఁగానే యిది వఱకే మీసములు గడ్డము పోవుటచే లజ్జను దాఁచుకొనుచు గడ్డము గోకుకొనుచు నిట్లనెను:- “స్వామీ! ఏమియు సడగ కుఁడు. మేము మీ బలపౌరుషములమీఁదనే సమస్తమును జేయుచుందుము. మీరు సమయమునకు రారు.”

బ్రహ్మ గంభీరముగ నిట్లనెను:- “ఏమైనదో చెప్పఁడు.” విసుగుకొని యిట్లనెను:- “ఏమైనది? నా బొందె నది. దక్షుఁడు యజ్ఞము నొనర్చెను. దానిలో శివునకు భాగమొసంగలేదు. సతీ పరమేశ్వరులను బిలువలేదు. సతీదేవి పితృస్నేహముచే శివేచ్ఛకు విరుద్ధముగ వచ్చెను. దక్షుఁ డామె నాదరింపలేదు. ఆమె యోగాగ్నియందు భస్మమైపోయినది. అంత శివుఁడు కోపమున వీరభద్రు నుత్పన్నము కావించి భూత, ప్రేత, పిశాచాది శివగణములను వెంటనిడి దక్షాధ్వరమును విధ్వంసము గావింపఁ బంచెను. వారందఱు నుద్దండస్వభావము కలవారను సంగతి మీరెఱిగినదే. చేతులలో త్రిశూల, పట్టిశ, ఖడ్గ, గదా, పరిఘ, ముద్గరాదులను గ్రహించి యజ్ఞమండపములోనికి వచ్చి ఆకలిగొన్న పులులవలె నందఱపైఁ బడిరి. వారెవరి ప్రతిష్ఠను గాని, మాన సమ్మానములనుగాని, శీల సంకోచములనుగాని గమనింపక, యెదుటకు వచ్చినవారినందఱను బాది వదలిపెట్టిరి. ఎవఁడు కనఁబడిన వానిపై దణదణ దెబ్బలు పడుటయే. కొట్టు

టలోఁ గొందఱను జీల్చిరి, కొందఱను పిండిచేసిరి, కొందఱ నగ్నిలో వ్రేల్చిరి. ఒక్కసారి భూకంపమువలె వచ్చెను. యజ్ఞ మండపమున నేడ్పులు పెడబొబ్బలు చెలరేగెను. మీరుండి యుండిన నీ కాండ యెవరికిఁ గలుగును. శివుఁడు రాకపోవుటచే త్రిమూర్తులలో మిరిద్దరును రాలేదు. చూడుఁడు, నా గడ్డము మీసములను నా దుష్టులు పెరికివైచిరి.”

తన నవ్వు నాపుకొని బ్రహ్మ యిట్లడిగెను:- “గడ్డమును మీసములను బెరికుటచే వానికేమి లభించినది?”

రోషముతోఁ జేతులను విదలించుచుఁ బగడ్లను బటపట గొఱకుచు భృగువిట్లనెను:- “ఏమి లభించినది మట్టి. వారి కల్లరి చేయుటయే పని. వారి కిష్టమువచ్చినట్లు చేసిరి. భగదేవతల కన్నులను బెరికివైచిరి. పూషునినోట నొక్కపంటినై న వదల లేదు. ముప్పదిరెండుపండ్లను రాలఁగొట్టి పర్వతకందరమువలె బోసినోటి నొనర్చిరి. కొందఱకుఁ గాళ్ళను విఱుగఁగొట్టిరి, కొందఱకుఁ జేతులను విఱుగఁగొట్టిరి. దక్షప్రజాపతి శిరస్సును ఛేదించి జ్వలితాగ్నిలో హవనము కావించిరి.”

ఆశ్చర్యముతో బ్రహ్మ యిట్లడిగెను:- “అయ్యో! దక్షుని జంపినారా? ఇంకెవరి ప్రాణములను దీసిరి?”

అంత భృగు విట్లనెను:- “ఇంకెవరి ప్రాణములను దీయ లేదు. కాని చాల నిర్దయతతో బాదిరి. అందఱకును చిన్ననాటి పాలు జ్ఞాపకమునకు వచ్చెను. ఇంతకంటె జంపివేసినను బాగుండెడిది.”

బ్రహ్మ యిట్లనెను:- “మీరును సన్న్యాసము కావించితిరి. ఉన్నతిని గాంక్షించువారు తేజస్సులతో విరోధమును బెట్టుకొనకుండుట మంచిది.”

భృగు విట్లనెను:- “స్వామీ! మాకేమి విరోధము? ఇది మామ అల్లుండ్ర గృహకలహము. మధ్యలో వ్యర్థముగ మాకు దడి తగిలినది.”

ఇది విని బ్రహ్మ రోషస్వరమున నిట్లనెను:- “మీ యపరాధ మేలలేదు, మీరే ఆతని నాకాశమున కెత్తితిరి. మీరాతని సన్న్యాసమును సమర్థింపకుండినచో నాతనికెన్నటికిని శివభాగ విరహితమగు యజ్ఞమునొనర్చు సాహస ముండెడిదికాదు. మీరిట్టి యజ్ఞమును వదలి రావలసియుండెను. మీరు లోభవశమున దీని నిట్లు కావించిరి. శంకరుడు యజ్ఞభాగమున కధికారి ఏమిటి, సమస్త యజ్ఞమునకును నేకైకస్వామి. ఆయననే మీరందఱును గలిసి బహిష్కరించిరి. అట్టి మీకు తడి తగులకయేమి కాగలదు?”

భృగువిట్లనెను:- “స్వామీ! ఇప్పటి కై నదేమో అయినది. ఇక నిప్పు డిది ముదరకుండునట్లు చూడవలసియున్నది. శివుఁ డధికముగఁ గోపించి మనల నందఱును వినాశము చేయకుండునట్లు చూడవలెను.”

ఇది విని బ్రహ్మ యిట్లనెను:- “నాయనలారా! శివుఁ డాశుతో ఘుండు. ఆతఁడిట్టి ద్వేషభావములను బెట్టుకొనువాఁడుకాదు. మీరందఱును మీమనస్సులలోని కల్మషముల నావలఁద్రోసివైచి శుద్ధచిత్తముతో నాతని నాశ్రయింపుఁడు. ఆతఁడు

మిమ్ములను దప్పక క్షమింపఁగలఁడు. ఆతని మనస్సులో రాగ ద్వేషము లుండవు.”

భృగుమహర్షి యిట్లు నెను:- “స్వామీ! మనస్సులో నాతనికి రాగ ద్వేషము లే లేకున్న వో మాకిట్టి దుర్దశ నేలకావించును?”

అంత బ్రహ్మదేవుఁ డిట్లు నెను:- “ఒక్కసారిగాఁ గారణము లన్నియును గలిసి వచ్చెను. ప్రజాపతి యజ్ఞమందు నా సమ్మిళిముననే దక్షుఁడు శివుని సనరాని మాటలాడెను. అనేకవిధముల దూషిం చెను. అయినను నాతఁడన్నిటిని సహించి యూరకుండెను. ఆతఁడు మఱచిపోయెను. దక్షుఁడాతనికి విరుద్ధముగ యజ్ఞమొనర్చి, ఆతనిని బిలువక, వెనుకటి విషయములను మరలఁ క్రొత్తవిగ నొనర్చెను. దానికిని శివుఁ డుపేక్షించినాఁడు. ఆతనికి ప్రాణప్రియ పత్నియగు సతీదేవి ప్రాణత్యాగము చేయఁగా నాతనికిఁ గోపము వచ్చుట స్వాభావికమే. ఆతనిపత్ని యజ్ఞమునకు వచ్చి భస్మము కాకుండి యుండినచో నాతఁడు మాటలాడెడువాఁడే కాఁడు. మీరెన్ని చేసినను పలికెడువాఁడే కాఁడు.”

భృగుమహర్షి యిట్లు నెను:- “స్వామీ! ఇప్పుడేమి చేయవలెను ? దక్షాధ్వరము పూర్తియగుటెట్లు? ఆతనిని బ్రదికించుటెట్లు? యజ్ఞము నెట్లెసఁ బూర్తికావింపఁజేయుఁడు.”

ఇది విని బ్రహ్మ యిట్లు నెను:- “ఇది నా సామర్థ్యమున కతీతమగు విషయము. ఇదంతయును శంకరభగవానుఁడే చేయఁగలఁడు. ఆతని శక్తి అపరిమేయము. ఆతని సంకేతము చేతనే ప్రపంచములోని సమస్త కార్యములు జరుగుచున్నవి.

విష్ణు భగవానుడైనను నాతని తేజో, బల, వీరైశ్వర్యముల లోతును గనుగొనజాలడు. అట్టియెడ నితర దేవతా, ఋషి మునులకు సామర్థ్యమెక్కడిది? మరల యజ్ఞ మారంభమై యధావిధిగ సమాప్తి కావలెనని మీరందఱును గాంక్షించు నెడల, మీరందఱును గలిసి గరళకంఠుని చరణారవిందములను బట్టుకొనుడు. మీ అపరాధములను క్షమింపుడని మీరతని నపరాధక్షమాపణమును గోరుడు. ఈ దెబ్బలాట యిప్పుడు జరుగుటయే కాదు. నిజముగ శివునకుఁ గోపమే వచ్చుచోఁ దన మూడవ కన్నును దెరిచి సమస్త బ్రహ్మాండమును భస్మము చేయఁగలడు.”

భృగు విట్లనెను:- “స్వామీ! ఆతఁడనిన మాకు భయము వేయుచున్నది. మీరుకూడ మావెంట వచ్చినచో మేమి వెళ్లఁగలము. లేకున్న ఒంటరిగా వెళ్లు సాహసములేదు. ఆతఁడు మెదలకున్నను నాతని వెంటనున్న పార్షదగణము మిక్కిలి ధూర్తులు, వినాశకులు, అత్యంతాసభ్యులు. వారు చేయి చేసికొనిరా అంతయును నూషరభూమి కాఁగలదు.”

ఇది విని బ్రహ్మ నవ్వి యిట్లనెను:- “నాయనలారా! భయపడవలసిన పని యేమియును లేదు. అయినదేమో అయి నది. ఇక నిప్పుడు మీయెడల నట్టి వర్తనముండదు. పదండి, నేనును మీవెంట వచ్చెదను.”

మైత్రేయ మహాముని యిట్లనెను:- “విదురా! ఇట్లు చెప్పి హిరణ్యగర్భుడు సమస్త దేవతలను, ఋషులను వెంటఁ బెట్టుకొని శివుని దర్శనము కొఱకు కైలాసమునకుఁ బోయెను.”

బ్రహ్మ శివునికడకు వెళ్ళుట.

(౨౦౬)

శ్లో॥ స ఇత్థమాదిశ్య సురానజస్త్వైః

సమన్వితః పితృభిః నప్రజేతైః।

యయా స్వధిష్ఠ్యాన్నిలయం పురద్విషః

కైలాసమద్రి ప్రవరం ప్రియం ప్రభో॥

— శ్రీభాగ. ౪ స్కం. ౬ అ. ౮ శ్లో.

వ. “— —” భక్త పరాధీనుండును శరణాగత రక్షకుండును నగు నీశునిఁ జేరంబోవుదమని పలికి పద్మసంభవుండును దేవపితృగణ ప్రజాపతులం గూడి కైలాసాభిముఖుండై చని చని.”

— శ్రీమదాంధ్రభాగవతము.

—౦—

ఈ ప్రపంచములో సజీవ సౌందర్యమును దిలకింపవలె నను గోరిక యున్నచో కైలరాజమగు హిమాచలమునకుఁ బోవలెను, హిమాలయోత్తుంగ శిఖరములు, తమ లక్ష్మిని వాయుమండలమునఁ బ్రసరింపఁజేయుచుఁ బ్రపంచమునే శోభిత మొనర్చుచున్నది. కైలాస, లోకపాల, శతపథముల యొక్క స్వచ్ఛ హిమాచ్ఛాదిత శిఖరశోభా, సౌందర్యముల సాకార స్వరూపము విశ్వమునందున్నది. కాక భుశుండి యొక్క శుభ్ర జలధరములవంటి యాశిఖరములు తమ గొప్పదనమును నా నిర్జన కోలాహల శూన్య స్థలమందుఁ బ్రదర్శించుచున్నవి. దేవేంద్రుఁడు వీటి టెక్కలను దెగఁగొట్టకుండినచో మనము

ఉత్సవములందు వానినిఁ బిలుచుకొనివచ్చి, సభామండపమున
 టెక్కలను విస్తరింపఁజేసినచో పాలనుదుగువలె హిమాచ్ఛా
 దితములగు నా పర్వతము లెంత బాగుగాఁగనఁబడునో కదా!
 మన యుత్సవముల కెంతటి శోభనొసంగునో-పిల్లలు వాని స్కంధ
 ముల పైకియెక్కి, వాటినిఁ దాఁకి, చలిచే వ్రేళ్లను గొంగరలు
 పోవునట్లు చేసికొందురు. ఎంతటి యానందము కలుగును?
 కాని శచీపతియగు నింద్రుఁడంతయును బేడ బెల్ల మొనర్చినాఁడు.
 అన్నిటి టెక్కలను నఱకి అచలములుగఁ జేసివేసినాఁడు. ఇప్పు
 డచ్చటికి మంచులోఁ జచ్చుట కెవరు వెళ్లెదరు? శోభను దిల
 కించు చుండఁగనే ధూది పింజలనలఁ బైనుండి మంచువర్షము
 కురిసెనా అచ్చట జయజయ సీతారామ కావలసినదే. శరీరము
 క్రుశ్లనైనఁ గ్రుశ్లదు. వేలకొలఁది, లక్షల కొలఁది సంవత్సర
 ములు మంచులోఁ గప్పఁబడి సురక్షితముగఁ బడియుండును.
 మంచు భయములేక, గుండెను రాయిచేసికొని, ఆకలిని
 జయించి, లోక వాసనను వీడి, అత్యయందు రమించుచో నికఁ
 గావలసిన దేమున్నది? అ యనుపమ సౌందర్యమును వీడి యీ
 కోలాహల పూర్ణమును, దుఃఖపూరితమగు నీ ప్రపంచమున
 కేల రావలెను? గిరిరాజ హిమాలయ పర్వత శిరోమకుటమగు
 కైలాసపర్వతమును దర్శించిన పురుషుఁడే ధన్యుఁడు, ఆతని
 నేత్రములే సఫలములు. వర్తమాన కైలాసమున కావల శివుని
 దివ్యకైలాసమున్నదని ప్రతీతి. ఆహా! ఈ కైలాసమును జూచు
 చుండిననే మన కన్నులు తృప్తి చెందకుండిన నాదివ్య కైలాస
 మెట్లుండునో తెలియదు? అచటికి మానవులు వెళ్లఁజాలరు.
 దేవతలు, సిద్ధులు మాత్రమే అచ్చటికి వెళ్లఁగలరు.

మైత్రేయ మహాముని యిట్లనెను:- “విదురా! లోక పితామహుడగు బ్రహ్మను ముందుబెట్టుకొని సమస్త దేవతా గణము, ఋషిగణము, పితృగణము తమ తమ విమానముల నెక్కి కైలాసము వైపునకుఁబోయిరి. బ్రహ్మలోకాధిపతియగు బ్రహ్మ తపోలోకమునకు వచ్చునప్పటికి అచ్చటి తపోలోక నివాసులగు ఋషులు చతురాసనునకు స్వాగతము కావించి, కొంచెము సేపుండుడని కోరిరి. హంసవాహనుడగు బ్రహ్మ వారి స్వాగత సత్కారములను స్వీకరించి యిట్లనెను:- “మేము చాల చువసరమగు పనిమీఁద వెళ్లుచున్నాము, కావున నుండఁ జాలము” ఇదేవిధముగ జనలోక, మహర్లోక వాసులును దివ్య పుష్పవృష్టిని గుఱిపించి అందఱకు స్వాగత మొసంగెను. కాని కుంటిగ, గ్రుడ్డిగ, క్షత విక్షతులైన దేవ, పితృ, మానవుల కి స్వాగత సత్కారములు రుచింపలేదు. ఇంద్రలోకమును వీడి సుమేరువునకు ఉత్తరపు కోణమందు ధనదుడగు గుబేరుని అల కాపురీ సమీపమున నున్న కైలాసమునకు వారు దిగిరి.

కైలాసమునుండి శీతలవాయువు తగులఁగానే అందఱ బాధలు పటాపంచలయ్యెను. అందఱును నొక్క దివ్య సుఖానుభవము ననుభవించిరి. కైలాసపర్వతమును జూడఁగానే అందఱ యొక్క మనస్సు ఉల్లాసముతో నిండిపోయెను. అందఱయొక్క మనమయూరము సృత్యముచేయసాగెను. దేవగణమందునను, మునిగణమందునను నిదినఱకు కైలాసమునకు రానివాడు కలరు, చాలమంది వచ్చియు వెంటనే విమానముమీఁద నెక్కి వెడలి పోయిరి. నేడందఱును స్వస్థచిత్తులరై కైలాసమును దర్శించిరి. శివుని సమ్మానార్థ మందఱును దమతమ విమానములనుండి దిగి

పాదచారులై వెడలుచుండిరి. అచ్చట వారు చాలమంది సిద్ధులను దపస్సుచేయుచుండుటను గాంచిరి. ప్రపంచభాసమే లేనట్లు చాలమంది సమాధిమగ్నులై యుండిరి. ప్రాణములను నిరోధించి వారు బ్రహ్మనుభవ మొనర్చుచుండిరి. కొందఱు సిద్ధులనుగాంచి మునులు బ్రహ్మ నిట్లడిగిరి:- “ప్రభూ! ఇచ్చట నీ సిద్ధు లందఱును దమ యుగసాధనలచేతనే యున్నారా? ఇంకేమైనఁ గారణమున్నదా?”

బ్రహ్మ యిట్లనెను:- “సిద్ధులలోఁ జాలరకములు కలరు. చాల భేదములు కలవు. సిద్ధులందఱు నొకేవిధమగు సాధన నొనర్పరు.”

ఇది విని అత్యంత సుందరరూపమును ధరించిన చాల మంది సిద్ధులనెదుటఁ జూపించి దేవతలు, మునులు నిట్లనిరి:- “స్వామీ! వీ రే సిద్ధులు?”

బ్రహ్మ యిట్లనెను:- “సిద్ధు లొక ఉపదేవతా జాతి. ఈ జాతిలోఁ బుట్టినవారు జన్మసిద్ధులు. వీరిలోఁ బక్షులకు స్వాభావికముగ నెగురుశక్తి యున్నట్లును, జలజంతువులకు నీటిలో శ్వాసించుట నాపియుండు శక్తి కలిగినట్లు సిద్ధు లుండును. ఆ జాతిలోఁ బుట్టినవారు జన్మసిద్ధులు. వీరు మిక్కిలి సుందరులుగ నుందురు. మీరు వారినిఁ జూచుచున్నారుగదా! అగ్నిసదృశమగు తేజఃపుంజముతోఁ గనఁబడుచున్నారు.”

ఇది విని దేవతా పితృగణము ముందుకుఁబోఁగా నింకను గొందఱు సిద్ధులు కనఁబడిరి. మునులు కుతూహలవశమున వీ రే శ్రేణికి చెందిన సిద్ధులని యడిగిరి.

ఇది విని బ్రహ్మ యిట్లనెను:- “ఈ కైలాసపర్వతమున నొక ఓషధి కలదు. దాని నొక విశేషముహూర్తమునఁ బెల్ల గించి తెచ్చెదరు. దాని నొక విశేషప్రక్రియతో శుద్ధి చేయుదురు. ఇంకఁ గొన్ని యోషధులను జేర్చి దానిని బటానీలంత మాత్రలు చేయుదురు. ఆ మాత్రలను దినఁగానే శిద్ధులగుదురు. ఇంకొక ఓషధి కలదు. దానినిఁ గాలికి రాచుకొనినచో నేల మీఁదవలె నీటిపై నడువవచ్చును. నోటిలోఁ బెట్టుకొనిన నెచ్చటికై న నెగిరిపోవచ్చును. కంటి కంజనముగఁ బెట్టుకొన్నచో విశ్వబ్రహ్మాండములోని వస్తువులన్నియు నొక్కస్థానమునఁ గనఁబడును. భూమికింద ననంతసువర్ణరాశి, అనంతధనము నిండి యున్నది. ధనమున కింకొక పేరు వసువు. వసుధనమును ధారణ చేసినది వసుంధర. అందుకనియే పృథివికి వసుంధర యను పేరును గలదు. ఆ సిద్ధు లెచ్చట కావలయుననిన, నెంత కావలయుననిన నంతటిధనమును దీయఁగలరు. వారికి కొదువ యుండదు. ఆ ఓషధీప్రభావమున సిద్ధులు సమస్తము చేయఁగలరు. సిద్ధులన్నియు వారికి ఓషధులద్వారా ప్రాప్తించును.

ఇది వినఁగానే మునులకుఁ జాల యాశ్చర్యము కలిగెను. అల్పసిద్ధులు కల మునులు వారిట్లనుకొనిరి:- “మనకును నట్టి ఓషధిలభించినచో మనమును శ్రమలేకయే సిద్ధుల చమత్కారమును జూపింపవచ్చును.”

కొంత ముందుకు పోఁగానే ఇంకొక సిద్ధగణము కఃబడెను. వారి చర్యలు విచిత్రముగ నుండెను. కొందఱ తొంకాల్పై నిలుచుండిరి. కొందఱు ముండ్లపైఁబరుండిరి. కొందఱ అగ్నిని వెలిగించి ధూమమును బాసమొనర్చు చుండిరి.

కొందఱు నదిలోని జల్లని నీటిలో నిలుచుండి తపస్సును జేయుచుండిరి. కొందఱు తడిగుడ్డను గట్టుకొనినఁ గొందఱు వల్కుల వస్త్రమును ధరించిరి. కొందఱు దిగంబరిగనుండి, కొందఱు భస్మమును బూసికొనిరి. కొందఱు తలక్రిందుగాఁ జెట్లను వ్రేలాడుచుండిరి. కొందఱు పంచాగ్ని మధ్యమున నుండిరి. కొందఱు రాలిన గింజల నేరుకొనుచుండఁగాఁ గొందఱు ఫలములను రాల్చుచుండిరి. కొందఱు కందమూలములను ద్రవ్యుచుండిరి. కొందఱు పత్రములను సమలుచుండిరి. కొందఱు విశేషక్రియ ద్వారా వాయువునే పానము చేయుచుండిరి. కొందఱింగుదీ ఫలములను నూరుచుండిరి. కొందఱు ప్రాణాయామ మొనర్చుచుండిరి. కొందఱు సమాధి మగ్నులైరి. కొందఱు రాశ్లాతోఁ దమ శరీరములను నూరుచుండిరి. కొందఱు తమ శరీరములను గోసి పక్షులకు వేయుచుండిరి. కొందఱిగ్నిలో హవన మొనర్చుచుండిరి. కొందఱుపవాస పరాయణులైరి. కొందఱు బోడులు, కొందఱు శిఖులుఁ కొందఱు జటాజూట ధారులు, కొందఱు నృత్యముచేయుచుఁ గృష్ణ కీర్తన మొనర్చుచుండిరి. కొందఱు మానవ్రతమును ధరించి ధ్యాన నిమగ్నులైరి.

వీరినందఱును గాంచి కుతూహలవశమునఁ బితరు లిట్లడిగిరి:- “ప్రభూ ! వీరే సిద్ధులు ?”

బ్రహ్మ యిట్లనెను:- “వీరు తపస్సిద్ధులు, వీరందఱును దపస్సుద్వారా సిద్ధినిఁ బొందిరి. శరీరక్లేశములద్వారా తపించుటయే తపస్సు, వీరిలో నిరాహారముగ నుండుట - ఉపవాస మొనర్చుట-ఇవి శ్రేష్ఠములగు తపస్సులు, ఏలననఁగా మానవులన్నిటిని సహించునుగాని అఁకలిని సహింపఁజాలరు. తన కాపు

లైన వారు జచ్చినను నీ యాకలి విడువదు. దీనిమీఁద విజయమును బొందినవాఁడే తపస్వి, ఆతఁడే సిద్ధుఁడు, వీరు వివిధ క్రియులుద్వారా భగవదారాధనము చేయుచున్నారు.”

మును లిట్లడిగిరి:- “స్వామీ! ఇది తామసతపస్సు, ఈ విధమగు గాయక్తేశముచే నజ్ఞానము ప్రకటమగుచున్నది.”

బ్రహ్మ యిట్లనెను:- “తామసమైనను తపస్సే. ప్రపంచము త్రిగుణాత్మకమైనది. అందఱును వారివారి స్వభావానుసారముగఁ దపస్సును జేయుచుందురు. తమోగుణులు సాత్త్విక సాధనములను జేయఁజాలరు. వారికి తామసతపస్సే వీలు. ఏదో విధముగ భగవదారాధన మొనర్తురు కదా! ఇంక నజ్ఞాన విషయమందుమా, సాధనలన్నియు నజ్ఞానమువలననే చేయఁబడుచున్నవి. జ్ఞానికి సాధన యెందులకు? కావున భగవదుద్దేశ్యమునఁ జేయఁబడిన వన్నియు మంచివే. అటునిటుఁదిరిగి చివర కచ్చటకు రావలసినదే; ఏలననఁగా లక్ష్యమందఱకు నొక్కటియే”

ఇంక ముందుకు పోఁగాఁ జాలమంది చేతులలో జపమాలలను ధరించి జపమొనర్చుటను గాంచి మునులిట్లనిరి:- “స్వామీ! వీరెట్టి సిద్ధులు?”

బ్రహ్మ యిట్లనెను:- “భగవంతున కనేక మూర్తులు కలవు. అందులో నొకమూర్తి మంత్రమును. అందువలననే ఆ మూర్తుఁడగు భగవంతుని మంత్రమూర్తి యందురు. అర్థభావనమొనర్చుచు నేకాగ్రచిత్తముతో నిరంతరము మంత్ర జపము చేయుటచే నిశ్చయముగ సిద్ధికలుగును. అన్నిటికంటెను జపసిద్ధి గొప్పది. ఈ మహానుభావులు జపము ద్వారముననే

సిద్ధినిఁ బొందిరి. సిద్ధించినను స్వభావానుసారముగ జపమును జేయుచునే యుందురు. ఏలననఁగా వీరికి దీనిలో రసము చిక్కినది. ఇప్పుడింకొక పనియందలి వీరికిఁ బ్రవృత్తి లేదు. మంత్ర మూర్తియగు భగవానునిఁ దన యిష్టమంత్రము ద్వారమున నారాధించుటయే వీరి కేకైక వ్యాపారము.”

ఇంకను ముందుకుఁబోఁగా యమ, నియి, మాసన, ప్రాణాయామ, ప్రత్యాహార, ధ్యాన, ధారణ, సమాధులందు మగ్నమైన మునులను గాంచి దేవత లిట్లడిగిరి:- “ప్రభూ ! వీరే శ్రేణికిఁజెందిన సిద్ధులు.”

లోక పితామహుఁడగు బ్రహ్మ యిట్ల నెను:- “వీరష్టాంగ యోగముద్వారా సిద్ధులైరి. ఈ రాజయోగులు గొప్ప నియమ సంయమముల ద్వారా తమ భూమికను దృఢ మొనర్చుకొందురు. సంయమమే వీరి శత్రుముఁ ప్రాణాయామమే వీరికి పరమబలము. దీనిద్వారా వీరు జీవబ్రహ్మ యోగము నొనర్తురు. ప్రాణనిరోధమువలన స్వతః మనో నిరోధముకలుగును. కావున వీరు ప్రాణవాయువును వశపఱచుకొని సదా సమాధి మగ్నులయ్యెదరు.”

అంతఁబితరులిట్లడిగిరి:- ఈ సిద్ధులందఱును కైలాసము పైననే యేలసమకూడిరి? ఇంకెచ్చటను వీరికి తావులేదా?”

ఇది విని సర్వుచు బ్రహ్మ యిట్లనెను:- “ఇంకెచ్చటికి వెళ్లెదరు? సర్వసిద్ధి ప్రదాత సదాశివుఁడే సిద్ధులకు ప్రభువు శంకరుఁడే. శివారాధన మొనర్చక సిద్ధికలుగదు. మనమందఱ మును సిద్ధికొఱకు శివుని సన్నిధికి వెళ్లుచున్నాము. విష్ణువును

శివారాధన మొనర్చియే సిద్ధిలాభమును బొందినాడు. సనాతన పురాణ పురుషుడైన శ్రీకృష్ణుడును శివార్చన నొనర్చెను. గొప్ప గొప్ప ఋషులు, మహర్షులు శివపూజామూలముననే తమ యభీష్టమును నెఱవేర్చుకొనిరి. కావున సిద్ధులకుఁ బ్రధాన స్థానము కైలాసమే.”

ఈవిధముగ దేవతలు, ఋషులు, మునులు, పితరులు మొదలగువారు బ్రహ్మను వివిధ ప్రశ్నలడుగుచు మెల్ల మెల్లగాఁ గైలాసశోభను వీక్షింపుచుఁ గాలినడకనే వెడలుచుండిరి. ఒక్కొక్కచోట సిద్ధులు ధ్యానమగున్నలైరి. ఒక్కడఁ గిన్నరులు తమ కిన్నెరస్త్రీలతో విహరించుచుండిరి. ఇంకొకచోట గంధర్వులు గంధర్విఃపలతో గీతాగాన మొనర్చుచుండిరి. మఱియొకచోట నప్పరసలు నృత్య మొనర్చుచుండిరి. దేవతలు, ఉపదేవతలు విహరించుచుండిరి.

మైత్రేయ మహాముని యిట్లనెను:- “విమరా! ఈ విధముగఁ గైలాసమును గాంచఁగనే అందఱు చిత్తములు చాల ప్రసన్నతను జెందెను. వీరి దృష్టి యెక్కడ పడిన నచ్చట నిలిచి పోవుచుండెను. బ్రహ్మ తొందఱపెట్టుచుండఁగా నందఱును జేతులను జోడించుకొని యిట్లనిరి:- “ప్రభూ! మెల్ల మెల్లగా రండు. నేడు మాకానందము కలుగుచున్నది. నేడు మాకంతయును జూపించుచు, సమస్త శోభావర్ణనమును గావించుచు వెళ్లుదము. ఇట్టి అవకాశము మాటిమాటికి లభింపదు.”

బ్రహ్మ వారి ప్రార్థనము నంగీకరించి, యాశ్చర్య శిరోమణి శోభను గాంచుచు మెల్ల మెల్లగా వెళ్లుచుండిరి.”

కైలాసముయొక్క అనుపమశోభ.

(౨౦౭)

శ్లో॥ మయూరకేశకాభి రుతం మదాంధా లివిమూర్చితమ్ ।

ష్టావితై రక్తకంఠానాం కూజితైశ్చ పతత్త్రిణామ్ ।

ఆహ్వాయంత మివోర్ధ్వై ద్విజాన్కామ దుష్టైర్ద్రుమైః ।

ప్రజంతమివ మాతంగై స్పృణంతమివ నిగ్ధరైః ॥

— శ్రీభాగ. ౪. స్కం. ౬ అ. ౧౨. ౧౩ శ్లో.

వ. “... కలకంఠ కాలకంఠ కలవింక రాజకీరమత్త మధు
కర నానా విహంగ కోలాహల నినద బధిరీభూత రోదోంత
రాశంబును, గల్పవృక్షశాఖ లూగుచు ద్విజులను బిల్చు
చున్నట్లుండెను. ఏనుఁగు లటు నిటు పోవుచుండ స్వయముగ
నా కైలాస పర్వతమే పోవుచున్నట్లుండెను. సెలయేరుల
యుంకారము మాట లాడుచున్నట్లుండెను.”

— శ్రీమదాంధ్రభాగవతము.

శోభ యెచ్చటనుండునో సౌందర్య మెచ్చట నుండును.
వనములోని వస్తువులు వనమందే సుఖదములుగ నుండును.
సాహిత్యమందు వనశోభావర్ణన మన్నిటికంటె సుందరముగను,
సుఖదముగను వర్ణింపఁబడుచుండును. నిజముగ మనకు నగర
ములలో సుఖముండదు. ఇచ్చటి శోభ కృత్రిమముతో నశిం
చును. ప్రకృతి యిచ్చట లజ్జించి ముసుఁగు వైచికొనును. జన
సమూహమున నది నవవధువువలె సిగ్గుపడి తన సమస్తావ యవ
ములను దనలోనికి లాగుకొని వస్త్రములతోఁ గప్పివేసికొనును.

కావుననే నగరములలో ఆమెకు వన్నెనన్నెల మెరియుచున్న కృత్రిమవస్త్రములు కనబడును. కమలసదృశమగు నామె మనోహర ముఖము, అంగసౌష్ఠ్యము, ఆమెయొక్క లావణ్య మాధుర్య ఆకర్షక హావభావ కటాక్షము లిచ్చట నెక్కడ కనబడును? నిర్జనారణ్యములందు, మాయిక కోలాహల రహితమగు వనములందు, హిమాచ్ఛాదిత గిరిగుహలందు, కమ నీయ కందరములందు, సుందర శైలశిఖర ప్రాంతములందు ప్రకృతిదేవి లజ్జను వీడి, ముసుఁగును దీసి, నిశ్శృంకయై నాట్య మొనర్చును. అచ్చట నామె నవనధువుగాక బాలికయగును. పుత్రీభావమును బొందును. బాలిక అత్తవారింటనే సిగ్గుపడును. అచ్చట త్వరత్వరగా ముసుఁగువైచికొనును పుట్టినింట నామె నిర్భయ యగును. పైట తొలగినను, ముసుఁగు వీడినను చిక్కు లేదు. తోఁబుట్టువుల వద్దను, సఖులనద్దను నిర్భయయై బాగుగా మాటలాడును. నవ్వుచుండును. ఇదేవిధముగఁ బ్రకృతికి పుట్టి నిల్లు కాసనపూర్ణమగు శైలము. అచ్చట నామె శోభను వెదఁజల్లును. తన చంద్రముఖముపైని ముసుఁగును దొలఁగించును. ఆమె యొక్క అననద్య సౌందర్యమును జూడఁదలచిన యెడల నా శాంత, ఏకాంత వనములకును, బర్వత శిఖరము లకును బోవలెను. అచ్చట నామె యధార్థరూపము కనబడును.

మైత్రేయ మహాముని యిట్లనెను:- “విదురా! అందఱును వెంటఁ బెట్టుకొని బ్రహ్మ ముందు నడుచుచుండెను. నానా ధాతు మండిత చిత్ర విచిత్ర ఫలపుష్ప సుశోభితమై, సుందర శిఖరయుతమైన శైలమును గాంచుచు, దేవ, పితృ, ఋషిగణ మాతని వెనువెంటఁ జనుచుండెను. అనేక జాతులగు మృగ

సమూహ మచ్చట స్వచ్ఛందముగ విహరించుచుండెను. మధు లోలుపలగు నుస్మత్త భ్రమరములు నల్లిశల గుంజారవ మొనర్చు చుండెను. కోకిల తన కమనీయ కంఠముతోఁ గుహూకుహూ యని కూయుచుండెను. వృక్షము లూగుచుండెను. పక్షు లెగురు చుండెను. సెలయేరులు పారుచుండెను. ఖగ, మృగాదులు కలకలారనము లొనర్చుచుండెను. నానావిధ వృక్షము లచ్చట దిగంబరావధూతలవలె నిలుచుండెను. వాని శాఖ లనేక బాహు పులవలె నుండెను. పత్రములే శరీరకోమములు. వృక్షము లసంఖ్యజాతులవి కలవు. సాల. తమాల, తాల, కోవిదార, ఆనున, పారిజాత, రసాల, జామ, పనస, వేప, నిమ్మ, దబ్బి, నారింజ, మాతృలుంగాది యనేక విధములగు నిమ్మలుండెను. బత్తాయి, కమల, మొదలగు నారింజ జాతివృక్షములు కలవు. కదంబ, నాగ, పున్నాగ, చంపక, పాటల, అశోక, మశాశిశ్రీ, కుండ, కురవాది, పర్వతవృక్షములు కలవు. కమలములనుగూర్చి చెప్ప వలసిన పనియేలేదు. మెట్టతామరలు పర్వతకందరములలోఁ బెరుగును. ఎల్లప్పుడును మంచున్నచోట, మంచును జీల్చుకొని అవి పెరుగును. తాఁకిన వాడునేమో అనునంతటి కోమల ములుగ నుండును. మంచి ఉత్కట మాదకగంధము వెలువడును. అవి యెఱుపు, నీలము, తెలుపు మొదలగు ననేక రంగులలోఁ గలవు. అచ్చట మెట్టదామరల వనమే కలదు. వాని యుత్కట గంధముచే అందఱు తలలు తిరిగిపోవునంతటి గంధము వచ్చుచుండెను. అందువలన నందఱును త్వరత్వరగా ముందుకు నడచిరి.

కొంచెము దూరము పోగా జిన్నవి, పెద్దవియు నగు సుందర స్వచ్ఛ జలాశయములు కొన్ని గలవు. వానిలో రక్త,

నీల, శ్వేత, గులాబీ రంగులుగల కమలములు వికసించి యుండెను. కొన్ని శత పత్రకములు, కొన్ని సహస్ర పత్రకములు, సమీపమున నున్న వృక్షములమీఁద మాలతీ, మల్లె మాధవీ మొదలగు లత లల్లుకొని యుండెను. అవి తమ కాశ్రయదాతను దమబాహువులతో గట్టిగాఁ గౌఁగిలించుకొనెను.

గొప్పగొప్ప వృక్షములు కదలుచుండెను. పరస్పరము రాచుకొనుచుండెను. వానిపైనున్న పుష్పములు నవ్వుచుండెను. పసస, ఖర్జూర, అశ్వత్థ, శాల్మల, వట, ఇంగుద, మధుక, ప్రియాల, రసాల, జామ, పోక, ఆమలక, పుత్రజీవి మొదలగు వృక్షములు దట్టముగ నుండెను. దాని సమీపమున వంశీవనము కలదు. అది మిక్కిలి దట్టముగ నుండెను. దాని నెవఁడును దాటిపోఁజాలఁడు. వాసములలో ననేకరకములు కలవు. గట్టి వెదురు, బోలువెదురు, పొట్టివెదురు, పొడుగువెదురు, కాకి వెదురు మొదలగునవి. అవి వాతాహతముచేఁ బరస్పరము రాచుకొనుచుఁ గిట్టు కిట్టుమని యేమేమో మాటలాడుకొను చున్నట్లుండెను. చిన్నచిన్న సరోవరములందు వికసించిన నానా విధ కమలములు చాల యందముగ నుండెను. కుముద, ఉత్పల, కల్హార, శతపత్రాదులు కమలములలోని వివిధజాతులు. వానిపైఁ జంచరీకములు మూగెను. అవి తలలను వంచి నిర్భయముగ రసమును ద్రాగుచుండెను. మధుకరములను మధువును ద్రాగ వలదనుచున్నట్లు వాయువశమునఁ గమలము లూగుచుండెను; కాని రసలంపటులగు భ్రమరములు వదలుటయులేదు. ఎగిరి పోవుటయును లేదు. ఇంతలోనే గుంపులు గుంపులుగ భ్రమర ములు వచ్చి మూగెను. ఈ వ్యాపార మచ్చట నిరంతరము

జరుగుచునే యుండును. సరోవరసమీపమున సారస, హంస, జలకుక్కుట, జలకాకాదు లెగురుచుండెను. మత్స్యములు కమల నాశములను గదల్చుచు, వాటి మొఱపుచే సరోవరమును దళతళలాడించుచుండెను. వనములో నటునిటు హరిణ, వానర, సూకర, సింహ, భల్లూక, నీలవృషభ, శరభ, శార్దూల, కృష్ణమృగ, మహిష, కస్తూరిమృగములును, అడవి ఆవు, కొండకుందేళ్లు మొదలగు నాటవికజంతువు లటునిటు దిరుగుచుండెను. మంచు కొండలో నొకవిధమగు శశకము కలదు. అది ఆఱునెలలు భూమిమీఁదను, ఆఱునెలలు నేలలోను బడియుండును. స్వయముగ నది భూమిలో నొక గుహను నిర్మించుకొని, దానిలో నాఱునెలలకుఁ గావలసిన భోజనమును గూడఁబెట్టుకొని మంచు పడుట ప్రారంభించఁగానే అది దానిలో దూఱును. అది మూడు గదులుగ నేర్పఱచుకొనును. ఒకదానిలో భోజనము పెట్టుకొనును. ఒకదానిలో మలమూత్రములను విడుచును. ఒకదానిలో నివసించును. మంచుకొండ ఆ గుహపై నేర్పడును. అయినను దానికి చింతలేదు. మంచు కరిగిపోఁగానే అది గుహ నుండి వెలువడును. ఇదెంతటి తపస్వీజీవియో కదా ! దానినిఁ గూడ ఆటవికులు చంపుచుందురు. దాని చర్మ మత్యంత కోమలముగ నుండును. దానిని మహిళలు తమ మెడలందు ధరించుచుందురు. దానిని గలిపి పఱుపులనుగూడ కుట్టుచుందురు. దాని మజ్జాపదార్థ మనేక రోగములకుఁ బనికివచ్చును. అది హిమాచ్ఛాదిత శిఖరములందే నివసించును. దేవత లిట్టి తపస్వీజీవులను గాంచి ఆశ్చర్యమును బ్రకటించుచుందురు.

ముందుకుఁబోఁగా నందఱును హరహర చునుచు, గంతు
లిడుచు నంద, అలకనందలను నదులు ప్రవహించుచుండుటను
గాంచిరి. వాని తీరములం దచ్చటచ్చట సతీదేవి స్నాన మొనర్చు
టకు ఘట్టములు కలవు. అవి చక్కఁగను స్వచ్ఛముగను నుం
డెను. ఆ పర్వతము విస్మయభాండారము. ఒకదానికంటె నింకొ
కటి విస్మయమును గలిగించునదై చిత్తమును జనుత్కృత
మొనర్చు వస్తువులు కలిగియుండెను. నదులలో స్వర్గములోని
యస్సరసలు క్రీడ నొనర్చుచుండిరి. కొందఱు స్నానమాడుచుం
డిరి. కొందఱు పాడుచుండిరి. కొందఱు వాయిచుచుండిరి.
కొందఱు తినుచుండిరి, కొందఱు త్రాగుచుండిరి. కొందఱు జలము
లను జిమ్ముచుండిరి. కొందఱు శృంగార మొనర్చుకొనుచుండిరి.
కొందఱు వేణిని ముడుచుచుండిరి. కొందఱు కేశపాశములను
జిక్కు తీసికొనుచుండిరి. కొందఱు వక్షస్థలమున కంటిన కుంకు
మను జలములలోఁ గడుగుచుండిరి. పచ్చని యా నీటినిఁ ద్రావి
గజము లున్నత్రము లగుచుండెను. ఏనుఁగులు తొండములు
తొండములు మెల్లివైచుకొని ఘీంకారము లొనర్చుచుండెను.
దేవాంగనలు నవ్వుచు నితరులకు స్మృతినిఁ గలిగించుచుండిరి.
దేవతలు వారి క్రీడలను గాంచి విస్మితులై వారి గాయపుబాధ
లను మఱచిపోయిరి. తమ కచ్చట స్వర్గమునకంటె నెక్కుడు
సుఖము గోచరించెను.

సమ్మృఖమున నలకాపురి కనఁబడుచుండెను. తిత్తిరిపక్షు
లెగురునట్లు, అచ్చట స్వర్ణ, రజిత, నానామణి ముక్తావిభూషి
తములగు విమానము లటునిటు బుట్టుబుట్టుమని యెగురుచుం
డెను. రంగురంగుల మేఘములతోఁగూడిన యా యాకాశ

మందుఁ దమ పత్నులతో విమానముల నెక్కి
సూర్యప్రకాశమందు గలిసి చంద్రు సంటుకొనిన
ములతోఁ బ్రకాశించుచున్నట్లా యుపదేవతలు

ఆ శిష్టమండలము కుబేరుని అలకాపురి
విడిచి, కల్పవృక్షములతోఁ బరిపూర్ణమై, నానా
లచే సుగంధితమగు సౌగంధిక మను వనము
అచ్చటి శోభ వర్ణనాతీతముగ నుండెను. కమ
నలంకారముగ నుండిన సుందర మనోహర సలిల
రములను గాంచుచుఁ బుష్పములను గోయుచుం
డుష గంధర్వ యువతులను గాంచుచు ముందుకు
తా మెచ్చట నున్నదియుఁ, దా మెచ్చటికిఁ బో
నందఱును మఱచిరి. అందఱును దా మొక
దున్నట్లు భావించుచుండిరి. కైలాసమింతటి సుం
ద్రవృషభధ్వజుని విభూతి యిట్టిదనియు నేడందఱ
కముగఁ దెలిసికొనిరి. అందఱును దమ్ము తా
కొనుచుండిరి :- “ఇంతటి వైభవపూర్ణుడగు
వ్యర్థముగ నవమానము గావించితిమి. య
బహిష్కరించి మన మత్యంతాపరాధమును గా
పతి మనల నేమనునో యెవ్వరికినిఁ దెలియ
మాయన ముఖము నెట్లు చూడఁగలము ? ”
కొనుచుండఁగనే వారికి యెదుట నొక గొప్పః
బడెను. బ్రహ్మ దూరమునుండియే అందఁ
జూపించెను :- “చూడుఁడు, ఈ విశాలమ
క్రిందనే శివుఁడు సదా నివసించుచుండును. ”

మైత్రేయమహాముని యిట్లనెను:- “విదురా ! ఇది వినఁగానే సమస్తదేవతలు, పితరులు, ఋషులు, మునులు దూరమున నుండియే యా వటవృక్షమునకుఁ బ్రణామమును గావించిరి. ఏలననఁగా శివుని స్మరణముచేతను, కైలాసదర్శనముచేతను నందఱి యంతఃకరణములు పవిత్రములయ్యెను. ప్రణామమొనర్చిన మీఁదట వారి హృదయములందు శివదర్శనము చేయవలయునను నత్యంతోత్కటమగు నభిలాష కలిగెను. హృదయమున నభిలాష కలుగఁగానే ఆశుతోషుఁడగు సదాశివుఁడు బోళాశంకరుఁడు కావున వెంటనే దర్శనమొసంగుటలో సందేహమేమియును లేదు.”



బ్రహ్మది దేవతలకు మహాదేవుని దర్శనము.

(౨౦౮)

శ్లో॥ తం బ్రహ్మ నిర్వాణసమాధిమాశ్రితమ్
వ్యూహాశ్రితం గిరిశం యోగకక్షామ్ ।

స లోకపాలా మనయో మనూనామ్

ఆద్యం మనుం ప్రాంజలయః ప్రణేముః ॥

— శ్రీ భాగ. ౪ స్కం. ౬ అ. ౩౯ శ్లో.

“కం. కని లోకపాలురును ముని

జనులును సద్భక్తి నతని చరణంబులకున్

వినకులయి రప్పు డబ్బె

సనుగని యయ్యభవుఁ డధిక సంభ్రమమొప్పున్॥

— శ్రీ మదాంధ్రభాగవతము.



ప్రపంచమున సర్వత్ర సుఖమే, సర్వత్ర అభయమే.
మనము సుఖదుఃఖ భయములను స్వయముగ సృష్టించుకొను
చున్నాము. ఇతరులను దుఃఖపెట్టితిమా మన మవశ్యము దుఃఖ
పడవలసి వచ్చును. మన మితరులను భయపెట్టితిమా మనమును
నితరులవలన భయపడవలసివచ్చును. ఏలననఁగా నొకే ఆత్మ
అందఱలో వ్యాపించియున్నది. ఏ వ్యవహారము నీ విషయ
ములోఁ జెడ్డదిగ నుండునో దానిని నీ వితరులయెడలఁ జేయ
కుము. మనము మన పాపముచే నితరులలోఁ బాపమును గాంచు
చున్నాము. మన భయముచే భయభీతుల మగుచున్నాము.
మహాపురుషులకు మన మపరాధమొనర్చి మనవలెనే వారును

క్షుద్రకార్యము లొనర్చెదరని భావించి వారి యెదుటకుఁ బోవ
లజ్జించెదము. కాని మహాత్ములకును, మహాపురుష, మహాత్ముఁ
డగు మహేశ్వరున కెవరిమీఁదను గోపమురాదు. పరిస్థితి వశ
మున నెవనిమీఁదనైనను గోపము వచ్చెనా అది నీటిమీఁది
గీతవలె మాయమైపోవును.

మైత్రేయమహాముని యిట్లనెను:- “విదురా! కైలాస
శోభను గాంచుచు బ్రహ్మవెంట దేవతలు, పితరులు, ఋషులు,
మునులు శివనివాసముకడకు సమీపించఁగా దూరమునుండియే
వారికి విశాలమగు వటవృక్షము కనఁబడెను. అది నూలు
యోజనముల విశాలమైనది. డెబ్బదియైదు యోజనములు
పొడవు కలిగిన శాఖలు కలవు. వర్షము కుఱిసిన నొకబొట్టైనఁ
గ్రింద పడనంతటి దట్టముగ నుండెను. దానియందు పక్షులు
గూండ్లను గట్టుకొనను లేదు. దానిపైఁగూర్చుండి యని కలకలా
రవములను జేయవు. దానిక్రిందఁ గూర్చుండి అసంఖ్యాకులగు
సిద్ధులు ధ్యాసమందు నిమగ్నులైరి. ఆ వటవృక్షము క్రిందనే
దేవతలు దూరముననుండి దేవాధిదేవుఁడగు మహాదేవుని
యోగాసనమున గూర్చుండఁగాఁ జూచిరి. సతీదేవి భస్మమైన
రోషమును నాతఁడు త్యజించెను. ఆతఁడు రోషహీనుఁడగు
అంతకునివలె నాసనాసీనుఁడయ్యెను. ప్రక్కనే ఆతనికి సఖుఁ
డును, సేవకుఁడు నగు నుత్తరదిశాధిపతి కోశాధ్యక్షుఁడు ధనదుఁ
డగుఁ గుబేరుఁడు చేతులు జోడించుకొని ఆతని సేవ చేయుచుం
డెను. సనక, సనందన, సనాతన, సనత్కుమార, నారదాది
బ్రహ్మపుత్రు లచ్చట జిజ్ఞాసువులై శిరస్సులు వంచుకొని చరణ
సమీపమునఁ గూర్చుండిరి. శివునకుఁ గర్తవ్యమేమియును లేదు,

విధినిషేధములు లేవు. విధిని నిర్ణయించువాఁ డాతఁడే నిషిద్ధకర్మగాని, విహితకర్మగాని లేకున్నను విశ్వకలకొఱకు శుభకర్మాచరణమొనర్చి లోకసంగ్రహార్థముగ నున్నాఁడు. విద్యా, తపో, సమాధ్యాదుల నాచితన యాశ్రితులకు నేర్పుచున్నాఁడు.

శివుఁ డొక కుశ, మృగచర్మ, వస్త్రములపై యాసనమందు విరాజమానుఁడైనాఁడు. శరీరమంతటమును ధరించియుండెను. ఆతని కంఠము రుద్రాక్ష సుశోభితమై యుండెను. తపస్వియొక్క చిహ్నములగుమును ధరించెను. విస్తీర్ణమగు జడల నొక్కటిగఁజేసి ముకుటమువలె జడను జుట్టెను. శిరస్సున విదియనాటిచ తన యద్భుతకాంతిని వెదజల్లుచుండెను. ఆతఁడు తొడపై వామపాదము నుంచి, యెడమ మడమయ నానించి తర్కముద్రతోఁ గూర్చుండెను. ఆసనమునఁ తర్జ్వని సంగుప్థముతో జోడించి మిగిలిన ప్రేళ్లనన్నిటికి నా యాకృతికిఁ దర్కముద్రయని పేరు. గురువులు ముద్రతోడనే యుపదేశించెదరు. కథావాచకులున జెప్పునపు డీ ముద్రనే ప్రదర్శించుచుందురు. శివుఁ డ మున నారదున కుపదేశించుచుండెను. అందువలన తర్కముద్రను ధరించినాఁడు. ఆతని మణికట్లకుఁ జీరుద్రాక్షమాలలు శోభ నొనఁగూర్చుచుండెను. ; ననే నారదుఁడు చేతులు జోడించుకొని వినీతభ నీచాసనమునఁ గూర్చుండి యోగమునకు సంబంధిం ప్రశ్న లడుగుచుండెను. శివుఁడు మిక్కిలి గంభీరము:

ప్రశ్నలకు సమాధాన మొసంగుచుండెను. దగ్గట గూర్చుండిన నితర సాధుసమూహ మా యుపదేశామృతములను బూజయైన మీఁదట భక్తగణము పంచామృతమును బాసముచేసి నట్లు పాసము చేయుచుండెను. అనేక చకోరములు చంద్ర కిరణములనుండి వెలువడు అమృతమును బాసముచేయునట్లును, బ్రీయతమునివద్దనుండి వచ్చిన సందేశ సుధను బ్రేమీజనము శ్రద్ధతోడను, ఉత్సాహముతోడను బాసము చేయుచున్నట్లుండెను.

భూతనాథుఁడు తన యెడమ భుజముతో యోగపట్టను నాశ్రయించి యుండెను. ఆతఁడు తన ప్రియురాలి నాశ్రయించుకొని యున్నట్లుండెను. అచ్చటి వాతావరణము మిక్కిలి శాంతముగ నుండెను. ఆ శాంతవాతావరణమందు హఠాత్తుగా నొక సంభ్రమముతోఁ గూడిన పిలుపు వినవచ్చెను. ద్వారపాలురు చేతులు జోడించుకొని యిట్లు నివేదించిరి:— “స్వామీ! లోక పితామహుఁడగు బ్రహ్మయుఁ గొందఱు దేవతలును, ఋషులును, మునులును మీదర్శనమునకై వేచియున్నారు.” ఇది వినఁగానే సంభ్రమముతో సదాశివుఁడు వెంటనే ఆసనము నుండి లేచెను. తన తండ్రి వచ్చుటనుగాంచి యాతఁ డాతని నాదరముతోఁ దీసికొని పోవుటకు వచ్చెను. ఎదుట బ్రహ్మను గాంచి వృషభధ్వజుఁడు మిక్కిలి నమ్రతతో నాతని చరణములకుఁ బ్రణామమును గావించెను. భగవానుఁడగు సదాశివుఁడు ప్రణామము కావింపఁగానే క్రమముగ నచ్చటనుండిన సిద్ధులు, ఋషులు, మునులు, యక్షులు, గంధర్వులు వీరందఱును లోక పితామహుఁడగు బ్రహ్మ చరణకమలములకు శ్రద్ధా భక్తితోఁ

దమతమ నామగోత్రముల నుచ్చరించుచుఁ బ్రణామమును గావించిరి. బ్రహ్మ అందఱు ప్రణామములను స్వీకరించి, అందఱును యథోచిత సత్కారములను గావించి నవ్వుచు సంజలి బంధించి శివుని చేతులను రెంటిని మిక్కిలి ప్రేమతోఁ బట్టుకొని, అత్యంత భక్తినిఁ బ్రదర్శించుచు నిట్లనెను:- “మీరు చేయునదేమి ? ఈ యెదురీత యెందులకు ?”

లజ్జను బ్రదర్శించుచు భూతనాథుఁ డిట్లనెను:- “స్వామీ! ఎదురీత యేమిటి ? పుత్రధర్మము పితృచరణములకు నమస్కరించుట”

నవ్వుచుఁ జతురాననుఁ డిట్లనెను:- “స్వామీ! నీకు తండ్రియెవరు ? నీవే అందఱకును తల్లివి, తండ్రివి, స్వామివి, సఖుఁడవు, సుహృదుఁడవు. నీవే యీ చరాచర విశ్వమున కేకైక స్వామివి. ఈ మభ్యుపేక్షలు యింకెవరికైనఁ జేయుఁడు. నేను నీ తత్త్వము నెఱుఁగుదును. మొదట నెఱుఁగనుగాని విష్ణుభగవానుఁడు నాకు మీ స్వరూపమును దెలిపినాఁడు. నీవు ప్రకృతి పురుషుల కతీతుఁడవు. సనాతన పరమపురుషుఁడవు. అనఁగాఁ బరుషోత్తముఁడవు. ఈ సమస్త విశ్వమును నీవే బ్రహ్మవై సృజించెదవు, విష్ణుఁడవై పాలించెదవు, రుద్రుడవై నీలో లీనమొనర్చుకొందువు. అగణిత బ్రహ్మలు, విష్ణువులు, మహేశ్వరులు నీ సంకల్పమాత్రముననే పుట్టుదురు. యజ్ఞమును, యజ్ఞవిధిని మీరేర్పఱచినదే. దాని ఫలదాతవును నీవే. అట్లయ్య నన్ను శిష్టాచారవశమునఁ బ్రణామ మొనర్చుచున్నావు. ఇదియు నీ క్రీడయే.”

కై లాసపతియగు మహేశ్వరుఁడు బ్రహ్మను నుచ్చాసనమునఁ గూర్చుండఁబెట్టెను. మిగిలిన సమస్త దేవతలను, బితరులను, ఋషులను, మునులను గూడ కూర్చుండ నాజ్ఞాపించెను. అందఱును స్వస్థచిత్తులరై కూర్చుండినతర్వాత శివుఁ డిట్లనెను:- “స్వామీ! మీరు వేదగర్భులు. అందఱకును జనకులు. మీరు జగత్తునందు సర్వశ్రేష్ఠులు. నాకును, ఇతర ప్రజాపతులకును మీరు తండ్రులు. సమస్త చరాచరవిశ్వమునకు మీరు పితామహులు. మీరే సాధ్య సాధన భేదమును జెప్పితిరి. మీరే స్వయముగ యజ్ఞయాగాదులనుజేసి, యీ శుభకర్మలను బ్రచారము కావించితిరి. మీరొనర్చిన సృష్టి కుశలమేనా? సర్వత్ర మంగళమే కదా!”

నవ్వుచు బ్రహ్మ యిట్లనెను:- “కుశలమే. మీ కృపాదృష్టి లేనంతవఱకుఁ బ్రపంచములోఁ గుశల మెక్కడిది? మంగళస్వరూపులరు మీరే. మీరు రానిచోట మంగళమెచ్చట నుండి వచ్చును? వేదములను, యజ్ఞములను ప్రకటించినవారు మీరలే, దక్షుఁడు నిమిత్తమాత్రమే. కర్త, కర్మ, కారణము అన్నియును మీరలే. మీరే వేదరక్షకులు, మర్యాద నిర్మాతలు, కర్మఫలదాతలు, యజ్ఞభాగ భోక్తలు, యజ్ఞయాగ విధాతలు, దుఃఖతుల దుఃఖపరిత్రాతలు. మీరే పాపులకు నరకాదులను, బుణ్యాత్ములకు స్వర్గాదులను నొసంగుచుందురు. అచ్చటచ్చట కారణవిశేషముచే దీనికి విపరీతముగ జరుగుటయును గాంచుచున్నాము. ఇప్పుడు దక్షయజ్ఞము ఉదాహరణమున మాకు ప్రత్యక్షము. దక్షుఁడు నా పుత్రుఁడు. వేదజ్ఞుఁడు, కర్మకాండయందు నిష్ణాతుఁడు. వైదికబ్రాహ్మణుఁడు. ఆతఁడు

పరమపుణ్యమయమగు వైష్ణవయజ్ఞము నొనర్చినాడు. పుణ్య కర్మమును బ్రారంభించినాడు. కాని దానినిఁ బూర్తికావింప లేకపోయినాడు. మిమ్మాదరింపకపోవుటచే దానికి విఘ్నము కలిగినది. మీరుపేక్షించితిరి. ఎట్టి కర్మయైనను మీరుపేక్షించినను, మిమ్ములను బహిష్కరించినను, అది పుణ్యప్రదకర్మయైనను పూర్తికాజాలదు. పుణ్యఫల మొసంగునదియును గాఁజాలదు.”

బ్రహ్మ పలికిన భూమికచే వీరందఱును దక్షయజ్ఞ సంబంధమున వచ్చినారని భూతనాథుఁడు గ్రహించెను. అందు వలన మిక్కిలి శాంతితో నాతఁడిట్ల నెను:- “బ్రహ్మ! దక్షుఁడు నన్నుఁ బిలువఁడు. దీనికి నాకేమియును బాధలేదు. ఆతని యజ్ఞము కావున నాయన కిష్టమువచ్చినవారినిఁ బిలువవచ్చును. లేనివారిని వదలివేయవచ్చును; కాని ఆతని కడుపునఁగన్న బిడ్డ, ఎంతో ప్రేమతోడను, ఎంతో ఉత్కంఠతోడను నచ్చటకుఁబోయినది. ఆమెను నోటితోనైనను బలుకరింపలేదు. ఇది యాతని కుచితమేనా? ఈ యవమానముచే నామె తన ప్రియప్రాణములను బరిత్యజించినది. అందువలన నాకుఁ గోపము వచ్చినది. నీవు నా పార్షదులను, గణములను నెఱుంగుదువు కదా! అందఱును మహాక్రోధులు. నేను క్రుద్ధుడ నగుటను గాంచి వారధికక్రోధమును జెంది దక్షయజ్ఞ విధ్వంసనమును గావించిరి.”

ఇదివిని నవ్వుచు బ్రహ్మ యిట్లనెను:- “స్వామీ! మీరు క్రోధమును స్వర్ణింపనైన స్వర్ణింపరు. మీసంగతి వేఱు. నీ భక్తులైనవారును, నీయం దనురక్తి కలవారును, తమ యంత రాత్మను నీ చరణారవిందములందు సమర్పించినవారును, అన్నిటి

యందును సర్వత్ర సర్వాంతర్యామియగు నిన్ను సమాన భావముతో వ్యాపించినట్లు చూచువారును, సమస్త జీవులును దమకన్యము కావని అనుభవ పూర్వకముగఁ దెలిసికొనిన వారును నగు భవచ్ఛరణావిందమకరంద మత్తమధుపులగు భక్త గణమును సాధారణముగఁ గ్రోధమును జెందరు. వారును వెంటనే క్రోధమునకు వశీభూతులుకారు. అట్టియెడ మీకెట్లు క్రోధము రాఁగలదు? క్రోధమును జెందుట పాశవిక వృత్తి. పశువ్యాపారము. బుద్ధిమంతుఁడగు వాఁడెన్నడును క్రోధమునకు స్థానమియఁడు. క్రోధము అపరాధులమిఁదకు సాధారణముగ వచ్చుచుండును. మీరు సర్వులకును బ్రభువులు, జనకులు. మీకపరాధ మొనర్పఁగలవారెవరు? మిమ్ములను ద్వేషించి యెవడు జీవించి యుండఁగలరు?”

అంతఁ గైలాసపతి యిట్లనెను:- “నేను దక్షునకేమి చెఱుపు చేసితిని? మీయందఱ యెదుట నాతఁడు నన్ననవసర ముగ నెట్టి పలుకులు పలికినాఁడు. వానికి నేను బ్రత్యుత్తర మీయలేదు. ఆతఁడు యజ్ఞమందు నన్ను బహిష్కరించినాఁడు. ఆతఁడు చేసిన మంచిపనియేనా?”

ఇది విని గంభీరతా స్వరమున లోకపితామహుఁడగు బ్రహ్మ యిట్లనెను:- “విశ్వనాథా! కర్మకాండయే సమస్తమని తలచువారును” లోన మలిన చిత్తము కలవారును, పరోత్కర్ష తను గాంచి క్రుల్లుకొనువారును, ప్రసిద్ధులును, బ్రతిష్ఠితులు నగు వారియందు ఛిద్రాన్వేషణము కావించువారును, వారిని నిందించుటయందే తత్పరతను గలవారును, మాటలాడినచో నితరులను దుర్వచనరూపమగు బాణములతో సదా బాధించు

వాడును వీరందఱును మరణించినవారిక్రింద లెక్కయే. కొంత కాలము వారికి ఉత్కర్ష యుండునేమోకాని మరల వారినడుగు వారుండరు. వారు తమ ఈర్ష్యారూపమగు గుకర్మచే దైవము మూలమునఁ గొట్టఁబడుదురు. ఇట్టి వారిపై మీరు కోపపడ రాదు. చచ్చినవారినిఁ జంపుటేమున్నది? పడినవానినిఁ బడ వేయుటయేమున్నది?”

శివుఁడిట్ల నెను:- “ప్రభూ! ఇదినఱకునేనేమియును జేయ లేదు. ఆతఁడే యూరక తగాదాను బ్రారంభించినాఁడు. ఏ ప్రసంగమును లేకయే రాగద్వేషములను బ్రారంభించినాఁడు.”

బ్రహ్మ దీనిని విని యిట్ల నెను:- “వృషభధ్వజా! భగ వంతుని మాయ అట్టిది. దానివలలోఁబడి జీవి కర్తవ్యా కర్తవ్య వివేకమును గోల్పోవును. బుద్ధి భ్రష్టమైనప్పుడు పరస్పరమున భేదభావ ముత్పన్నమగును. ఇది నాది, అది నీది. వీరు నావారు వారు పరాయివారు. నేను గైకొనెదను నీవెట్లు కైకొనఁగలవు? ఈ నేను నాది, నీవు నీదిలోనే అంతయును బేడబెల్లము కాఁ గలదు. అజ్ఞాఁడు విచారింపకయే మహాపురుషులను దిరస్కరించి యవమానమును గావించుచుండును. ఐశ్వర్య మదమత్తతలో సర్వమును మఱచి అనరాని మాటల ననుచుండును, చేయరాని పనులను జేయుచుండును. కాని మహాపురుషులు తమ స్వాభావిక దయాళుత్వముచే వారినిఁ గృపచూచుచుందురు. వారి యపరాధములను సదాక్షమించుచుందురు. ఆ దుఃఖమును దైవాధీనమని భావించి వారికెన్నటికిని అహితమును గావింపరు.”

శివుఁడిట్ల నెను:- “స్వామీ! నేనేమియు ననలేదు. ఇప్పుడు నీవేది యాజ్ఞాపించిన దానినిఁ జేయుటకు సిద్ధముగ నున్నాను.”

శ్రీఘముగ బ్రహ్మ యిట్లనెను:- “ఇప్పుడు నేను నీ కాజ్ఞాపించుచున్నాను. నీవు సర్వజ్ఞుడవు. అందఱు హృదయములలోని విషయములను దెలిసికొనఁగలవాడవు. లోపలను, బయటను నున్న విషయములలో నీకుఁ దెలియనివి లేవు. భగవంతుని దుష్కరమాయ నీబుద్ధిని స్పర్శింపనైన స్పర్శింపఁజాలదు. నీకును దక్షునకును నెక్కడి పోలిక ? ఆతఁడు మాయామోహిత జీవి. నీవుమాయాపరుడైన శివుడవు. ఆతఁడు కర్మకాండయే సర్వస్వమనుచున్నాఁడు. నీవు నిత్యజ్ఞాన స్వరూపుడవు. ఆతఁడు చేసిన దంతయును జెఱుపే చేసినాఁడు. ఇప్పుడాతని కర్మలను గూర్చి విచారింపవలదు. ఆతని మూర్ఖత్వవైపునకుఁ జూడక, నీ దీనబంధుత్వమువైపునఁ జూడుము.”

శివుఁడు చేతులు జోడించుకొని యిట్లనెను:- “స్వామి! నాకేమి యాజ్ఞ ? నా కాదేశింపుము.”

బ్రహ్మ యిట్లనెను;- “నీవు మాటిమాటికి నిట్టి శబ్దముల నేల ప్రయోగించెదవు ? నేను నీ కెట్లాదేశమొనర్పఁగలను ? నేను ప్రార్థనే చేయఁగలను. నా ప్రార్థన యేమనఁగాఁ బూర్తికాక నిలిచిపోయిన యీ యజ్ఞము, మీ రుద్రగణముల ద్వారా విధ్వంసము కావింపఁబడిన యీ యజ్ఞమును, అదెట్టిదైనను గానిండు, ఏదోవిధముగఁ బూర్తికావలయును.”

శివుఁ డిట్లనెను:- “స్వామి! నేను దానికి కాదనను. నీవు సర్వస్వామివి. సమాప్తము చేయించుము. నేను చేయవలసిన దేదియో దానిని నాకుఁజెప్పుము. నీవు పూర్ణముచేయఁదలచినది మధ్యలో సమూర్ణముగ నెట్లుండఁగలదు ?”

బ్రహ్మ యిట్లనెను:- “నేను చేయించుటచే నిది పూర్తి కాదు. దీనినిఁ జెడఁగొట్టినది నీవు నీవే దానినిఁ బూర్తి చేయఁ గలవు. ఇది నీ మూలముననే జరుగవలసియున్నది.”

మైత్రేయ మహాముని యిట్లనెను:- “విదురా ! శివుని యొక్కయు, బ్రహ్మ యొక్కయు నీ స్నేహభరితమైన వాక్కులను వినఁగానే అందఱును సంతోషము కలిగెను. శివుఁడు తమ యపరాధములను క్షమించినాఁడని అందఱును గ్రహించిరి. ఈ అసంపూర్ణ యజ్ఞము మరల పూర్తి కాఁగలదా ? ఈ దేవతల కసంభవమేమియును లేదు. వీరేది చేయఁదలఁచిన దానినిఁ జేయఁగలరు. ఇట్లొనరించిన వారు పరిణామమునకుఁ బ్రతీక్షించుచు నుత్సాహముతో నేమి జరుగునో చూత మనుకొనుచుండిరి.



శివుఁడు దక్షయజ్ఞము పూర్తియగునని ఆ శీర్ష దిం చు ట.

[౨౦౯]

శ్లో॥ నాఘం వ్రజేశ బాలానాం వర్ణయే నాన చింతయే।

దేవమాయాభి భూతానాం దండస్తత్ర ధృతోమయా॥

—శ్రీభాగ ౪ స్కం. ౭ అ. ౨ శ్లో.

మహాపురుషుల నవమానించుటచే సమస్త సద్గుణములును సశించును. మహాపురుషులు అపరాధులను క్షమించిన క్షమింప వచ్చును; కాని ప్రకృతి వారిని దండింపక వదలదు. అందువలన నపరాధము లన్నిటికంటె మహాపురుషుల నవమానించుట గొప్ప యపరాధముగ నెన్నఁబడినది. క్షమింపఁబడినను ఆతఁడు జగ మందు మరల పూర్వమంతటి యుత్కర్షణను బొందఁజాలఁడు. ఏదో చిహ్నము మిగులును. కావునఁ జేతనైనంత వఱకు మహాపురుషుల కవమాన మొనర్పరాదు. ఒకవేళ పొరపాటున నట్లు జరిగినచో సర్వాత్మభావముచే వారిని శరణువేడవలెను.

మైత్రేయముని యిట్లనెను:- “విదురా ! శివునిలో సౌమ్యస్వరూపమును ఆతని వ్యవహారములో మృదుత్వమును, మంజులతను గాంచుటచే బ్రహ్మకు స్పష్టముగఁ బలుకుటకు సాహసము కలిగెను. ఆతఁ డిట్లనెను:- “అయినదేమో అయినది. దానినిఁ బోనిండు. ఇప్పుడు జరుగవలసిన విషయమును గూర్చి మాటలాడవలెను. వీరు మూర్ఖతలోఁగల పరాకాష్ఠ సంతను జూపించిరి. యజ్ఞమున కేకై కాధీశ్వరుఁడవు, నీ కృప

చేతనే యజ్ఞయాగాదులు పూర్ణములగును. అట్టి నీకు యజ్ఞ భాగమియకుండుట ఎంతటి గొప్ప అజ్ఞతయో చెప్పఁడు.”

శివుఁ డిట్లనెను:- “అయితే యిప్పుడు నీవే ఉపాయమును జెప్పఁడు. యజమాని మరణించినాఁడు. యజ్ఞము పూర్తి యెవడు చేయుదురు?”

బ్రహ్మ యిట్లనెను:- “చంపు వాఁడవును, బ్రతికించు వాఁడవును నీవే. నీవు తలఁచుకొనిన జంపనుగలవు, చచ్చిన వానినిఁ బ్రదికించనుగలవు. నా ప్రార్థన మేమనఁగాఁ జచ్చిన దక్షుని బ్రదికింపవలయును. నీ పార్షదులు భగదేవతల కన్నులను బెఱకిరి. వారికి కన్నుల నీయవలయును. ఈ భృగుమహామునికి మీసములు గడ్డములు లేకుండుట వలనఁ బేడిగా నుండుటచే బాగుండ లేదు. నీ గణము లాతనికి ఘోరమగు నన్యాయమును గావించినారు. అసహ్యముగా నీతని గడ్డమును మీసములను బెఱకివేసిరి. ఈతని గడ్డములకును మీసములకును మరల నేదైన నేర్పాటు కావింపవలయును.”

శివుఁ డిట్లనెను:- “అది యింటిలోని పంట. కావలసిన మరల వచ్చును.”

బ్రహ్మ యిట్లనెను:- “గడ్డము మరల పెరుగుననుట నిజమే. గొఱిగిన గడ్డమైనఁ బెరుగును; కాని ఉద్ధతులగు నీ పార్షదులు కుమశ్లేతోఁ బెఱకివైచిరి. కొంచెముగఁ గుదురున్నచో మరలఁ బెరుగును గాని మూలమే ఛిన్నభిన్నమగుచో మరల శాఖలెల్లు పెరుగును? ఇప్పుడికఁ బెరుగు నాశలేదు. ఇంకేదైన నుపాయమును జూడవలసియున్నది. పూషుని నోరు

బోసినోరై నది. యజమానుఁ డొసఁగిన యజ్ఞభాగమును నమలఁజాలఁడు. ఇంక శనగల విషయమునఁ జెప్పనేల? మెత్తని వస్తువులనైఁచఁ దినఁజాలఁడు. కావున నీతనికేదైన నేర్పాటు గావింపవలయును. వీరుగాక కొందఱు దేవతలు, ఋషులకు కత్తిదెబ్బలచే సంగములు తెగిపోయినవి; కొందఱకు రాళ్ల దెబ్బలు తగిలి తలలు పగిలినవి. కొందఱకు కీళ్లుతొలఁగినవి, కొందఱ కంగములు వేటొక అంగములతో నంటుకొని పోయినవి. వీరందఱ అంగములు పూర్వమువలె నుండవలయును.”

శివుఁడు నవ్వుచు నిట్లనెను:- “స్వామీ ! ఇవన్నియును జరుగునుగాని మా భాగముచింతకూడ కలదు. మా భాగము లేకయే యజ్ఞము పూర్ణమగునా యేమి?”

బ్రహ్మ వెంటనే యిట్లనెను:- “అట్లేల జరుగఁగలదు? మీకు భాగములేక యజ్ఞమెట్లు జరుగఁగలదు? నేటినుండి యజ్ఞములలో మిగిలినదంతయును రుద్రభాగముగ నెంచఁబడుఁ గాక ! మిగిలినదంతయును నీ భాగమే. నీ భాగముచేతనే యీ యజ్ఞమంతయును బూర్ణము కాఁగలదు.” ఇట్లు బలికి బ్రహ్మ సమస్తదేవతల నిట్లడిగెను:- “ఇది మీ కందఱ కంగీకారమేనా? అంగీకారమైనచో మీరందఱును జేతులెత్తుఁడు” ఇది విని దేవతలందఱును జేతులనెత్తిరి; కాని చేతులు లేని వారేమి యెత్తఁగలరు? వారేమి యెత్తఁగలరు. వారు చేతులనెత్త లేదు. శివుఁ డిట్లనెను:- “మంచిది, చేతులెత్తనివారు దీనిఫలము ననుభవింపఁగలరు. అందఱేకైక స్వరమున ‘మాకందఱ కిష్టమే’ అని పలికిరి.

ఇది విని నవ్వుచు శివుఁడిట్లనెను:- “మాకు నేటినుండి మిగిలినది, యెండినది, యెంగిలిది ఒసంగెదరా యేమి?”

నవ్వుచు బ్రహ్మ యిట్లనెను:- “స్వామి! ఎంగిలి యేమున్నది? మిగిలిన వస్తువులు గృహస్వామివే కదా! నీవు యజ్ఞమునకు స్వామివి. అందువలన మిగిలిన వస్తువులమీఁద మీకు స్వాభావికముగ నధికారము కలదు.”

శివుఁడు బోళాశంకరుఁడే కదా! ఇది వినఁగానే ప్రసన్నుఁడై యిట్లనెను:- “మంచిది. అట్లే కానిమ్ము.”

అంత సంతోషస్వరమున బ్రహ్మ యిట్లనెను:- “ఇంకొక విషయమున్నది. ఇప్పుడు నీవీ విషయములను గూర్చి విచారింపకుఁడు. నేటినుండి నిండుసభలలో నీవురాణవిషయములనుగూర్చి చెప్పి దేవతలను, ఋషులను, బితరులను సిగ్గుపఱుపఁగూడదు.”

మైత్రేయ మహాముని యిట్లనెను:- “విదురా! బ్రహ్మ పలికిన నిట్టి దూరదర్శితా ప్రేమభరిత వాక్కులను విని నవ్వుచు శివుఁడిట్లనెను:- “విరించీ! ఈ జీవులందఱును మాయామోహితులని నేనంతయు నెఱుఁగుదును. తమ స్వభావానుసారముగఁ బ్రకృతివశులై వర్తించుచున్నారు. ఇట్టి మూఢుల వాక్యములను నేను లక్ష్యపెట్టను. నేను వారినిఁ దలఁపనైనఁ దలఁపను. ఇంక సభాసమారోహములందు వారినిఁగూర్చి ప్రసంగించుట దూరముగ నుంచుము.”

అంత నవ్వుచు బ్రహ్మ యిట్లనెను:- “అయితే యింత గందరగోళ మేల చేసితివి? నీ పార్షదులచే యజ్ఞ విధ్వంసనమేల కావించితివి?”

14) శివుఁడు దక్షయజ్ఞము పూర్తియగునని ఆశీర్వదించుట 105

శివుఁడిట్లనెను:- “మీరందఱును నన్నుఁ బశుపతి యను చుందురు. పశుపాలుఁడొక కఱ్ఱను దీసికొని పశువుల వెనుకఁ దిరుగుచుండును. అన్ని పశువు లాతనివే. ఆతని కేపశువునందును ద్వేషముగాని వైరముగాని లేదు. అయినను నేపశువు ఉచ్చ్రంఖిలతతోఁ బరుని చేనును మేసెనా పశుపాలుఁడు రెండు దెబ్బలు బాదును. దానివలన మరల నపరాధము జరుగదు. ఇదే విధముగ నేను సావధానుల నొనర్చుటకై కొంచెముగ మరమ్మతు చేయించితిని.”

బ్రహ్మ యిట్లనెను:- “మంచిది, నీవు సర్వసమర్థుఁడవు. చేసినది బాగుగనే యున్నది ఇప్పుడిమాటలను వదలి వేయుము. ముందు జరుగవలసినది చేయుఁడు. అయితే దక్షుని బ్రదికించుట యేమిచేసితివి”?

శివుఁడు గొంచెము వినోదము తోఁచెను. వినోదకు లలో నాతఁడు ప్రథమశ్రేణికిఁ జెందినవాఁడు. తన నవ్వును లోపలనే గ్రుక్కుకొని యిట్లనెను:- “దక్షుని శిరస్సును నీ యుద్ధతులు కోసి అగ్నిలో వ్రేల్చిరి. ఇప్పుడొక పని చేయుఁడు. మేఁక శిరస్సును గోసి ఆతని మొండెమున కతికించుడు. ఆతఁడు బ్రదికి లేచునప్పటికి మేఁకవలె నటచుచో నాకది ప్రియముగ నుండును. ఏలననఁగా నటచినచో నాకానందముగ నుండును.”

బ్రహ్మ యిట్లనెను:- “మంచిది స్వామీ! నమస్కారము నీవెట్లు పలికినను నీవాక్కులు సత్యములు కాఁగలవు. మేఁక తలయైనఁ బోనిండు బ్రదికినఁ జాలును. భగదేవతల నేత్రముల గతియేమి? మీరు యజ్ఞములలో వారి భాగముల నెట్లు చూడఁ

గలరు? చేతులతోఁ దడుముకొని యితరుల భాగమును గైకొను నట్లుండరాదు. మరల పోరాటము సంభవించును.

శివుఁడిట్లనెను:- “స్వామీ! వీరి కన్నులు పోయిన వేమో పోయినవి. ఈ మిత్రదేవతల కన్నులతోఁ జూడఁగలరు. దేవతలు వీరి చేతులను బట్టుకొని యుందురు. ఇద్దరును వారి సేత్రములతోఁ బని జరుపుకొందురు. చెరిసగముగఁ బంచుకొందురు.”

బ్రహ్మ నవ్వెను. మంచి జోడు నేర్పఱచితిరి. స్త్రీ పురుషులను గలిపినచో స్త్రీని అర్థాంగి యందురు; కాని పురుషులకు జోడు కలిపి శివుఁడు క్రొత్తదన మేర్పఱచెను. నవ్వి యిట్లనెను:- “మంచిది, బాగుగనే యున్నది. ఇప్పుడీ పూషదేవతయొక్క దంతముల విషయమేమి?”

శివుఁడు శీఘ్రముగ నిట్లనెను:- “వీరికి దంతములు గింతములతో నవసరమేమున్నది? వీరు నేటినుండి విసిరిన పిండి మొదలగు వానినన్నముగఁ దినఁగలరు. యజమానుని దంతములతోఁ బని జరుగఁగలదు.”

బ్రహ్మ యిట్లనెను:- “స్వామీ! పిండి యన్నమే యగుచో నిక యజమానుని దంతములతోఁ బనియేమున్నది? దానిని వీరు తమ బోసి నోటితోడనే చప్పరించి మ్రింగఁగలరు. మంచిది, నేటినుండి వీరు పిష్టభుక్కులైరి. వీరి భాగము విసరఁబడి వేటుగ నాకులలోఁ బెట్టఁబడును గాక! ఇప్పుడీ అంగ భంగమైన దేవతలకే వ్యవస్థను గావింపఁగలము?”

శివుఁ డిట్లు నెను:- “వీరందఱును నా యాశీర్వాదముచే మరల యథాప్రకారముగ స్వస్థులుగను, నిరోగులుగను నగుదురుగాక. వీరి కేవ్వాధియు నుండఁబోదు; ఏలననఁగా వీరందఱును సంతోషముతో నా యజ్ఞభాగమును సమర్థించిరి.”

బ్రహ్మయిట్లు నెను:- “భుజములు తెగినవారి కే వ్యవస్థను గావింపవలెను.”

శివుఁ డిట్లు నెను:- “ఈ వైద్యరాజులగు నశ్వినీకుమారులు వీరి బాహువులను నదికింపఁగలరు. వీరందఱును వారిచే జేయఁబడిన బాహువులచే బని జరుపుకొందురుగాక !”

బ్రహ్మ యిట్లు నెను:- “చేతులు తెగినవా రెట్లు పని చేయఁగలరు ?”

శివుఁ డిట్లు నెను:- “వారందఱును బూషుని చేతులతోఁ బనిచేయుదురు. ఇప్పుడేదోవిధముగ బనిని నిర్వహింపవలయును. దక్షయజ్ఞము గుర్తుకూడ కొంచెముగ నుండవలయును.”

బ్రహ్మ యిట్లు నెను:- “మంచిది స్వామి! పాప మీ భృగువు చాలసేపటినుండి తదేకదృష్టితోఁ జూచుచున్నాఁడు. నా కీతని గడ్డము విషయమే చింతగా నున్నది. దీనికి మీరేమి వ్యవస్థను గావించెదరు ?”

తన నవ్వును లోలోన నాపుకొని శివుఁ డిట్లు నెను:- “ఈతనికి మేకగడ్డము నతికించుఁడు. పొడుగుముఖమున కది శోభింపఁగలదు. ఇంతకుతప్ప వేఱు ఉపాయము లేదు. ఏలననఁగా నీతని గడ్డమును భూత ప్రేత పిశాచములు పెఱకివైచి ఆ సమయముననే అగ్నిలోఁ బడవైచిరి.”

బ్రహ్మ యిట్లనెను:- “మీరు సర్వసమర్థులకు స్వామి! మీ కిష్టమువచ్చినది చేయుడు. మీరు దయతో యజ్ఞమునకు దయచేసి విధ్యుక్తముగ దానిని మరలఁ బూర్తిచేయించినఁ జాలును. మీ రెట్టి వ్యవస్థను గావించితిరో అది యథావత్తుగ జరుగుఁగాక !” దేవతలందఱవైపునకుఁ దిరిగి బ్రహ్మ యిట్లనెను:- “దేవతలారా ! ఇదంతయును మీ కంగీకారమేనా ?”

అందఱు నేకస్వరమున నిట్లనిరి:- “సాధు ! సాధు !! బాగున్నది. చాల బాగున్నది. దక్షయజ్ఞ పునరుద్ధారము కావలయును.”

మైత్రేయమహాముని యిట్లనెను:- “విదురా ! ఈ విధముగ వ్యవస్థను గావించి బ్రహ్మ శివునితో నిట్లనెను:- “విరించీ ! నీవును నిప్పుడు యజ్ఞమునకు రావలసియుండును. మీ తత్వావధానమున నిప్పుడు యజ్ఞము జరుగఁగలదు.”

బ్రహ్మయొక్క యీ మాటను సదాశివుఁడును, బోళా శంకరుఁడు నగు భవుఁ డంగీకరించినమీఁదట వారందఱును యజ్ఞమునకుఁ బోవుట కుద్యుక్తులైరి.”



దక్షయజ్ఞ పునరోద్ధారము

(౨౦౦)

శ్లో॥ తతో మీధ్వాంస మామంత్ర్య సునా సీరాః శుహ్స్విభిః ।
భూయస్తద్దేవ యజనం సమీధ్య ద్వేధసో యయుః॥

— శ్రీభాగ. ౪ స్కం. ౭ అ. ౭ శ్లో.

ప॥.....అంత నా శంభుని యామంత్రణంబు వడసి సునా
సీర ప్రముఖులగు దేవతలు ఋషులతోడం గూడి రా నజం
డును రుద్రునిం బురస్కరించుకొని దక్షాధ్వరవాటంబునకుం
జనియె.

— శ్రీమదాంధ్రభాగవతము.

అహంకార మణఁగునంతవఱ కది హృదయమున నిలిచి
యుండును. ఏదో కారణముచేతఁగాని, దైవీప్రకోపముచేఁగాని
ఆ యైశ్వర్యము నశింపఁగానే వానికి బుద్ధివచ్చును. అయ్యో!
నేనహంకారమునకు వశీభూతుఁడనై యెట్టి కుకర్మ లొనర్చితిని,
సజ్జనులయెడల నసరానిమాట లంటినిగదా ! హృదయమునఁ
బశ్చాత్తాపము కలుగుచో నప్పు డంతఃకరణములోని మలము
రాలిపోవును. పశ్చాత్తాపము మలహరమగు పదార్థము. అది
వెంటనే మలినహృదయమును గడిగివైచి స్వచ్ఛముగ నొన
రించును. కాని అది కపటమైనదిగాక ఆంతరికమైనదై యుండ
వలయును. సాధారణముగ లోకములోఁ జాలమంది ధనికులై
యుండఁగా నెవరును వారికిఁ గనఁబడరు. వారు ధనమదముచేఁ
బూజనీయులగువారినిఁగూడ నవమానించెదరు. వారికా యైశ్వ
ర్యము నశించిపోఁగానే అడుగడుగునకు దెబ్బలే తగులుచుం

డును. అప్పటి కౌతని బుద్ధి త్రోవకు వచ్చును. దక్షునకు యజ్ఞ విధ్వంసనము కాఁగానే వానికి బుద్ధివచ్చెను. ఇప్పు డాతనికి వృషభధ్వజుని మహత్వము తెలిసెను. ఇప్పుడాతని కీతని ఈశ్వరత్వము తెలిసెను. జీవుఁడు మాయామోహితుఁడై యెన్నెన్నో అనర్థము లొనర్చుచుండును; శివుఁడు సర్వలకును మాత, పిత, సర్వస్వమఁనునై యున్నాఁడు. ఆతఁడు కరుణాసాగరుఁడు. అందఱును క్షమించును. ఆతఁడు క్షమింపకున్న జీవుఁడెచ్చటికి బోగలఁడు? వారి కెన్నటికిని నుద్ధారము జరుగదు. ఏమియు నెఱుఁగని బాలుని యపరాధములవైపు తల్లి చూచుచో నా బాలుఁ డొక్కదినమైన జీవింపఁజాలఁడు. తల్లి వడిలో మల మూత్రత్యాగ మొనరించును, నిద్రించునపుడు పక్కంతయును దడుపును. కాలితోఁ దన్నును. ఏడ్చును, మొత్తుకొనును, కోపమును జెందును. హఠము గావించును. పని చేయనీయఁడు. అయినను దల్లి క్షమించును. ఆతని ముఖమును ముద్దిడుకొనును. చనుబాల నొసంగి వానిని లాలించి పోషించును దయావశమునఁగాను. తన స్వభావవశమున నిట్లుచేయుటలో నామెకు సుఖము కలుగును. శివుఁడును జీవుల యపరాధముల నన్నిటిని సహించును. వానిని భయపెట్టి కుమార్గమునుండి తొలఁగించి సన్మార్గమునకుఁ దెచ్చును. కుపథగామిని సుపథమునఁ బెట్టును. అందుకనియే ఆతఁడు విశ్వనాథుండనఁ బడుచున్నాఁడు.

మైత్రేయ మహాముని యిట్లనెను:- “విదురా ! బ్రహ్మాది దేవతలును, ఋషులును, మునులును, బితరులును సతీపతియగు శివుని దక్షయజ్ఞమునకు రమ్మని ప్రార్థింపఁగా ఆతఁడు తన దండకమండులును గైకొని తత్క్షణము వెడలుటకు

కుద్యుక్తుడయ్యెను. ఆతని మనస్సులో రాగద్వేషములు లేనే లేవు ఆతఁడు నిశ్చలముగను నిష్కపటముగను నుండెను. బ్రహ్మను వెంటఁబెట్టుకొని అందఱును ముందునడచిరి.”

ఈ విధముగ విదురా ! సమస్త దేవతలును, విప్రులను గూడుకొని బ్రహ్మయును, మహేశ్వరుఁడను గనఖిలమందు దక్షుని నాశనమైన యజ్ఞమునకు వచ్చెను. యజ్ఞమంటపము తగులఁడి యుండెను. పాత్రలటునటు వితిగి పడియుండెను. వేదులు పెఱకివేయఁబడి యుండెను. తగులఁబడి సల్లసల్లగ నుండెను. వితిగిన చెట్టువలె దక్షుని మొండెము పడియుండెను. సేవకు లటునిటు నన్యమనస్కులై రక్షించుచుండిరి. స్త్రీ లేడ్చు చుండిరి. యజ్ఞభూమి స్మశానమువలెఁ గనఁబడుచుండెను. శివునాజ్ఞచే నచ్చటి మలమంతయును వెంటనే తొలఁగింపఁ బడెను. వేలకొలది మానవులు పనిలో నియమింపఁబడిరి. యజ్ఞభూమి మరల చిమ్మి, మెత్తి, అలుకఁబడెను. క్రొత్త మండపములు సిద్ధమయ్యెను. క్రొత్త సామగ్రి తెప్పింపఁబడెను. శివుఁడు రాఁగానే అచ్చట బ్రాహ్మశ్రీ విలసిల్లెను. అష్టసిద్ధులు, నవనిధులు వచ్చి అచ్చట పనిచేయుచుండెను. సామగ్రు లన్ని యును శ్రద్ధతోఁ గూర్పంబడుచుండెను. బ్రాహ్మణులలో మరల వెనుకటివలె నుత్సాహము వ్యాపించెను. నలువైపులను నుత్సవ ముగ నుండెను. సామగ్రి అంతయును బ్రోగై, నలువైపులను గసవు వగైరాలు తొలఁగింపఁబడఁగానే వేదజ్ఞులగు బ్రాహ్మ ణులు మేఁక శిరస్సును గైకొని దక్షుని మొండెమున కంటించిరి. శివుఁడు చూడఁగానే నిద్రించినవాఁడు లేచినట్లు దక్షుఁడు లేచెను. నలువైపులను దృష్టిని సారించి చూడఁగానే దక్షుఁడు

తనయెదుట సౌమ్యమూర్తియగు శివుఁడు కనఁబడెను. ఇదివఱ
కాతని హృదయము శివద్రోహ రూపమగు మసిచేఁ గలుపిత
మయ్యెను. ఇప్పుడు శివుని సంజీవని రూపమగు దృష్టిచే నాతని
పాపము లన్నియును గడిగివేయఁబడెను. పులుసుచే తామ్ర
పాత్ర స్వచ్ఛమైనట్లాతనిహృదయముస్వచ్ఛమయ్యెను. ధూళిచేఁ
గప్పఁబడిన అద్దము గుడ్డతోఁ దుడుచుటచేతను, మకిలబాటిన
సీనా సున్నముచే రుద్దిన మెఱయునట్లును, మలినవస్త్రము
మంచినబ్బుచే నుదుకుటచే నుజ్జ్వలమైనట్లును, త్రుప్తపట్టిన
శస్త్రము ఇసుకచేఁ గ్రొత్తదైనట్లును, శరదృతువు రాఁగానే
నదీజలములు నిర్మలములైనట్లును, కుంకుడు నురుగుచే నున్ని
వస్త్రము స్వచ్ఛమైనట్లయ్యెను.

హృదయము నిర్మలమగుటచే దక్షునకు శివుని స్తుతింప
బుద్ధికలిగెను. 'సతీపతి' యను నీ శబ్ద ముచ్చరించఁగనే ఆతనికిఁ
దన ప్రయపుత్రిక స్మరణమునకు వచ్చెను. ఆమె స్మరణమునకు
రాఁగానే ఆతని కంఠము రుద్ధమయ్యెను, కన్నుల నీరు నిండెను.
శరీరము రోమాంచమయ్యెను. ప్రయత్న మొనర్చినను నాతఁ
డేమియును బలుకఁజాలకపోయెను. ఒక్కశబ్దమునైన నుచ్చ
రింపఁజాలకుండెను.

ఆతని యీ ప్రేమదశను గాంచి దయాసాగరుఁడగు
శివుఁ డాతనిపై దయాదృష్టినిఁ బటపెను. కృపతో నాతనివైపు
నకుఁ జూచెను. శివకృపను బొంది ప్రేవిమహ్వాలుండై దక్షుఁడేదో
విధముగ దన్ను సంబాళించుకొని కపటరహితుండై సరళముగ
సదాశివుని స్తుతింప నుద్యుక్తుడయ్యెను.

దక్షుఁ డిట్ల నెను:- “ప్రభూ! నాయొక్క యింతటి గురు తర యపరాధమును నింతటి సరళముగా, శీఘ్రముగ క్షమింపఁ గలవను నాశ నాకు లేదు. మీరు నా యపరాధమునకు దండన మొసంగి నాకు మేలే చేసితిరి. నా పాపమును నాశముకావించి తిరి. నా మనోమలినమును గడిగివైచితిరి. ఇది నీ కేమంత విచిత్రమగు విషయముకాదు. నీ బిరుదమే యిది. శ్రీహరియును, మీరును అధమ నీచ నామమాత్ర బ్రాహ్మణులనైనను నుపేక్షింపరు. నేను నేదోవిధముగఁ బ్రేమతోడనో ద్వేషముతోడనో మిమ్ముల నారాధించుచునే యున్నాను.”

శివుఁడు సవ్వి యిట్ల నెను:- “మామగారూ! నాయాజ్ఞ వలన వచ్చిన నా పార్శ్వదులు మీయెడలఁ జాల యనుచితకార్య మొసరించిరి. మీకీయనలసిన దండనముకంటె నెక్కువగ దండన నొసంగిరి.”

దక్షుఁ డిట్ల నెను:- “కాను స్వామి! జరిగినదేదో నామేలుకొఱకే జరిగినది. దీనివలన నాకు లాభమే కలిగినది. నా మలినాంతఃకరణము పవిత్రమైనది. మీరు దండనమును ద్వేషవశమునఁ జేయరు. మీరందఱకును జనకులు, రక్షకులు. మీరే విద్యా, తప, వ్రతధారణ మొనర్చు బ్రాహ్మణులను, వేదములను, ఆత్మతత్త్వ రక్షణము కొఱకు ఇదివఱకు పుట్టిం చితిరి. మీరు దండనమును గైకొని గొల్లఁడు పశువులను రక్షించినట్లు రక్షించుచుందురు. కోటికల్పములు నరకములో ననుభవించినను నాకుద్ధారముకాని యపరాధమును నేను జేసి తిని; కాని మీరు మీ యహైతుక కృపచే నన్నా యపరా

ధమునుండి సహజముగనే వదలించితిరి. నాదుస్సహ యపః
 ధములను గూడ శాంతితో సహించితిరి. ప్రజాపతుల యజ్ఞవ
 నందు నేననరాని వాక్యములను నిన్నంటిని; కాని మీరు మి
 యుదారతావశముచే నాయపరాధముల నుపేక్షించితిరి. వా
 వైపు మీరు చూడనైనఁ జూడలేదు. కావున నో వరదా
 కరుణాసాగరా! దీనవత్సలా! మీరు నా కృత్యముల వైః
 ధ్యానముంచక, మీ స్వాభావిక సహజ కృపాకారణమున న్నా
 బ్రసన్నులు కావలయును. నన్ను రక్షింపవలెను. నన్ను ఘో
 నరకాదులనుండి రక్షింపుము.”

మైత్రేయ మహాముని యిట్లనెను:- “విదురా! ఈ వి
 ముగ శుద్ధ చిత్తముతో, అత్యంత వినయభావముతో దక్షుఁడ
 భువనేశ్వరుఁడగు శంభుని ప్రార్థింపఁగా నాతఁడు దక్షునియెడల
 దన యానందమును బ్రకటించెను. శివుని ప్రసన్నతను బొం
 యిప్పుడు దక్షప్రజాపతి అసంపూర్తియైన యజ్ఞమును బూ
 కావింప నుపక్రమించెను.”

దక్షయజ్ఞమున విష్ణువు ప్రత్యక్షమగుట. (౨౧౧)

శ్లో॥ అశ్వర్యుణాత్త హవిషా యజమానో విశాంపతే ।
ధియా విసుద్ధయా దధ్యా తథా ప్రాదరభూద్ధరిః॥
తదా స్వప్రభయా తేషాం వ్యోతయంత్యా దిశోదళ ।
ముష్ణంస్తేజ ఉపానీత స్త్రాక్షర్యేణ స్తోత్రవాజినా॥

— శ్రీభాగ. ౪ స్కం. ౭ అ. ౧౮, ౧౯ శ్లో.

సీ. మానిత శ్యామాయ మానశరీర
దీధితులు నల్దిక్కుల దీటుకొనఁగఁ
గాంచన మేఖలాకాంతులతోడఁ
గా శేయచేలద్యుతుల్ సెలిమిసేయ
లక్ష్మీసమాయుక్త లలితవక్షంబున
వైజయంతీప్రభల్ వన్నెసూప
హాటకరత్న కిరీట కోటిప్రభల్
బాలార్కరుచులతో మేలమాడ

గీ॥ లలిత నీలాభరుచిఁ గుంతలములు దనరఁ
బ్రవిమలాత్మీయ దేహజ ప్రభ సరోజ
భవ భవామర ముఖ్యుల ప్రభలు మాప
సఖిలలోకై కగురుఁడు నారాయణుండు॥

— శ్రీమదాంధ్రభాగవతము.

బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరు లొక్కటే. వీరి ముగ్గురిని
భేదదృష్టితోఁ జూచువాఁడు నరకమున కధికారియగును. ఒక
కొకఁడు వ్యాపార మొనర్చిన వ్యాపారియందుము. యాత్ర

చేయునపు డాతనిని యాత్రికుఁడని పిలిచెదము. పెండ్లి చేసి కొనునప్పు డాతనిని బెండ్లికొడు కందుము. మంత్రము నొసంగిన మంత్రి యందుము, న్యాయమొనర్పఁదలంచిన న్యాయాధీశుఁడందుము. అందఱాతనిని సన్మానించెదరు. ఏదైన సభకు సభాపతి యగుచో వక్తలందఱును సభాపతియని పలికి ఆతనిని సంబోధించెదరు. వ్యక్తి యొక్కఁడే. కార్యానునారముగ వానికి పేరు మారుచుండును. అదేవిధముగ శ్రీహరి సృష్టించునప్పుడు బ్రహ్మయనియు, పాలించునపుడు విష్ణుననియు, సంహార సమయమున రుద్రుఁడనియు బిలువఁబడును. భేదభావ మొనర్చి యాత్రిమూర్తులలో భేదము నెంచుచో వారికి దక్షుని గతిపట్టును. అయినను భగవంతుఁడు తన భక్తుని పరాభవమును జూడఁజాలఁడు. భక్తుఁడు పొరపాటుపడెనా ఆతని నేదోవిధమున దండనము నొసంగి సత్పథమునకుఁ దీసికొనివచ్చును.”

మైత్రేయ మహాముని యిట్లనెను:- “విదురా ! దక్షుని యజ్ఞమును భూతప్రేత పిశాచాది రుద్రగణములు విధ్వంసము కావింపలేదు కాని మలమూత్ర త్యాగ మొనర్చి దానిని భ్రష్టము కావించిరి. అందువలన మునుముందుగా నాయజ్ఞశుద్ధి యావశ్యకమై యుండెను. చిమ్మి, తుడిచి, మార్జనోపలేపాదులచే బ్రాహ్మణులు సర్వప్రథమమున మంత్రములచే శుద్ధికావించి ఉపాధ్యాయ, ఋత్వి క్షదస్య హోతాదులందఱును గలిసి అగ్న్యధాన మొనర్చి యజ్ఞకార్యము నారంభించిరి. భూతప్రేత సంసర్గ శుద్ధికొఱకు విష్ణుసంబంధమగు త్రికపాల పురోడాశముల శుద్ధచిత్తముతో ననేకులగు వేదజ్ఞులగు బ్రాహ్మణులఁ గూడుకొని దక్షప్రజాపతి అర్పించెను. అగ్నియందు శ్రీవిష్ణునిమిత్తమై

హవిస్సు సర్పణము కావింపఁగనే యజ్ఞరూపుఁడగు జనార్ద నుండా సమయమునఁ బ్రత్యక్షమయ్యెను.

నేఁడు భగవంతుని తేజస్సు అత్యంత దర్శనీయముగ నుండెను. సాధారణు లాతేజస్సును సహింపఁజాలకుండిరి. భగ వంతుఁడు ప్రత్యక్షము కాఁగానే దశదిశలును దేదీప్యమానము లయ్యెను. భగవానుని వస్త్రాభరణాదుల కాంతిచే నందఱు కన్నులు మిరుమిట్లుకొలిపెను. అందఱును నాతని మహాతేజస్సు ముందు హతప్రభులైరి. ఎవ్వరును నాతనివైపు చూడఁజాల నంతటి తేజస్సు భగవంతుని తేజస్సు. ఎగురుచున్నప్పు డెల్లప్పు డును సామవేదగానము వెలువడు వినతానందనుఁడగు గరుడుని వీపుపై విరాజిల్లుచుండెను. పక్షులలో శ్రేష్ఠుడైనవాఁడును, పక్షములున్న ఖగములకు రాజైనవాఁడును, యుద్ధమొనర్చి విష్ణువును సంతోష పరచినవాఁడును, తన పరాక్రమముచే నింద్రుని దేవతలతో యుద్ధమొనర్చి బలపూర్వకముగ స్వర్గము నుండి అమృతమును దెచ్చినవాఁడును నగు గరుడునిపైకెక్కి బూస్పఁబడిన మణిజటిత సింహాసనముమీఁద శ్రీహరి విరాజ మానుఁడై యుండెను. సింహాసనమునఁ గూర్పఁబడిన సమూల్య మణి మాణిక్యము లాకాశమం దసంఖ్యాక సూర్యచంద్రులవలె మెరియుచుండెను. అక్కలను జాపుకొనుచు గరుడుఁడు వంకర గాఁ దన యానకశను జూపించుచు దిగుచుండెను. అందఱును జూచుచుండఁగనే ఇంతవఱకును శివబ్రహ్మలు కూర్చుండిన చోటునకువచ్చి విరాజిల్లెను. అందఱును వెంటనే లేచి శ్రీహరికి స్థానము నొసంగిరి. ఆసమయమున భగవానునిశోభ అవర్ణనీయ ముగ నుండెను. శేషశారదులైనను నాశోభను వర్ణింపఁజాలరు.

భగవంతుని శ్రీయంగము నవజలధరమువలెను, వర్షకాల మందలి పచ్చని గరికవలెను, మయూర కంఠమువలెను, అతసీ పుష్పమువలెను, శరత్కాలమునఁ గాళిందీ జలములవలెను శ్యామవర్ణముగ నుండెను. నవజలధర రూపమగు ప్రేయతముని చపల, చంచలయగు విద్యుద్రూపమగు నాయిక ఆలింగనము చేసికొనినట్లు పీతాంబరముండెను. పీతాంబరముపైన సువర్ణ మయమగు మొలత్రాడు పీతనస్త్రముచేఁగప్పఁబడినశ్రీహస్తము లక్ష్మీదేవియొక్క కటిప్రదేశశోభ నినుమడించుచున్నట్లుండెను. నానారత్న మండితమగు సుమేరు పర్వత సుందరశిఖరము తన కాంతులను వెదజల్లుచు మిరుమిట్లు కొలుపుచున్నట్లు నానారత్నములచే విభూషితమగు నాతని మణిమయ మకుటము మెఱయుచుండెను. ఆతని విశ్వవిమోహకమును భక్త సర్వస్వమును, వ్రజ వధూటీమణుల హృదయములందు గామసంతాపము నుత్పన్నము కావించు శరత్కాల కమలమువలె వికసించిన శ్రీముఖము హిమాలయశిఖరమునగల స్వచ్ఛమగు పుష్కరిణియందొక సహస్రదశకమలము వికసించినట్లుండెను. దానిపైన వ్రేలాడుచున్న నల్లని, తెల్లని, ముద్దులమూటగట్టు కుచ్చులు కమలకోశమున భ్రమరపంక్తులు తమతెక్కలను జాచుకొని మూగినట్లుండెను. చంద్రున కిరుప్రక్కలను బునర్వసు నక్షత్రము శోభించుచున్నట్లు ఆతని కమనీయ కర్ణములకుఁ గుండలములు శోభించుచుండెను. నేడు భగవానుఁడు ద్విభుజ రూపమునగాని చతుర్భుజ రూపమునఁగాని ప్రకటము కా లేదు. అష్టభుజరూపమునఁ బ్రకటమయ్యెను. ఆ యష్టభుజములందును శంఖ, చక్ర, గదా, పద్మ, ధనుర్బాణ, ఖడ్గములను, డాలును

ధరించెను. పర్వతశిఖరమున నెఱిమిది పుష్పించిన వృక్షములు శోభించుచున్నట్లా యష్టభుజములును శోభించు చుండెను. బాగుగాఁ బుష్పించిన గన్నేరుచెట్టువలె నాతఁడాయుధములతో శోభించుచుండెను. హృదయమున శ్రీనత్సలాంఘన మున్నది. దానిపై లక్ష్మీదేవి తన చంచలతను బ్రదర్శించుచుఁ గులుకుచు నాతని ముఖమును దదేకదృష్టితోఁ జూచుచుండెను. ఆకాశమున నొక్కసారిగా రెండింద్ర ధనుస్సు లేర్పడినట్లాతని నీల కళేబరమున వనమాల శోభించుచుండెను. భగవానుఁడు నవ్వుచుండెను. ఏల నవ్వుచున్నాఁడు ? నవ్వుటేమి ? తన శోభచేతను, కటాక్షము చేతను విశ్వవిమోహనము కావించుచున్నాఁడు. అందఱును సంతోషపెట్టుచున్నాఁడు. మైమఱిపించుచున్నాఁడు. ఆతని యుదార మందహాసము జగత్తు నానందింపఁ జేయుచున్నది. మణిమయమగు నుచ్చశిఖర సమీపమున లఘు శిఖరములపై తొక్కలను విప్పకొని రాజహంస లెగురుచున్నట్లాతని చుట్టును నంద సునందాది పార్షదగణము శోభించుచుండిరి. శరత్కాలీనమగు స్వచ్ఛాకాశమునఁ బూర్ణచంద్రుఁడు వెలుఁగుచున్నట్లాతని శిరస్సున శ్వేతఛత్రము శోభిల్లుచుండెను. నలువైపులను వ్రేలాడఁగట్టిన జాలరుల చివరనున్న పెద్ద మణి పూసలు నక్షత్రములవలె గదలుచుండెను. ఆతని రెండు పాదములందు శోభించుచున్న నఖద్యుతులు దశదిశల సంతాపమును బోఁగొట్టుటకు పది చంద్రు లొక్కసారిగా రెండు నీల కమలములనుండి ఉదయించుచున్నట్లుండెను.

భగవానుఁడింత శీఘ్రముగఁ బ్రకటము కాఁగలఁడని యెవ్వరు ననుకొనలేదు. వెంటనే జరిగిన భగవదావిర్భావముచే

నందఱును విస్మితులైరి. అందఱును గలవరపడి ఆతని రూప
లావణ్యమును గాంచుచు గాంచుచు నిలిచిపోయిరి. వారు
స్తుతింపఁదలఁచిరి కాని కంఠము గద్గదికమగుటచే స్తుతిచేయఁ
జాలక పోయిరి. అందఱును గింకర్తవ్యతా విమూఢులైరి. ఇప్పు
డేమి చేయవలయునో వారికి తోచకుండెను. ఎట్లు స్తుతింప
వలెనో తెలియకుండెను.

కొంచెముసేపటికి ధైర్యము వహించి, తమ్ముఁడాము
సంబాళించుకొని దక్షప్రజాపతి లేచెను. ఆతఁడు మరలఁ బ్రభు
పాదపద్మములకుఁ బ్రణామమును గావించి, గద్గద వాక్కులతో
నశ్రువులను రాల్చుచు స్తుతించుట కుద్యుక్తుఁడయ్యెను. ఆతఁ
డాగి యాగి యిట్లనెను:- “విభూ ! నీవు వికారరహితుఁడవు.
మాయాతీతుఁడవు. సృష్ట్యాది సమస్త కార్యములం దుదాసీనుఁ
డవు; నిరంజనుఁడవు, నిరాకారుఁడవు. అయినను భేలనమునకై,
లీలలొనర్చుటకై వినోదవశమున జీవులవలె వర్తించుచుందువు.”

దక్షుఁడు స్తుతించుటను గాంచఁగానే అందఱకును సాహ
సము కలిగెను. యజ్ఞములోని ఋత్విక్కు లందఱును జేతు
లను జోడించుకొని భగవంతుని సమ్మఖమునకువచ్చి, వినయ
వాక్కులతో శిరస్సులనువంచి యిట్లనిరి:- “ప్రభూ ! నీవు సాకా
రుఁడవో నిరాకారుఁడవో మాకుఁ దెలియదు. ఉపనిషత్తులలో
నీ తత్త్వము నిరూపింపఁబడినది; కాని మీరందఱును దత్త్వ
జ్ఞాన విహీనులై కర్మకాండయందే పడియుండుఁడని ప్రజాపతి
సత్రయాగమున శివుని ప్రధాన పార్షదుఁడగు నందీశ్వరుఁడు
మమ్ములను శపించియుండెను. కావున స్వామీ ! మే మెల్లప్పు
డును దీనిలోనే పడియుండెదము. ఈ మంత్రమునకు ఋషి,

దేవత, వినియోగము, ఛందస్సులేవో వానిని, నే ఛందస్సున కెన్ని యక్షరములైనదియు, స్వరదీర్ఘోచ్ఛారణము లెట్లు కావింపవలసినదియు, హ్రస్వ, ప్లుతజ్ఞానము గీనిని విచారించెదము. మేము యజ్ఞమునే మీ స్వరూపముగ నెంచెదము. యజ్ఞరూపమున నీకు యజన పూజనములను గావించెదము. ఋగ్యజుస్సామాధర్వణములందు మేము మీయూరూపమును గాంచెదము. సర్వత్ర యజ్ఞరూపముచేతనే మిమ్ము స్తుతించెదము. కావున మేము యజ్ఞస్వరూపుడవగు నీకు నమస్కరించుచున్నాము.”

ఋశ్విక్కుల స్తుతులను వినుచున్న సదస్యులలోఁ జాలమంది భక్తిమార్గనిష్ఠులును, జ్ఞానమార్గానలంబులును, కర్మిష్ఠులును గలరు. అందువలన నందఱును గలగావులగముగ స్తుతించిరి. వారందఱిట్లనిరి:- “ప్రభూ! ఈ సంసార మేమున్నది? ఒక గహన ననమార్గము వంటిది. మిట్టపల్లములున్న మార్గమునఁ బ్రయాణమొనర్చిన సత్యంతదుఃఖము కలిగినట్లు, ఈ సంసారరూపమగు మార్గమున నానాకేశములు కలుగును. వీని కారణమతి దుర్గమమైనది. ఇట్టి దట్టమగు మార్గమునఁ బడగ నెత్తుకొని విషధరసర్పము కూర్చుండియున్నది. ఆ కాలరూపమగు సర్పమీ సంసారరూపమగు మార్గమునఁ బగబట్టి కూర్చుండి నమయము రాఁగానే కాటువేయుటకుఁ గూర్చుండును. ఈ దుర్గమ మార్గమునఁ బెద్దపెద్ద గోతులున్నవి. అవి సుఖదుఃఖములు, రాగద్వేషములు, హర్షశోకములు, హానిలాభములు, కీర్త్యపకీర్తులు మొదలైన ద్వంద్వములు. ఈ గోతులే భవపథమునఁ గలవు. ఇట్టి మార్గమందు సింహ, శార్దూల, భల్లూకాది హింసక

జంత్రపులు కూర్చుండియున్నవి. అవి అకారణ నిందకులును, అననసరముగ ద్వేషించువారును, ఇతరుల యభిప్రాయములకు మండిపడువారును, తన పొరుగువారి యున్నతిని సహింపని వాడును, అడుగడుగున కవమానించువారును ఇట్టివారు హింసక జంత్రపుల నంటివారు. ఇట్టి ఘోరారణ్యమున నొక్కొక్కప్పుడు వెదురులు రాచుకొని దావానలము బయలుదేరును. అది యీ సంసారమార్గమున శోకమను దావాగ్ని సదా మండుచునేయుండును. నిత్యమును గ్రోత్తకొత్తకేశములును, నిత్యనూతనసంతాపములును హృదయము నహర్నిశలు గాల్చుచుండును. ఇట్టి మార్గమందును ధనలోభులగు వ్యాపారులు తమ ప్రాణములను జేతులలోఁ బెట్టుకొని లాభేచ్ఛచేఁ బోవుచుండును. వారు కాలమునకు భయపడక లోభవశమున సటునిటుఁ బరువిడుచుందురు. తన యధార్థగృహమును వదలి మరణించుటకు వనములందుఁ దిరుగుచుందురు. స్వామీ! జీవమాత్రునకు గంతవ్యస్థానము మీ చరణారవిందములే. నిరాశితజీవుల కేకై కాశ్రయ మీ యరుణవరణ పదారవిందములే. కామనా వశీభూతులగు నీ జీవులును మృగతృష్ణ భ్రమలోఁబడి, యిసుకను నీరని భ్రమించి పరువిడు మృగరూపజంత్రువులు. పిపాసరూప మగు మమతాభారమును శిరస్సున కెత్తుకొని, మిక్కిలి దుఃఖితులై యెప్పుడు మీ వైపునకు రాఁగలరు? ఎప్పుడు మిమ్ముఁ దమ సర్వస్వముగ భావించెదరు? ఎప్పుడు వీరు తమ యధార్థ గంతవ్యస్థానమును జేరుకొనఁగలరు?”

ఇది విని రుద్రభగవానుఁ డిట్లు నెను:- “స్వామీ! నీవు వరదాతలలో శ్రేష్ఠుఁడవు. నేను ప్రపంచమందు నీ చరణార

విందములనే సారాతిసారముగ భావించి నదా వాని నారాధించుచుందును. ఇట్లయ్యును నజ్ఞానులు నన్నాచారభ్రష్టుఁడననియు, అశుచిననియు, నఘోరుఁడననియుఁ బిలుచుచుందురు. నేనేమి చేయుదును. వారనిన నననిమ్ము. నాకు నీ చరణారవిందధ్యానరూపమగు మకరందాస్వాదము దొఱకినది. నే నెల్లప్పుడును దానియందే నిమగ్నుఁడనై యుందును. వాగువారిని వాగనిమ్ము. నేనటుఁ జూడనైనఁ జూడను.”

మైత్రేయమహాముని యిట్లనెను:- “విదురా! శివుఁ డిట్లు స్పష్టముగను యుక్తియుక్తముగను బ్రార్థించుటను విసఁగానే అందఱి హృదయములలోని విషయములను జెప్పుటకు సాహసము కలిగెను. అంత బ్రహ్మ, భృగువు మొదలైనవారు క్రమముగ స్తుతించుట కుక్యుక్తులైరి.”

దక్షయజ్ఞమున నందఱు భగవంతుని స్తుతించుట

(౨౦౨)

శ్లో॥ స ప్రసీద త్వమస్మాక మాకాంక్షతామ్

దశనం తే పరిభ్రష్ట స్కస్మణామ్ ।

కీర్త్యమానే నృభిర్నామ్ని యజ్ఞేశ తే

యజ్ఞవిఘ్నః క్షయం యాంతి తస్మై నమః॥

—శ్రీభాగ. ౪ స్కం. ౭ అ. ౪౭ శ్లో.

ప॥ “...యజ్ఞక్రతురూపకుండవును నై న నీవుపరిభ్రష్టకర్ములమై
కాంక్షించు మాకు బ్రసన్నుడ వగుము. భవదీయ నామ
కీర్తనంబుల సకల యజ్ఞ విఘ్నంబులు నాశంబు నొందు
నట్టి నీకు నమస్కరింతుము.” — శ్రీమదాంధ్రభాగవతము.

~*~*~

ప్రపంచములో భగవత్సాక్షాత్కార మొనర్చినవారే
ధన్యులు. శ్యామసుందరుని దివ్యరూపమును గాంచిన నేత్రములే
సఫలములు. వరదాతలలో మేటియగు విష్ణుని బిరుదావళులను
బొగడిన వాక్కే వాక్కు. భగవత్కైంకర్యములో వినియో
గింపబడిన యింద్రియములే సార్థకములు. విష్ణు ప్రీతికర్మమైన
వ్యాపారమే వాస్తవమగు వ్యాపారము. కాకున్న సమస్త
కార్యములు సంసారబంధనమును గావించెడివే.

మైత్రేయమహాముని యిట్లనెను:- “విమరా! దక్ష
యజ్ఞమందు భగవంతుడు ప్రకటము కాఁగానే అందఱును
దమ తమ బుద్ధ్యానుసారముగ స్తుతి చేయసాగిరి. దక్షుడును,
ఋత్విజులును, సదస్యులను రుద్రుడును స్తుతించిన

తరువాత భృగుమహర్షి నిలుచుండెను. ఆతఁడు చేతులు జోడించుకొని యిట్లనెను:- “ప్రభూ! నేను నిన్ను శరణువేడి తిని. మీరు నాపైఁ గృపఁజూడఁవలయును. మీమాయ అతి గహనమైనది. అందఱయొక్కఁ ఆత్మజ్ఞానము ఈ మాయకు అధీనమగుటచే నశించినది. మానవుల సంగతి అట్లుండు. అజ్ఞానరూపమగు మాయయందు నిద్రించు బ్రహ్మాది దేవత లును మీ తత్వమును యధార్థముగ నెఱుఁగరు.”

ఇది వినఁగానే బ్రహ్మకు దప్పుగఁదోచెను:- “ఈ భృగువు నా పుత్రుఁడయ్యును నాకు భగవత్తత్వము తెలియదని పలుకుచున్నాఁడు.” అంచులన నాతఁడిట్లనెను:- “స్వామీ! నేను నీ తత్వము నెఱుఁగుదును. ఇంద్రియములకు గోచరించు నది యంతయును మాయాప్రసారమే. నీవు మాయక పదార్థము లకు వేఱుగ నున్నావు.”

అంత నింద్రుఁడిట్లనెను:- “స్వామీ! మాకిప్పుడీ అష్ట భుజములతోఁ గూడిన రూపము దర్శనమైనది. ఇదియే మాకు సర్వస్వమును. మా శత్రుములు దీనిచే నఫలములైనవి. దీనికిఁ బరముగ నింకేదైన నున్నదనుకొనిన ననుకొననిండు. మాకు దానితో వివాదము లేదు.”

వీరందఱును నిట్టి తత్వజ్ఞాన విషయములు పలుకఁగా దక్షుఁడు పత్నులతోఁ జేతులను జోడించుకొని యిట్లు వినతు లొనర్చెను:- “స్వామీ! ఈ మాటలిట్లే యుండును. నీయధార్థ రూపము నింతవఱ కెవరును నిశ్చయము చేయలేరు. ముందు చేయనులేరు. శ్రుతియును నేతినేతీతి వాక్యములను బలికి

మెదలకున్నది. కావున ప్రభూ! బ్రహ్మ నీపూజనము కొఱకు
యజ్ఞమును రచించినాఁడు. ఆ యజ్ఞమును రుద్రపార్వదులు
విధ్వంసము కావించిరి. ఓ అరవిందాక్షా! నీవు నీ యమృతమయ
వృష్టిచే నీ యజ్ఞమును వీక్షించి దీనిని యథాయోగ్యము
కావింపవలయునని మా ప్రార్థనము. మరల దీని నుద్ధరింపుఁడు.”

ఋషులును యజమాన పత్నుల మాటల ననుమో
దించుచు నిట్లనిరి:- “స్వామీ! నీకిదేమి లెక్క. ఏలక్షిన్నిఁ
బ్రపంచములోని వారందఱును గాంక్షించుచుండురో ఆ లక్షి
మీ పాదములకడఁబడి దొఱలు చుండును. నీవామె నాదరింప
నైన నాదరింపవు. నీదృష్టిలో అష్టసిద్ధులును నపస్థులును
నిమిడియున్నవి.”

సిద్ధు లిట్లనిరి:- “స్వామీ! మాకు దేనిలో మనస్సు
నిమగ్నమై బ్రహ్మానందసుఖము ననుభవించునో అట్టి భ్యాస
రూపమగు నమృతము కావలయును.”

అంత దక్ష ప్రజాపతియొక్క ప్రధానపత్ని ప్రసూతి
ప్రేమపూర్వకముగ భగవంతునకిట్లు వినతి కావించెను:-
“ప్రభూ! మీరు రాకపోవుట చేతనే యీ చిక్కు తటస్థించినది.
మీరు మొదటనే యీ యజ్ఞమునకు వచ్చియుండినయెడల
యజ్ఞ విధ్వంసమును గాక యుండెడిది. నాప్రియపుత్రిక సతీ
దేవియును మరణింపకుండెడిది. అస్తు. అయినదేమో అయినది.
ఇప్పటికి మీరు వచ్చితిరి. మాకు కొదువ యేమున్నది? మీకు
స్వాగతము. మీ యర్థాంగి యగు లక్ష్మీదేవికిని స్వాగతము.
మీరు మీప్రియతోఁగూడి మమ్ములను రక్షింపుఁడు. పురు

ఘోత్రమా! యజ్ఞశోభ మీవలననే, శరీరశోభ శిరస్సువలననే కదా కలుగునది.”

బ్రహ్మాదులుకూడ నీతత్వమును దెలిసికొనఁజాలరనుభృగుని వాక్యము అందఱ హృదయములకును గ్రుచ్చుకొనెను. అందువలన నందఱును దమతమ బుద్ధులననుసరించి భగవత్తత్వమును గూర్చి పొగడనాగిరి. లోకపాలు లిట్లనిరి:- “స్వామీ! మీ శుద్ధ స్వరూపమేమో సరిగా మాకుఁ దెలియరాదు. మీరు ఇంద్రియములకు విషయము మాత్రము కారు. పంచభూతములకుఁ బరులు. జీవుఁడును గారు.”

ఇట్టి సందేహవాక్యములను విని యోగేశ్వరు లిట్లనిరి:- “విశ్వేశ్వరా! మీరు ఆత్మస్వరూపులుగ హృదయమున విరాజిల్లు చున్నారు. పృథక్భావముతో మిమ్ము దమలోఁ జూచుకొనువారిపైఁ బ్రసన్నులగు చుందురు. మిమ్ము మేమనన్యభక్తితో భజించుచుందుము. స్వామీ! భక్తులమగు మా భీతినిఁ బోఁగొట్టుఁడు. మీరు బ్రహ్మాది రూపములను ధరించినను మీరీ మాయిక గుణములు బొత్తిగా లేనివాఁడవు. ఏమైనఁ గానిండు. మీ చరణారవిందములకు మాప్రణామము.”

వేదము లిట్లనెను:- “మహారాజా! మీ యధార్థ రూపము నిర్ణయము కాలేదు. మీరెట్లుండిన నట్టి మీకు మా ప్రణామములు.”

అగ్ని యిట్లనెను:- “నీవు యజ్ఞ రక్షకుఁడవు. యజ్ఞము నీస్వరూపమే. కావున యజ్ఞస్వరూపుఁడవగు నీకుఁ బ్రణామము.”

దేవతల కెల్లప్పుడును నసుకుల భయముండును. వారికి నదా తమ ఇంద్రదాసనము గూర్చియు, స్వర్గమును గూర్చిస చింతయే. కావున వారిట్లనిరి:- “స్వామీ! నీనందఱను రక్షించు చుందువు. ప్రళయమందును జగత్తును నుదరమున నుంచుకొని దానిని రక్షించుచు నిద్రించెదవు. యోగిజనులు నిన్ను హృదయమున ధరించుచుందురు. కావున నీకు నమస్కారము.”

గంధర్వు లిట్లనిరి:- “స్వామీ! ఈ ఋషులును, మునులును మీ అంశకును అంశములు. గారడీవాని బుట్టవలె నీజగత్తు నందు పిల్లలవలె నాటలాడుచుందువు. కావునఁ గ్రీడాప్రియా! కాతుకీకేశవా! నీకు మాటిమాటికిఁ బ్రణామములు.”

అంత విద్యాధరు లిట్లనిరి:- “స్వామీ! మాకు నీవు సుందర శరీరము నొసంగితివి. దీనినిఁ బొంది జనులు విష్టవీగి పోవుచున్నారు. ఈ యిటుకలు రాళ్లయందును, మాయిక పదార్థములందును నేను నాది, నీవు నీది యనుకొనుచు జీవితమును వ్యర్థముగఁ గడుపుచున్నారు. నీ సుమధుర కథలను శ్రవణ మొనర్పరు. నీకథామృతమును జవిచూచినవారికి మోహ మెచ్చటనుండి రాఁగలదు? కావుననే మేము సర్వశ్రేష్ఠములగు నీ సుందర సులలిత కథలనే తెలిసికొనుచున్నాము.”

ఇది అంతయును విని బ్రాహ్మణు లిట్లనిరి :- “స్వామీ! యజ్ఞములోని హవిస్సు, అగ్ని, మంత్రములు, సమిధలు, కుశలు, యజ్ఞపాత్రలు, సదస్సులు, ఋశ్వీజులు, యజమాని. యజమాని పత్ని, దేవతలు, అగ్నిహోత్రము, స్వధా, సోమ, ఘృతములు, బలిపశువు అన్నియును నీవే. ఇదివఱకు పాతాళమునకుఁ

బోయిన పృథివిని నీవే సూకరరూపమును ధరించి యుద్ధరించి తివి. ప్రపంచములో నీ సుమధుర నామమే సర్వశ్రేష్ఠమైనదని మా విశ్వాసము. యజ్ఞములలో జరుగు పౌరపాట్లన్నియును నీ నామ సంకీర్తనముచేతనే పూర్తి యగుచున్నవి. మా యజ్ఞమునకు నీవు సాక్షాత్తుగఁ బ్రకటమైతివి. కావున యజ్ఞము పూర్ణమగుటలో సందేహ మేమున్నది? ఇక నది పూర్తి కాఁగలదు.”

మైత్రేయమహాముని యిట్లనెను:- “విదురా! ఈ విధముగ నందఱును దమతమ బుద్ధి ననుసరించి భగవంతునిగూర్చి స్తుతులొనర్పఁగా నన్నిటిని విని సర్వేశ్వర సచ్చిదానందుడగు శ్రీహరి మిక్కిలి సంతోషించెను. దక్షుఁడాతనిని విధ్యుక్తముగఁ బూజించి, యజ్ఞములోఁ బ్రధానభాగమగు త్రిక వాలసూపమగు బుగోశఁడామును మిక్కిలి భక్తిభావముతో శాస్త్రవిధి ననుసరించి యర్పణము కావించెను. యజ్ఞేశ్వరభగవానుఁడు తన యజ్ఞభాగమును గొని మిక్కిలి సంతృప్తుడయ్యెను. బ్రహ్మరుద్రుల సన్నిధిలోఁ దన భాగమును గ్రహించి మందహాస మొనర్చుచు దక్షునితో నందఱును వినుచుండ మేఘగంభీర భాషణముల త్రిమూర్తుల యైక్యతనుగూర్చి చెప్పెను. విదురా! భగవానుని యుపదేశమును వినుట కందఱును చాలసేపటినుండి ఉత్సహించుచుండిరి. అందువలన భగవానుఁ డేదో చెప్పఁబోవుటను గాంచి, అందఱును సావధానులై కూర్చుండి, తదేక దృష్టితో భగవానుని వైపునకే చూచుచుండిరి.”

దక్షయజ్ఞసమాప్తి

(౨౧౬)

శ్లో॥ రుద్రం చ స్వేన భాగేన హ్యుపాధావ త్సమాసితః ।
కర్మణో దవసానేన సోమపానితరానపి॥

ఉదవస్య సహర్షిగ్భిః సన్నావభృశం తతః ।
తస్మా అప్యనుభావేన స్వేనైవావాప్తరాశసే ।
ధర్మ ఏవ మతిం దత్వా త్రిదశాస్తే దివం శుయుః॥

— శ్రీ భాగ. ౪ స్కం. ౭ అ. ౧౬, ౧౭ శ్లో

సీ. అంగప్రధానక యాగంబులనుజేసి,
యమరుల రుద్రుని నర్థిఁ బూజ
సేసి విశిష్టేష్ట శిష్టభాగమున
నుదవసాన కర్మంబుఁ దవిలి తీర్చి
తాను ఋత్విక్కులుఁ దగ సోమపులఁ గూడి
యవభృథస్నానంబు లాచరించి
కడఁక నవాప్త సకల ఫలకాముఁడై
తనరు దక్షునిఁజూచి ధర్మబుద్ధి

తే. గలిగి సుఖవృత్తిఁ జీవించుగాక యనుచుఁ
బలికి దివిజులు మునులును బ్రాహ్మణులును
జనిరి నిజమందిరముల కా జలజనయన
భవులు వేంచేసి రాత్మీయ భవసములకు.

— శ్రీ మదాంధ్రభాగవతము

శరీరమునకు మూఁడు భాగములు కలవు. నాభినుండి క్రిందభాగము, నాభికి పైభాగము, శిరస్సు. మూఁడును జీవనమున కవశ్యములే. మూఁడును లేక జీవనయాత్ర జరుగుట కష్టమే. సంఘాతములోనే సృష్టి కలదు. త్రిగుణాత్మక సృష్టి త్రిదేవులులేక జరుగదు. కావున మనకడ ముగ్గురకు గొప్ప దనము కలను. త్రికాలములు, త్రిదోషములు, త్రిదేవులు, త్రిసవనములు, త్రయీవేదము, త్రిగుణాదులు మొదలగునవి మూఁటితోడనే సృష్టి జరుగుచున్నది. ఈ మూఁటిలో నొక్కదానిని బహిష్కరించితిమా ముగ్గురు నసంతుష్టు లగుదురు. కావునఁ బ్రాచీనమార్గ మర్యాదను విడిచి నూతనమార్గమునఁ బోరాదు. సత్యసనాతనపథమునే అనుసరింపవలయును.

మైత్రేయమహాముని యిట్లనెను:- “పిదురా ! అందఱు స్తుతించుట కాఁగానే భగవానుఁ డందఱయెడలఁ బ్రసన్నుఁ డయ్యెను. చేతులను జోడించుకొని సమ్మూఖమున దక్షప్రజాపతి నిలుచుండెను. అందువలన నాతనితో భగవానుఁడు మేఘగంభీర వాక్కులతో నందఱును వినునట్లుగ నిట్లనెను:- “ప్రజాపతి దత్తా ! శివుని నీ యజ్ఞములో బహిష్కరించి నీవు పొరపాటును గావించితివి. శివుని బహిష్కరింపలేదు, నీవు నన్నే బహిష్కరించితివి.”

చేతులు జోడించుకొని దక్ష ప్రజాపతి యిట్లనెను:- “స్వామీ ! మీ కొఱకే నేనీ యాడంబరమంతయును జేసితిని. నేను సమస్త సంభారములను మీ ప్రసన్నత కొఱకే కూర్చితిని. నేను వైష్ణవ యజ్ఞమునే ప్రారంభించితిని. అయినను మీరు రా లేదు. నాపైఁ గృపఁజూపలేదు. ఇప్పుడెవరిని దోషమెన్నఁగలను ? అంతయును నా భాగ్యదోషమే.”

ఇదివిని భగవానుఁ డిట్లనెను:- “నాయనా ! నీకు తెలియ లేదు. నీవు నాకొఱకే యిదియంతయును గూర్చితివనుట నిజమే కాని శివు నాహ్వానింప లేదు. శివుఁడు నాకన్యముగ నున్నాఁడా? ఎవరి కాళ్లను మాత్రమే పిలిచి, మొండెమును, శిరస్సును బిలువ లేదనిన నొంటరిగఁ గాళ్లు రాఁగలవా? శివబ్రహ్మ లిద్దరును నా స్వరూపులే. జగత్తున కేకైక కారణమును, అందఱకు నాత్మయు, చరాచరేశ్వరుఁడను, నాక్షిని, స్వయంప్రకాశకుఁడను, కర్తను, భర్తను, హర్తను విధాతను నేనే. నేనే నా త్రిగుణాత్మికమాయ నాశ్రయించి జగత్సృష్టికొఱకు బ్రహ్మగను, పాలనమునకు విష్ణువుగను, సంహార మొనర్చుటకు రుద్రుఁడుగను నిట్లు మూఁడురూపములను ధరించుచుందును. వీరందఱును నామమాత్రమునకు వేఱు. వాస్తవమున కీమూఁడు రూపముల నేను గార్హమొనర్చుచున్నాను.”

దక్షుఁ డిట్లనెను:- “న్వామీ ! అయితే అందఱును బ్రహ్మ రాజసదేవుఁడనియు, రుద్రుఁడు తామసదేవుఁడనియు, విష్ణువు సత్వప్రధానుఁడనియు నిట్లు ముగ్గురను వేఱువేఱుగఁ జెప్పెదరేల? సాత్త్వికులు రుద్రోపాసన చేయరాదు కదా !”

భగవానుఁడు శీఘ్రతతో నిట్లనెను:- “వృద్ధసేవ చేయ నివారును, సచ్చాస్త్రముల విద్యుక్తముగ సధ్యయనము చేయని మూర్ఖు లిట్లు తలచుచుందురు. వారే యిట్టి తలయును దోఁకయును లేని అసంబద్ధ ప్రలాపము లొనర్చుచుందురు. సర్వాంతర్యామియు సద్వితీయ బ్రహ్మ నగు నాలో భేదభావమునకు స్థానమెక్కడిది? ఒకానొక పురుషుని శరీరమునఁ జేతులు, కాళ్లు, కన్నులు, చెవులు, ముఖము, శిరస్సెట్లున్నవో, అన్ని

ను పేటుపేటుగ నున్నను మానవుఁ డేస్థితిలోను సీచేతులు చుగాను, కాళ్లు నేనుగానని యెట్లనుకొనఁడో, అన్ని యంగల మీఁదను సమానమగు మమత్వ మెట్లు చెందియుండునో, మత్వము పైనుండి క్రిందివఱకు సమస్త అంగములందును మానభావ మెట్లుండునో అదేవిధముగ బ్రహ్మ రుద్రులు యుగఁ గనఁబడుచున్నను దత్త్వరూపమున నొక్కటియే.”

దక్షుఁ డిట్లనెను:- “అయితే మిమ్ముల నొక్కనిఁ జూచిన నందఱేల సంతోషిని జెందరు ? వ్రేళ్లకు నీరు పోసి నో వృక్షశాఖ లన్నిటికిని, పత్రము లన్నిటికిని తృప్తి కలుగు న్నది గదా !”

భగవానుఁ డిట్లనెను:- “అవును నిజమే. రాగద్వేష మొత్తులై భేదభావమును దూరము కావించుకొని ఒక్కనినే జూచినను వానియందు మేమందఱమును సమానభావమున తృప్తిని జెందెదము; కాని ద్వేషవశమున భేదబుద్ధి నెంచుచును, మాలో నెవరినైనఁ పిన్ని పెద్ద యనువారును, మాలో రూపమునైన నిందించువారును నపూజ్యులుగ నెంచువారు యిచచో వారియెడలఁ బ్రసన్నతను జెందము. ముగ్గురలో క్కరమును వానికడకు బోము; ఏలననఁగా వారు తత్త్వ ధరహితులగు నజ్ఞానులు. ఆతనికి సిద్ధిలాభమును గలుగదు. నికి శాంతియును లభింపదు. కాని కార్యభేదమున బ్రహ్మ య మహేశ్వరులను మూడు రూపములను ధరించినను వాస్తవ నొక్కరమే. ఇట్టి మాయందెవఁడు భేదభావము నెంచఁడో ఁడు స్వల్పకాలముననే శాంతిలాభమును బొందును. స్మృత్ ! ఇప్పుడు నీవు మా ముగ్గురను నభేదభావమునఁ

జూడుము. ఒక్కరుగా భావించి మా ముగ్గురను సమానభాస ముతోఁ బూజించుము. నీకు మేలుకలుగును.”

మైత్రేయ మహాముని యిట్లనెను:- “విదురా ! భగవానుని యిట్టి నారగర్భితముగు నుపదేశమును విని దక్ష ప్రజాపతి కృతార్థుడయ్యెను. అతఁడు త్రిమూర్తులలోఁ దన యభేదబుద్ధిని స్థిరము కావించుకొనెను. అంత నాతఁడు యజ్ఞపతియగు భగవానుని యజ్ఞముద్వారా పూజించెను. అనఁగాఁ దన యజ్ఞకార్యమును విధివిధాన పూర్వకముగ నారంభించెను. ఆ యజ్ఞమందు సమస్తదేవతలను సంగదేవతలుగను, బ్రధాన దేవతలుగను రెండు విధములఁ బూజించెను. తదసంతరము బ్రహ్మచెప్పఁగా దేవతలచేఁ గల్పింపఁబడిన రుద్రభాగముచే భూతనాథుడగు మహేశ్వరుని భగవద్భావ భావియై యిక్కిలి శ్రద్ధా భక్తులతోఁ బూజించెను. ఇతర దేవతలనుగూడ యథాయోగ్యముగఁ బూజన సత్కారము కావించెను. యజ్ఞమును జేయించు ఋత్విజాదులకు యధేష్టముగ దక్షిణల నొసంగెను. ప్రజాపతి పతియగు దక్షుఁ డందఱను దాసమాసములచేతను, విప్రులమాత్రముగ నస్త్రాభూషణములను, ధనమును నొసంగి సంతృప్తి కావించెను. అందఱు నాతని యుదారతను గూర్చి గానము చేయఁగిరి. యజ్ఞకార్య సమాప్తినిఁ గావించి దక్ష ప్రజాపతి మిక్కిలి వైభవముగ నవభృథన్నాన మేర్పాటు గావించెను. సమస్త ఋషులును, మునులును, దేవతలును, యక్షులును, గంధర్వులును, గ్రంహ్మాణులును, ఋత్విజులును, బురోహితులును, బత్నీసహితముగ దక్షుని ముందఁబెట్టుకొని భాగీరథియందు కనఖిల సమీపమున నవభృథన్నానము కొఱకు

పోయెను. అందఱును వేదమంత్రములద్వారా శాస్త్రీయ విధిచే
 మృత్యుంజ్ఞానమును, బంచగవ్య, భస్మ, అపామార్గ, ఆమలక,
 కుశాది పవిత్రద్రవ్యములతో విధ్యుక్తముగ స్నానమునరెచ్చెను.
 అంతట జలక్రీడ ఆరంభమయ్యెను. అందఱును నొకరొకరి
 మీఁద జలములను జల్లుకొనుచుండిరి. యువతులగుస్త్రీలు తమ
 తమ మఱిదులమీఁదను, భర్తలమీఁదను జలమును జల్లు
 చుండిరి. కొందఱు ఎసంతమును, కుంకుమ పసుపు కలిపిన జల
 మును బరిస్పరము చల్లుకొనుచుండిరి. కొందఱు పిచ్చికాదు
 లతో నితరుల ముఖమును దడుపుచుండిరి. కొందఱు నక్షస్థల
 మునఁ గొట్టుచుండిరి. వేటొకఁ డింకొకని లేవనెత్తి జలములఁ
 బడవేయుచుండెను. ఇంకొకఁడు గంగారజమును వేటొకని
 శరీరమునఁ బూయుచుండెను. ఈ విధముగ మిక్కిలి ఆనందోల్లా
 సముతో నాతఁడు యజ్ఞాంతావభృథస్నానము పూర్తి
 యయ్యెను. దక్షప్రజాపతి బ్రాహ్మణులకును, యాచకులకును,
 ఆశ్రితులకును యధేష్టముగఁ బొరితోషికము లొసంగెను.
 అందఱును దక్షు ననేకవిధములఁ బ్రశంసించిరి. మరల వచ్చిన
 తరువాత నసంఖ్యాకులగు బ్రాహ్మణులకు స్వాదిష్ట పదార్థముల
 ద్వారా సంతుష్టి నొసరెచ్చెను. అందఱుకును భోజనము పెట్టిన
 తరువాత దక్షిణలొసంగెను. గంధాక్షతలతోఁ బూజించి వారికి
 సన్మానము కావించెను. ఈ విధముగ నాతని యజ్ఞము మిక్కిలి
 వైభవముగ సమాప్తమయ్యెను.

విదురా ! యజ్ఞము సానందముగను, సకుశలముగను
 సమాప్తముకాఁగానే దేవతలందఱును దక్షప్రజాపతి సనేక విధ
 ముల నాశీర్వాదించెను. అందఱు నిట్లనిరి:- “నీ బుద్ధి యెల్లప్పు

దును ధర్మమందే లగ్నమైయుండుఁగాక ! నీ విదేవిధముగ సదా ప్రజావృద్ధియందు లగ్నమై యుండెదవుగాక !” ఈ విధముగ నాశీర్వాదించి యెవరెచ్చటినుండి వచ్చిరో వారచ్చటికి పెడలి పోయిరి. భగవానుఁడు వైకుంఠమునకుఁ బోయెను. బ్రహ్మదేవుఁడు బ్రహ్మలోకమునకుఁ బోయెను. పరమేశ్వరుఁడు కైలాసమునకుఁ బోయి సమాధిమగ్నుఁడయ్యెను. దేవతలు స్వర్గమునకుఁ బోయిరి. పితరులు పితృలోకమునకుఁ బోయిరి. ఋషులును, మునులును, బ్రాహ్మణులును దమతమ ఆశ్రమములకుఁ బోయిరి. దక్షుఁడును నాతని భృత్యులును సేనకులును నచ్చటనే కాలము గడుపసాగిరి. ఈ విధముగ విదురా ! నే సత్యంత సంక్షేపముగ దక్షయజ్ఞ కథను జెప్పితిని. ఇప్పుడు నీ వేమి వినఁదలఁచు చున్నావు ? ”

ఇది విని విదురుఁ డిట్లనెను:- “ప్రభూ ! నీవు దక్షయజ్ఞముయొక్క యద్భుతకథను వినిపించితివి. దీనిని విచఁగానే నాకు రోమరోమమును నిక్కఁబొడిచినది. శివమాహాత్మ్యమును వినిన నాకుఁ దృప్తి జనించుటలేదు. సతీదేవి శివుని అనాదిశక్తి కదా ! ఆమె యే స్థితిలోను నాతనికి వేఱుగ నుండఁజాలదు. ఆమె సతీరూపమున నుండఁగాఁ దన శరీరమును యోగాగ్నిలో భస్మము కావించినదికదా ! మరల నామె శివుని నే రూపమునఁ బొందినది ? ఏ రూపమున నామె తన శక్తిమంతుని సమీపమున నివసింపనాగినది ? ఈ కథను దయచేసి వినిపింపుఁడు. నేను దీనిని వినఁగోచుచున్నాను.”

విదురుని యీ ప్రశ్నను విని మైత్రేయమహాముని సతీదేవియొక్క రెండవ జన్మకథను జెప్ప నుద్యుక్తుఁడయ్యెను.

సతీదేవి పార్వతిగాఁ బుట్టుట.

[౨౦౪]

శ్లో॥ ఏవం దాక్షాయణీ హిత్వా సతీ పూర్వకలేవరమ్ ,
జజ్ఞే హిమవతః క్షేత్రే మేనా యామితి శుశ్రుమ॥

—శ్రీభాగ. ౪ స్కం. ౭ అ. గీత శ్లో.

వ. అంత దాక్షాయణి యయిన సతీదేవి పూర్వకలేవరంబు
విడిచి హిమవంతునకు మేసకయందు జనియించె.

—శ్రీమదాంధ్రభాగవతము.

ఎవరినైనఁ జూచినఁ జిత్తము వారివైపు స్వతః ఆకర్షిత
మగును. హృదయము వానినిఁ బరమఆత్మీయతతో స్వీకరిం
చును. కొందఱు వత్సరములకొలఁది యుండినను వారియెడల
నిసుమంతైన నాకర్షణ ముండదు. వారియెడల మనస్సు సదా
ఉదాసీనముగనే యుండును. కొందఱు అకారణముగనే పరి
చయసంబంధము లేకయే ద్వేషించుచుందురు. దీనికి కారణ
మేమి? కొందఱు క్షణములోనే కలిసిమెలసి యుందురు.
కొందఱు జీవితకాలమంతయును వెంట నున్నను మనస్సునకు
దూరమగుదురు. ఇవన్నియును బూర్వజన్మసంస్తార పరిచయము.
పూర్వజన్మమునఁ గొంచెముగ సంబంధమున్నవారితోఁగాని
ఆగామిజన్మములందు సంబంధముండవలసిన వారితోఁగాని మన
కీ జన్మమున సంబంధ మేర్పడును. ఇది మారని సిద్ధాంతము.
మానవుఁడు పాప పుణ్యములను గూర్చి ఆలోచించెనా దాని
ఫల మవశ్యము కలిగితిరును. మన మేదైనఁ బుణ్యవిషయముల

నాలోచించితిమా ఆగామిజస్యములందవి పూర్తియగును. ఇదే విధముగఁ బాపమును. మనస్సెల్లప్పుడు నేదియో ఆలోచించుచునే యుండును. దాని సంస్కారములు కొద్దిగనో గొప్పగనో హృదయమునఁ బడుచుండును. మానవుఁడు కోరకున్నను దాని యొక్క మంచిచెడ్డ విచారముల ఫలము కలిగితిరును. ఎఱ్ఱ మట్టిలోఁ దిరుగునప్పుడు అది కోరినను గోరకున్నను దాని సడక చారలు పడినట్లు పడును.

కొన్ని సంస్కారములు అత్యంత సాధారణముగ నుండును. అవి వచ్చి పోవుచుండును. వాని సుఖదుఃఖములు మానసికముగ నుండును. కొన్ని విచారముల సంస్కారమువలన స్వప్నములో సుఖదుఃఖము లనుభవింపవలసి వచ్చును; ఏల ననఁగా సమస్త సంస్కారములకును బ్రతిక్షణమును జన్మించుచుండినను మానవుఁడు భోగింపఁజాలఁడు. అందువలనఁ జాలకర్మల భోగము మానసిక సుఖదుఃఖముల వలనను స్వప్నము వలనను గలుగును. ప్రబల సంస్కారములై, హృదయమునఁ గూడుకొనినప్పుడును, మానవుఁ డొకానొక దానికొఱకై ప్రబల ప్రయత్నము చేయునపుడును దానిఫలమును బ్రత్యక్షముగ ననుభవింపవలసి యుండును. మనకేమియును సంబంధము లేనివాఁ డత్యధికముగ మనలను బ్రేమించుచుండిన నాతనికిని మనకును బూర్వజన్మమున ఘనిష్ట సంబంధమున్నదని గ్రహింపవలయును. మనల సత్యంతముగఁ బ్రేమించుచుండినను, ఎవరినిఁ జూడకున్న మనకు మనశ్శాంతియే యుండనో, అట్టివాఁడు మనలను నట్లే ప్రేమించుచుండుచో దూరమున నుండినను నాతఁడు మనమనస్సులోఁ బాదుకొని యుండినయెడల నొకా

నొకదినమున వాని నవశ్యము ప్రాప్తింపఁగలమని భావింప
జలయును.

ఇట్లాలోచించుకొనియే శౌనకుఁడు సూతు నిట్లడిగెను:-
“సూతా ! సతీదేవి శివునత్యంతముగఁ బ్రేమించెడిది. శివుని
ప్రేమసంగతి చెప్పవలసిన దేమున్నది ? ఆతఁడు ప్రేమనశమునఁ
దన యర్థాంగమును నామెకొసంగెను. సగము స్త్రీగనయ్యెను;
సగము పురుషుఁడుగ నయ్యెను. అందువలననే ఆతని నర్థనారీ
న తేశ్వరుఁడందురు. ఇద్దరకును నద్వితీయమును ననుపమైన
ప్రేమ కలదు. ఘటనాక్రమముచేఁ దండ్రుకొఱకు తండ్రుని నిమి
త్తము గావించుకొని భవాని సతీదేవి తనశరీరమును నదలవలసి
నచ్చెను. నదలునప్పుడుకూడ ఆమె శివుని ధ్యానమొనర్చుచు
నాతనిని మరలఁ బొందవలెనను గోరికతో యోగాగ్నిలో భస్మ
మయ్యెను. ఈవిధముగ సతీదేవికి చిరవరకు శివునియందు ప్రేమ
ముండెను. ఇచ్చట సతీవియోగమున శివుఁడున్నట్లుండై నట్లును
ఆతఁడు విరహమందలి సమస్తదశలను జూపించునట్లును, ఆతఁడు
తన ప్రియావియోగమున వస్త్రమును దీసి పాతవైచినట్లును,
రిగంబరియై లోకలజ్జను విడచి స్మశానమం దేడ్చుచున్నట్లును,
సతీదేవియొక్క కపాలమును మాలగా ధరించినట్లును, నామె
నితాభస్మమును శరీరమునకుఁ బూసికొనినట్లును, అప్పటికిని
గాతనికి శాంతిలభించనట్లును వినియుంటిమి. ఆతఁడు ‘హాప్రియా!
హాసతీ!’ అని పలుకుచు విహ్వలుండై నట్లును వినియుంటిమి.
అంతటి ప్రేమలో వియోగ మేల కలిగినది ?”

ఇదివిని సూతుఁ డిట్లనెను:- “మహాభాగా ! ప్రేమగల
గారి కెన్నటికిని వియోగము కలుగదు. మన హృదయమునఁ

బట్టుకొన్న వారెల్లప్పుడును గలిసియే యుందురు. మనస్సులో వారు సదా ఒకరినొకరు గట్టిగాఁ బ్రేమించుకొని యుందురు. శరీరవియోగము ప్రేమను మిక్కిలిగఁ బెంచును. ఆ వియోగము ప్రేమను మిక్కిలి యుజ్జ్వలము కావించి ప్రకాశింపఁజేయును. వియోగమే లేకుండిన సంయోగ సుఖాస్వాదనమే యుండదు. సతీదేవి మనస్సులో సదాశివుఁడుండును. శివుఁడును సదా సతీదేవినే చింతించుచుండును. ఇద్దరు నభిన్ను లే; ఒక్కరే. లోక లీల యొనర్చుటకై, భక్తుల మనోవాంఛను బూర్ణము కావించుటకై, ప్రపంచమునఁ దన సుఖదలీలలను విస్తారముకావించుటకై ఆతఁడిట్టి కరుణ నుత్పన్న మొనర్చు క్రీడలొనర్చు చుండును. వానిచే జీవుల చిత్తమందు సదాశివుని గుణములయెడల ననురాగము కలుగును. మహాభాగా ! సతీదేవి హిమాలయ పశ్చిమగు మేనకాగర్భమునఁ బౌర్వతీ రూపమున నవతారమును ధరించి, తన సర్వస్వఁడగు భూతనాథుని మరలఁ బతిరూపమున వరించెను.”

ఇదివిని శౌనకుఁ డిట్లనెను:- “సూతా ! హిమాలయము జడమే. ఇట్టి దానికి భార్య, పిల్లలెట్లుండిరి ?”

అంత సూతుఁ డిట్లనెను:- “జడమెవరు ? అన్నియును జైతన్యములే. అన్నిటికిని ఆధిభౌతిక, ఆధిదైవిక, ఆధ్యాత్మికములను మూఁడురూపము లుండును. ఆధ్యాత్మరూపమున శ్రీహరి అందఱలోను రమించుచున్నాఁడు. ఆధిదైవికరూపమున నాయాదేహముల కధిష్ఠాన దేవతలుందురు. ఆధిభౌతిక రూపమున నీ పంచభూత సంఘాతరూపమునఁ బ్రాణుల శరీరముండును. అదే విధముగ మట్టి, రాళ్లు, వృక్షము, గుహలతోఁ గూడిన హిమా

లయముగఁ గనఁబడు రూపము ఆధిభౌతికము. వీని కధిష్ఠాతృ దేవతలు విష్ణ్వంశచే నవతరించిన నొక గిరిరాజ దేవవిశేషము. ఆతని వివాహము పితరుల పెద్ద కూతురగు మేనతో జరిగినది. ఆ భాగ్యవతియగు మేనయే పార్వతికి జననికాఁదగు విశ్వవందిత పదమును బ్రాప్తించినది.”

ఇది విని శౌనకుఁ డిట్లుడిగెను:- “సూతా ! ఈ మహా భాగ్యవతి మేన యెవరు ? ఏకారణమున నీమెకు జగన్మాత ఆద్యశక్తికి తల్లియగు దేవదుర్లభ పదము ప్రాప్తించినది ?”

ఈ ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు సూతుఁడిట్లనెను:- “శౌనకా ! ఏకర్మచేతనైనను జగన్మాతయును, విశ్వవందితయును, ఆదిశక్తియునగు నామెకు దల్లికాఁగలరా ? ఆమె యెవరి మీఁదఁ గృపగలిగియుండునో, ఎవరిమీఁద నామె తనకు దాను బ్రసన్నయగునో, ఆమె ప్రేమచే నిండిన హృదయముతో నెవరి మీఁద దయాదృష్టినిఁ బటపునో ఆతఁడే ఆమెను బొందును.

అయినను, జగదంబిక తన కార్యమునకుఁ బూర్వము కొంతకారణము నుత్పన్నము కావించును. దక్ష ప్రజాపతి తన కూతుండ్రలో స్వధాయను నామెను బితరుల కొసంగియుండె నని నేనిదివఱకే చెప్పియుంటిని. పితరులు మానసిక సంకల్పముచే నామెయందు ముగ్గురు కన్యకలను గణిరి. పెద్దఆమెపేరు మేన, రెండవ యామెపేరు ధన్య, చిన్నయామెపేరు కళావతి. పితరుల యొక్క దివ్యమానసపుత్రిక యగుటచే నీమెకు సమస్త లోకములందును బ్రవేశము కలదు. ఒక దినమున నీ ముగ్గురును బ్రహ్మసభయందు గూర్చుండియుండిరి. ఆసమయమున ననకాది

నల్లుడు కుమారులు నచ్చటికి వచ్చిరి. వారిని జూడఁగానే సమస్త ఋషులును, మునులును లేచి నిలుచుండిరి; పలననఁగా వారందఱకును బూర్వజలగుటచేఁ బూజనీయులైరి. అభ్యుత్థానమునకు యోగ్యులైరి; కాని యీ ముగ్గురు కన్యకలూ చిన్నగా నుండిన నా కుమారుల యనుపమ రూపలావణ్యమును గాంచి శివమాయలోఁబడి అభ్యుత్థాన మొనర్చుటను మఱచిరి. అమాయకత్వముచే నెట్లే కూర్చుండియుండిరి. ఋషులారా ! ఈ కార్యములన్నియును భగవదేచ్చచే జరుగుచుండును. వారి యిట్టి యవినయమును గాంచి మీ దివ్యభావము నశించుగాక ! మీరు ముగ్గురును భూమిమీఁదకుఁబోయి మనుష్యభావమును బొందుఁడని శసించిరి.”

ఇదివిని ముగ్గురును నిట్లు ప్రార్థించిరి:- “స్వామీ ! మా మనస్సులలో నేమియును గుత్తితభావములేదు. అహంకారము నకు వశీభూతులమయ్యు నట్లు చేయలేదు. మేము మీ తేజమును గాంచి విముగ్ధులైతిమి.” ఋషుల క్రోధము నీరిమీఁద గీతలవలె నుండును. వెంటనే ప్రసన్నులై యిట్లనిరి:- “మానోట వెలువడినది అయితీరును. అయినను మీరు మర్త్యలోకమునకుఁ బోయి ప్రపంచములో విశ్వవందితులుగ నెన్నఁబడునంతటి భాగ్యశాలురలగుదురు. మీమువ్వుర గర్భములనుండి ఆదిశక్తి జగదంబిక మూఁడు రూపములుగ నవతరించి వారిదర్శనముచే ముగ్గురును ముక్తినిఁ బొందెదరు.”

సూతుఁ డిట్లనెను:- “మునులారా ! కుమారుల క్రోధమును ముక్తికారణ మగును. వారు ముగ్గురును భూమిమీఁదఁ బుట్టిరి. మొదటి యామె మేన హిమవంతముతోఁ బెండ్లి

యయ్యెను. ఆమెగర్భమున విశ్వనందిత భవానీదేవి జన్మించెను. ఐడవ యామె ధన్య జనకపత్ని యయ్యెను. ఆమెకు సీతాభగవతి జన్మించి 'అమ్మా' యను పిలుచు సౌభాగ్యము బ్రేలును. మూడవ యామె కళ యనునామె వ్రజములో వృషభానుని పత్నియై కీర్తిదేవి యనుపేర విఖ్యాతిగాఁ జెందెను. ఆమెకు రాధికా జననియగు మహాసౌభాగ్యము కలిగెను."

సూతుఁ డిట్లనెను:- "మునులారా ! మేనా వివాహము విష్ణ్వంశముచే నుత్పన్నమైన సకలపర్వతములకు రాజగు హిమవంతునితో నయ్యెను. హిమాలయముమీఁదనే శంభు నివసించును. అందువలన మేనకు భూతనాథుని దుర్లభదర్శనము ప్రాప్తించు సౌభాగ్యము కలిగింది."

అంత శౌనకుఁ డిట్లనెను:- "మహాభాగా ! మహాభాగ్యవతి యగు మేన మహామాయయగు జగదంబిక పుత్రికయగుట కేమి సుకృతము నొనరించినది ?"

అంత సూతుఁ డిట్లనెను:- "మునులారా ! దేవి నెవరును నన్యసాధనములచే సంతోషపెట్టఁజాలకు. ఆమె ప్రేమచేతనే వశము గాఁగలదు. శివుఁడుసతీదేవిని వివాహముచేసికొని కైలాసమునకు వచ్చినపుడు సతీదేవి కొంచెముగ విచారముతో నుండెడిది. ఆడపిల్ల క్రొత్తగా సత్తవారింటికి వచ్చినపుడామె కేమియును దోచదు. తల్లిదండ్రులను, తోబుట్టువులను దలఁచుకొనుచుండును. అత్తవారింటికి వచ్చినతరువాత నామెకు అత్తమామలయొక్కయు, బొవలు మఱిదులయొక్కయు, ఆడబిడ్డలయొక్కయు, తోడుకోడండ్రయొక్కయు ప్రేమ ప్రాప్తించును. అప్పుడింటిని మఱచి పోవును. అప్పుడామె మనస్సిచ్చటనే లగ్న

మగును. పతికి బ్రేమపాత్రగాఁగానే మరల నామెకు పుట్టినిల్లు జ్ఞాపకమునకురాదు. ఇంటిలో సత్త కర్మశయైనను, ఆడుబిడ్డలును దోడికోడండ్రును గయ్యాళ్ళులైనను, ఇంటిలోఁ బ్రేమించువా రెవరును లేకున్నను, ఒంటరిగా భార్యాభర్తలుండిన భర్త కొంచెముగ రూక్షమునుండినను, ఇట్టి స్థితిలో సత్తవారిల్లు కారావాసముగ నుండును. సరకసదృశమగును. ఆమె యెట్లో తనరోజులను గడుపుకొనును.

సతీదేవికి అత్తలు, ఆడుబిడ్డలు, తోడుకోడండ్రులను లేరు. కేవలము శివుఁడే శివుఁడుండెను. శివుఁడు సతీదేవి నెక్కుడుగఁ బ్రేమించుచుండినను నీ బైరాగుల ప్రేమ యేమి నమ్మకము? సమాధిలోఁ గూర్చుండెనా అన్నిటిని మఱచిపోవును. శివుఁడు సమాధిమగ్నుఁ డైనప్పుడు సతీదేవి ఒంటరిగా నాతని యందు మగ్నమై యుండెడిది. శివగణములగు భూత, ప్రేత, పిశాచ, డాకినీ, శాకినీ, ప్రమథ, బేతాళాదులను జూడఁగానే సతీదేవి భయపడుచుండెడిది. వారితో మాటలాడుటకే యిష్టముండెడిదికాదు. ఇట్టిస్థితిలో గిరిరాజ ప్రియయగు మేనాదేవి ఆమెను పుత్రికవలెఁ బ్రేమించెడిది. ఆమెమీఁద నెక్కుడు వాత్సల్యమును జూపెడిది. ఆమెను దనపుత్రికవలె నాదరించెడిది. ఆమె శరీరమునకు గంధము నలదెడిది. పాదములకు పసుపును బూసెడిది. తలను దువ్వెడిది. తలలో వివిధసుందర సుగంధిత పుష్పములను దురిమెడిది. అంత నామె ముఖమును దుడిచి కౌఁగిలించుకొనెడిది. ఆమె తనపుత్రిక కాదను సంగతినే మఱచెడిది. సతీదేవి సౌందర్యమును గూర్చి ఆమె రాత్రింబవళ్లు చింతించుచుండెడిది. ఆహా! ఎంతటి చక్కనిపిల్ల! దక్షపత్ని

యగు ప్రసూతి యెంతటి భాగ్యశాలిని. ఎటువంటి కన్యారత్నము నామె కన్నది? యధార్థముగ నామె ప్రసూతియే. ఈమె నాకు తనయయగుచోఁ బ్రపంచమున నాకు మించిన సౌభాగ్య శాలిను తెనకుందురు? రాత్రియంతయును నిట్లు చింతించుచుఁ బ్రాతఃకాలము కాఁగానే మరల సతీదేవినిఁ బ్రేమించును. ఆమె సతీదేవి గుణ, శీలస్వభావ, తేజఃప్రభా, సౌందర్య, సద్గుణాదు లందు విముగ్ధయై ఆమెను జూడక యుండఁజాల కుండెను. ఈమెను గన్నులలోఁ బెట్టుకొందును, హృదయములో దాచు కొందును. ఈమె కమలముఖమును దదేకదృష్టితో తెప్ప లార్పక జూచుచుందును.' అని యామె యనుకొనుచుండెడిది. ఆమెయొక్క యిట్టిప్రేమకు సంతుప్తయై సర్వేశ్వరియగు సతీదేవి శైలప్రియయొక్క మనోవాంఛను బూర్తిచేయవలయును. ఆమెకడుపునఁబుట్టి కూఁతుర నయ్యెదను. ఈమెకు బుత్రీజనిత సుఖమునొసంగెదను. ఈ కారణముచేతనే ఆమె దక్షయజ్ఞమునఁ దన శరీరమును త్యజించెను. కాకున్న సతీదేవికి పితృగృహమునకుఁ బోవలసిన పని యేమి యున్నది? ఆమెకు మానావమానములతో నేమిప్రయోజనము? కేవలము మేనాదేవి కోరికను దీర్చుటకే ఆమె యీ క్రీడను రచించెను.

సతీదేవి యోగాగ్నిలో భస్మమయ్యెను. మేనాదేవికి మిక్కిలి దుఃఖము కలిగెను. ఈమెకు సతీయనిన వాత్సల్యప్రేమ యుండెను. ఈమె త్రిభువనాధీశ్వరి, విశ్వబ్రహ్మాండములకు జనని, ప్రాణులందఱకును బూజనీయ, ఆరాధనీయ, మహామాయ యను సంగతిని మఱచిపోయెను. మాధుర్యమున వైశ్వర్యముండదు.

సతీవియోగమున శివుఁ డత్యంతనుఖమును జెందినాఁ డను సంగతిని బ్రహ్మాదిదేవతలు తెలిసికొని వారందఱును మహా మాయ నారాధించిరి. దేవతల తపస్సునకు సంక్షుప్తయై శివ లోక నివాసినియును, సర్వవ్యాపినియు నగు నిర్గుణమహామాయ సాకారరూపముచేఁ బ్రకటమై దేవతలను వరమును గోరుకొను మనెను. విశ్వస్థితికొఱకు మరల సాకారరూపమునఁ బ్రకటము కమ్మని దేవతలు వరమును గోరిరి. మహామాయ యిట్లనెను:- “నేను గిరిరాజు హిమవంతుని పత్నియగు మేనాదేవి ప్రేమపాశ మున బంధింపఁబడితిని. కావున నామెయింటఁ బుత్రినై పుట్టెదను. అప్పుడు మరల సదాశివుని వెనుకటివలె వరించెదను.” ఇట్లు పలికి మహామాయ అంతర్ధానమయ్యెను. బ్రహ్మ విష్ణ్వాది దేవత లందఱును శైలరాజు సమీపమునకు వచ్చిరి. ఆతనికిని నాతని పత్నికిని దేవి నారాధింపుఁడని చెప్పి వెడలిరి.

ఇచ్చట మేనాదేవి దేవతలుచెప్పఁగా సంతానాపేక్షతో నిరంతరము మహామాయయగు జగదంబికయునగు కాళికాదేవి నారాధనయందుఁ బ్రవృత్తిని జెందెను. ఆమె చైత్ర, ఆశ్వీజ మాసములందు సవరాత్రులలో నిరాహారాది వ్రతమును గావించుచు మిక్కిలి శ్రద్ధాభక్తులతో జగదంబిక నారాధించుచుం డెను. చివరకు దేవి ప్రసన్నయై ఆమె సమ్ముఖమున సాకార రూపమునఁ బ్రకటమై వరము నడుగుమనెను. మైనాదేవి వివిధ విధముల మహామాయను స్తుతించి తనకు నూర్ధ్వపుత్రులును, తానే ఒక పుత్రికగను నుద్భవింపవలయునని వరము నడిగెను. మహామాయ ‘తథాస్తు’ అని పలికి ఆమెకు కోరిన వరముల

నొసంగి, తాను స్వయముగఁ బుత్రీరూపమునఁ బుట్టుదునను నాశ్వాసనమును గావించెను.”

కాలాంతరమున మేనాదేవి గర్భవతి యయ్యెను. క్రమముగ నామెకు గొప్ప తేజస్సులును, బలవంతులు నగు బుత్తులు దయించిరి. మైనాకులనుపేర విఖ్యాతులైన వీరందఱును తెక్కలను గలిగియుండిరి. ఇంద్రుఁడు వీరిపైఁ గోపమునుజెంది తెక్కలనన్నిటిని నఱకివైచెను, కేవల మొక్క పుత్రుఁడు సముద్రుని మిత్రత్వమును సంపాదించుకొనుటచే రక్షింపఁబడెను. ఆతఁడు సముద్రములో దాగెడువాఁడు. సీతాన్వేషణమున హనుమంతునకు స్వాగత మొసంగిన మైనాకు డీతఁడే. ఈతనికి సముద్రుఁడు చెప్పఁగా సముద్రమధ్యమునఁ బ్రకటమయ్యెను.

నూర్గురుపుత్రు లుదయించిన తరువాత నొకానొక శుభ దినమున శుభముహూర్తమున సాక్షాత్తుగ జగదంబిక హిమవంతుని యింట మేనాగర్భమున నుత్పన్నమయ్యెను. ఆమె ప్రకటము కాఁగానే విశ్వబ్రహ్మాండమున కంతటను నానంద వెల్లువ పొరలిపోంగెను. అందఱమనస్సు ప్రసన్నముగనుండెను. దేవతలు స్వర్గమున దుందుభులను మ్రోగించిరి. గంధర్వులు ప్రేమమగ్నులై గానమొనర్చిరి. అస్పరసలు నృత్యము చేసిరి. అందఱయొక్క మనముకురములు వికసించెను. అందఱ హృదయములు ఉల్లాసముతో నిండిపోయెను. హిమవంతుఁడు సంస్తారము లన్నిటిని శాస్త్రవిధిచే జరిపించిరి. జగదంబయొక్క శరీర ఛాయ శరత్కాల నీలకమలమువలెఁ గృష్ణవర్ణముగ నుండెను. అందువలన నామెకు ‘కాళికా’ యను పేరును బెట్టిరి. ఈమె ఇవిగాక తార, మహావిద్య, షోడశీ, భువనేశ్వరీ, భైరవీ, చిన్న

మస్త, విద్యా ధూమావతీ, బగుళాముఖీ, సిద్ధవిద్యా, కమలాంతికా మొదలగు ననేకనామములఁ బ్రసిద్ధినిఁజెందెను. పర్వతపుత్రి యగుటచే నందఱిమెను బార్వతీయని పిలుచుచుండిరి.

శుక్లపక్షక్షపాకరునివలెఁ బార్వతీ హిమవంతునియింట మిక్కిలి గారాబుప్రేమలతోఁ బెరుగసాగెను. కాళ్ళకు గజ్జలందియలు ధరించి ఆమె వయ్యారముగ నెటునటుఁ దిరుగుచుండిన స్నేహకారణమునఁ బృథివికిఁ బులకాంకురమయ్యెడిది. ఆమె లేగమలములకంటెను సుకోమల రక్తవర్ణముగనుండిన ఆమె పాదపద్మముల ముద్దుపెట్టుకొనియెడిది. సర్వలక్షణసంపన్నయగు నిట్టి పుత్రికను బొందిన మేనహృదయ ముప్పొంగెడిది. ఆమెను నిరంతరము చూచుచుండినను నామెహృదయముప్పొంగి ఆమెను గౌఁగిలించుకొనవలయునని తలంచెడిది. ఒక్కక్షణమైనను గనుమరుగు కానీయదు. సర్వలక్షణసంపన్నయగు పుత్రిక ఒక్కతె యగుచోఁ దల్లుల కెంతో గారాబము. ఇది లేకున్నఁ దల్లియైన ప్రయోజనమేమున్నది ?

పార్వతీకాళికాదేవి పెరిగి పెద్దదై నకొలఁది, ఆమె సౌందర్యము వృద్ధిపొందుచుండెను. ఆమె తన యనుపమ సౌందర్యముచే దశదిశలను బ్రకాశింపఁజేయుచుండెను. వీణావినిందిత తన సుమధురస్వరమున మాటలాడినప్పుడు దివ్యమగు కోకిల కూజిత మొనర్చుచున్నట్లుండెను. ఆమె నవ్వుచుండిన నసంఖ్యాకములగు ముత్యాలు రాలుచున్నట్లుండెను. సల్లని యుంగరములు తిరిగిన ముంగురులు వ్రేలాడుచుండ, బాల్యోచిత వయ్యారమునఁ బుష్పములను గోయుచుండ స్వయముగఁ బుష్పశ్రీ

మూర్తీభవించి పుష్పద్యానమున విహరించుచున్నట్లుండెను. ఆమెను గాంచినవా రందఱును ముగ్ధులగుచుండిరి. భూలోకమున నిట్టి సౌందర్య మసంభవము. ఆమె సాక్షాత్తుగ సౌందర్య సజీవప్రతికృతిగ నుండెను. ఆమె అనవద్యసౌందర్యము హృదయమందు ఈర్ష్యా, స్నేహోల్లాసముల నుత్పన్నము కావించుచుండెను. క్రమక్రమముగ నామె బాల్యకాలమును ద్యజించి యకావనాసస్థలోఁ బ్రవేశించెను. ఇచ్చట రామకృష్ణ యని గాన మొనర్చుచు, వీణను వాయించుచు నారదుఁడు శివుని ప్రేరణచే హిమవంతునికడకు వచ్చెను. వీణావాదనము వినఁగానే గిరిరాజు తన సతీ పుత్రులతో లేచి నిలుచుండి, నారదుని విధ్యుక్తముగఁ బూజించి యాతనిని స్తుతించిరి. మేన తన ప్రియపుత్రులను బ్రేమతో ముద్దిడుకొని యిట్లనెను:- “అమ్మాయి! నారదముని పాదములపై బడుము. ఈతని కృపయుండినచో నీకు మంచి మగఁడు లభింపఁగలఁడు.” లజ్జించుచు పార్వతి దేవర్షి పాదములపైఁ బడెను. ముని ఆమె శిరస్సుపై జేయి నిమిరుచు నిట్లనెను:- “అమ్మా! తెమ్ము, నీ చేయి చూచెదను.” మిక్కిలి సిగ్గుపడుచు సర్వేశ్వరి తన సర్వలక్షణ లక్ష్మితమగు గరకమలమును మునివరుసకుఁ జూపించెను. కమలముకంటెఁ గోమలమును, మఖమలుకంటె మెత్తనిదియును, సవనీతముకంటె స్నిగ్ధమైనదియును, లజ్జావతికంటె మిక్కిలి లజ్జించునదియును, అప్పుడప్పుడు పుట్టిన రావియాకుకంటె మధుర రేఖాసమన్వితము సగుశ్రీహస్తమును గాంచి దేవర్షి మాటలాడఁజాలకపోయెను. అన్నిటినిఁ బరీక్షించి యిట్లనెను:- “అన్నియును బాగున్నవి, కాని కొంచెము కొఱత కలదు.”

తల్లి దండ్రులీ శబ్దమును వినఁగానే వారిముఖము వాడి పోయెను. వారు వ్యగ్రతతో నిట్లనిరి:- “ప్రభూ ! ఆ కొఱతయేమి ?”

నారదుఁడు సరళతా స్వరమున నిట్లనెను:- “అదే మనఁగా ఈ మెకు కాఁబోవు పతి నగ్నుఁడు, నిర్గుణుఁడు, నిరంజనుఁడు, నిర్వికారుఁడు, తల్లి దండ్రులు లేనివాఁడుగ నుండును.”

ఇది వినఁగానే మేనకు ముఖమువాడెను. రక్తము నీరై నట్లుండెను. ఆ మె భయపడుచు నిట్లనెను:- “స్వామీ ! ఇదంతయును జాల గడబిడగానున్నది. దీనికిఁ బ్రతీకారమెట్లు ?”

నారదుఁ డిట్లనెను:- “దీని కొక్కటే ఉపాయము కలదు. శివునితో నీ మెకు వివాహమయ్యెనా ఈ దూషణము లన్నియును భూషణములు కాఁగలవు. దుష్టణములు సుగుణములు కాఁగలవు. సమస్త కులక్షణములు సులక్షణములు కాఁగలవు.”

ఇదివిని చింతామనస్కుఁడై గిరిరాజిట్లనెను:- “ప్రభూ ! ఇదంతయును సత్యమే, శివుఁడు నిర్వికారుఁడు. సమస్త కామనారహితుఁడు. పరమేశ్వరుఁడు. అతఁడు నా పుత్రుకను బాణిగ్రహణమెట్లు చేసికొనును ? అదియునుగాక అతఁడు మా యెదుటనే సతీదేవి ప్రేమకు సంతృప్తుఁడై ‘నేను నిన్నుతప్ప వేఱొకతెను వివాహమాడ’నని ప్రతిజ్ఞ నొసర్చెను. సతీదేవి భస్మమైనది. ఇప్పుడు శివుఁడు తన ప్రతిజ్ఞ నెట్లు భంగమొనర్పఁ గలఁడు?”

నారదుఁ డిట్లనెను:- “గిరిరాజా ! ఈ కాళికాదేవి దాక్షాయణి, సతీదేవియే. నీ యొక్కయు నీ భార్యయొక్కయు భక్తిచే

బుత్రీరూపమున నుదయించినది. శివుఁడు తప్ప ఈమెను స్పర్శించుట కెవరికిని శక్తి లేదు. కావున నీవు సమస్త సందేహములను ద్యజించి ఈమెను శివునకిచ్చి వివాహ మొనర్చుటకుఁ బ్రయత్నింపుము, శివుఁడు తపస్సుచే సంతుష్టుఁడు కాఁగలఁడు. కావున నీ పుత్రుకను దపమొనర్పఁ బ్రేరేపింపుము.” ఇట్లు పలికి నారదుఁడు వెడలిపోయెను గాని తల్లిదండ్రులకు మిక్కిలి దుఃఖము కలిగెను. మా కుమార్తె సుకుమారి. పూలుకోసిననే ఈమె చేతులు కందును. అట్టియా మె ఘోరతపం జెట్లాచరింపఁగలదు? పార్వతీదేవి కన్నియును దెలియును. అందువలన నామె తండ్రితో నిట్లనెను:- “తండ్రి! స్వప్నమందు నన్నొక వృద్ధ బ్రాహ్మణుఁడు శివారాధనమును, దపమును నొనర్ప నాదేశించి నాఁడు ఇది విని గిరిరాజుట్లనెను:- “అమ్మా! నేనును నేటిరాత్రి అట్టి స్వప్నమునే కంటిని. శివుఁడు సర్వేశ్వరుఁడు. మహేశ్వరుఁడు, ఆతని సేవాభాగ్యము నీకు ప్రాప్తించుగాక! నేనప్పుడు కృతార్థుఁడ నగుదును.”

ఇది విని పార్వతి పరమ ప్రసన్నయయ్యెను. ఆ సమయముననే హిమవంతుఁ డిట్లు వినెను - సతీ విరహమున దుఃఖితుఁడైన శివుఁడు నా సమీపముననే శైలశిఖరమునఁ దపంబొనర్చుటకు నిలిచియున్నాఁడు, అప్పుడాతఁడు తన చాలమంది సేవకులతో నానోకహారములను గైకొని శివసేవలో నున్నారు.” ఇది వినఁగానే గిరిరాజు శివునకు నాష్టాంగప్రణామ మొనర్చి ఆతని కుశలమునడిగి, తన భాగ్యమునుగూర్చి పొగడుకొని యోగ్యమగు సేవకై ప్రార్థించెను. ఆతని శీలస్వభావమునకు సంతుష్టుఁడై శివుఁ డిట్లనెను:- “గిరిరాజా! ఇప్పుడు నేనిచ్చు

టనే యుండెదను. నీవు వచ్చుచుండుము. నీకు మేముక విధమగు ప్రజలమే అయితిమి.”

హిమవంతుడు చేతులు జోడించుకొని యిట్లనెను:-
 “ప్రభూ ! విశ్వబ్రహ్మాండములోని జీవులందఱును మీకు ప్రజమీకు ప్రాణులందఱకును బ్రభువులు, నేను నా ప్రాణముల లర్పించియైనను మీకు సేవచేయఁగలిగినచో నది నా సౌభాగ్యమునుకొందును.” ఈ విధముగఁ జాలసేపటివఱకు సంభాషణము జరిగెను. శివుడు శైలరాజునకు ప్రతిదినమును వచ్చుట కనుమతించెను. ఈ విధముగ శివునాజ్ఞను బొంది పర్వతరాజగు హిమవంతుడు తనయింటికిఁ బోయెను.

మఱునాడు తన సర్వలక్షణ సంపన్నయగు కాళికా కన్యకనుగూడ వెంటఁ గొనిపోయెను. పితృజ్ఞాచేఁ బార్వతి పశుపతి పాదపద్మములకుఁ బ్రేమ భరిత హృదయముతోఁ బ్రణామము కావించెను. తనకుఁ బ్రియమైన వస్తువు పోయి దొఱకిన నెవరుగుర్తింపఁ జాలరు ? సర్వజ్ఞుడగు శివుడంతయు నెఱుఁగును. ఈమె విరహముననే తాను వ్యథచే వ్యాకులము చెందినాడు. నేడతని చిరసంగినియగు నభిన్నశక్తిని గాంచి పరమ ప్రసన్నుడయ్యెను. గిరిరాజు చేతులు జోడించుకొని యిట్లనెను:- “ప్రభూ ! ఈమె నా పుత్రి, మిక్కిలి అమాయక. మీ చరణారవిందములం దీమెకు అత్యధికానురాగము కలదు. నే నీమెను మీ సేవకు నియమించుచున్నాను. ఈమె సమస్త విధముల మీకు సేవచేయుచుండును. ఈమెను మీకు సేవ కొఱకై యంగీకరించి మీగణముల కాజ్ఞయిండు. ఈమె యెప్పు

డైనఁ దన సఖులతో భగవత్సేనకు వచ్చునెడల నీమె నెవరు నడ్డగింపరాదు.”

శివునకుఁ గానలసినదిదియే; కాని స్థూణాఖనన న్యాయమున (గుంజనుపాతి కదలించినట్లు) నీ విషయమను బుట్టి కావించుటకై, గిరిరాజుయొక్క కోరికను బలపరుచుటకై యిట్లనెను:- “రాజా ! నీ వింతటి గొప్ప బుద్ధిమంతుఁడవయ్యును నిట్టి యన్యాయము నొనర్చుచున్నావేమి ? నే నేకాకి తపస్విని. మీ పిల్లయేదో ఒకటి రెండుసారులు దర్శనముచేసి వెడలుట మంచిదికాని నిరంతరము సేవలో నుండుట నాకుగాని యీమెకు గాని ఘాతకమగును. కావున నే నీమెసేవను స్వీకరింపజాలను.”

దీనతాస్వరమున శైలరాజిట్లనెను:- “ప్రభూ ! మీ సేవ కయోగ్యగా నెంచుటకు మా పిల్లలో నేమి దోషము కలదు ? మీరు నాకు సర్వశ్రేష్ఠులగు నతిథులు. జితేంద్రియులు, విశ్వనాథులు, ఈశ్వరులు, సర్వశక్తిమంతులు. మీ సేవవలన నీమెకు కల్యాణమే. నే నీమెలో నేదోషమను గాంచుటలేదు. అందఱు కారాధనీయులు మీరే. మీ సేవ యీమెకు లభించుచో నేను గృతకృత్యుఁడ నగుదును.”

శివుఁ డిట్లనెను:- “అయ్యా ! మీ కుమార్తె సర్వగ సంపన్నయు, సుశీలయు, సాధ్వియునగుట యథార్థమే. క నేను మాయారహితుఁడ నగు దపస్విని. స్త్రీ సమీపమున నుండుట తపస్సునకు గొప్ప విఘ్నము. స్త్రీ సంగతి జ్ఞాన వైరాగ్యములను నాశన మొనర్చును. సంసార బంధమును బిగించును. కావున మోక్షాపేక్ష కలవారు స్త్రీలకు సదా దూరముగ నుండవలయును. వారితో నేకాంతమున మాట

లాడరాదు. ఆవశ్యకమును బ్రయోజనభరితములగు మాటలను మాటలాడ వలసినచో నెవరి సమ్మతిముననైనఁ జేయ వలయును. ఈ చిత్తము మిక్కిలి చంచలమైనది. ప్రకృతి సంసర్గముచే నసర్థ సృష్టిని వెంటనే కలుగఁజేయును. కావున నిట్టి పలుకులను నీవు పొరపాటుననైనఁ బలుకవలదు.”

శివుఁడు పలికిన నిట్టి వైరాగ్యభరితములును, గూఢములును నగు వాక్యములను విని గిరిరాజు చింతపడెను. ఆతఁడు తన ప్రియపుత్రికయగు పార్వతీముఖమువైపు చూచుచుండెను. పార్వతి నాతఁడు బాల్యకాలముననే చదివించియుండెను. ఆమె నేమి చదివింపవలయును. ఆమె వేదశాస్త్రము లన్నిటికిని జననియైనను తాకికరీతిచే నామె కన్ని శాస్త్రములను జెప్పించెను. ఆమె ఒక్కసారి చదువఁగానే అన్నిటిని ధారణచేసెడిది. అందువలన శివునియొక్క యీ పలుకులను విని, తన తండ్రియాజ్ఞచే నామె వినీతభావముతో శివునకుఁ బ్రణామము కావించి యిట్లనెను:- “స్వామీ! మీరెట్టి ఘోరాతిఘోర తపస్సు నొనర్పఁ బోవుచున్నారు?”

శివుఁ డిట్లనెను:- “నా శక్తి ననుసరించి చేసెదను.”

పార్వతి నవ్వి యిట్లనెను:- “మీరు శక్తి నాశ్రయించియే తపస్సుచు జేయుచో శక్తి యేది? ప్రకృతినే శక్తి యందురు. శక్తి నాశ్రయించియే బ్రహ్మ సృష్టిని జేయుచున్నాఁడు. విష్ణువు పాలనచేయుచున్నాఁడు. రుద్రుఁడు సంహార మొనర్చుచున్నాఁడు. శక్తి లేక యేమియును లేదు. అన్నియును బ్రకృతి కధీనములే. ప్రకృతి లేక మహేశ్వరుఁ డేమి చేయఁగలఁడు? అందఱును

ప్రకృతికి వశీభూతు లే. మీరును ప్రకృతికి వశీభూతులై తప మొనరింప నుమ్యక్తులై తిరి.”

ఇది విని సప్తచు శంకరుఁ డిట్లనెను:- “నేను తపస్సును జేసి ప్రకృతిని నాశ మొనర్చెదను. ప్రకృతికిఁ బరుఁడనగుదును.”

అంత శీఘ్రముగఁ బార్వతి యిట్లనెను:- “మీరు చెప్పా నది ప్రకృతి కాదు. సూక్ష్మప్రకృతి. సర్వవ్యాపినియగు శక్తి లేకున్న మిమ్ములను దలఁచువా రెవరు ? పలుకుట, కదలుట, చెప్పట, వినుట ఇవన్నియును ప్రకృతి కన్తర్గతములే. తినుట, త్రాగుట, లేచుట, కూర్చుండుట ఇవన్నియును ప్రకృతికి వశీ భూతులమై చేయుచున్నాము. మేము జ్ఞానులము, ప్రకృతి మమ్ముల నేమిచేయఁ గలదని మీరనుచో మేము దానికిఁ బరులము, అట్టియెడలఁ దపముతో నేమి ప్రయోజనము ? మేమన్నిటియందును సమభానమునఁ జూచుచుందుము, ఊరక క్రీడకొఱకై యిట్లందుమని యనుచో నీ స్త్రీ పురుష భేద భావమేల ? ఆత్మయందు స్త్రీపురుష భేదభావములేదు. అది నిర్వికారమైనది. అట్టియెడల మీరు భయపడనేల ?”

సూతుఁ డిట్లనెను:- “శౌనకా! శివా సమ్మృఖమున శివుఁ డెట్లు జయింపఁగలఁడు ? ఆతఁడు నవ్వి యిట్లనెను:- “మంచిది, నీవు నీ చెలికత్తెలతో వచ్చి నిత్యమును నా పూజను చేయ వచ్చును.”

ఇది వినఁగానే హిమవంతునకును బార్వతికిని జాల ఆనందము కలిగెను. ఇప్పుడు నిత్యమును బార్వతి తన చెలికత్తె లతో శివసేవకు సకాలమునకు వచ్చుచుండెను. ఆమె విధ్యుక్త

ముగ శివుని పాదములను బ్రక్షాళనముకావించెను. పాద్యార్ఘ్య, ఆచమనీయ, గంధాక్షత, పుష్ప బిల్వపత్ర, వనమాలా, ధూప, దీప, నైవేద్య, తాంబూలాదులచే నాతని బూజించుచుండెను. ఆతఁడుండుస్థానమునఁ జక్కగఁ జిమ్ముచుండెను. ఆవు పేడతో సలికెడిది. దానిమీఁద స్వస్తికాది మ్రుగ్గులను వేయుచు, నిత్యమును సేవాపూజాదుల నొనర్చి యింటికిఁ బోవుచుండెను.

శివుఁడు నిర్వికారుఁడు. ఆతని మనస్సులో స్వప్నమందైనను నెన్నటికిని వికారము జనింపదు. పార్వతీయును వికారరహితయే. నిత్య శివధ్యాన పరాయణ. ఈ విధముగ నిద్దరును విశుద్ధభావముముతో సమీపమున నివసించుచుండినను నెవరి మనస్సులలోను నేకాంక్షయును లేకుండెను. సదాశివుఁడు తనను సదా సహచరిగను, సేవికగను స్వీకరించిన బాగుండునని ఆమెకు మనస్సులోఁ గోరిక యుండెడిది.

ఇచ్చట పార్వతీ పరమేశ్వరులు నిర్వికార గూఢమున కాలయాపనమును జేయుచుండఁగా నచ్చట తారకాసురుఁడను దైత్యుఁడుద్భవించి దేవతలను బాధించుచుండెను. ఆతఁడు తన తపస్తేజములతో నెవ్వరును నాతనిని జయింపఁజాలనట్లుండెను. ఆతనికి భయపడి సమస్త దేవతలు బ్రహ్మకడకుఁబోయిరి. బ్రహ్మ యిట్లనెను:- “దేవతలారా! నేను చెప్పమాట సత్యము. మీరు మంచి యనుకొనుఁడు చెడ్డయనుకొనుఁడు. నేను రెండు మాటలు మాటలాడువాఁడను గాను. ఆ యసురుఁడు నాచేఁ జావఁడు. విష్ణువుచేతగాని, శివునిచేతగాని చావఁడు. శివుని వీర్యముచే నొక కుమారుఁడు పుట్టెనా ఆతనివలన నీతఁడు చావఁగలఁడు.”

అందఱును విని నెత్తిని బాదుకొని యిట్లునిరి:- “శివుఁడు వికారశూన్యుఁడు. విశ్వవిమోహనలగు జగత్తులోని సుందరులలో నేకైక శిరోమణియగు పార్వతి ఆతని సమీపమున నుండి సమస్తవిధముల సమస్త సేవలును జేయుచున్నది, కాని ఆతని మనస్సున నెన్నడును స్వప్నమందైనను గామవాసనలేదు. ఇట్టి జితేంద్రియుఁడును వాసనాహీనుఁడునగు శివునకుఁ బుత్రుఁడెట్లు కలుగఁగలఁడు? అయినను మనము ప్రయత్నించెదము.”

వారందఱును ఆలోచించుకొని దేవతలరాజగు నింద్రుఁడు, వసంతుఁడు, మలయానిలము, రతి మొదలగువారితోఁ గూడుకొని కామదేవుని శివసమాధి భంగమొనర్పఁ బంపెను. ఆతని తపస్సును నాశమొనర్చుటకై కామదేవుఁడు శివుఁడు సమాధి మగ్నుఁడై యున్న చోటునకుఁ బోయెను. కామదేవుఁడు తన సంపూర్ణబలమును వినియోగించెను; కాని శివునిపై నాతని ప్రభావ మేమియును బడలేదు. మన్మథుఁడు తన శక్తినంతను వినియోగించి శివునిఁ దన వశము కావించుకొనఁదలఁచెను గాని ఆతఁడు తన మూఁడవకంటితో మన్మథుని గాల్చి భస్మమొనర్చెను.”

అంత శౌనకుఁ డిట్లుడిగెను:- “సూతా! ఇచ్చట నీవు తొందఱగా దాటవేయుచున్నావు. మన్మథు నెట్లు భస్మము కావించినాఁడు? నీ కది యుచితమని తోచుచో నీ కథను విస్తారముగ వర్ణించుము.”

అంత సూతుఁడెట్లు నెను:- “స్వామీ! ఇది చాల ప్రసిద్ధమగు కథ. అయినను నేను దీని వర్ణనము ముందు శ్రీ ప్రద్యుమ్నుని కథాప్రసంగమునఁ గావించెదను. ఇచ్చట శివుఁడు

క్రోధమునఁ గాముని భస్మమొసర్చెనని మాత్రము తెలిసికొని తృప్తినిఁ జెందుడు.”

శివుఁడు కాముని భస్మమొసర్చినపుడు పార్వతి అచ్చటనే యుండెను. కాముఁడు దగ్గమొసపుడు శివుని స్వరూపము భయంకరముగ నుండెను. మూడవ కన్ను తెఱచునప్పటికి ఒక మహా భయంకర శబ్దము కలిగెను. ఆ శబ్దము దశదిశలును నిండిపోయెను. ఆ శబ్దమును విని శైలకుమారి భయపడెను. ఆమె పరువిడి తన తండ్రియింటికిఁ బోయెను. అందఱామె నోదార్చిరి. కాని యామె శివునిఁ జేపట్టదలఁచెను. అందునలనఁ దల్లి దండ్రుల యాజ్ఞను గైకొని అరణ్యమునకుఁబోయి ఘోర తపంబొనర్పఁ బూనెను. ఆమెయొక్క- ఘోర తపోఽగ్నిచేఁ ద్రిలోకములలోని జీవులందఱును దగులఁబడుచుండిరి. అందఱును గలిసి బ్రహ్మకడకుఁ బోయిరి. బ్రహ్మ అందఱును దీసికొని విష్ణువు కడకుఁ బోయెను. భగవానుఁ డిట్లనెను:- “నాయనలారా! భయపడవలసిన పనిలేదు. ఇది పార్వతీదేవియొక్క తపోగ్ని. మీరందఱును శివునికడకుఁ బోయి పార్వతిని వివాహమాడుమని ప్రార్థింపుడు. గిరిరాజ కుమారియగు కాళికాదేవి శివుని కొఱకే తపస్సుచేయుచున్నది.”

అందఱును జేతులఱి జోడించుకొని భగవానునితో నిట్లనిరి:- “స్వామీ! మేమింకేమైనఁ జేయఁగలముకాని రుద్రమూర్తియగు శివుని సమీపమునకుఁ బొరపాటుననైనను పోఁజాలము. ఆతఁడు మన్మథుని భస్మమొసర్చినాఁడు. ఒకవేళ మమ్ములను గాంచుచు మూడవ నేత్రమును దెఱచెనా మేమందఱుమును భస్మము కాఁగలము.”

3ది విని భగవంతుఁడు సవ్వి యిట్లనెను:- “నాయన భూతేశ్వరుఁడు బోలాశంకరుఁడు. ఆతఁడు స్తుతుల ప్రసన్నుఁడగును. పోదమురండు. మీతోఁబాటుగా రాఁగలను.” ఇట్లు పలికి విష్ణువు బ్రహ్మాది సమస్త యెంతఁబెట్టుకొని శివుని సమీపమునకుఁ బోయెను. నాన వారు తపస్సుచేయుచుండిన జగదంబికయగు పార్వతి చెను. అందఱును లోలోన నామెకు బ్రణామమును శివుని సమీపమునకుఁ జేరుకొనిరి.

మహార ప్రణామ శిష్టాచారముల అనంతరము భగవంతుఁడనెను:- “స్వామీ ! మేమందఱమును మీ వివాహము జూడఁగోరుచున్నాము. మీ వివాహమును మే మందఱ ముప్పడల్లాసముతోఁజూడఁగలుగునట్లునర మొసంగుఁడు.”

3ది విని శివుఁడెట్లనెను:- “స్వామీ ! వివాహ జాల నన్నేలఁ బడవై చెదరు ? తెలిసి తెలిసి దృఢమగు రజ్జునన్నేల బిగింపఁజూచుచున్నారు. నా కాళ్ల కేల నినుప వేయుచున్నారు; నాకు విషమేల యిప్పించెదరు ? నన్ను మోక్షమార్గ భ్రష్టుల నేలచేయుదురు. వివాహ లేదో అన్నియును మఱపునకు రాఁగలవు, జ్ఞానములు వాయుసేనసమునకుఁ బోవును. చెవులలోఁ బ్రాని ధ్వని పడినదా చదివినదంతయును నేలపాలగును. బ్రహ్మములుగల కరకంకణ ధ్వనులతో నొక్కసారి వడ్డింక వేటొక చేతివంట రుచింపదు. మానవుఁడు మరల పడును. స్వాధీన విరహితుడై పరాధీనుఁడగును. తెలిసి తెలిసి గోతిలోఁ బడఁద్రోసెదరు ?”

భగవానుడు నవ్వుచు నిట్లనెను:- “మీరు సదా ముక్తులు. మీకు బంధన మేమున్నది? మోక్ష మేమున్నది? నీవు మోక్షదాతవు. ఈ దీర్ఘ జడలపైన బాసికము చాలశోభించును. చంద్రుని కాంతిలోఁ బూలమాలలచేఁ గప్పఁడిన నీ మనోహర ముఖము నా మనస్సునకు మహామోదకరముగ నుండును. మీరు మీ కొఱకుగాదు, శైలసుతపైఁ గృపఁజూపి వివాహ మాడుఁడు. ఆమె మిమ్ములను బొందుటకే ఘోరతపస్సును జేయుచున్నది. పైఁగా నీ పుత్రనిలనఁదప్ప తారకాసురుని వధ కాఁజాలదు. కావున ననుగ్రహింపుము. వివాహమును జేసికొనుము; మేమును వివాహమును జేసికొంటిమి.”

శివుఁ డిట్లనెను:- “స్వామీ! మీ లీల లసరంపారములు. మీరు వివాహము నొనర్చుకొనియు నవివాహితునివలెనుండును. కూర్చుండి కూర్చుండి ఒక తోఁకను దగిలించుకొనుట నాకిష్టము లేదు; కాని మీ రొప్పుకొనకున్న అట్లే చేసికొందును. అన్నియు సిద్ధమొనర్పఁడు.”

సూతుఁ డిట్లనెను:- “మునులారా! శివుని యంగీకార మును బొంది శ్రీవిష్ణువును; విరించియును అన్యదేవతలును మిక్కిలి ప్రసన్నులై, అందఱును గలిసి మిక్కిలి ప్రేమతో, అత్యంతోల్లాసముతో శివవివాహము నొనర్పఁ బ్రయత్నించు చుండిరి.



శివ పార్వతీ వివాహము.

(అంశ)

శ్లో॥ తమేవ వయసం భూష ఆవృత్తే సతిమంబికా ।

అనన్యభావైక గతిం శక్తిః సుప్తేన పూరుషమ్ ॥

— శ్రీ భాగ. ౪ స్కం. ౭ అ. శ్లో.

వ. “..... విలయకాలంబునం బ్రనుప్తంబయిన శక్తి
సృష్టికాలంబున నీశ్వరునిఁబొందు చందంబునఁ బూర్వదయి
తుండగు రుద్రుని నరియించె. ”

— శ్రీ మదాంధ్రభాగవతము.

నస్తువెంత శ్రమచే లభించునో దానిలో సంతటి సుఖము
లభించును అతాత్తుగ ననాయాసముగఁ గష్టమేమియును లేక,
తపస్సు లేక ఫలము లభించినచో దానియందు ఉత్కంఠాజనితా
నందము లేదు, ఉల్లాసముండదు, చిత్తమునకు ఏకతాసత యుం
డదు. ధైర్యసంయమములచే జేయఁబడిన చిరకాలీన ఆరాధ
నము తరువాత ఆశానిరాశల దెబ్బలలోఁ జాలవఱకు ఒక్కొక్క
క్షణము ఒక్కొక్క యుగమునలె గడపుచురాఁగా నాతఁడు
నిద్రించుచున్నను మేల్కొన్నను, లేచుచున్నను గూర్చుండినను
ధ్యాన మొనర్చుచు తీవ్రసాధనానంతరమునఁ బ్రాప్తించిన ఫలము,
అదిస్వయముగ మధురమైనదైనను జిరకాలీనమైన ఆకాంక్ష
దానిమాధుర్యము నినుమడించును. దాని స్వాదమందు దివ్య
తను నింపును. అప్పుడే మనతపస్సున కింతటి మాహత్వము

కలదు. త్సుద్రవికారమునకు వశీభూతుడవు కాకుము. ఇంద్రియములను జంచలత్వమున కధీనము కావింపకుము. వెంటనే వివాహమొనర్చుకొనకుము. ముందుగా వివాహసంబంధ నిశ్చితమొనర్చుకొని రెండువైపులను నుత్కంఠతను గలుగనిండు. రాత్రులంతయును దారలను లెక్కించుచుఁ గొండలవంటి నిశలను సమాప్తము కావింపనిమ్ము. జగత్తును నా రూపముననే చూచుట కభ్యసింపుము. సాధనానంతరమునఁ బూర్తియైన నాధన దివ్యముగనుండును. ఆ మాదకత శీఘ్రముగ సాధింపదు. శివుఁడు విరహియునగును. ఇతరులను విరహాగ్నియందు దహింపఁ జేయును. తపము చేయించును. ఉత్కంఠతను వృద్ధిబొందించును, మరల స్వయముగనే సంతృప్తుడై వరమలొనంగును. క్రీడ, మాయ, కౌతుకము. తారుమారు, ఏదోఅదియే. దాని నిప్పు డేమనవలెను ? ఏమనుటకును వీలులేదు.

శివుని యంగీకారమును విని శౌనకుఁడు సూతు నిట్లడిగెను:- “సూతా ! శివుని చరిత్రము యథార్థమునకు మిక్కిలి సుఖదమును, మిక్కిలి ఆనందప్రదాయకమును, మనోహరమును నైయున్నది. శివుని స్వభావ మెట్టిదో చూడుఁడు. తన యాశిత్రులకొఱకు, భక్తులకొఱకు స్వయముగ విరహియయ్యెను. ఆతని నే భావముతో భజించిన నట్టి భావముతో భావితుఁడగును. ఏకారణముచేనైనను గోపమును జెందిన క్షణములోనే సంతోషమును జెందును. అందువలననే ఆతనికి ఆశుతోషుఁడును బేరువచ్చినది. నీవు ఆతనితరువాత చరిత్రను వినిపింపుము. పార్వతీదేవిని పరమేశ్వరుఁ డెట్లు పాణిగ్రహణ మొనర్చినాఁడు? దీనిని నీవు సరసతతో వినిపింపుము.”

ఇది విని సూతుఁడెట్లనెను:- “స్వామీ! శివచరిత్రమును యథావత్తుగ సరసతగ వర్ణించుటకు నాలో శక్తియెక్కడిది? యథామతిగాఁజెప్పి నా వాక్కులను బవిత్రము కావించు కొందును. శివచరిత్రమును రససంసర్గముచే నా రసవను సార్థకము కావించుకొందును. దేవతలకంగీకారము నిచ్చినప్పటికిని శివుఁడు వెంటనే వివాహ మొనర్చుకొనుటకు సిద్ధపడలేదు. ఆతఁడు పార్వతీ యుత్సాహము నినుమడించి, ఆమె నిశ్చయమును దృఢము కావించెను. పతియెడల నుత్పన్నమైన నొకానొక నిష్ఠను సృద్ధిగావించెను. ఆతఁడు సప్తమహాబుష్కులను బిలిచి వారితో నిట్లనెను:- “మీరు గిరిరాజకుమారికడకుఁ బోయి, ఆమె నిశ్చయము దృఢముగనున్నదో లేక దానిలో మా ర్పే మైనను వచ్చినదో పరీక్షించి రావలయును.”

శివుని యాజ్ఞనుబొంది సప్తర్షులు శైలకుమారియగు పార్వతీసమీపమునకు శీఘ్రముగ వచ్చిరి. ఆమె ఘోరతపస్సుతో నుండుటను గాంచి యిట్లడిగిరి:- “పుత్రీ! నీ వింతటి సుకుమారివియు, కోమలాంగివయ్యుఁ దపస్సును జేయుచుంటి వేమి? ”

అట్లునచ్చుచున్న సప్తర్షులనుగాంచి హైమవతి వారందఱును న్వాగతసత్కారములను గావించి, సమస్కార మొనర్చి వినీతవచనములతో నిట్లనెను:- “మహర్షులారా! మీకు స్వాగతము. నేను గిరిరాజగు హిమవంతుని పుత్రికను. అందువలన నన్నందఱును బార్వతీయందురు. దేవర్షియగు నారదుని ఉపదేశముచే నేను సదాశివుఁడగు బరమేశ్వరుని భర్తగాఁ బొందుటకై తపస్సు నొనర్చుచున్నాను.”

సప్తర్షిలిట్లనిరి:- “అమ్మా ! నీ వెనరి కౌతుకమాయలోఁ బడితివి ? నారదుని మాటలను విశ్వసించుటేమిటి ? ఆతఁడందఱను సన్న్యాసులనొనర్పఁ దిరుగుచుండును. నీకు బ్రదికినన్నాళ్లు పెండ్లికాకుండునట్లును, నీవు కన్యకగనే యుండవలయుననియే, విరాగిణివికావలెననియు నిట్టి మాయమాటలను జెప్పినాఁడు. పొరపాటునైనను మనస్సులోఁ గామములేనివాఁడును, విశ్వవిషయుఁడగు కామదేవునిఁ గ్రోధమున క్షణములో భస్మమొనరించినవాఁడు నిన్నెట్లు వరింపఁగలఁడు ? మాచవుఁడు వివాహము కోరికతోఁ జేసికొనును. నిష్కాములైనవారును, ఇహలోక పరలోక కోరికలు లేనివాఁడు వివాహబంధనమున వ్యర్థముగ నేల పడును ? వివాహము దృఢబంధనము. జీవులందఱకును ముక్తి నొసంగు యోగేశ్వరుఁడగు శివుఁడీ మాయాజాలమున నేల పడును? కావున నమ్మా ! మా మాటలను వినుము. మేము నీ హితమునుగోరి చెప్పుచున్నాము. సమస్త సుఖోపభోగములకును యోగ్యుమగు నీ సుందర సుకుమార యౌననావస్థను బ్రాప్తించిన శరీరమును వ్యర్థముగఁ దపఃక్లేశములఁ గృశింపఁ జేయనేల ? నీ మనోరథ మసంభవము. అది యే పరిస్థితిలోను నెఱవేరనిది.”

దృఢముగ భార్యతి యిట్లనెను:- “అట్లు నెఱవేరకుండిన నేను దీనినిఁ దపస్సు చేయుచుఁజేయుచు భస్మమొనర్చెదను.”

శుష్కహాస మొనర్చుచు సప్తర్షి లిట్లనిరి:- “దీనిచే నేమిలాభము ? ఇది మహాపాపముక్తమగు నాత్మహత్య. నీ విప్రుడింకను జిన్నదాసవు. నీకు హితాహితములు తెలియవు. నారదుని వాక్యములందు వ్యర్థవిశ్వాసముంచి నీవు నీ వివాహ

వస్థను దాటఁ గొట్టుకొనుచున్నావు. అమ్మా ! ఈ హఠమును వీడుము. ఒకవేళ శివుఁడు నిన్నుఁ బెండ్లాడినాఁడే ననుకొనుము, నీ కచ్చట యేమి సుఖము లభింపఁగలదు ? ఆతనికి కిల్లు వాకిలియును లేదు. పర్వతగుహలోఁ బడియుండవలెను. ఆతనికిఁ గట్టుకొనుటకు వస్త్రము కాని, పరుండుటకు పక్కగాని లేదు. చర్మమును బఱచుకొని మంచులోఁ బడియుండవలెను. ఆతనికి విమానమును లేదు. గరుడుఁడును లేఁడు. ఒక ముసలి యెద్దుమాత్రమున్నది. ఎద్దుమీఁద నెక్కుట పాపము. దాని మీఁదఁ గూర్చుండి తిరుగనలయును. ఆతనికిఁ దల్లిదండ్రులు లేరు. ఒంటరిగానుండువు ఆతఁడు జిల్లేడు, ఉమెత్త, భంగును బీల్చి సమాధిలోఁ గూర్చుండినచో నాతఁ డేవైపునకును జూడఁడు. శ్వాసను దీసికొనఁడు. ఎవ్వరితోడను మాటలాడఁడు. నీ కెట్లుతోచును. ఇంతకు నాతఁడేవిధముగను వివాహమును జేసికొనఁడు. ఒకవేళ చేసికొన్నను దుఃఖమే. శివుఁడు నుండరుఁడును గాఁడు. శృంగారమును విచిత్రముగఁ జేసికొనును. సింహచర్మ ధారణము, చితాభస్మము, ముండమాల, సర్పముకుటము, సర్పాభూషణములు. అందులో నేదైన సర్పము బుసకొట్టినదా అప్పుడు నీకు భయము వేయును. ఆతని మాణి కట్టులకును, భుజములందును, కంఠమందును, హృదయమందును సర్వత్ర నల్లని విషధర సర్పములు చుట్టుకొని యుండును. నీ వెవరి వలలోఁబడినావు ? అమాయకపు పిల్లవు !”

పార్వతీదేవి ఉపేక్షాస్వరమున కాని దృఢముగ నిట్లనెను:—
“స్వామీ ! ఎట్లనుకొనిన నట్లనుకొనుఁడు. వలలోఁబడినదేమో పడితిని. ఈ వలలోఁబడితినేమో పడితిని, మరల నీవలకు రాఁ

జాలను. ప్రేమబంధము చాల దృఢమైనది. ప్రేమించునదెన్నటికిని నవగుణములు కనబడవు. ప్రేమించునునది ఒక అద్దము. దానిని గన్నులకుఁ బెట్టుకొంటిమా అది అందఱను దసరూపముగావించు కొనును. ఇప్పుడింకొక యుపాయమే లేదు.”

సప్తమ లిట్లనిరి:- “ఉపాయమేల లేదు? మేము ఉపాయమును జెప్పెదము. నీవు విష్ణుభగవానుని వివాహమాడ నిశ్చయించుకొనుము. ఈ సంబంధమును గుదుర్చు భారము మోపై నున్నది. విష్ణుభగవానుఁడు దేవతలందఱలో శ్రేష్ఠుఁడు. ఎంతో సుందరుఁడు. శివునకు మూఁడు నేత్రములు, పంచముఖములు, పెద్దపెద్దజడలు, కర్ణముల కీ లావుపాటి కుండలములు, ఎఱ్ఱని మత్తులో నున్న కన్నులు. కాని విష్ణుని నేత్రములు కమల సదృశములు. నీ శరీరమునకు వలెనే ఆతనికి నీలకమల సదృశ మగు శరీరఛాయ. శివుఁడు చంద్రునివలె వెలవెల బారి యుండును, విష్ణుని నల్లని అలకావళి యెంతో ప్రియముగ నుండును. ముఖము సౌందర్యమునకు ఉద్గమస్థానము, ఆతని కిరీటయెంతో మనోహరమైనది. కర్ణకుండలములు మిరుమిట్లు కొలుపుచుఁ బ్రకాశించుచుండును. ఆతఁడు గజచర్మమును దాఁకనైనఁ దాఁకఁడు. చక్కని మెత్తని పట్టు పీతాంబరమును ధరించును. విశాలములగు చతుర్భుజములందును సదా శంఖ చక్ర గదా పద్మములను ధరించుచుండును. సర్వదా అలంకారముగ శృంగారింతుకొని యుండును. ఆతనికి శృంగారమనిన నెక్కువ యిష్టము. అలంకార మాతనికి మిక్కిలి శోభించును. ఆతని యైశ్వర్యమును గూర్చి చెప్పవలసిన దేమున్నది? లక్ష్మీ సదా ఆతని పాదములకడఁ గొరలాడుచుండును. లక్ష్మీదేవి

సవతియగుటచే నీయెడల నసూయ చెందుననుకొనకుము. ఆమె నీకు దాసియగును. ఆతని గరుడుఁడు చాల వేగముగ నెగురును. నిన్ను వీపుపైఁగూర్చుండఁ బెట్టుకొని ఆతఁడు వాహ్యళికి గొనిపోవును. నీవా బూడిద పూసికొని శివసంకల్పమును వీడి, సర్వగుణ నిధానుఁడును, ఐశ్వర్యమునకు స్వామియు, సుఖసాగరుఁడును, సౌందర్యమునకు సాకారస్వరూపమును, సురలకు సర్వేశ్వరుఁడును. బృహద్యశుఁడునగు విష్ణువును నీకు వరునిఁగఁజేసికొనుము. ఆతనికి భార్యనగుచో నీవు జగన్మాతవు కాఁగలవు. మేము చాల వృద్ధులము. మేము మా యీ దీర్ఘ గడ్డములను నెండలకుఁ దెలుపు కావించుకొనలేదు. ఈ తెలుపులో ననంతానుభవములు నిండియున్నవి. నీ వింకను జిన్నదానవు. బుద్ధి అపరిపక్వమైనది. హఠములో సత్యమైనదానవు. మా మాటలను విని, యీ వ్యర్థహఠమున కిప్పుడే తిలాంజలుల నొసంగుము. చెప్పుము, గ్రహించితివా ?”

అన్నిటిని విని సతీరూపయగు పార్వతి యిట్లనెను:—
 “మహర్షులారా! ఎవరికి దేనియందు మనస్సు లగ్నమగునో వారికి వానియందు మమకార మేర్పడును. అందఱకును దమ తమ వస్తువులందు ప్రపంచములోఁ బ్రీతియుండును. ఒకానొకనికి కురూపి, ఏకాక్షి, కుత్సితుఁడు, కుపుత్రు డుండియును, ఇతరులపుత్రుఁడు సుందరుఁడు, సర్వాంగపూర్ణుఁడు, సుశీలుఁడు సర్వగుణ సంపన్నుఁడగు సుతుఁడైనను సంతోష ముండదు. వానికి మమత్వము తన పుత్రునియందే యుండును. చాతకము స్వాతిబిందువు కొఱకే సంతోషించును. కలువ చంద్రుని గాంచియే వికసించును. అది మంచును గుఱిసి దానిని మాడ్చిన

మాడ్చుఁగాక ! నా మనస్సు మదనదహనుఁడగు మహేశ్వరునే
వరించినది. విష్ణుభగవానుని పాదపద్మములకు నేను శ్రద్ధతోఁ
బ్రణామమొనరించెదను; కాని నేను శివునితప్ప యితరదేవతను
గన్నెత్తియెఁను జూడఁజాలను. కాముని నాతఁడు దహనమొన
ర్చినను, ఆతఁడాతనిని మిత్రునిగాఁ గొననప్పుడును ఒకేరకముగ
నున్నాఁడు. ఆతఁడెన్నడును గామవశుఁడు కానేలేదు. నా మన
రూపమగు మధుప మాతని పాదపద్మపరాగమందు దొరులాడ
నుత్సహించుచున్నది. ఇప్పుడు మీ రింక నీ విషయమున నొక్క
శబ్దమునైనను బలుకరాదు. నా నిశ్చయము నిశ్చలమైనది.
అది యెన్నటికిని మారదు.”

పార్వతియొక్క యీ దృఢనిశ్చయమును గాంచి సప్త
ర్షులు మిక్కిలిగ సంతోషమును జెంది. ప్రసన్నులై యిట్లనిరి:-
“దేవీ ! నీవు ధన్యురాలవు. నీ యేకనిష్ఠ ధన్యమైనది, శ్లాఘ
నీయమైనది. శివసంబంధమైన నీ యనురాగ మనుకరణీయ
మైనది. మేము నిన్నాశీర్వాదించుచున్నాము — నిన్నవశ్యము
విశ్వనాథుఁడగు శివుఁడు సహచరిరూపమున నిన్ను పరింపఁ
గలఁడు. ఆతఁడనశ్యము పతిరూపమునఁ బ్రాప్తింపఁగలఁడు.”

ఇట్లు పలికి సప్తర్షులు శివుని సమీపమునకుఁ బోయిరి.
పార్వతి మరలఁ దన తపస్సులో లగ్నమును జేందెను. సప్తర్షుల
వలనఁ బార్వతీదేవియొక్క సమాచారమునంతను విని సదా
శివుఁడు పరిమప్రసన్నుఁడయ్యెను. ఇప్పుడాతఁడు స్వయముగ
భద్రవేషమునఁ బోయి, తపఃపూతయగు గిరిరాజకిశోరినిఁ
బరీక్షింపఁదలంచెను. ఆతఁడు స్వయముగ నొక జటిల వైరాగి
వేషమును ధరించి తపోరతయగు పార్వతీ సమీపమునకుఁ

బోయెను. దూరముననుండియే తన యాశ్రమము వైపునకు వచ్చుచున్న సభ్యాగతునిఁ గాంచి సగరాజతనయ లేచి నిలుచుండెను. పాద్యార్థ్యాదులచే నా జటిలతపసిని విధ్యుక్తముగఁ బూజించెను. భగవతీపూజను స్వీకరించి యాతఁడు పార్వతి సమాచారము నడిగెను.

సరిశ్రమగ నా పార్వతి తన సమాచారమునంతను సత్యముగఁ జెప్పెను. విని యా జటిలుఁడు బిగ్గఱగ నప్పెను.

దేవి యిట్లడిగెను:- “స్వామీ! మీరు నవ్వెదరేల?”

ఉపేక్షాస్వరమున జటిలతాపసి యిట్లనెను:- “నేను నీ యమాచుకత్వమునకు నవ్వితిని. సమస్తశైలముల కధీశ్వరుఁడగు హిమనంతనకు పుత్రుకవయ్యు నింతటి బుద్ధి లేదాయేనేమి యని నవ్వితిని. నీ విట్టి వ్యక్తినిఁ బతిగాఁ బొందుటకు ఘోరతపం బొనర్చుచున్నావు. జాతియందమా ఏ జాతియును లేదు. ఆచారవిచారములు లేవు. సమస్తధర్మ రహితుఁడు. గుణహీనుఁడు. పరివారహీనుఁడు, దిగంబరి. నీవా సాధారణపు స్త్రీవి కావు. విశ్వమందలి సమస్తస్త్రీలకు రత్నమవు. సాధారణుఁడగు తండ్రికి కూతురవు కావు; రాజరాజేశ్వరుఁడగు గిరిరాజపుత్రుని మీ తండ్రి యోగ్యుఁడగు వరుని వెదక ఆతనితో నీకు వివాహము చేయఁగలఁడు. నీకేమి తోచుచున్నది? ఇంతమంది సుందరులును సుకుమారులు నగు దేవతలు, నాగులు, గంధర్వాదులను వదలి శివునిఁ బతిగాఁ గోరుచున్నావేమి? ఇది కామధేనుక్ష్మీరములను వదలి అర్క-క్షీరములను ద్రాగఁబూని నట్లును, గంగాజలమును వదలి క్షుద్రముగు మురుగుగుంటలోని

మలినజలములను బాసమొసర్పఁ దలఁచినట్లున్నది. చంద్రుని వెన్నెలను వీడి మిఱుఁగుదువుదుగు నెవరు కోరెదరు? మణిని వదలి బుద్ధిమంతుఁడగువాఁడు సాధారణముగు గాజుముక్క నెవరు కోరుదురు? మలయగిరి కర్పూరమిశ్రితచందనమును వీడి మురుగుబురద నెవరు పూసికొందురు? తమతమ సుందర గృహములను వీడి ఘోరారణ్యమున నెవఁడు నివసింపఁగోరును? కోకిలశబ్దమునువీడి గాడిదశబ్దము నెవఁడు వినఁగోరును? హల్వా, లడ్డు, రసగుల్లలను వీడి యెండిన పిష్టపిండములను నంగుష్ఠములతో నెవఁడు మ్రింగును? కమల, గులాబి, చంపకాది దివ్య సుగంధపుష్పము లుండ నుల్లి, ఉయ్యెత్తాది పుష్పముల నెవఁడు వాసనచూడఁగోరును? తాళ, లయ, స్వరాదులతోఁ గూడిన గానమును వీడి ప్రమత్తుని ప్రలాపముల నెవఁడు విని యానందించును? దేవీ! నా మాటను వినుము. ఈ యనుచిత మనోరథమును వీడి సుఖముగఁ దండ్రడియింటికడ నుండుము.”

పార్వతి యిట్లడిగెను:- “తపస్వీ! నీవు నా మనోరథము నేల ననుచితమనుచున్నావు?”

జటిలమహాదయుఁ డిట్లనెను:— “దేవీ! నేను శివు నెఱుఁగుదును. నీ వెఱుఁగని విషయములనుగూడ నే నెఱుఁగుదును. నిన్నెవఁడో ధూర్తుఁడు మోసగించినాఁడు. వయస్సు, కులము, శీలము, సదాచారము, రూపము, సంపత్తి సమానముగ నుండిననే వివాహసంబంధము కుదురును; శోభించును. నీ విప్పుడు చిన్నదాసవు, యువతివి. శివుఁడు పురాతనుఁడు, ముసలివాఁడు. నీవు సత్కులమున నుద్భవించిన కుమారివి. ఆతఁడు కులము విషయము మనకు తెలియదు. నీవు పరమ శీల

పతివి. శివుడు మహాద్ధత పరమక్రోధి. నీ వెంతో పవిత్రతతో సాత్త్వికపూజ నొనర్చుచున్నావు. పొగడదగిన నీసదాచారము చక్కనిది. శివుడు డాచారహీనుడు. ఎముక లే సొమ్ములు. ముండ మాల. చితాభస్మము. రక్తసిక్తమైశ్శుగజచర్మము - ఇది ఆతని యాచారము. ఆతని యీ సదాచారమువలననే దక్షుడు డతనిని, ఆతని సంబంధముచే బూర్వజన్మమున నిన్ను బహిష్కరించి నాడు. నీవెంతో సుందరివి. నీ యంగప్రత్యంగములచే సౌందర్య కిరణములు పెల్లుబికి యీ వన్యప్రదేశమునంతను నాలోకమయ మొనర్చుచున్నది. శివుని సంపత్తి నంద తెలుగుదురు. ఒక ముసలి ఎద్దు, డమరు - ఇదియే ఆతని సంపత్తి. బిచ్చ మెత్తు కొని పుట్టెలోఁ దినును. నీవు రాజరాజేశ్వరునకు ఏకైక గారాబు ప్రియపుత్రికవు. ఈ హఠమును వీడుము. ఇంకొకరిని నీ పతిగాఁ జేసికొనుము.”

ఇప్పుడు పార్వతికిఁ గోపము వచ్చెను. ఆమె యిట్ల నెను :- “ నీవు సాధువవు కావు. ఎవడవో దంభాచారుడవు. నీవిట్టి కపటవేషమును వేసికొనినావు. ఓరీ ! భాగ్యహీనుడా ! నీకు శివుని యైశ్వర్య మేమి తెలియును ? ఆతడు విశ్వబ్రహ్మం డములోని యైశ్వర్యమున కేకైకాధిపతి.”

జటిలతపస్వి ధైర్యముతో నిట్లనెను:- “ దేవీ ! క్రుద్ధవు కాకుము. బాల్యచాంచల్యమున నన్న వమానింపకుము. నేను నీకు హితకరమగు విషయమును జెప్పుచున్నాను. వధూవరులకు సామ్యము లేకున్నచోఁ బ్రేమ వృద్ధిపొందఁ జాలదు. ప్రేమ లేని దాంపత్య జీవనము సరకసమాస మగును. శివునియందును నీయందునుగల లక్షణములన్నియు ససపమానములే. చూడఁము

నీ నీల అలకావళి, మడమల వలకు వ్రేలాడుచు నాగినివలె నున్న వేణి యెంతో సుందరముగను నాకర్షకముగను నున్నది. దీనికి విపరీతముగ శివుని జటాజూటము గడ్డివనమువలెనుండి పక్షులుగూడ గూండ్లు పెట్టుకొనునట్లున్నది. దానిలో గంగ యును విచరించును, పాములును దిరుగును. ఆ జడలన్నియు నేమి? రాక్షస సమూహము. నీపూర్వజన్మపు తండ్రి యజ్ఞమును విధ్వంసమొనర్చుటకు శివుడొక జడ చేతనే సుమేరువు వంటి పీఠభద్రుని బుట్టించెను. నీమస్తకమెంతో విశాలమైనది. ఆతని మస్తకమున వక్రకుండగు చంద్రుడు తనయధికారమును గూర్చుకొనెను. అందువలన నాతడును వక్రకుండైనాడు. నీ కర్ణముల కీ కమ్మలెంతో కమనీయముగ నున్నవి. శివుని కర్ణములు చీలియున్నవి. అందువలన నాతని జెవులు తెగినవాడందురు. వానిలో బెద్దపెద్ద గవ్వకుండలములు పడియున్నవి. నీకన్నులెంతో యమాయకముగను, నందముగను మృగము యొక్క కన్నులవలె నున్నవి. శివునకు రెండుకన్నులకు బదులుగ మూడుకన్ను లున్నవి. అవి యెల్లప్పుడు నెఱ్ఱగనుండును. ముఖము కమలముకంటె కోటిరెట్లు కోమలముగను, చంద్రుని కంటె సనేకరెట్లు ప్రకాశవంతముగను, కోటిరతీదేవుల సౌందర్యముగూడ తిరస్కరించు చున్నట్లుండెను. శివున కొక్కముఖము 'దు, ఐదుముఖము లున్నవి. అవై నను చిన్నవి పెద్దవికావు, పెద్ద కొండలంతవి. అవి తలచుకొనిన విశ్వబ్రహ్మాండములోని సమస్తప్రాణులను మ్రింగగలవు. ముత్యములవలెను, దానిమ్మ గింజలవలెను నీదంతములెంతో మనోహరముగను నుజ్జ్వలముగను నున్నవి. శివుని దంతములు నాగలి కొఱ్ఱులవలె దీక్ష

ములు. ఆ నోటిలో నెవఁడుపడిన వారిని సమలివేయును. నీ యున్నతే పీనపయోధరయుక్తమగు నక్షుస్థలముపై నానావిధ మణిమాక్తిక సువర్ణహారములు శోభనొసంగుచున్నవి. శివుని నక్షుస్థలము చిత్రాభస్మముచే నలఁదఁబడి అపవిత్రముండమాలా మండితమై యున్నది. నీకరద్వయము మృణాలనాళమువలె నతి గోమలముగను గమనీయముగను నున్నది. శివునకుఁ బది చేతులు గలవు. వానిలో డమరు, ధనుస్సు, ఖడ్గము, బాణము, కపాలము మొదలగు భయంకరములగు వస్తువులు కలవు. ఈ సమయమున నీవు వల్కల వస్త్రములను ధరించినను నీ నిండు వృష్టమగు జఘచభాగమున దువ్వలువలెంతో సుందరముగ నుండును శివుఁడు గజచర్మమును ధరించి ఊరక నున్మత్తుని వలెఁ దిరుగుచుండును. నీచరణము లెంతో సుందరముగను, గోమలములుగను నుండును. శివుని చరణము లేమిటి? పశువు యొక్క గిట్టలవలె నున్నవి. ఆ పాదములలో సర్పములు దాగు కొనునట్లుగఁ బగుళ్ళుండును. చూచుటకు విరూపాక్షుఁడు, మాటలాడుటకు క్రోధి, ఆచారహీనుఁడు, మోహమమతా శూన్యుఁడు, స్నేహరహితుఁడు. ఇట్టి శివుని నీవు వివాహము చేసి కొనఁ గోరుచున్నావు. దీనినిబట్టి నీయదృష్టము బ్రద్దలైపోయిన దని నేననుకొనుచున్నాను. అందుకనియే నీకిట్టి కుబుద్ధిపుట్టినది. అందుకనియే అశుచియు, ఆచారహీనుడును, అఘోరియునగు శివుని వివాహమాడ నిచ్చించుచున్నావు.”

ఇది విని గిరిజ అత్యంత కుపితయయ్యెను. ఈ శివనింద కుని నాల్గును బెఱికివేయించవలయునని ఆమెకు బుద్ధికలిగెను. కాని బ్రాహ్మణుఁడని విచారించి ఆమె అట్లు చేయజాలక

పోయెను. ఆతనిని మాటిమాటికి అడ్డుపెట్టుచుండెను. చెవులు మూసికొనెను. శివనిందనొనర్చుట అట్లుంచుడు, శివనిందను వినుటయును నపరాధమే. అందువలన నామె కుపితయై యా స్థానమును వీడి యింకొకచోటకుఁ బోయెను.

ఆమెకు తనయం దనస్య, అవ్యభిచారశీలక్తి కలదని శివుఁడు గ్రహించెను. భవానీపతి భక్తికి నశపడుచు. వెంటనే ఆ జటిలుఁడు ఛద్మవేషమును వీడి సాక్షాత్సదాశివరూపమునఁ బ్రత్యక్షమయ్యెను. ఆతఁడు నవ్వుచు నిట్లనెను:- “దేవీ! నేను నీ ప్రేమను బరీక్షించుటకై వచ్చితిని. నీవు నా కనస్యభక్తవు. నాయందు నీకు ప్రగాఢమగు ననురక్తికలదు. నీవు నాదానవు. నేను నిన్ను స్వీకరించితిని. ఇకను పోవుదముపద కైలాసము నకు.”

తన యెదుటకువచ్చిన యిష్టదేవునిఁ గాంచి పార్వతి మాటలాడఁజాలక పోయెను. హర్షవిస్మయానంద లజ్జాది సమస్తభావము లొక్కసారిగా నుదయించుటచే నామె కొంచెముసేపటి వఱకు దిగ్భ్రమను జెందియుండెను. అంత విధ్యుక్తముగ శివునిఁబూజించి, చేతులను జోడించుకొని వినీత వచనములచే నిట్లనెను:- “దేవా! నేనెల్లప్పుడు నీదానను. సదా నీ దాననుగానే యుందును. కాని నేనెట్టి రూపమును ధరించి తినో ఆ రూపానుసారముగానే నన్ను నరించుము. ఇట్టి నన్నుఁగొని పోవుటచే మీకును నపకీర్తి కలుగఁగలదు. నా తండ్రికిని నపవాదములు రాఁగలవు; నేనొకను గుమారిని. కుమారి నొసంగుటకును, వివాహ మొనర్చుటకును నధికార మామె తండ్రికే కలదు. మీరు మాతండ్రికడకుఁబోయి నన్నడుగుఁడు. మీ రడి

గిస నాతఁడు కాదనఁడు. ఆతఁడు సన్నోసంగుచో మీరు నన్ను తాకిక వైదిక విధిచే సాంగోపాంగముగ వివాహము చేసికొన వచ్చును. పూర్వజన్మమున మీరు దేవతలనుగాని, గ్రహములను గాని పూజింపనీయలేదు. అందువలన మనకిద్దర కిట్టి విగ్రహ దుఃఖము సంభవించినది. ఈనారి అట్లు కారాదు. ఇప్పుడు మీ రందఱను బూజించి విధివిధాన పూర్వకముగ సన్నుఁ బాణిగ్రహణమును జేసికొనుఁడు.”

శివుఁడిట్ల నెను:- “నే నెవ్వరి సమ్మూఖమునఁ జేయినిఁ జాచను. యాచించుటయును, నడుగుకొనుటయును నివి యన్నిటి కంటె నీచకర్మలు.”

పార్వతి యిట్ల నెను:- “స్వామీ ! మీకు ఉచ్చసీచము లేమి కలవు ? మీకిది యంతయును గ్రీడ. కావునఁ గ్రీడార్థము గనే నా విన్నపమును మన్నించి మీరీ కార్యమును సవశ్యము చేయుఁడు.”

సదాశివుఁడు సేవకులయిచ్చును సదా పూర్ణముకావించుచుండును. అందువలన నాతఁ డంగీకరించెను. ఇంతలోనే వెంటనే శివుఁడచ్చటికచ్చటనే అంతర్ధానమయ్యెను. పార్వతీదేవికి పరమానందము కలిగెను. ఆమె సఫలమనోరథయై తన తండ్రి భవనమునకు వచ్చెను. తమకుమార్తె వనమునుండి వచ్చుటను గాంచి ఆమె తల్లి దండ్రు లత్యధికానందమును జెందిరి. ఉత్సాహము నొనర్చిరి. వివిధవాద్యములు వాయింఁచఁబడెను. అత్యంత యూల్యములగు వస్తువులు దాన మొసంగఁబడెను. పార్వతీదేవి యింటికివచ్చి శివుఁడు ప్రసన్నుఁడైన వృత్తాంతమును జెప్పఁగా

తల్లిదండ్రులిద్దరును బరమానందమునుజెందిరి. శివునకుఁ బౌర్వతీ
నిచ్చి వివాహము చేయవలయునను నిశ్చయమయ్యెను; కాని
శివుఁడు చాలచమత్కారి, ఆతఁడొక నూతన లీలను రచించెను.

హిమవంతుఁడు తన కుమార్తెను శివునకొసంగి వివాహ
మొనర్చునను సంగతినిఁ దెలిసికొనఁగానే దేవతలచింతకు మేఱ
లేకుండెను. శివమాయకు మోహితులై వారు విపరీతముగఁ
దలఁచుచుండిరి. వా రిట్లనుకొనిరి:- “సాక్షాద్విశ్వనాథుఁడగు
శివునకుఁ గన్యాదాన మె సంగి హిమవంతుఁడు తత్కాలము
ననే ముక్తిసేబొందును. ఆతని స్థానరత్నము నశింపఁగలదు.
హిమాలయము నశించుటచేఁ బృథివియంతయును నష్టప్ర
యము కాఁగలదు. యజ్ఞములు జరుగవు. మనకు హవిర్భాగ
ములును లభింపవు. మన మాఁకలిచేఁ జావనలసినదే. కావున
నేదో విధముగ శివపౌర్వతీ వివాహము నాపవలయును.”

సూతుఁ డిట్లనెను:- “మునులారా ! స్వార్థపరులు చాల
దూర మాలోచించెదరు. ప్రపంచకర్తలము తామే యనుకొను
చుందురు. తమ వ్యర్థకల్పిత స్వార్థముకొఱకు పరుల మంచి
కార్యమును జెడఁగొట్ట నుంకించుచుందురు. దేవతలు తమ
యభిప్రాయమును తమగురువగు బృహస్పతికి విన్నవించి యిట్లు
ప్రార్థించిరి:- “మీ రేవిధముగనైన వెడలి హిమాలయ మేనా
దేవుల సమ్మతిమున శివనిందనొనర్చి వివాహము నాపుఁడు.”

ఇది విని చెవులుమూసికొని బృహస్పతి వారిని గనదుచు
నిట్లనెను:- “మీరు గొప్పస్వార్థులు. పొం డావలకు. జాగ్రత్త
మరల నిట్టిమాటలను నాతో మాట్లాడినచో. ధూర్తులారా !

శివనిందా విషయమున నొకశబ్దము పలికినను నేను వెంటనే ఆ నాలుకనుగోసి పారవేయుట శ్రేయస్కరమని తలచుచున్నాను. దేవతల మనోరథము లన్నియును విఫలములైనవి. అచ్చట తమ పప్పులుడకవని తెలిసికొని బ్రహ్మకడకుఁబోయిరి. ఆతఁడు వృద్ధుఁడు - ప్రేమతో నిట్లనెను:- “నాయనలారా! నా వలన నీ పనిగాదు; అది నా నశమునకు మించినది.”

దేవత లిట్లనిరి:- “ఇప్పుడు నే మెచ్చటికి వెళ్లఁగలము? మీరే మా కేకై కాశ్రయము. ఇప్పుడు మీరే యేదైన నుపాయము నొనరింపుఁడు.”

బ్రహ్మ యిట్లనెను:- “సరియే, నేను నుపాయమును జెప్పెదను. ప్రపంచములో శిష్టసమ్మాననీయ ధార్మికపురుషుఁడెవఁడును శివనిందనొనర్పఁడు. మీరు శివుని శరణు వేడుఁడు. ఆతఁడు శరణాగతవత్సలుఁడు, ఆతఁడు తననిందను దానే జేసికొనుటచే నితరుల కుపకారము కలుగుచో, బుద్ధిమంతుఁడగువాఁడు తన నిందను దాను జేసికొనవలెను. దీనివలన నాతనికి పుణ్యము కలుగును. నిందించువారికి పాపము లభించును. ఈ పనిని శివుఁడే చేయఁగలఁడు.”

దేవతలు స్వార్థాంధులైరి. స్వార్థపురుషులు దోషమును జూడరు. దేవతలు శివునికడకుఁ జేరి దూరముననుండియే గొప్పగా నమస్కరించిరి. స్వార్థపురుషులు వగలదండములను బెట్టినచో వీరికేదో గొప్ప స్వార్థముకలదని యెఱుఁగవలయును. సర్వజ్ఞుఁడగు శివున కన్నియును దెలియును. ఆతఁడు నవ్వి యిట్లనెను:- “దేవతలారా! నేఁడు గొప్పగా నమస్కారములు చేయుచున్నారే? మీ కేమి పనికలదో చెప్పుఁడు.”

దేవతలు చేతులుజోడించుకొని తమ యభిప్రాయములఁ జెప్పిరి — విని శంకరుఁడు నవ్వి యిట్లనెను:— “ఇదెంతటి గొప్ప కార్యము? నేను వివాహమునుజేసికొన నువ్విఘ్నముచున్నాను. బ్రహ్మ విష్ణువులును, మీరందఱును గలిసి నా మెడకు నుఱి వేయుచున్నారు. జడఁదైన యా హిమవంతుని యమాయ కపు కన్య వ్యర్థముగ హత మొనర్చుచున్నది. అందువలన నే నసస్యమనస్కతతో నీమె తల్లి చీదరించుకొని నిందించునట్లు చేయుదునని చెప్పితిని. మేనా హిమవంతునియింట నీ విషయ మునఁ గలహము సంభవింపవలెను.”

ఇంకేమున్నది ? శివుఁడు జ్యోతిష్కుని వేషమును ధరించెను. పెద్దపెద్ద బొట్లను పెట్టుకొనెను. పట్టుశాలువను గప్పుకొనెను. పసుపుపచ్చని పాగాను ధరించి, స్థావరములను ద్రిప్పుచు మాటిమాటికి ‘నారాయణ ! నారాయణ !’ అని పలుకుచు వెంటనే హిమవంతుని సభకుఁ జేరుకొనెను. అప్పుడు హిమవంతుఁడు తన ఆత్మీయులగు పురుషులతో సుఖముగఁ గూర్చుండియుండెను. పార్వతి ఆతని సమీపమునఁ గూర్చుండెను. దూరముననుండియే పెద్ద బొట్లు పెట్టుకొనిన బ్రాహ్మణునిఁ గాంచి హిమవంతుఁడు శాస్త్రవిధిచే నాతనిఁ బూజించి, రాకకుఁ గారణ మడిగెను.”

కపటజ్యోతిష్కుఁ డిట్లనెను:—“ఈ పిల్ల మీపిల్ల కాదా?” ఆపిల్లమాత్రము కపటవేషమున నున్న శివుడని నూతనకౌతుకము నొనర్ప వచ్చినాఁడనియు గ్రహించెను.

చేతులను జోడించుకొని హిమవంతుఁడిట్లనెను:—“అవును, స్వామీ ! మా పిల్లయే. ఈమె చేతిని చూడుఁడు.”

జ్యోతిష్కుఁడు తండ్రియెదుటనే పార్వతీ పాణిగ్రహణ మొనర్చుచు మిక్కిలి ధ్యానముతో నామె రేఖలను జూడ సాగెను. పార్వతీహృదయ ముప్పొంగిపోవుచుండెను. శరీరమంత యును రోమాంచిత మగుచుండెను. ప్రియతముని స్వర్ణచే నామె ఆత్మవిస్మృతినొ జెందెను. వృద్ధజ్యోతిష్కుఁడు చేతిని తన కన్నులవఱకును గొనిపోయి చూపు బాగుగాఁ గనఁబడనట్లు నటించెను. చూచి పరీక్షించి ఆతఁ డిట్లనెను:- “రాజా ! నేనంతయును దెలిసికొంటిని. మీరు నిశ్చయించినది మంచిది కాదు.”

కుతూహలముతో గిరిరాజిట్లనెను:- “స్వామీ! నేనేమి నిశ్చయ మొనర్చితిని ?”

జ్యోతిష్కుఁ డిట్లనెను:- మీరీ యమాయకపు పిల్ల నొక నిర్గుణ, కులహీన, సదాచార రహితుఁడును, అశుచియును, అఘోరియును, వృద్ధుఁడును, జటాధారియు, చూక్షస్వభావము కలవాఁడును, క్రోధియును, భిక్షగాఁడును, ఇల్లువాఁకిలి లేనివాఁ డును, దిగంబరి, విషభక్షకుఁడు, విభూతిధారి యగు శివుని కొసంగఁదలఁచుచున్నారు. మీ రీ పుష్పమువంటి అమాయకపు పిల్ల కన్యాయమొనర్చుచున్నారు. నిర్గుణుఁడును, నీరసుఁడును నిరాకారుఁడు నగు నా శివునివలన నేమి సుఖమును బొందఁ గలదు ?” ఇట్లు పలికి, తన దస్త్రమును దీసికొని శివుఁడు హిమ వంతుని దగ్గఱనుండి వెడలిపోయెను. తన దక్షిణవిషయమును నడుగలేదు. ఆతఁడు దక్షిణకొఱకు రాలేదు. ఆతఁడు కలహ బీజమును నాటుటకు వచ్చినాఁడు. పరస్పరము కలహములు పెట్టుట ఆతనికి కావలసినది. ఆతని బాణము గుఱిగనే తగిలెను.

తెఱచాటునఁ గూర్చుండి మేన అంతయును వినఁ జ్యోతిష్కుఁడు వెడలిపోయిన తరువాత మేన “కాళికా పితా ! జ్యోతిష్కుఁ డేమి చెప్పుచునా

ఉపేక్షాస్వరమున హిమాచలుఁ డిట్లు చెప్పును వానినెత్తి. ఏదో దానదక్షిణల కొ అవి యివి వాగుచున్నాఁడు. ఈ జ్యోతిష్కుల చెప్పుచుందురు.”

మేన తన మాటమీఁద నిలుచుచు నిట్ల నేనంతయును వినుచునే యున్నాను. ముస గుణవంతుఁడుగాఁ గనఁబడు చున్నాఁడు. అఱి చెప్పినాఁడు. మీరవుననుఁడు కాదనుఁడు. నాపిల్లను శివున కొసంగను. ”

ఇది విని కోపముతో హిమవంతుఁ డిట్ల మాతృదేవీ ! నీవు గోరంతను గొండంతగాఁ నూదిని దబ్బిన మొనర్చు చున్నావు. వాగుఁ శివుఁడు మహాదేవుఁడు. మన పిల్లను స్వీకరించు డంగీకరించుట మన యదృష్టము. కాకున్న నా నకు వివాహాది స్పృహ యేమికలదు ?”

మేనాదేవి యిట్లనెను :- “ చూడుఁ వినుఁడు. శివుఁడు మహాదేవుఁడే యగుఁగాక యింటిలోనే గొప్పదేవతగా నుండనిండు. ఆ మును మేమేమియును లాగుకొనము. నేన గూపములోఁ ద్రోయను. నేను తెలిసి తెలి

ములోఁ బడవేయను. ఆమె కనురూపుడగు వరుఁడు లభింప కున్నచో మాపిల్ల జీవితాంతము వఱకును గన్యకగానేయుండి యిట్లే తపస్సు చేసికొనఁగలదు. మీరు అదీయదీ కాదంటిరా నేను నాపిల్లను దీసికొని బావిలో దుమికెదను. లేక గొంతునకు నుట్టివైచికొందును. లేదా తల్లి కూతుండ్రము మెడలో బండలను గట్టుకొని ఆయెదుటనున్న నెత్తైన శిఖరము మీఁదనుండి క్రిందకు దుమికెడము. శివుఁడు సమస్తకల్యాణగుణసంపన్నుఁడైన నగుగాక నేను మాత్ర మేస్థితిలోను మాపిల్లను నాతనితో వివాహమొనర్ప నిచ్చగింపను. నేను చచ్చిపోవుదును; కాని శివునకును నాపిల్లకును వివాహము కానీయను, కానీయను. నీవొక్కసారి కాదు. వేయిమారులు చెప్పుడు, లక్షమారులు చెప్పుడు నేను కానీయను.”

సూతుఁ డిట్లనెను :- “శౌనకా ! దీనికే స్త్రీహత మందురు. స్త్రీకి మనస్సులో నేదిపడినదో దానినొక చతురస్త్రీ తొలఁగింప వలసినదే కాని కాకున్న బ్రహ్మకూడ స్త్రీలకోడి పోయినాఁడు. హిమవంతుఁడును నామె మాటయే మాటలాడెను. ఆతఁడు పిల్లలకొఱకు తనకాపురము నేలచెడగొట్టుకొనును ?”

పార్వతి లోలోన మహాదేవుఁడు గొప్పచతురుఁడు. కూర్చుండి కూర్చుండి మాయింటిలోఁ గలహబీజమును నాటి నాఁడని నవ్వుకొనుచుండెను. కారణము లేకయే యిచ్చట మహాభారతయుద్ధము చెలరేగెను; కాని ఆమెకు శివుని వాక్యము లందు విశ్వాసము కలదు. తండ్రి యెదుట పాణిగ్రహణ మొనర్చినవాఁ డిప్పుడు పదలునాయని ఆమెకు విశ్వాసము.

ఇచ్చట శివునకీ సమాచార మంతయును దెలియఁగానే ఆతఁ డిట్లనుకొనెను :- “అయ్యో ! ఇది నవ్వులు నువ్వులైనది. నవ్వుచున్నంత వఱకే చక్కల గింతలు. చక్కలగింతలోఁ గన్నుల నీరువచ్చుటయు, ఏడ్చుచచ్చుటయును మంచిది కాదు. ఏదో విధముగ విషయమును సరిచేయవలయును.”

సూతఁ డిట్లనెను:- “మునులారా ! శివలీలల నెఱిగిన వాఁడెవఁడును లేడు. దొంగను దొంగతనము చేయుచునును. రాజుతో మేల్కొనుమని చెప్పను. తానే నిప్పుపెట్టి, తానే ఆర్పుటకుఁ బరువిడును. ఆసమయమున నాతఁడు సప్తమహర్షులను స్మరించెను. స్మరింపఁగానే అరుంధతీ సహితముగ సప్తర్షులు శివుని సమీపమునకు వచ్చిరి. అప్పుడు శివుఁడు వారితోఁ డిట్లనెను:- “ఋషులారా ! మీరు వెంటనే శైలరాజుగఁ హిమవంతుని కడకు బోవలయును. ఆతనికి మీరు నచ్చఁజెప్పి మా సంబంధమును స్థిరమొనర్పఁడు. హిమవంతుఁడు మీరుచెప్పిన వినఁగలఁడు; కాని ఆతని భార్య మీరుచెప్పినను వినదు. ఆమెకు పతివ్రతా శిరోమణియగు నీయరుంధతీ నచ్చఁజెప్పఁ గలదు. చూడుఁడు. మీరు వారినిఁ జిక్కులలోఁ బడవేయకుఁడు. సామ, దాన, భేద, దండోపాయముల ద్వారా త్రోవకుఁ దీసికొని రండు.” వివాహములోని పిండివంటల రుచిచూచుట కందఱ నోళ్లలో నీరూరుచున్నది. అందువలన సరుంధతీ సహితముగ సప్తర్షులు హిమవంతుని కడకుఁబోయిరి. హిమవంతున కన్నియును దెలియును. అందువలన నాతనికి జెప్పుట కేమంతశ్రమ పడవలసిన పనిలేకుండెను; కాని మేనాదేవినిఁ ద్రోవకు దీసికొని వచ్చుట కష్టము. అస్తు. అరుంధతీదేవి అనేకములగు నితిహాస

ములను, గథలను జెప్పి ఆ మెనుగూడ సంగీకరింపఁజేసి త్రోవకుఁ దెచ్చెను. వివాహ విషయమును గట్టిచేసి సప్తర్షులు శివుని కడకుఁ బరువిడిచిచ్చి తొప్పుచు రోజుచు నిట్లనిరి:- “స్వామీ ! ఇప్పుడాలస్య మొనర్చినదో సంతయును గందరగోళమై పోఁ గలదు. తాళి మెడలోఁ బడసంతనటకు పిల్ల పుట్టినింటిదేయగును. మనస్సెప్పుడు తిరుగునో తెలియను. కావున దేవా ! శుభస్య శీఘ్రమ్ ! మిరిప్పుడు వెంటనే తొందఱపడవలయును. స్త్రీల మతి చంచలముగనుండును. మేనాదేవి నింకెవరైన మోస మొనర్చి పెడదారినిఁ బట్టించిరా జీవితకాలమంతయును వివాహము లేకయే యుండవలసి నచ్చును.” శివుఁడు ఇస్పృహికి చాల ఆలస్యమైనది. పార్వతి అత్యధిక ఉత్కంఠతో నున్నదని తలఁచి సప్తర్షులతో నిట్లనెను:- “మహర్షులారా ! మాకింకను నిశ్చిత పురోహితుఁడు లేఁడు. క్రొత్తపెండ్లి, నేనిట్టి వివాహమెన్నడును జేసికొననే లేదు. వివాహమందేమి చేయవలసి యుండును ?”

సప్తర్షు లిట్లనిరి:- “స్వామీ ! మీరీ వివాహములన మిక్కిలి యీడు జోడుగను వైభవముగను జేయవలయున బ్రహ్మ, విష్ణు, దేవేంద్రులది సమస్త లోకపాలురును, సమస్త దేవోపదేవతలను బిలువవలయును. హిమవంతుఁడు నిర్ధనుఁడు కాఁడు. కైలాసమందు బాగుగ వైభవముగ నుండుఁడు,”

ఇదివిని నవ్వుచు శివుఁ డిట్లనెను:- “మంచిది, ఈవివాహ మందిప్పుడు మీరందఱును మీయిష్టముప్రకార మొనర్చుఁడు.” ఇదివిని పరమహర్ష మును జెందుచు సప్తర్షులు తమతమ లోకములకుఁ బోయిరి.”

ఇచ్చట హిమవంతుఁడు తమ జాతివారిని, సంబంధులను బిలుచుకొనెను. హిమవాసుని యాహ్వానము ననుసరించి, ఉపయాచల, అస్తాచల, మలయ, మంగళప్రస్థ, త్రికూట, ఋషభ, కూటక, కోల్లక, సహ్యా, దేవగిరి, వింధ్యాచల, శక్తిమంత, ఋక్షగిరి, పారియాత్ర, ద్రోణ, చిత్రకూట, గోవర్ధన, రైవతక, కకుభ, నీల, గోకాముఖ, ఇంద్రకీల, కామగిరి యొదలగు వేల కొలఁది, లక్షలకొలఁది పర్వతములు మిక్కిలి వైభవముగ వచ్చెను. నదున్నయును దివ్యదివ్యరూపములనుధరించి పార్వతీ వివాహమును జూడవచ్చెను. వానిలో గంగా, యమునా, సరస్వతీ, చంద్రవశా, తామ్రవర్ణి, అనఁగోదా, కృతమాలా, వైహాయనీ, కావేరి, వేణీ, పయస్వినీ, శర్కరావర్త, తుంగభద్రా, కృష్ణా, వేణ్యా, భాగీరథి, గోదావరి, నిర్వింధ్యా, పయోణ్ణీ, తాపీ, రేవా, సురసా, నర్మదా, చర్మణ్యతీ, సింహ, మహానదీ, వేదస్మృతి, ఋషికుల్యా, త్రిసామా, కౌశికీ, మందాకినీ, దృషద్వతీ, గోమతీ, సరయూ, రోధస్వతీ, సప్తవతీ, సుషోమా, శతద్రు, చంద్రభాగా, మరుద్వృధా, వితస్తా, అసిక్ని, విశ్వా మొదలగునవి ముఖ్యములు. ఇట్లు లక్షలకొలఁది కోట్ల కొలఁది నదులు వచ్చెను. సమస్త వృక్షములు మొదలగునవియును వచ్చెను.

హిమవంతుఁడందఱి యభిప్రాయములను గైకొని శివుని కడకు లగ్నపత్రికను బంప నిశ్చయించుకొనెను. వివాహ శుభముహూర్తమును సప్తర్షులు నిశ్చయించి పెడలిరి. ఇప్పటికి వివాహ మింక నేడుదినములు మాత్రమే యుండెను. అందువలన శుభ లేఖలు, లగ్నపత్రిక ఒక్కసారియే వ్రాయఁబడెను

వృద్ధుఁడగు గర్జునిఁ బురోహితునిఁగఁ బిలిచిరి. శుభ లేఖ వ్రాయఁ బడిన తరువాత వస్త్రాభరణాలంకృతయై పార్వతి మండపము లోనికి నచ్చెను. విధ్యుక్తముగఁ బూజను జేయించి కన్యక చేతిమీఁదుగా లగ్న పత్రికను దాఁకించి వినిపించిరి. స్త్రీలందఱు నిట్లడిగిరి:- ‘తలంట్లెన్ని?’ పురోహితుఁ డైదుతలంట్లని చెప్పెను. అంత మేనాదేవి యిట్లడిగెను:- “పసుపుకుంకుమ పంచుటెప్పుడు? పండ్లు పంచు టెప్పుడు? గీత మే దినమున నారంభమగును? కంకణబంధన మెప్పుడు? మండపారాధన మెప్పుడు?” ఈ విషయముల నన్నిటినిఁ బురోహితుఁడు చెప్పెను. అంతఁ బత్రిక మీఁద కుంకుమ చల్లఁబడినది. పసుపుతో స్వస్తికము లిఱింపఁ బడినది. దూర్వాక్షత, పోకల నుంచి పసుపుదారమును జుట్టి శ్రీఫలమును దక్షిణనొసంగి, వడిలోఁ బత్రిక నుంచి, దానినిఁ బూజచేయించి బ్రాహ్మణునిచేత శివునికడకు పత్రిక పంపఁ బడెను.

శివునికడఁ బండిత పురోహితులు లేరు. తానే దానినిఁ జదువుకొని నవ్విరి. ఇంతలోనే వీణను వాయిందుచు, హరిగుణ గాన మొనర్చుచు నారదుఁడు వచ్చెను. నారదునిఁ గాంచి శివుఁడు నవ్వి మిక్కిలి స్నేహముతో నిట్లనెను:- “వహ్న్య నారదా! నీవు సమయమును జారవిడువవు. సరిగా సమయమున కరుదెంచితివి.”

నారదుఁ డెఱుఁగనివానివలె నిట్లడిగెను:- “స్వామీ! ఏదియో చదువుచున్నా రే?”

శివుఁడు నవ్వుచు నిట్లనెను:- “నారదా! అన్నియును నీవు నాటిన విత్తనములే. పైఁగా నడుగుచున్నావు. నీవు

పంచాక్షరీ మహామంత్రము నిచ్చి పంపించిన శిష్యురాలికిని నాకును వివాహము.”

ఇది విని నారదుఁ డిట్లనెను:- “స్వామీ! మంచిది. తినుటకుఁ బిండివంటలు లభించును. నేటివఱకు నే నెన్నడును బెండ్లికి పోలేదు. నాకా కోరికయును దీరిపోగలదు.”

ఇది విని తన గడ్డమును నిమిరుకొనుచు శివుఁ డిట్లనెను:- “నాయనా! ఒక్క పని చేయవలయును. వివాహప్రయత్న మొనర్పవలయును. రాజుకడకు వివాహమునకుఁ దరలిపోవలసి యున్నది. వైభవముగఁ బెండ్లి వారితోఁ దరలిపోవలెను.”

నారదుఁడు లగ్నపత్రికను దెచ్చిన పురోహితునితో నిట్లనెను:- “పెండ్లికి ఎందఱతో రమ్మన్నారు?”

ఇది విని పురోహితుఁడు కొంచెముగఁ గోపమును బ్రదర్శించుచు నిట్లనెను :- “స్వామీ! ఇట్టివి అడుగవలసినది దరిద్రులను. మారాజుగారికి కొదువేమియు నుండదు. మీరెంత మందితోనైనను రావచ్చును.”

ఇది విని నారదుఁడు నవ్వెను. శివుఁడు మామగారికి గొప్పదనము తేదలఁచి యిట్లనెను:- “పురోహితమహాశయా! ఈ నారదున కెన్నడును వివాహము కాలేదు. ఈతఁడట్లే యనుచుండును. మీరు కోపగించుకొనకుఁడు. అందఱకును నా శ్రీరామస్మరణములను జెప్పవలెను. సమస్త దేవతలతో రాగలమని గిరిరాజుతోఁ జెప్పుఁడు.” ఇది విని పురోహితుఁడు శివునకును నారదునకును బ్రణామము కావించి హిమవంతుని కడకుఁబోయి సమస్తవృత్తాంతమును జెప్పెను. సమస్త దేవతలు

రాగలరను సమాచారమును విని గిరిరాజింక సధికముగఁ బ్రయత్న మొనర్చుచుండెను. పర్వతముల నన్నిటినిఁ బిలిచి ఆతఁ డిట్ల నెను :- “ పర్వతములారా ! మంచి ఫలవృక్షము లెన్నికలవో వానినన్నిటినిఁ బిలుపుఁడు. జనవాసములలో నదా పక్వములైన స్వాదిప్తఫలములను వర్షింపజేయవలయునని చెప్పఁడు.” నంటవారికిట్లు చెప్పవలయును :- “ పులుపు, తీపి, ఉప్పు, వగరు, కారము, చేమతోఁగూడిన పడ్రసయుక్తములగు పదార్థములన్నిటిని దయారు చేయవలయును. లేహ్య, చోష్య, పేయ, ఖాద్యములలో నెన్నికలవో వానినన్నిటినిఁ జేయవలయును.” నదూల కిట్లు చెప్పెను :- “ కొందఱు పాలై పాటవలెను. కొందఱు ఘృతముగను, కొందఱు మధువుగను, కొందఱు పెరుగుగను బాటవలయును. అందఱును జేయిచేసికొను నట్లుగ నుండక, అందఱముఖములలో బ్రవేశించు నట్లుండవలెను. చాలననులు క్షీరాన్నమును బ్రవహింపవలెను. పైకి జలముగఁ గనఁబడవలయును. లోనపాయస ముండవలెను. దేవతలు స్నానముచేయుటకు మునుఁగఁగానే వారి నోటిలోనికి వెంటనే పాయసము పోవలెను. చాలవృక్షములు హలువాలు పడవేయవలెను. వారు నిద్రపోవుచుండ హలువాతోఁ గప్పఁబడ వలయును. చాలనదులు పాలుపెరుగులు, పచ్చళ్లు వడ్డింపవలసిన యనసరము లేకుండునట్లు వారికడకుఁ బోవలెను. కొన్నినదులు జిల్లేడు, ఉమ్మెత్త, భంగు వృక్షములను బిండిచేసికొనుచుఁ బ్రవహింపవలెను. అనసరమునుబట్టి ఆ మడ్డినీటినిఁ బాలలోఁ జక్కెరతోఁ గలుపుకొని వెంటనే భంగుత్రాగునట్లుండవలయును. శివుని భూతప్రేతపిశాచములు ఇష్టమువచ్చినట్లు భంగు

త్రాగవచ్చును. ఈవిధముగఁ బెండ్లిమర్యాదల కేర్పాటుచేసి గిరిరాజు విశ్వకర్మను బిలిపించి దివ్యాతిదివ్యమండపమును, జన వాసమును నిర్మింపఁజేసెను. అన్నిటియందును వేఱువేఱుగఁ బరువులు దిండ్లు ఉంచఁబడెను. ఒక్కొక్క దేవతకు వందమంది యస్సరసలను నియమించెను. నానావిధములగు కట్టుగుడ్డల తోడను, గప్పుకొను దుప్పట్లతోడను, ఆహారపానీయముల తోడను నింపివైచెను. వివిధప్రకారములగు నేర్పాట్లు గావించు టకై సమస్తపర్వతములకు సమస్తకార్యములు ఒప్పగింపఁ బడెను.

ఇచ్చట శివుఁడు నారదునితో నిట్లనెను:- “నారదా! నీవిపుడు కొన్ని యేర్పాట్లు కావింపవలయును.”

నారదుఁడిట్లనెను:- “స్వామీ! మీరెట్లాజ్ఞాపించిన నట్లు చేయుదును.” శివుఁడిట్లనెను:- “అన్నా! ఆజ్ఞ నిచ్చునదెవడు? నీ పనియే యిది. వైకుంఠమునుండి విష్ణువును, బ్రహ్మలోకము నుండి బ్రహ్మను, స్వర్గమునుండి యింద్రుని, అష్టదిక్పాలురను, యక్ష గంధర్వాదులందఱను బిలువవలెను. అందఱను వారి వారి భార్యబిడ్డలతో రమ్మని చెప్పవలెను. ఎవరురారో వారిని నేటినుండి పంక్తి బాహ్యులను గావింపఁగలము.”

నారదుఁడిట్టి కార్యములకు సడుము కట్టుకొని కూర్చుండును. ఆతనికి కాలునిలువదు. కాని యందు సుడియున్నది. నిమిషములో సమస్త లోకములఁ జాటించి వచ్చెను. “శివ వివాహమున కందఱకు నాహ్వానము. అందఱును దప్పక రావలయును.” అని కేక వేసెను. వైకుంఠము, బ్రహ్మలోకము

స్వర్గలోకము, మహర్లోకము మొదలగువాని నన్నిటిలోఁ గేక వేసి నిమిషములో శివుని కడకు నచ్చెను. ఇప్పుడు పెండ్లివారు వచ్చుట ప్రారంభమయ్యెను. అందఱును దమ తమ భార్యా బిడ్డల తోడను, సేవకులతోడను, సేనలతోడను గైలాసమునకు వచ్చిరి. లక్ష్మీదేవి వచ్చి శివునకుఁ దలయంటి నలుఁగు పెట్టెను. సమస్త దేవతాస్త్రీలు వివాహ ప్రయత్న ములన్నియును గావించిరి. పితర దేవతల పూజనము కావించెను. చాముండాదేవి నారాధించెను. విష్ణువు నవ్వి యిట్లనెను:- “స్వామీ! ఇప్పుడు మీరు వివాహమగునంతనఱకు మహాదేవత్యమును మఱచి పొండు. నూటికి నూఱుపాళ్లు పెండ్లికొడుకు కండు. ఏలననఁగా మీరెట్టి యాచరణమును గావించెదరో లోకమున కదియే ప్రమాణము కాగలదు. లోకము దాని ననుసరించెదరు.”

ఇది విని శివుఁడు నవ్వుచు నిట్లనెను:- “స్వామీ! మీరెట్లు చెప్పిన నిప్పుడట్లే చేయుదును. పెండ్లి పెత్తనము నీవే చేయవలయును.”

శివుని యంగీకారమును బొంది భగవానుఁడు అత్రి, వశిష్ఠ, వామదేవ, పులహ, క్రతు, భృగు, అంగిర, జాబాలి మొదలగు గొప్ప వేదజ్ఞులను, ఋషులను, మహర్షులను బలిపించెను. అందఱును స్వస్థ్యయనాది వైదిక కర్మల నొనర్చిరి. శివుఁడందఱు చరణములకును బ్రణామ మొసరించెను. అందఱును బ్రసన్నులై యాశీర్వాదముల నిట్లొసరించిరి:- “ఇంటిలోఁ గులుకుచు, ధర్మ ఛణముని శబ్దము నొనర్చుచుఁ దిరుగు పెండ్లికుఁడవు లభింపఁ గలదు” ఈ విధముగ సమస్త వైదిక కృత్యములను తరువాత శివుఁడు పెండ్లికి బయలుపడెను.”

సూతుఁ డిట్లనెను:- “మునులారా ! మీ రెప్పుడైన నే పెండ్లికైనఁ దరలిపోయినారా ? మీరు చిన్నతనముననే విరాగులైతిరి. పెండ్లికి దరలి పోవుటకుఁ బిల్లలకును, వృద్ధులకును, నందఱకును నుత్సాహముగ నుండును. వివిధములగు బిండినంటలుండును. ఎంత గంభీరమగు పురుషుడైనను సరియే పెండ్లివారింట నీరుత్రాగిరా వారికి మత్తైక్కును. వివాహమందు నలువైపులను వైభవమే యుండును. సరసత సజీవమై విచరించును.”

అందఱును గొప్పవైభవముతో బయలు దేరిరి. విష్ణు భగవానుఁడు పరిహాస ప్రయుఁడు. ఆతఁ డిట్లనెను:- “స్వామీ ! మీ సేన అందఱకంటె ముందు పోవలెను. మీ గణములే మీకు శృంగార మొనర్ప వలయును.” శివుఁ డిప్పుడు పెండ్లికొడుకు. పెండ్లికొడుకుచే దేనినైనఁ చేయింప వచ్చును. గుండ్రాయినఁ బూజింపఁ జేయుదురు. సూపమును దినిపించెదరు. పెండ్లికూతురు పాదములను బట్టించెదరు. శివుఁడు ‘చిత్త’ మనెను. ఇప్పుడు శివగణములు శివునకు శృంగార మొనరించుచుండిరి. జడలను సరిచేసి చుట్టి, సర్పములను ముకుటముగ నొనర్చి, కపాలమాలను ధరింపఁజేసిరి. ఆభరణములకు బదులుగా వ్యాళములను జుట్టి యెద్దుమీఁద నెక్కించి ముందుంచిరి, ఆతని వెనుక నల్లగను, గరాళ ముఖములతోనుండు శాకినీ, డాకినీ, శాంకినీ, భూతనీ, పిశాచనీ, చాముండా, రేవతీ, పూత

గులు ఆడుచుఁ బొడుచు హాహాహూహూహూ యని పలుకుచుఁ

గ్రచుండిరి. భూత, ప్రేత, పిశాచ, బధిరాంధ, కుబ్జ, పంగు, సూతముగనుండు వారును, ఏక పాదులును, బహుపాదులును,

బహు శిరస్సులు కలవారును, శిరస్సు లేనివారును, సల్లనివారును, దెల్లనివారును, నెట్టనివారును, భయంకర మూర్తులను, పొట్ట పొడుచుకొనివచ్చిన వారును, నాలుకను వ్రేలాడ వేసి కొనువారును, చప్పరించువారును, వివిధములగు వాహనముల నెక్కిపోవుచుండిరి. వెనుక సమస్త దేవతలు తమతమ వాహనములను విమానములను నెక్కి వివాహమునకుఁ దరలి పోవుచుండిరి.

గిరిరాజగు హిమవంతుఁడు మిక్కిలివైభవముగ స్వాగత సత్కారము లొసంగి విడుదులొసంగెను. శివుని యీ రూపమును గాంచి గ్రామ నగరములలోని బాలబాలికలు మిక్కిలి భయభీతులైరి. భూతములను గాంచి అందఱును భయపడిరి. శివుని యీ వికరాళ రూపమును గాంచఁగానే అందఱకును ధైర్యమువీడిపోయెను. ఈ సమయమున శివుఁడు పంచముఖములతోడను, దశహస్తములతోడను నుండెను. గజచర్మమును ధరించెను. కపాలమాలను, శరీరమునిండఁ జితాభస్మమును ధరించెను. పెండ్లివారు జనవానమునకుఁ బోవుచుండగా మేనాదేవి యుత్సాహముతో నారదు నిట్లడిగెను:- “నేను పెండ్లి కొడుకును జూడఁగోరుచున్నాను. నారదా ! ఇందులోఁ బెండ్లి కుమారుఁ డెవరు ?”

నారదుఁ డిట్లనెను:- “మహారాణీ ! ఐదుముఖములు కలిగి, యెద్దుమీఁదఁ గూర్చుండినవాఁడే నీ పిల్లకు మగఁడు.” ఇది వినఁగానే మేనాదేవి దుఃఖమున మూర్ఛిత యయ్యెను. క్రోధకారణమున నామె పెదవు లదరసాగెను. ఆమెయిట్లనెను:- “ఈ సప్తర్షులు నన్ను మోసగించినారు. వారందఱిప్పుడు నాకుఁ

గనఁబడిరా వారి గడ్డముల నన్నిటినిఁ బెఱకివేయుచును. ఇట్టి భయంకర భూతనాథునితో మా సుకుమారి కుమార్తెకు హఠముగ సంబంధము కుదిర్చినారు.”

నారదుః డింకఁ గొందఱు • ఋషులను మహర్షులను బిలుచుకొనినచ్చెను. సప్తర్షులును వచ్చిరి. శివుఁడు తనమాయచే నిట్టి రూపమును ధరించెనని అందఱును మేనాదేవికి చెప్పిరి. ‘నీవు కల్యాణసమయములోఁ జూడు మెంతటి సుందరరూపమును ధరించునో’ అని నచ్చఁజెప్పిరి.

ఏదోవిధముగ సందఱును మేనాదేవికి నచ్చఁజెప్పిరి. అంత ద్వారపూజ జరిగెను. మేనాదేవి రత్నపల్లెరమున హారతి యొసంగెను. దేవతలతోఁగూడి శివుఁడు మండపమునఁ బ్రవేశించెను. నియతలగ్నమున వేదజ్ఞులగు బ్రాహ్మణులు పార్వతీ పరమేశ్వరులకు వివాహ సంస్కారమును గావించిరి. అంత సమస్తగ్రహ దేవతాది పూజనమైన తరువాతఁ గల్యాణ సమయము సమీపించెను. పార్వతీ పరమేశ్వరుల కొంగులను ముడ్డివైచి స్త్రీలు లోనికిఁ కొనిపోయిరి.

స్త్రీలందఱును గుమికూడిరి. సరస్వతి, లక్ష్మి, శచీదేవి, ఇంకను మేనాదేవియొక్క సంబంధులగు స్త్రీలు వచ్చి హాస వినోదము లొనర్చి శివుని బాగుగాఁ బరిహాస మొనర్చిరి. కాని శివుఁడును దక్కువవాఁడు కాఁడు. ఆ సమయమున రతీదేవి వచ్చి తన పతియగు గాముని జీవిత నొసర్పఁ బ్రార్థించెను. వివాహసమయమున శివుఁడు కాముని నొకవిధముగఁ బ్రదికించెను. అనేక భోజ్యపదార్థములతో సారెలు పెట్టిరి. రెండు మూఁడు దినములు మిక్కిలి వైభవముగఁ బెండ్లివారుండిరి.

యథేష్టముగ హాస్యవినోదాదులు జరిగెను. హిమవంతుడు
 వచ్చిన పెండ్లివారందఱకును యథాయోగ్యముగ స్వాగత
 సత్కారములను గావించెను. అందఱును గిరిరాజు సత్కార
 ముచే సత్యధికముగ సంతోష్టులైరి. చివర కంపకాలసమయము
 సమీపించెను. మేనాదేవి తన కుమార్తెకు పాతివ్రత్యమునకు
 సంబంధించిన బుద్ధులు చెప్పెను. పార్వతీదేవి భర్తతో వెడలు
 నప్పు డందఱ నాలింగనమొనర్చుచు గన్నుల నీరు నించెను.
 తల్లిదండ్రులు తమ ప్రియపుత్రికను హృదయపూర్వకముగఁ
 గౌఁగిలించుకొని వీడ్కోలు సలిపిరి. శివుడు తన ప్రియను
 వెంటఁబెట్టుకొని కైలాసమునకు వచ్చెను. పెండ్లివారిండ్ల ముఖ
 ములను బట్టి తమతమస్థానములకుఁ బోయిరి. శివుడు పార్వ
 తితోఁ గైలాసముననుండి వివిధప్రకారములగుఁ గ్రీడ లొనర్చు
 చుండెను. అనేకప్రకారములగు హాస్యవినోదము లొనర్చుచుఁ
 దన ప్రాణప్రియయగుఁ బార్వతిని సంతోషపెట్టుచుండెను.”

సూతుఁ డిట్లనెను:- “మునులారా ! నే నిప్పుడు మీ
 కత్యంత సంక్షేపముగ శినవివాహ ప్రసంగమును వర్ణించితిని.
 శినచరిత్ర అనంతమైనది. దానిని విస్తారపూర్వకముగ వర్ణించు
 యకు చతుర్ముఖుడగు బ్రహ్మకుగాని సహస్రముఖుడగు శేషు
 నకుఁగాని సాధ్యముకాదు. దీని నెవరు శ్రద్ధగా వినెదరో వారికి
 కవుని కృప కలుగును. చివరకు పరమపదమున కధికారి
 చుగుదురు.”



పరమపవిత్ర శివచరిత్రోపసంహారము.

(౨౧౬)

శ్లో॥ ఇదం పవిత్రం పరమేశ చేష్టితమ్

యశస్య మాయుష్య మఘాఘ మర్షణమ్ ।

యో నిత్యదాకస్య నరోను కీర్తయేత్

ఘనో త్యఘం కారవ భక్తి భావతః॥

— శ్రీభాగ. ౪ స్కం. ౭ అ. ౬౧ శ్లో॥

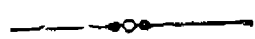
కం. ఈ యాఖ్యానముఁ జదివిన

ధీయుతులకు వినినయట్టి ధీరుల కైశ్వ

ర్వాయుః కీర్తులు గలుగును

బాయును దురితములు దొలఁగు భవబంధంబుల్.

— శ్రీమదాంధ్రభాగవతము.



శక్తిసహితముగ శివుఁడీ ప్రపంచమున సర్వత్ర సరసక్రీడ
చొనర్చుచున్నాఁడు. శివశక్తులు సర్వత్రవ్యాపించి యున్నారు.
స్త్రీ సంజ్ఞకలవారందఱును శక్తులు. పురుషసంజ్ఞకులందఱును
శివలీలయే. ఈ విధముగ శివున కనంతరూపములు కలవు. అనంత
రూపమందు వారసంఖ్యాకములుగ సగణితములుగ లీలల నాది
కాలమువఱకు జరుపుచునేయుందురు. దానికాదిలేదు, మధ్యము
లేదు, అంతములేదు, దిక్కునులేదు. దివాణమునులేదు. ఆతఁ
డేది చేసినను సంభవమే. ఆతని లీలల కసంభవమనునదిలేదు.
— యెడ కర్తాధీనుడై - ప్రారబ్ధవశుడై కార్యముల నొనర్పఁడు.
— యెడ కర్మనియామకుఁడు. ప్రారబ్ధవిధాత. జీవుల కీశ్వరుఁడు.

ఆతఁడు స్వేచ్ఛచే వినోదముకొఱకు కాళికా శివాదేవిని గ్రహించి క్రీడించును.”

సూతుఁ డిట్ల నెను:- “మునులారా ! కాళికాదేవి మరల గిరిజా పార్వతీరూపమున నెట్లు శివునిఁ బెండ్లిచేసికొనినదియు నే నతిసంక్షేపముగ మీ సమ్ముఖమున వర్ణించియుంటిని. ఇప్పుడు మీరేమి వినఁగోరుచున్నారు ? ”

శౌనకుఁ డిట్లడిగెను:- “సూతా ! నీవు పార్వతీదేవిని మాటిమాటికి కాళీ, కాళీయని సంబోధించుచున్నావు. ఇదివఱలో నీ వామె శ్రీయంగములను వర్ణించుచు నీలకమలమువంటి రంగుకలదని చెప్పియుంటివి; కాని మేము సదా పార్వతి గౌరవర్ణయని వినుచున్నాము. అందువలననే శివుని గౌరీశంకరుఁడనుచుందురు. ఈ రెంటివిషయములకు విరోధము కలుగుచున్నది. మా యీ శంకకు సమాధానము కావలెను.”

ఇది వినగానే సూతుఁడు బిగ్గఱగ నవ్వెను. ఆతఁడు నవ్వుచుఁ గ్రిందఁబడి దొరలసాగెను. ఆతఁడు నవ్వుటనుగాంచి శౌనకుఁ డిట్లడిగెను:- “స్వామీ ! నీ వింతగా నవ్వుట కేకధజ్ఞాపకమునకు వచ్చినది ? ”

తన నవ్వునాపుకొని, ఆచమనముగావించి సూతుఁ డిట్ల నెను:- “మునులారా ! ఇప్పుడు మీ కేమి చెప్పఁగలను ? మీ రందఱును సాధువులు. మీ రెన్నడును వివాహమును జేసికొననులేదు, పెండ్లికిని వెడలలేదు. గృహస్థుల యెగతాళి పరిహాసములు మీ కేమి తెలియును? ఇంతకు విషయమేమనఁగాఁ గ్రొత్తకోడలు వచ్చినపుడు పరిహాసములాడ చిత్తము కాం

క్షీరచు చుండును. నవ్వుటాలలో రెండువైపుల నుండియు మాటలు చెలరేగుచుండును. ఒక్కొక్కప్పుడు చేతులు కలియు నంతటి పరిస్థితియును సంభవించుచుండును. ఒక్కొక్కప్పుడు జీవితకాలపర్యంతము మఱపునకురాని ప్రసంగము వచ్చుచుండును. పరిహాససమయములందు జాగ్రత్తగ నాలోచించుకొని మాటలాడవలయునను నియమమునులేదు. ఏ మాటను మాటలాడవలయునో ఏ మాటను మాటలాడరాదో యను వివేకము కూడ పోవును. అయినను క్రొత్తగాఁ బెండ్లిచేసికొనిన వరుఁడు తాను పెండ్లాడిన పిల్లయొక్క రూపలావణ్యములను గూర్చియు, చరిత్రనుగూర్చియు నవ్వుటాలకైనను నాలోచింపరాదు. ఈ రెండువిషయములును స్త్రీల హృదయములలో బాణములవలె గ్రుచ్చుకొనును. అందువలన నవ్వుటాలకైనను వారి రూప ప్రశంసనే చేయవలసియుండును. శిశునివలన జరిగిన పొరపాటిది ఒక్కటియే. ”

శౌనకుఁ డిట్లుడిగెను :- “సూతా ! ప్రాకృతుల పరిహాస విషయములు మాకు బాగుండవు, కాని పార్వతీపరమేశ్వరుల వినోదము పాపములను నాశనమొనరించును. కావున మాకు నీవాప్రసంగము నవశ్యము వినిపింపవలయును.”

ఇది విని సూతుఁ డిట్లనెను :- “స్వామీ ! వివాహము చేసికొని శివుఁ డింటికి వచ్చెను. ఇంటిలోఁ దల్లిదండ్రులు, పెద్ద వారుండినచో వారు వినగలరను శంకయుండును. పరిహాసము లొకనిశ్చితకాలమున నొకహద్దులో జరుగును. శివుఁడే అందఱును తల్లి, తండ్రి, తాత. క్రొత్త పెండ్లికూఁతు రింటికి వచ్చినది. మాటిమాటికి నెగతాళి పలుకుచుఁ బరిహాసములాడుచు

మాటలను విసవచుండెను. ఒకానొక దినమున జరిగిన విషయమిది— శివుఁడు పార్వతి మెడమీఁద దన శ్రీహస్తములనుంచి ప్రేమపాశమున బంధించి యిట్లనెను :- “గిరిజా! నీవు నా పాశమున నెట్లు బంధింపఁబడితివో చెప్పుమనా?”

పార్వతీదేవి ఉల్లాసముతో నిట్లనెను :- “సరియే, చెప్పఁడు. ఎట్లున్నది?”

శివుఁడు పరిణామమునుగూర్చి విచారించలేదు. ఆతఁడు వినోదమున దల్లినుఁడై యిట్లనెను :- “సుందర స్వచ్ఛవర్ణముగల చందనవృక్షమునకు కాలనాగిని చుట్టుకొని నట్లున్నావు. అన్నియును బాగుగా నున్నవి కాని నీయీ కాలరూపము ఈ యెట్టని చీరెముసుగులో నీరూపము ఎఱ్ఱమబ్బులు చంద్రునిఁ గప్పినట్లున్నది. నీ నల్లని శరీరము కృష్ణపక్షములోని కాశరాత్రివలె గనఁబడుచున్నది.”

ఇంకేమున్నది? పార్వతికిఁ గోపకారణమునఁ బెదవులదర సాగెను. ఒక్క విదళింపును విదలించి, శివుని చేతినుండి వదలించుకొని దూరముగఁబోయి నిలుచుండి, కన్నులెఱ్ఱజేసి యిట్లనెను :- “మానవుఁ డందఱును దన కన్నులతోఁ జూచును. కుటిలపురుషులకు బెఱవారి దోషములు గోరంతలు కొండంతలుగఁ దోచుచుండును. తనదోషము కొండంత యున్నను గనఁబడదు. నన్ను కాలనాగిని యనుచున్నారు. మిమ్ములను మీరు చూచుకొనలేదు. హాలాహలము సంతను గడగడఁ ద్రాగితిరి. మీకంతములో నింకను విషము నిండియున్నది. మీ పేరే నీలకంఠుఁడు. అట్టియెడ మీకంతమునుండి యెట్టిమాటలు వెలువడును? విషసిక్తములగు బాణములవలె వెలువడు

చున్నవి. మీరు నాతండ్రిని జంపించితిరి. వాపము భృగుని గడ్డమును బీకించితిరి. భగుని నేత్రములను బెఱకించితిరి. పూషుని దంతములను రాలగొట్టించితిరి. ఈ పనులు చేయించుటకు మీకు సిగ్గువేయుటలేదు. నన్ను కాళీ యనుచున్నారు. మీపేరు మహాకాళుఁడు కాదా? నన్నుఁ గురూప యనుచున్నారు. మీవైపు మీరు చూచుకొనుఁడు. కపాలమాల, స్మశాన నివాసము, చితాభస్మాంగరాగము, భూత, ప్రేత, పిశాచ, డాకినీ, శాకినీ సమ్ముఖమున దిగంబరిగా నెగురుచుండుట మీకు సిగ్గుగ లేదా?”

శివుని ముఖము వాడిపోయెను. ఈమాటకిట్టి దుష్పరిణామము కలుగునని ఆతనికేమి తెలియును? నవ్వులాటలు నువ్వులాటలయ్యెను. ఆనందము భంగమయ్యెను. ఇప్పుడేమి జరుగవలయును? ఆతఁడు మిక్కిలి మధురవచనములతో నిట్ల నెను:- “ఓసీ గిరిజా! నీవన్యధా తలంచితివా యేమి? నేను నిజము చెప్పుచున్నాను. నే నెగతాళి కీమాట లంటిని.

విదిలించుకొని గిరిజ యిట్లనెను:- “పొండావలకు, నాకిటి యెగతాళులు బాగుండవు. మీరు నా రూపమును దిరస్కరించుచున్నారు. ఇందులకేనా నాయంతట నేను నిన్నుఁ బెండ్లాడఁదలఁచినది. నీ కొఱకు తపమొనరించితిని. అర్థి నిశ్లే తిరస్కరించుచుందురు.”

శివుఁడు సమ్రతతో నిట్లనెను:- “దేవీ! నేను నిన్నుఁ దిరస్కరింపలేదు. నీవు నాకు ప్రాణాధికవు. గృహస్థాశ్రమము నానాచింతలకు నిలయము. రాత్రింబవళ్లేదో చింత యుండనేయుండును. ఇందులో నున్నది ఒక్కటే సుఖము. భార్య

భర్తలు పరిహాసము లాడుకొనుచు మనస్సును నానందింపఁ జేసికొనవచ్చును. నీరస జీవనమునందు సరసతా స్రోత నుత్పన్నము గావింపఁగలరు. ఇఁకఁ బొరపాటుననైన నట్టి మాటలు మాటలాడనని నేను ప్రతిజ్ఞచేయుదును.”

పార్వతి యిట్లనెను:- “ఇప్పుడు నేనీ ముఖప్రీతి మాటలను నమ్ముదానను గాను. నేను నల్లగా నుండుటచే నన్నవమానము గావించితిరి. నేను తపస్సుచేసి శౌరవర్ణనగు నంత వఱిను నేను మీయింట నడుగుపెట్టను.”

శివుఁడు భయపడెను. ఆతఁడనేక విధముల దేవికి నచ్చఁజెప్పెను. చేతులను జోడించెను. కాళ్లమీఁదబడెను. గడ్డము పట్టుకొని బ్రతిమలాడెను; కాని దేవి చండీరూపమును ధరించెను శివునిమాట నొక్కటైన వినక హిమాలయము వైపునకుఁ బోయెను.

శివుఁడు తనయందెట్టి ప్రేమను గలిగియున్నాఁడో పార్వతికిఁ దెలియును. తన రూపము నుధరించి శివుని నెవరును మోసగింప కుండునట్లు వీరకుని ద్వారపాలునిగా నియమించి లోనికిఁ జేరి నెవరిని రానీయవలదని కట్టుబాటొనరించెను. పార్వతికి అనుమానమేదియో అదియే జరిగెను. ఆడిదైత్య సర్ప వేషమును ధరించి వీరకుని వంచించి లోనఁ బ్రవేశించి, లోపల నామె పార్వతీ వేషమును ధరించెను. శివుఁడామెను గుర్తించి చంపివై చెను.

ఇచ్చట పార్వతి ఒక పర్వత శిఖరమునకుఁబోయి ఘోర తపస్సు చేయసాగెను. ఒకానొక దైత్య ఆమె రూపమును

ధరించి శివునితో సరసనల్లాపము లాడుచున్నదని వాయువు పోయి ఆమెతోఁ జెప్పెను. దీనిమీఁద నామెకుఁ గోపమెక్కుడుగ వచ్చెను. ఆమె కోపమువలన నొక సింహము పుట్టెను. పార్వతి దాని ముఖమునఁ బ్రవేశింపఁదలంచు నంతలో నచ్చట బ్రహ్మ ప్రత్యక్షమయ్యెను. ఆతఁడు పార్వతిని నివారించి యిట్లనెను:- “దేవీ! ఇదియేమి నీవు చేయుపని? నీవు నావలన నీకుఁగావలసిన వరమును గోరుకొనుము.”

పార్వతి యిట్లనెను:- “లోక పితామహా! మీరు నాకు వరమీయఁ దలంచు నెడల నాకు నాకాల రూపముపోయి శౌరీరూపము వచ్చునట్లు వరమిమ్ము.”

బ్రహ్మ యిట్లనెను:- “ఏనమస్తు! తథాస్తు” అక్షణములోనే దేవీ శరీరమునుండి కాళీరూపమును దైకొని ఒక భీమాకారము కలిగిన త్రినేత్ర, గంటను జేతధరించి కాళీదేవి యుత్పన్నమయ్యెను. బ్రహ్మ ఆ దేవితో నిట్లనెను:- “దేవీ! నీవు వింధ్యాచలమునకుఁ బోయి నివసించుము. ఈ సింహము నీకు వాహనమగును. అచ్చట నీ వందఱచేఁ బూజింపఁబడెదవు” బ్రహ్మయొక్క ఆజ్ఞనుబొంది ఆమె వింధ్యాచలమునకుఁ బోయి నివసింపసాగెను.

ఇచ్చట శరీరమునుండి నలుపుదనము పోఁగానే పార్వతీ దేవి దివ్యరూప ధారిణియై సువర్ణమునలె మెఱయుచు శౌరియయ్యెను. శివయోగ్యమగు నిట్టి సుందరరూపమును ధరించి పార్వతీదేవి తన ప్రాణపతియగు శివుని సమీపమునకుఁ బోయెను. ఆమె రూపము మారిపోవుటచే ద్వారపాలురామె సడ్డగించిరి. ఏదోవిధముగ నామె తన సంగతినిఁ జెప్పకొని దేవి

లోపలకుఁ బోయెను. శివుఁడీ మెయొక్క యీ యద్భుత రూపమును గాంచి మిక్కిలి ప్రసన్నుడయ్యెను. ఆదినమునుండి పార్వతీ పరమేశ్వరులు గౌరీశంకరులను బ్రసిద్ధినిఁ జెందిరి.

శౌనకుఁ డిట్లుడిగెను:- “సూతా ! నీవు మాకు చక్కని కథను వినిపించితివి. మా కింకను నొక్కశంక కలదు. పార్వతికి పడాననుఁడు, గజాననుఁడను నిద్దరు పుత్రులు కలరని చెప్పుచుందురు. కొందఱు పార్వతికి పుత్రులే లేరందరు. ఇందులో నేది నిజము ?”

సూతుఁడిట్లు నెను:- “ఈ దేవతల చరిత్రలనుగూర్చి మీ రేమియు నడుగకుఁడు. మీరు వినిన విషయములు రెండును సత్యములే. పడానన కార్తికేయుఁడు శివవీర్యము వలననే యుత్పన్నమైనాఁడు. ఆతని వీర్యము కొంత అగ్నిముఖమునఁ బడినది, కొంత పార్వతి ధరించినది. అది జలములో అదికూడుకొనెను. గంగ ధరించెను. అదియును దానిని ధరింపఁజాలక యేకాంతమున దానిని తెల్లులో దాచెను. కృత్తికలు తమ పుత్రునిఁగ భావించి ఆతనికి పాలనొసంగెను. ఈతఁడప్పు డాఱు ముఖములతోఁ బాలుత్రాగెను. ఈ విధముగ నాతఁడు పార్వతి కిని, అగ్ని కిని, గంగకును, ఆఱు కృత్తికలకును బుత్రుఁడుగఁ బిలువఁబడుచుండెను. ఈతఁడు దేవతలకు సేనాపతియయ్యెను. ఈతఁడే ప్రబలపరాక్రముఁడగు తారకాసురునిఁ జంపెను. ఆ కథ చాల పెద్దది. దానిని నేను విస్తారముగఁజెప్ప నసమర్థుఁడను.”

గణేశ్వరుని ఉత్పత్తివిషయమునను నిట్టి కథయే వచ్చుచుండును. ఒకనాఁడు పార్వతీదేవి తన శరీరమునుండి నలుగును

నలిచి, ఆ పిండితో నొక పురుషాకారమూర్తిని జేముఖము గజముఖమువలె నుండెను. ఆతనిని భావించి గంగలోఁ బడవైచెను. అప్పుడు గంగ గోయగుటచే నాతనిని బ్రేమించెను. ఈవిధముగ గణేశు

పురాణములలో నింకొకకథకూడ కలదు. పాగణేశుఁడు పుట్టగానే పిల్లవానిని జూచుటకున లొసంగుటకును సమస్తదేవతలు వచ్చుచుండిరి. బిల్లవానిని జూచి, వాని నాశీర్వాదించి, పార్వతిని పాని కనేక కాన్కలొసంగిరి. శనైశ్చరుఁడుకూడ పుత్రుని జూచుటకు వచ్చెను. కాని వచ్చి యా జూచుచుఁ గూర్చుండెను. ఆతఁడు పార్వతిని జూపతిని జూడలేదు. తన పత్నీ శాపభయముచే నాతఁడైపునఁ గన్నెత్తియైనను జూడలేదు.”

అంత శౌనకుఁ డిట్లుడిగెను:- “సూతా! నాతనిభార్య యేల శాపమొసంగినది?”

ఇది నిని సూతుఁడిట్లనెను:- “స్వామీ! ఇప్పుడును? సర్పములను వశపఱచుకొనుటయైనను సుఁ ఇంటిలోనివారిని సంతోషపెట్టుట చాల కష్టము. చిత్రరథుఁడను గంధర్వుని పుత్రికను బెండ్లాడెను. ఆ ఉగ్రస్వభావ.

ఒకానొకదినమున శనైశ్చరుఁడు తలవంచ ధ్యానములోఁ దల్లీనుడై యుండెను. ఇంతలోనే ముస్తాబొనరించుకొని, షోడశశృంగారములతో నెగు

లిడుచుఁ గులుకుచు వయ్యారముగ మదమత్తయై ఆతని సమీపమునకు వచ్చెను. ఈతఁడు భగవద్ధ్యానములో నిమగ్నుఁ డగుటచే నామెను జూడలేదు. ఆమె వచ్చుటయే ఆలస్యముగ శ్చనైశ్చరునకు శాపమొసంగెను. “నేనెంతో అభిలాషతో, ఎంతో మనోరథముతో నీకడకు వచ్చితిని. నీవు నన్ను మానసమ్మానము లొనర్చుట యటులుంచి దృష్టితోనైనను సత్కరించలేదు. నావైపునకు గన్ను నెత్తియైనను జూడలేదు. అందువలన నేను నీకు శాపమొసంగు చున్నాను. ‘నీదృష్టి యెవరిమీఁద బడునో, ఎవరిని నీవు కన్నులెత్తి చూచెదనో అది నశించి పోవునుగాక!’ అందుకనియే శ్చనైశ్చర దృష్టి మారకమని చెప్పఁబడినది. అందువలన సమస్త దేవతల సమ్మఖమున సూర్యపుత్రుఁడగు శ్చనైశ్చరదేవత పార్వతీ గణేశ్వరుల వైపునకుఁ జూడలేదు.”

పార్వతి యిట్లడిగెను :- “ఏమి శ్చనైశ్చరదేవతా! నీవు నావైపు నాపిల్లవానివైపుచూడవేమి? తలవంచుకొని కూర్చుంటివేమి?”

ఇది విని తలవంచుకొని దుఃఖముతో శ్చనైశ్చరుఁ డిట్లనెను :- “ఏమి చెప్పుదును? అమ్మా! మాయీంటి ఆవిడ ఉగ్రస్వభావ! నాకిట్టి శాపమొసంగినది. ఈ నీపిల్లవాని కనిష్ట మేమియును గలుగకుండుటకై నేనిట్లు తలవంచుకొని నీవైపును నీపిల్లవాని వైపును జూచుటలేదు.”

పార్వతి నవ్వుచు నిట్లనెను :- “భార్యాభర్తలలో శాపములు, జరుగుచునే యుండును. నీవు నిర్భయుఁడవై పిల్లవానినిఁ జూడుము.”

ఇప్పుడు శనైశ్చరుఁ డేమిచేయఁ గలఁడు ? ఆతఁడు తన కుడిక్రీకంటి దృష్టితోఁ జూడఁగానే శిశువుయొక్క శిరస్సు మొండెమునుండి తెగి క్రిందఁబడెను. దానినుండి బయలు వెడలిన జ్యోతి తనయంశమగు కృష్ణభగవానునిలోఁ గలిసెను. ఇప్పుడు పార్వతీ శోకమునకు మేఱలేకుండెను. ఏడ్చి ఆమె యిల్లంతయును బొరలాడెను. ఇంతలోనే విష్ణువునకు దయ కలిగెను. ఆతఁడు గరుత్మంతునెక్కి పుష్పభద్రదానదీతటమునకుఁ బోయెను. అచ్చట నొక ఆడుయేనుఁగు, మగయేనుఁగు నిద్రించుటను గాంచెను. వాని కప్పుడే పుట్టిన ఒకపిల్ల ఆవలఁ బడి యుండెను. భగవానుఁడు వెంటనే చక్రముతో నా గజశిశువు యొక్క శిరస్సును ఖండించి, వెంటనేవచ్చి గణేశ్వరుని మొండెమున కంటించెను. గణేశ్వరు డు లేచినిలుచుండెను. అప్పటి నుండి యాతఁడు గజాననుఁ డనియు, గజవదనుఁడనియుఁ బిలువఁ బడుచుండెను.

అంత శౌనకుఁ డిట్లుడిగెను:- “సూతా ! ఈ గణేశ్వరుఁడు సమస్త దేవతలకును సగ్రపూజ్యఁ డెట్లయ్యెను ? తండ్రి కంటెను ముందాతఁడేలఁ బూజింపఁబడు చున్నాఁడు ?”

అంత సూతుఁ డిట్లనెను :- “స్వామీ ! ఈ సంబంధము నను నొక పౌరాణిక కథకలదు. గణేశ కార్తికేయులు శౌరీ పుత్రులైన తరువాత దేవత లమృతముతో నొక మోదకమును జేసి పార్వతి కొసంగిరి. దేవతలు రెండుమోదకముల నిచ్చి యుండినచో నిద్దరకును జెరియొకటి యిచ్చియుండెడిదే. మోదక మొకటి, పిల్లలిద్దరు. అమృతమోదకమును విటేచి యిచ్చుటకు

వీలు లేదు. పిల్లలిద్దరును దల్లిని లడ్లడిగిరి. తల్లి యిట్లనెను :-
“ధర్మాచరణముచే నెవరు శ్రేష్ఠులుగ నెన్నఁబడెదరో వారే
యీ మోదకమున కధికారు లగుదురు.”

స్కందుఁ డిట్లనుకొ నెను:- “అన్నిటికంటె శ్రేష్ఠమగు
కార్యము పుణ్యతీర్థస్నానము, ప్రసిద్ధధామముల దర్శనము, భూ
ప్రదక్షిణము. అందువలన నాతఁడు తన మయూరవాహనముపై
నెక్కి శీఘ్రాతి శీఘ్రముగ సమస్తతీర్థములలో స్నాన మొనర్చి
వచ్చెను. సమస్త ధామములను దర్శించి వచ్చెను. గణేశ్వరు
నకు బొట్ట పెద్దది. దొంద శరీరమగుట చే నడుచుట కష్టము.
ఆతని వాహనమగు మూషకమును బాగుగాఁ బోజాలదు.
అందువలన నాతఁడు మిక్కిలి శ్రద్ధతో తన మనస్సులో నిట్లను
కొనెను:- తల్లి దండ్రులు కోటి తీర్థములకంటె కోటిరెట్లు శ్రేష్ఠ
మైన వారు. కావున నేను వీరికి ప్రదక్షిణ మొనర్చెదను” అని
అనుకొని యాతఁ డత్యంత శ్రద్ధాభక్తులతోఁ తలిదండ్రులకుఁ
బ్రదక్షిణము గావించి చేతులు జోడించుకొని శివ సమ్మూఖమున
నిలుచుండెను.

ఇంతలోనే స్కందుఁడును వచ్చి మోదకము నడిగెను.
అప్పుడు నవ్వి తల్లి యిట్లనెను:- “వత్సా ! ఈ మోదకమును
దినువాఁడు గొప్ప లేఖకుఁడును, చిత్రకారుఁడును, విద్వాంసుఁ
డును, శాస్త్ర, జ్ఞాన విజ్ఞానములందుఁ బార్థంగతుఁడు కాఁ
గలఁడు. దీని కధికారి గణేశ్వరుఁడే. ఏలననఁగా నింటిలోనుండిన
తల్లిదండ్రులను వీడి తీర్థములందుఁ దిరుగువాని తీర్థయాత్ర నిష
లము కాఁగలదు. తల్లి దండ్రులు కోటి తీర్థముల కంటె

శ్రేష్ఠమైనవారు. కావున నీ మోదకమును గణేశ్వరుడే తన బుద్ధి బలముచే గెలుచుకొన్నాడు.”

పార్వతి వాక్యములను విని శివుడును నిట్లనెను:-
“అవును, నిజమే, గణేశుడు మోదకమున కధికారియే, నేటి నుండి యీతని కగ్రపూజ జరుగునట్లాశీర్వాదించు చున్నాను. ఈతని పూజవలన సమస్త దేవతలు సంతోషిని జెందుదురు గాక !”

సూతుఁ డిట్లనెను:- “మునులారా ! అప్పటినుండి విఘ్న వినాయకుని సమస్త కార్యములందును ముందుగఁ బూజించు చుందురు.”

ఇది విని శౌనకుఁ డిట్లనెను:- “సూతా ! తల్లి యీ విషయమునఁ బక్షపాతము వహించినది. మాతృ హృదయము దయామయముగ నుండవలయును. ఏదైన వస్తువును బంచు టలోఁ దల్లి గుణ నిర్గుణులని పుత్రులలో భేదమెంచరాదు. ఆతఁడు పుత్రులందఱి మీఁదను దయను బ్రదర్శింపవలయును.

సూతుఁ డిట్లనెను:- “మహాభాగా ! న్యాయము విషయము వేఱు, దయ విషయము వేఱు, మనము న్యాయముగ సింహాసనముపైఁ గూర్చుండఁ దలంచుచో మనము ధర్మపూర్వకముగ సత్యమైన విషయముననే న్యాయమొనర్ప వలయును. దయా విషయములో దయ తలంచు నెడల మన ప్రాణముల నర్పించియైనను పరుల దుఃఖములను దూరము కావింపవలయును. న్యాయశాస్త్రదృష్టి ననుసరించి మోదకముపై గణేశున కధి

కారము కలదు. అందువలనఁ దల్లి ఆతని కొనంగెను. తల్లిదయ అగాధమైనది. తన పిల్లల విషయ మట్లుంచుఁడు. ఆమె అందఱు యందును సమాన రూపమున దయను జూపును. ఏలననఁగా నందఱును నామెకు స్వపుత్రులే. జగన్మాత యయ్యుఁడన తపస్సు సంతను నర్పణము కావించి ఒకానొక అనాథ బాలకుని మొసలినుండి రక్షించెను.

ఇది విని శౌనకుఁ డిట్ల నెను:- “పార్వతీదేవి మొసలి నోటినుండి బాలునెట్లు రక్షించినది ? ఈ ఆఖ్యానమును సూతా! మాకు తప్పక వినిపింప వలయును.”

శౌనకుని యుత్సాహమును గాంచి సూతుఁ డిట్లనెను:- “మహాభాగా ! పార్వతీ పరమేశ్వరులకు వివాహము కాఁగానే కుతూహలవశమునఁ బార్వతీదేవి ఒకానొక సరోవర సమీప మున నుండెను. ఆదినమున శివుఁ డెచ్చటికో కార్యంతరమునఁ బోయెను. జగదంబిక అచ్చట సరోవర స్వచ్ఛ సులలిత సలిల వీచికా సందోహములను వీక్షించుచుఁ దన్మయయై యుండు సంతలో నామెకొక అత్యంత కరుణాపూర్ణమగు నార్తస్వరము వినఁబడెను. జగదంబిక సంభ్రమముతో నటునిటుఁ దన కమల సదృశనేత్రములను విస్ఫారిత మొనర్చుచు జూచుచుండెను. అకస్మాత్తుగనామెకు ఎదుట జలములందొక మొసలి కనఁబడెను. అది ఒకపిల్లవానినిఁ బట్టుకొని యుండెను. ఆతనికి నాలుగైదు సంవత్సరము లుండును. మిక్కిలి సుందరుఁడు, దృఢము కలవాఁడు, తేజస్వి, అందమైనవాఁడు. ఆతని తడిసివ మాంగురులు ముఖము మీఁదఁ గ్రమ్ముకొని అందముగ నుండెను. భయకాగణమున

నాతఁడు గడగడ నణఁకుచుండెను. బిగ్గఱగ బలముకొలఁది ఇట్లఱచుచుండెను. “నేననాథుఁడను. నన్నెవరైన రక్షింపుఁడు. ఈ గ్రాహము నన్ను బట్టుకొనినది. క్షణములోఁ దినివేయఁ గలదు, నేను చావఁగలను.”

పిల్లవాని కరుణాక్రందనమును విని కరుణామయి యగు తల్లియొక్క నవనీతము కంటెను స్నిగ్ధమైన హృదయము కరిగి పోయెను, ఆమె కరుణాభరిత వాక్కులతో మొసలితో నిట్లనెను;— “గ్రహరాజా ! నీవీ యమాయకపు పపిపాప నేల పట్టుకొంటివి ? వీనిని వదలిపెట్టుము;”

మొసలి యిట్లనెను:— “దేవీ ! ఏమిచేయుదును. బ్రహ్మ మా కిదేవృత్తి నేర్పఱచినాఁడు. సాయంకాలమున నాకేది లభించునో అదియే నాకాహారమగును. నేను చాల దినముల నుండి ఆకలిఁ జెందియున్నాను. ఈ పిల్లవాఁడు నాకదృష్టమున లభించినాఁడు, వీనినిదిని నేను నా ప్రాణములను ధరించెదను.”

అత్యంత దయతోఁ బార్వతీదేవి యిట్లనెను:— “గ్రాహ రాజా ! నీకు దయయైన రాదేమి ? ఎంత అందమైన పిల్ల వాఁడో చూడుము. వీనిని దినినందున నీకేమి తృప్తి కాఁ గలదు ? వీనిని నీవు వదులుము.”

గ్రాహ మిట్లనెను:— “దేవీ ! ఆవు గడ్డిని దయదలఁ చుచో నది యాకలిచేఁ జూన వలసినదే. తన యాహారముపై నెవరు దయఁదాల్చు గలరు ? చీమ పురుగును దినును. పురుగు మంచి అందమైన చెట్లను వ్రేళ్లతోఁ దినివేయును. మంచి పచ్చగానున్న మొక్కలను గొట్టెలు, మేకలు, ఆవులు తిని

వేయుచుండును. అమాయకముగను, కోమలముగను, సుందరముగను నున్న మేకపిల్లలను మాంసాహార జంతువులు తిని వేయును. వాని ఎముకలనుగూడ మిగుల్చువు మంచిమంచి పండ్లను మానవులు కోసికొని తినుచుందురు. జామ, మామిడి, మొదలగు ఫలములను మానవులు లేతగానుండగనే తినివేయుచుందురు. వానిలో జీవములేదా? వానికి మాత్రము కష్టము కలుగదా? మాంసాహారులు తమ యిండ్లలో మేకలను, కోళ్లను బెంచుచుందురు. వాని గ్రుడ్లను బిల్లలను దినుచుందురు. ఆడు సర్పము తన పిల్లలనే తినివేయును. ఈ పొట్టనేదో విధముగ నింపవలసియుండును. ప్రపంచములో జీవములేని పదార్థమేమున్నది? సమస్తజీవులు జీవుల బలముమీదనే జీవించుచున్నవి. ఒక జీవి యింకొక జీవిచే బ్రదుకుచున్నది. నాకు జీవిక యిదియే.”

గ్రాహముయొక్క పాండిత్యపూర్ణమగు నీ వాక్యములను విని తల్లియగు పార్వతీదేవి యిట్లనెను:- “గ్రాహరాజా! జీవుల నలసనే జీవులకు జీవిక కలుగుననుట యధార్థమే. అయినను ప్రపంచములో దయయనునస్తువు కలదు. కేవలము తనపొట్టను నింపుకొనుట పశుత్వమే కాగలదు. నీవు బుద్ధిమంతులవలె మాటలాడుచున్నావు. ఇది నీ యాహారమనునది నే నొప్పుకొందును. అయినను నేను నీకు నమస్కార మొనర్చెదను. నీకు చేతులను జోడించెదను. వీనిని నీవు వదలుము. వీనికి బదులుగా నీవు నన్ను దినుము.”

పార్వతీదేవియొక్క యీ వచనములను విని గ్రాహమిట్లనెను:- “భగవతీ! నేను నిన్నుఁ దినను. నా కింకొక ప్రియ

నస్తువును దేనినైన నిమ్ము. నేను వీనిని వదలెదను. నీవు గిరి రాజముపైఁ గూర్చుండి చేసిన తపోఫలమును నా కిమ్ము. నేను వీనిని వదలెదను.”

వెంటనే జగదంబిక యిట్లనెను:- “గ్రాహరాజా ! ఆ తపమునే కాదు, నేను జీవితకాలమంతయును, జస్మజన్మాంతరములందును జేసిన తపస్సునంతను నొసంగెదను. నీ నీ పిల్లవానిని వదలుము.” ఇట్లు పలికి ఆమె చేతిలోనికి నీటిని కుశలను దీసికొని తన తపస్సునంతను గ్రాహమునకు సంకల్పపూర్వకముగ సర్పించెను. జగదంబికయొక్క తపస్సును బొంది ఆ మొసలి సూర్యునివలెఁ దేజస్వియయ్యెను. అది పిల్లవానిని వదలివై చెను. అంబిక మిక్కిలి ప్రేమతో, ముద్దుగా, వాత్సల్యముతో నా పిల్లవాని నెత్తుకొని కౌఁగిలించుకొనెను. మొసలి యిట్లడిగెను:- “దేవీ ! నీ వెంతో కష్టముచే సంపాదించిన యీ తపస్సును నీ బాలకునికొఱకు వ్యర్థముగ నాశము గావించుకొంటివేల ?”

తల్లి యిట్లనెను:- “గ్రాహరాజా ! తపస్సును మరలఁ జేయవచ్చును; కాని యీ పిల్లవానిని నీవు తినినచో మరల నెట్లు రాఁగలఁడు ? తపస్సును మరల నేను సంపాదింపఁగలను.” ఇది విని యా మొసలి అచ్చటనే అంతర్ధానమయ్యెను. పిల్లవాఁడు స్వేచ్ఛగా వెడలిపోయెను. ఇంతలోనే శంకరుఁడును వచ్చెను. పార్వతి యిట్లనెను:- “దేవా ! ఇప్పుడు నాకు తపస్సు చేయ నాజ్ఞయిమ్ము. నేను తపోహీననైతిని.”

శివుఁ డిట్లనెను:- “ఏ పాపముచే నీవు తపోహీనవైతివి?”

పార్వతీ యిట్లనెను:- “పాపమునలనఁ గాదు. పిల్లవానిమీఁద దయనుజూపి నేను నా తపస్సునంతను నర్పించితిని.”

ఇది విని శివుఁడు నవ్వి యిట్లనెను:- “దేవీ! దయవలనఁ దపస్సు క్షీణింపదు. అది యింకను బెరుగును. పరోపకారము కొఱ కర్పించిన తపస్సు నశింపదు కాని అధికపుష్టినిఁ బొందును. ఆ గ్రాహ మెవరును గాదు. నేనే నీ దయను బరిక్షించుటకై గ్రాహ బాలక రూపములను ధరించితిని. భక్ష్య భక్షక రూప ములు రెండును నేనే. నీవు నీ తపస్సును నాకే అర్పించితివి. నా కర్పించిన వస్తువు నశింపదు, అక్షయమగును. దయామూల మెంతగా నశింపఁజేయవలయునని కోసినను నది తెగదు. కావున నిప్పుడు నీవు తపము చేయనక్కఱలేదు. నీ తపస్సు అక్షయ మైనది. నీవు దయనొసంగి నన్నుఁ గొనివైచితివి. నే నిప్పుడు నీవాఁడ నైతిని.” ఇట్లు సలికి శివుఁ డామెకుఁ దన యర్ధాంగము నొసంగెను. తనలోఁ గలుపుకొని ఒక్కటిగాఁ జేసికొనెను.”

సూక్తుఁ డిట్లనెను:- “మునులారా! పార్వతీ పరమేశ్వరుల, ఉమామహేశుల, శారీశంకరుల చరిత్ర అనంతమైనది. సమస్తవృక్షములను గాల్చి దానితో సిరాను జేసి, సుమేరు పర్వతమును లేళ్లనిఁగాఁ జేసి, సమస్త భూమండలమును కాగితముగఁ జేసి శారదాదేవి సదా వ్రాయుచుండినను పార్వతీ పరమేశ్వరుల సంపూర్ణచరిత్రమును వ్రాయ సమర్థకాదు. శివచరిత్ర మహత్తరమైనది. అగాధమైనది. అపారమైనది. దానిని దాటుట అసంభవము. అందువలన నేనిచ్చట భాగవతకథా

ప్రసంగమున నత్యంత సంక్షేపముగ శివుని చరిత్రము కొంచెము సంక్షేపముగ వర్ణించితిని. అవిచ్ఛిన్న మహాత్పవాహము గల గంగాజలమునుండి యాత్రికు లొక చిన్నపాత్రలో దీనిని నింపి తీసికొని యింటికిపోయి 'మేము గంగను దెచ్చితి' మనునట్లుగ నతిసంక్షేపముగఁ జెప్పితిని. వాస్తవమునకు తమ త్సుద్రపాత్రములలోనికిఁ దెచ్చినది సంపూర్ణగంగ కానేకాదు; కాని పాపములను హరించుశక్తి యా గంగాజలకణములలో సంపూర్ణముగఁ గలదు. ఆ బిందువులను నెవరు గ్రహించెదరో వారి పాపములు నశించిపోగలవు. అదేవిధముగ నీ చరిత్రములను శ్రద్ధతో నెవరు వినెదరో, విని యెవరు మనసముచేయుదురో, ఇతరులకు వినిపించెదరో, చదువుటకుఁ బ్రేరేపించెదరో వారి పాపముల నన్నిటిని సదాశివుఁడు తన త్రిశూలముయొక్క కొనతో నాశము గావించును. ఇది నిస్సందేహ విషయము. నే నిది గంగమధ్యలోఁ గూర్చుండి త్రివేణీమధ్యలోనుండి చెప్పుచున్నాను."



అ ధ ర్మ ని వ ం శ ము

(౨౦౩)

శ్లో॥ మృషాఽధర్మస్య భార్యాసీద్దంభం మాయాంఽశత్రుహన్ |

అనూత మిధునం తత్తు నిర్వత్తిజ్జహేఽజః ||

— శ్రీ భాగ. ౪ స్కం. ౮ అ. ౨ శ్లో.

నిర్గుణములో సృష్టి లేదు. నిర్వికారమందు సృష్టి లేదు. శుద్ధమందు సృష్టి లేదు. సామ్యమందు సృష్టి లేదు. జ్ఞానమందు సృష్టి లేదు. సృష్టికి సగుణ, కానుస, అవిద్య, విషమత, మాయ మొదలగునవి ఆవశ్యకములు. భగవంతునిలోని కీ చెడ్డవస్తువులెచ్చటనుండి వచ్చినవి? ఆతనిలో నీ వస్తువులన్నియు నున్నచో నాతఁడు శుద్ధ, బుద్ధ, ముక్త, అజ, నిర్వికార, నిర్లేప, నిరాధార నిరంజన, నిర్ద్వంద్వ, నిష్కల, నిర్గుణుఁడు కాఁజాలఁడు. ఆతనిలో నివి లేనిచో నివి యెచ్చటనుండి వచ్చినవి? అన్నిటికిని జనకుఁడును నుత్పాదకుఁడును నతఁడే. అతఁ డీ చెడ్డవస్తువుల నెచ్చటనుండి యుత్పన్నము గావించినాఁడు?

ప్రపంచములోఁ జెడ్డ యనునది లేనే లేదు. చెడ్డదనుటయే చెడ్డ. దేనినైనను జెడ్డదనుట హృదయమునుండి త్రోసి వేయుము. నలువైపులను నీకు మంచియే కనఁబడును. అన్నియును భగవంతుని నుండియే యుత్పత్తి యైనవి. భగవంతుఁడు శివ స్వరూపుఁడు. శివుఁడ శివ సృష్టిని జేయఁడు, మృత్తికచే నేర్పడిన పిడత, కుండ, బాస, చట్టి, మూఁకుడు ఇవి యన్నియును మృత్తిగా స్వరూపములే. పవిత్ర ప్రభుని సృష్టి యంత

యును బవిత్రమైనదే. మనస్సు మకిల యైనచో నట్టివారు పవిత్రమైన వాటినిఁగూడ సపవిత్రములుగఁ జూచుచుందురు. తన మనస్సులోనుండి మలినమును ద్రోసివేసినచో బ్రపంచము లోని మలినమంతయును నశించును. బ్రపంచములో మలినము లేనే లేదు. అది మన మనస్సులలోనే బుట్టినది.

సృష్టిప్రకరణమును వ్యాపింపఁజేయుటకై విమరుఁడు మైత్రేయమహాముని నిట్లడిగెను:-“ప్రభూ! మీరు స్వాయంభున మనువుయొక్క ఆకూతి, దేవహూతి, ప్రసూతి అను నీముగ్గురు కన్యకలయొక్క వంశమును వర్ణించితిరి. ఈ ప్రసంగమున మీరు బ్రహ్మయొక్క మరీచాదిక మానసిక పుత్రుల వంశవర్ణనమును సంక్షేపముగఁ జేసియుంటిరి. ఇప్పుడు నేనిది వినఁగోరుచున్నాను. బ్రహ్మకు పదిమంది మానసపుత్రులలో నారదుఁడుకూడ ఒకఁడు కలఁడు. ఋభు, హంస, అరుణి, యతి, సనకాదులును నాతని పుత్రులు. వీరి వంశవర్ణనమును మీరు చేయలేదు.”

ఇది విని మైత్రేయ మహాముని నవ్వి యిట్లనెను:- “విమరా! సృష్టిసంగ్రహములో నున్నది. నీవేనస్తువు నైనను నాదనుకొంటివా బ్రపంచము వృద్ధిపొందును. అప్పుడు నూతన సృష్టి కలుగును. సంగ్రహమే లేకున్న దానికి వృద్ధి యెట్లు కలుగును? ‘మొండి మొలతో’ స్నానమొనర్చి యింక దేనిని విడుచును? వీరందఱును నిస్సృతి మార్గోపాసకులు. సనక, సనందన, సనత్కుమార, సనాతన, నారద, ఋభు, హంస, అరుణి, యతి వీరందఱును నూర్ధ్వరేతస్కులగు బ్రహ్మచారులు. వీరు భగవంతుని మాయారూపమగు భార్యకు సదా దూరముగ నుందురు. అట్టియెడ వీరికి పిల్లలెట్లు సంభవించెదరు? వీ

రెల్లప్పుడును బిల్లులుగనే యుందురు. పిల్లలను గననివాఁ డెల్ల ప్పూకును బిల్లువాఁడుగనే యుండును.”

విదురుఁ డిట్లనెను :- “స్వామీ ! వీరుగాక బ్రహ్మ కింకను బుత్రులు కలరు కదా ! మీరు ధర్మని పదముగ్గురు పత్నులను గూర్చియు వారి సంతానమును గూర్చియు వర్ణించి యుంటిరి; కాని అధర్మఁడు, నిర్మతియు నాతని పుత్రు లే కదా. అధర్మఁడు భగవంతుని పృష్టభాగమునుండి పుట్టినాఁడు. నిర్మతి పాయుదేశమునుండి పుట్టినాఁడు. కావున మీరు వీరి సంతాన మును గూర్చియు వర్ణింప వలయును.”

సూతుఁ డిట్లనెను :- “మునులారా ! విదురుఁ డడుగఁగా భగవానుఁడగు మైత్రేయుఁ డధర్మ వంశవర్ణనమునుజేయ నుద్యుక్తుఁ డయ్యెను.”

అంత శౌనకుఁ డిట్లడిగెను :- “సూతా ! అధర్మని వంశమునుగూర్చి వినుటవలన నేమిలాభము ? మేమందఱమును ధర్మతత్త్వమునుగూర్చి తెలిసికొనఁ గోరుచున్నాము.”

ఇది విని సూతుఁ డిట్లనెను :- “స్వామీ ! అట్లుకాదు. వారి వారి స్థానములలో వారి వారి హద్దుల ననుసరించి అస్తి త్వము కలదు. అప్పుడే సృష్టికార్యము జరుగును. అధర్మము నాశము కావలయునని మీరు కోరునెడల నది అసంభవము. అది సృష్టికి అత్యవసరము; కాని అది మర్యాదోల్లంఘనమును గావించి ధర్మము నణచినప్పుడును, సర్వత్ర అధర్మమునకు అభ్యుత్థానము కలిగినప్పుడును దానిని క్షీణింపఁ జేయుటకును, ధర్మమునకు వృద్ధినిఁ గావించుటకును భగవంతుఁ డవతరించును”.

శౌనకుఁ డిట్లనెను :- “మంచిదే, ఉండనిమ్ము, అట్లే కాఁగలదు. కాని మా కధర్మచర్చను విడుచుట యేమి? దానికి సపరిచితులమై యుండుటే మంచిది.”

అంత నవ్వుచు సూతుఁ డిట్లనెను:- “స్వామీ! అజ్ఞానమునకును ద్యాగమునకును మిక్కిలి భేదము కలదు. గుణదోషములను దెలిసికొని త్యాగసంగ్రహ మొనర్చినవాఁడే యధార్థమునకు త్యాగి. ధర్మాధర్మములను దెలిసికొని, అందులో ధర్మమును గ్రహించి, అధర్మమును ద్యజింపవలయును. కావున రెంటియొక్క జ్ఞాన మవసరమగుచున్నది. ఇది ధర్మము, ఇది అధర్మము అని తెలియుట ముఖ్యము. ఒక్కొక్కప్పుడు ధర్మ మధర్మరూపమును ధరించును. కావున వీనియొక్క పూర్ణ పరిచయ మవసరము. మైత్రేయుఁడు విదురునకు అధర్మవంశము నెట్లు వర్ణించెనో అట్లే నా గురుదేవుఁడగు శుకమహర్షి పరీక్షిస్మహారాజు సమ్ముఖమున వర్ణించియుండెను. దానినే నేను మీ సమ్ముఖమున వర్ణించెదను. మీరు మిక్కిలి శ్రద్ధతో వినవలయును.”

మైత్రేయమహాముని యిట్లనెను:- “విదురా! బ్రహ్మయొక్క పృథ్వీదేశమునుండి అధర్ముఁడు పుట్టినాఁడు, పాయుదేశమునుండి నిర్మతి (అసత్యము) పుట్టినాఁడు. వీరిద్దరు నొకే స్వభావము కలవారు. అధర్ముఁడు మృషను వివాహమాడెను. అధర్ముని వీర్యమువలన మృషాగర్భమున దంభుఁడను పుత్రుఁడును, మాయయను బుత్రికయు నుద్భవించిరి. సాధారణముగఁ బుత్రునకు తండ్రిగుణములును, బుత్రికకు తల్లిగుణములును వచ్చునని చెప్పుచుందురు. అధర్మమువెంట నెల్లప్పుడును దంభ

ముండును. అధర్మరక్షణ దంభమువలననే కలుగుచుండును. దంభమునకుఁ బాపండుమనియుఁ బేరు కలదు. పాపండుమనఁగాఁ బాపమునకుఁ జిహ్నము. ఇదేవిధముగ మృష (అబద్ధము) వలన మాయ పుట్టును. మృషయొక్క రక్షణ మాయవలనఁ గలుగును. అధర్మని సోదరుఁడగు నిర్మతికి వివాహము కా లేదు. అందువలన నాతఁ డీ యిద్దరను బెంపుడు తీసికొనెను. ఆతఁడే యీ యిద్దరును బెంచి పోషించెను. ఏలననఁగా నధర్మనకు తన సంతానముమీఁద ననురాగములేదు. అధర్మఁడేకదా ! అందు వలన వీరిద్దరును నిర్మతి (అసత్యమునకు) పిల్లలనుచుండిరి.

దంభము, మృష వీరిద్దరు నొకే తల్లిదండ్రులకు సంతాన మైనను అధర్మని సంతతి యగుటచే వీరిద్దరును వివాహమాడిరి. అందువలన వీరు భార్యభర్తలైరి. వీరి కిద్దరు పిల్లలు పుట్టిరి. లోభుఁడను బుత్రుఁడును, నికృతి (శతత్యము) అను పుత్రికయును బుట్టిరి.”

తండ్రులు తాత లేమిపని చేయుదురో తమ పిల్లలు నదే పనినిఁ జేయుచుందురు. లోభుఁడు తన చెల్లెలగు నికృతిని భార్యగాఁ జేసికొనెను. వీరికి క్రోధుఁడను బుత్రుఁడును హింస యను బుత్రికయును బుట్టిరి. ఇది కులాచారమగుటచే క్రోధుఁ డును తన సోదరియగు హింసను బెండ్లాడెను. దక్షిణదేశములోఁ జెల్లెలుకూతురినిఁ బెండ్లి చేసికొందురు. అనఁగా మేనమామ మేనకోడలినిఁ బెండ్లాడును. ఆమెపై నియమానుసారముగ నధికారము కలుగును. మేనమామకూతురునిగూడ పెండ్లి చేసి కొందురు. మేనత్త, మేనమామ పిల్లలనుగూడా పెండ్లి చేసి కొందురు. ఈ విధముగనే అధర్మని వంశమందును అన్నయుఁ

జెల్లెలు పెండ్లిచేసికొను యాచారము జరుగుచుండెను. క్రోధమును, హింసయును భార్యభర్తలు కాఁగానే వారికి మహాపురుషుఁడగు కలియుగదేవత పుట్టెను. ఆతఁడే నేడు ముక్కుతో శనగలు నమలించుచున్నాఁడు. ఆతని కొక చెల్లెలు దురుక్తి (కటువచనము, నింద) కలిగెను. ఆతఁడీమెను దన వంశాచారము ననుసరించి భార్యగాఁ జేసికొనెను.

“దురుక్తిదేవి కలివీర్యము వలన భయమృత్యువులను గనెను. భయము మృత్యువును వివాహమాడెను. వారికిని నిద్దరుపుట్టిరి. ఒక పిల్ల, తరువాత పిల్లవాఁడు. పిల్ల పేరు యాతన, పిల్లవానిపేరు నిరియ (నరక)ము నరకుఁడు వివాహమాడలేదు. నాంసారుల క్లేశములను గాంచి యాతఁడూర్ధ్వ రేతస్కుఁడయ్యెనని తోచుచున్నది. అందువలన యాతన వేటుగనుండెను. నరకము వేటుగ నుండి అందఱ దుఃఖములకును ఫలమును భోగింపఁ జేయుచుండెను.”

మైత్రేయ మహాముని యిట్లనెను:- “విదురా ! అధర్ముని వంశము చాల పెద్దది; కాని నేను నీ కత్యంత సంక్షేపముగఁ జెప్పితిని. దీనిని ఒక్కసారి మాత్రమే విని సంతోషింపకుఁడు. మాటిమాటికిని వినవలయును. మూఁడుసారులు దీని నెవరు వినెదరో వారికి దీనిని వినుటచేతనే గొప్పపుణ్యము కలుగును. వారి మనస్సులలో నధర్మవంశములోనివారు దాగుకొనియుండిరావారు పారిపోవుదురు.”

విదురుఁ డిట్లనెను:- “స్వామీ ! వినుటచేతనే అధర్మవంశజులెట్లు పారిపోగలరు?”

మైత్రేయ మహాముని యిట్లనెను:- “విదురా! ఈ యధర్ముడు చోరుడు, మోసగాడు. చోరునకు సాహసము మెండు. ఎందఱో మనుష్యులు నిద్రించుచున్నను గన్నమును వైచి లోనికి దూకును, కాని వానికాళ్లు దుర్బలములైనవి. కొంచెముగఁ గదలినట్లుండెనా, చప్పుడును వినెనా, కొంచెముగ దగ్గు వినఁబడెనా పారిపోవును. వానిజాడ తెలియనంత వఱకే చోరుడు జనులలోను, ఇండ్లలోను దాగియుండును. తానెవని కొడుకో ఎచ్చటనుండునో తెలియనంతవఱకే దాగియుండును. వానిసంగతి లోకులకుఁ దెలిసెనా అతడు నిలువనే నిలువఁడు, ఈ విధముగా అధర్మము, మృషా, దంభము, మాయ, లోభము శతతె, క్రోధము హింస, కలి, దురుక్తి, భయమృత్యువులు, నిరయ యాతసలు వీని నెఱుంగనంతవఱకే అవి హృదయములో దాగియుండును. వానియొక్క యథార్థ విషయము తెలిసెనా సద్వృత్తులు వానినిఁ దిరిస్కరించును. ఆస్పదీవి తిరిస్కృతములై పాటిపోవును, కావున నీ వంశ పరం పరను జ్ఞాపకము పెట్టుకొన వలయును. వీనిలో నెవరైనను గనఁబడిరా ఈతఁడు ఫలానివాని పిల్లవాడనియు, వీని తల్లి యిట్టిదనియు, వీనితండ్రి యిట్టివాడనియుఁ దెలిసికొనవలయును.”

ఇది విని శౌనకుఁ డిట్లనెను:- “సూతా! ఈ యధర్ముఁ డెవఁడు? పూర్వజన్మమున నీతనికి భగవంతుని పుత్రుఁడగు భాగ్య మిట్లు కలిగినది?”

శౌనకునియొక్క యీ వాక్యములను విని సూతుఁ డిట్లనెను:- “మహాభాగా! ఇప్పుడు నేనేమి చెప్పఁగలను? ఈ సృష్టి అనాదియైనది. దీనిలో నొక్కొక్కప్పు డొక్కొక్కరు

మఱొకప్పు డింకొకరు పైకి వచ్చుచుందురు. ఒక కల్పములో నొక్కడొక విధముగ నగును. రెండవ కల్పమున వాని కింకొక పేరు వచ్చును. ఇప్పుడు మనువైనవాఁడు తర్వాత కల్పమున నింద్రుఁడగును. నేఁడింద్రుఁడుగ నున్నవాఁడు రెండవ కల్పమున మనువుగనో మనుపుత్రుఁడుగనో పుట్టును. ఈ యధర్మని విషయమునను నేను పురాణములలో నొక కథను వింటిని.”

ప్రయాగరాజమందు ప్రతి మాఘ మకరమందును గల్ప వాసము జరుగుట మీరెఱిగినదే. గంగాయమునలు వర్షా కాలములోఁ బెరిగి యెన్ని నవీనస్థానములను గల్పించినవో ఆ రెంటికిని మధ్యనున్న భూమికి కల్పస్థల (నూతనభూమి) మని పేరు. అచ్చట నొక నెలయుండుటకుఁ గల్పవాస మందురు. మాఘము రాగానే అచ్చట నొక గొప్ప ఉత్సవము జరుగును. సాధు సజ్జనుల కుటీరములు, రాజులు మహారాజులయొక్కయు, శైట్లు సాహుకార్లయొక్కయు కుటీరములు నెలయును. దుకాణములను బెట్టుదురు. బజారు లేర్పడును. లక్షల కొలది జనులు వచ్చుచుఁ బోవుచుందురు. ప్రపంచములోని అన్ని వస్తువుల వ్యాపారము జరుగును. తెలియని యాత్రీకులు వచ్చుచో నీ వైభవమంతయు నెల్లప్పు డుండునని భావించుచుందురు. ఇచ్చట నెప్పుడును నగరముండు ననుకొందురు; కాని శ్రావణ భాద్రపద మాసములలోఁ బోయి చూచినచో బజారులును లేవు, దుకాణములు నుండవు. రసగుల్లలు, మిఠాయి దుకాణములున్న చోట నేడు అఖండ అగాధ జలరాశి యున్నది. ఎన్నోనిలువుల లోతున నీరు సుడులు తిరుగుచుండును. తర్వాత మరల కల్ప వాసములో నదే యాడంబరొత్సవము జరుగును.

ఈ ల్పనాసము బ్రహ్మకల్పమున కొకనమూనా. బ్రహ్మ యొక్క ఒక్కదినమైన తరువాత సూర్యుడు ప్రచండరూపమునఁ బ్రపంచములోని నీటినంతను నింకించును. ప్రాణులు నీకు లేక చచ్చుచుండును. అప్పుడిచ్చటనే ప్రయాగరాజమునుండి గంగాయమునల మధ్యనున్న వేణీకుండమునుండి జలముబుకును. ఆ జలము సప్తసముద్రముల నేకము కావించును. కుండములో మొదట నేస్రోతబయలుదేరి అన్నిసముద్రములను గలిపినదో ఆస్రోత ప్రతిష్ఠానపురము (ఝానీ) యందు సముద్రకూపమును పేర విఖ్యాతిని జెందినది. అప్పుడు జీవులుగాని వృక్షములుగాని ఉండవు. ప్రపంచములో జలమునకు జలమే యుండును. ఒక్క అక్షయనటము మాత్రముండును. దాని ఆకులమీఁద బాలముకుందుడు క్రీడించు చుండును. కల్పాంతమందు భగవానుని నాభికమలమునుండి బ్రహ్మ యత్పన్నమై సృష్టిచేయ నారంభించును.

ఒకసారి బ్రహ్మ సృష్టిసంకల్పము చేయఁగానే మధు కైటభులను నిద్దరు రాక్షసులు వచ్చి బ్రహ్మను వేధింప నిట్లు మొదలిడిరి:— “నీ వెవఁడవు? ఈ కమలమున నేలగూర్చుంటివి?”

బ్రహ్మ ఆ దానవు లిద్దరి గద్దెంపునకు భయపడెను.

అంత శౌనకుఁ డిట్లడిగెను:— “సూతా! ప్రళయమం దందఱును నశించఁగా నింక నీ దైత్యు లెచ్చటనుండి వచ్చిరి? వీరు లోకపితామహునే భయపెట్టునంతటి బలవంతులా?”

సూతుఁ డిట్లనెను:— “స్వామీ! ఇక నేమియు నడుగవలదు. ఈ భగవల్లీల లపరంపారములు. ఈతని క్రీడావిషయ

మున నేవిధముగను నాలోచింప వీలులేదు. ప్రళయమందును నశింపనట్టి జీవులు కొందఱు అనుగ్రహ సృష్టిజీవు లుందురు. వారు ఘోర తమోగుణులుగనో ఘోర సత్వగుణులుగనో ఉందురు. మార్కండేయ లోమశాది మహామునులు ప్రళయమందును నుందురు. ఇదేవిధముగ నీ దైత్యు లిద్దరును ప్రళయజలమందు నిర్భయులై తిరుగుచుండిరి. బ్రహ్మ భయపడినట్లు భగవానునికిఁ దెలియఁగానే అప్పు డాకాశవాణి యిట్లు పలికెను:- “ఈ కమల నాశముయొక్క చిద్రములోనికి దూకుము. అచ్చట నా దర్శనము కాఁగలదు.” బ్రహ్మ అట్లే చేసెను. ఈ దైత్యులును తక్కువవారు కాదు. బ్రహ్మ భయభీతుఁడయ్యెను. వారితో యుద్ధముచేయుట ఆతనికి ఉచితముగఁ దోచలేదు. భగవానుని యుద్ధమునకుఁ బిలిచెను. భగవానుఁడు నిద్రించి నిద్రించి విసుగు జెందియుండెను. ఆతఁడు యుద్ధమునకు తలపడి ఆ యుద్ధరితో వేలకొలది వత్సరములు యుద్ధమునరెచ్చెను. కాని దైత్యు లజేయులు. భగవానుఁడు వారి నోడింపఁజాలకపోయెను. ఆహా! విచిత్రము భగవల్లీల ! ఎవని భ్రుకుటివిలాసముచే నసంఖ్యాకము లగు బ్రహ్మాండములు పుట్టి నశించుచుండునో అట్టివాఁ డీ పురుగులవంటి దైత్యులను జంపఁజాలకపోయెను. చంపినచోఁ దా నాడఁదలచిన ఆట చెడిపోవును. ఆతఁ డాట నాడవలయును గదా !

బ్రహ్మ మరలఁ దన కమలముపైకి వచ్చి కూర్చుండెను. దైత్యులు మరల నాతనిని బాధింప నారంభించెను. ఈసారి భగవానుఁడు నడుము బిగించి, పీతాంబరమును ముడిచి, జిబ్బ కొట్టి యుద్ధముకొఱకు నిలువఁబడెను. కాని ఆతని ప్రయత్నము

లన్నియును న్యర్థములయ్యెను. ఆతఁడు దైత్యుల సేమియును జేయఁజాలకపోయెను. ఇచ్చి డాతఁడు కపటమును బ్రారంభించెను. ఈ విద్యలో భగవానుఁడు గొప్ప సిపుణుఁడు. ఆతఁ డిట్లనెను:- “ఓరీ! మీరు మంచి బలవంతులు. నేను మీ యెడలఁ బ్రసన్నుడనైతిని. మీ రేదైన వరమును గోరుఁడు.”

ఇది విని ఆ దైత్యు లిద్దరును గట్టిగా నవ్వి యిట్లనిరి:- “ఇది చాల బాగున్నది. నిన్ను వరములు కోరుటకు నీతో మేము ఓడిపోయితిమా? నీవే మాచే నోడితివి. కావున నీవే నీ కిష్టము వచ్చిన వరమును వేడుము. నీవు కోరిన వరమును మే మొసంగెదము.”

భగవంతుని కేవిషయమునను లజ్జా, శీల, సంకోచము లుండవు. బిచ్చగాఁడగును, దాసుఁడు, సేవకుఁడు, భృత్యుఁడు, సారథి వేయేల తన కిష్టమువచ్చినట్లగును. వారి మాటలను విని యిట్లనెను:- “మంచిది, మీరు నా యెడలఁ బ్రసన్నులరై నచో నాకు నాచేత మీ రిద్దరును జచ్చునట్లు వరదానమిండు.”

ఇది వినఁగానే దైత్యుల ధైర్యము వీడిపోయి తల వంచుకొని యిట్లనిరి:- “ఈతఁడు మనలను మోసగించినాఁడు. అస్తు. మే మిప్పుడు నీకు వరము నొసంగితిమి; కాని ఒక్క వరమును మా కొసంగవలెను.” భగవానుఁ డిట్లనెను:- “మీ కేమి కావలయునో చెప్పుఁడు. ఆ వరమును మీ కిచ్చెదను.”

దైత్యు లిద్ద రిట్లనిరి:- “నీవు మమ్ములను జంపవచ్చును. కాని తరువాత మేము మీకు పుత్రులమై పుట్టవలెను.”

భగవానుఁడిట్లనెను:- “సరియే.” అని పలికి భగవానుఁడు వారిని తొడలమీఁదఁ బెట్టుకొని చంపెను. వారి మేదస్సు చేతనే యీ మేదిని యేర్పడినది. అయిద్రే విరాట్ భగవాను నకు అధర్మ, నిర్మతులను బుత్తులైరి. ఈ కల్పమందు వారే బ్రహ్మయొక్క పృష్ఠభాగమునుండియు, పాయస్థానమునుండియుఁ బుట్టిరి.

మైత్రేయముని విదురునితో నిట్లనెను:- “విదురా! నేను అధర్ముని వంశమును, అధర్ముని, నిర్మతియొక్క పూర్వజన్మ వృత్తాంతమును జెప్పితిని. ఇప్పుడింక మీరేది అడిగిన దానికి జవాబాసం గెదను.”

నైమిశారణ్యమందు సూతుఁడు శౌనకాదిమునులతో నిట్లనెను:- “మహర్షులారా! విదురుఁ డధర్మవంశమును విని మిక్కిలి యానందమును జెంది తరువాత కథ నడుగుట కాలోచించు చుండెను.



www.mohanpublications.com

మోహన్ పబ్లికేషన్స్ లో లభించు

పుస్తకముల పట్టిక
(Book List)

ఆధ్యాత్మిక, జ్యోతిష, వాస్తు, ఆయుర్వేద, మంత్రశాస్త్రాది
అనేక విషయాలు తెలుసుకోండి...

ఫేస్ బుక్ **మోహన్ పబ్లికేషన్స్** పేజ్ లైక్ చేయండి.



Like us to follow :

MOHAN PUBLICATIONS

Rajamahendravaram



అజంతా హోటల్ ఎదుట, కోటగుమ్మం, రాజమహేంద్రవరం - 533101.

WWW.MOHANPUBLICATIONS.COM

మావద్ద లభించు గ్రంథములు

1. ప్రతకథలు - పూజలు

1. శ్రీ వినాయక వ్రతం	వెల రూ.10-00
2. శ్రీ విఘ్నేశ్వరపూజా-పుణ్యాహవాచనం	30-00
3. శ్రీ విఘ్నేశ్వరపూజ (కాణిపాకక్షేత్రమాహాత్మ్యంతో)	10-00
4. సంకష్టహరచతుర్థి శ్రీమహాగణపతి వ్రతం	30-00
5. వరలక్ష్మీ వ్రతం	10-00
6. కేదారేశ్వర వ్రతం	10-00
7. త్రినాథ వ్రతం(కలర్)	10-00
8. త్రినాథవ్రతం(సాదా)	5-00
9. క్షీరాబ్ధి వ్రతం	12-00
10. మంగళ గౌరీవ్రతం	10-00
11. వైభవలక్ష్మీ వ్రతం ఫోటో యంత్రంతో	25-00
12. శ్రీలక్ష్మీ కుబేర వ్రతం (ఫోటో యంత్రంతో)	25-00
13. కనకమహాలక్ష్మీ వ్రతం (కామేశ్వరీపాటంతో)	25-00
14. సంతోషీమాతా వ్రతం	25-00
15. ఏడు శనివారాల వ్రతం	25-00
16. సత్యనారాయణవ్రతం	25-00
17. శ్రీ సువర్చలాహనుమద్దీక్ష	30-00
18. శివదీక్ష	10-00
19. కాత్యాయనీ వ్రతం	20-00
20. సౌభాగ్య గౌరీవ్రతం	20-00
21. తిరుప్పావై (ధనుర్మాసవ్రతం)	36-00
22. స్త్రీల ప్రతకథలు	36-00
23. స్త్రీలప్రతకథలుస్థూలాక్షరి (నేడునూరిగంగాధరరావుగారి)	54-00
24. పెళ్ళి పాటలు - స్త్రీలపాటలు (కామేశ్వరీపాటంతో)	36-00
25. సర్వదేవతా పూజావిధానం	25-00
26. ఆరువ్రతాలు	30-00
27. రాహుకాలంలోదుర్గాదేవీపూజా	10-00

28. తులసి నిత్యపూజ, తులసీఉపయోగాలు	10-00
29. శ్రీ చక్ర రహస్య విజ్ఞానమ్	36-00
30. శ్రీచక్ర పూజావిధానం(పెద్దది)	36-00
31. లక్ష్మీ - గౌరీ నిత్యపూజ	10-00
32. శ్రీ సరస్వతీ నిత్యపూజ	10-00
33. శ్రీ దుర్గానిత్యపూజ	10-00
34. కాలభైరవ నిత్యపూజ	10-00
35. శివపూజ	10-00
36. వీరభద్ర పూజ	10-00
37. ఆంజనేయ నిత్యపూజ	10-00
38. నాగేంద్ర స్వామి పూజ	10-00
39. సుబ్రహ్మణ్య నిత్యపూజ	10-00
40. రామదేవుని కథ	10-00
41. శివదేవుని కథ	10-00
42. లక్ష్మీనరసింహపూజ	10-00
43. వేంకటేశ్వరపూజ	10-00
44. బ్రహ్మాంగారి నిత్యపూజ	10-00
45. సూర్య నిత్యపూజ	10-00
46. నవగ్రహ నిత్యపూజ	10-00
47. రుక్మిణీ కల్యాణం	25-00
48. ఉమామహేశ్వర వ్రతం	36-00
49. శ్రీ కామేశ్వరీ వ్రతం	36-00
50. 16 సోమవారముల వ్రతము	25-00
51. పార్వతీకల్యాణం	25-00
52. సహస్రకమలవర్తి వ్రతము	25-00
53. పంచముఖ ఆంజనేయ పూజావిధానము	36-00
54. అష్టనాగపూజ	36-00
55. పూజలు ఎందుకుచేయాలి ?	36-00
56. ఏ దేవునికి ఏపుష్పాలతో పూజించాలి?	36-00
57. ఏ దేవునికి ఏప్రసాదం నైవేద్యం పెట్టాలి?	36-00
58. ఏదేవునికి ఏవిధముగాబీపారాధనచెయ్యాలి?	36-00
59. ఏదేవునికి ఎన్ని ప్రదక్షిణలుచేయాలి ?	36-00
60. హనుమద్ వ్రతం	36-00
61. పంచాయతన పూజ	63-00
62. 28 వ్రతములు	120-00

63. కలశపూజలు (92కేసారి)	150-00
64. కలశపూజలు (విడివిడిగా) (ప్రింటులో)
65. ప్రాంకార మహాయజ్ఞం (ప్రింటులో)
66. గోమాత	40-00

2. స్తోత్రాలు-సుప్రభాతములు సహస్రనామములు

1. శ్రీ లలితా విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రాలు పురాణపండ రాధాకృష్ణమూర్తిగారి సంకలనం	45-00
2. లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రములు (హిందీ) ,,	50-00
3. లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రములు (ఇంగ్లీషు) ,,	50-00
4. స్థూలాక్షరీలలితావిష్ణుసహస్రనామస్తోత్రములు(పత్రికసైజ్)	99-00
5. లలితావిష్ణు (కేస్ బైండ్) 1/8 డెమ్మి	63-00
6. స్థూలాక్షరీ లలితావిష్ణు (క్రాస్సైజు)కేస్బైండ్	108-00
7. సర్వదేవతా స్తోత్రమంజరి	120-00
8. సకలదేవతా అష్టోత్తరశతనామావళి: (63)	24-00
9. విష్ణుసహస్రనామస్తోత్రమ్ (క్రాస్)	25-00
10. లలితా సహస్రనామ స్తోత్రమ్ (క్రాస్)	36-00
11. లలితా సహస్రనామములు	24-00
12. లక్ష్మీ సహస్రనామములు	24-00
13. దుర్గా సహస్రనామములు	24-00
14. ఆంజనేయ సహస్రనామములు	24-00
15. శివ సహస్రనామములు	24-00
16. విష్ణు సహస్రనామములు	24-00
17. గణపతి సహస్రనామములు	24-00
18. సుబ్రహ్మణ్య సహస్రనామములు	24-00
19. గాయత్రి సహస్రనామములు	24-00
20. లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రాలు	24-00
21. శ్రీరామా సహస్రనామములు	24-00
22. సరస్వతి సహస్రనామములు	24-00
23. సూర్యసహస్రనామములు & ఆదిత్యహృదయం	24-00
24. శ్రీవేంకటేశ్వరసహస్రనామములు	24-00
25. మణిభీషవపర్ణన (పెద్దది)	24-00
26. సంద్యావందనం	24-00
27. మంత్రపుష్పమ్
28. త్రిభాషా హనుమాన్చాలీసా	15-00
29. హనుమాన్ చాలీసా	10-00

30. మణిబీష్టపవర్ణన (పాకెట్)	10-00
31. ఆరు చాలీసాలు	10-00
32. శివారాధన (శివస్తోత్రాలు)	10-00
33. వేంకటేశ్వర సుప్రభాతం (పాకెట్)	10-00
34. ఆరుదండకాలు	5-00
35. వేంకటేశ్వర గోవిందనామములు	5-00
36. అష్టలక్ష్మీ స్తోత్రమ్ కనకధారాస్తోత్రమ్	10-00
37. దేవీఖడ్గమాలాస్తోత్రమ్ (మహిషాసురమర్దనీస్తోత్రంతో)	10-00
38. సుందరకాండ (పాకెట్)	10-00
39. భగవద్గీత మూలం	27-00
40. రామరక్షాస్తోత్రమ్	15-00
41. స్తోత్ర రత్నావళి	36-00
42. పురాణపండ లలితా-విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రమ్(మినీ)	10-00
43. పురాణపండ లలితాసహస్రనామస్తోత్రమ్(మినీ)	10-00
44. పురాణపండ విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రమ్	10-00
45. పురాణపండ ఆదిత్య హృదయం	10-00
46. మంత్రపుష్పం (మినీ)	10-00
47. శివానందలహరి-సౌందర్యలహరి	36-00
48. కుజదోషం	10-00
49. కాలసర్ప దోషం	10-00
50. మీ అప్పులు తీరాలా?	10-00
51. దృష్టిదోషాలు నివారణ	10-00
52. పంచసూక్తములు	10-00
53. సంధ్యావందనం	10-00
54. రుద్రనమకమ్-చమకమ్	10-00
55. గాయత్రీమంత్రాలు	10-00
56. హయగ్రీవ స్తోత్రమాల	10-00
57. దక్షిణామూర్తి స్తోత్రమాల	10-00
58. ద్వాదశ జ్యోతిర్లింగాలు - పంచారామాలతో	10-00
59. శ్రీసూక్తం పురుష సూక్తం	10-00
60. నవగ్రహస్తోత్రమాల	36-00
61. మహాన్యాసమ్	36-00
62. సుందరకాండ గానామృతం	36-00
63. గోమాతపూజావిధానము	10-00
64. ఆనందసిద్ధి - 1 శ్రీదేవీ స్తోత్రమాల	108-00

65. ఆనందసిద్ధి - 2 ఏ సమస్యకు ఏ స్తోత్రమ్ పారాయణచేయాలి	108-00
66. ఆనందసిద్ధి-3 మానసదేవీ స్తోత్రమాల	108-00
67. శ్రీ కాలభైరవ రక్షా కవచమ్	63-00
68. అర్చన	40-00
69. నిత్యదేవతార్చన	40-00
70. సర్వదేవతా స్తోత్ర నిధి	99-00
71. శ్రీచక్ర నవవరణార్చన	63-00
72. చండీ సప్తశతి పారాయణ క్రమం	99-00
73. శ్రీదేవి స్తోత్ర రత్నావళి 32 దేవి స్తోత్రాలకు తాత్పర్యంతో	99-00
74. వనదుర్గా మంత్రానుష్ఠాన క్రమమ్	63-00
75. శ్రీ కాలభైరవ వ్రతము	63-00

3. శ్రీ సాయి దత్త గ్రంథములు

1. శ్రీ సాయిబాబా సచ్చరిత్ర	120-00
2. సంపూర్ణ శ్రీ గురు చరిత్ర	120-00
3. శ్రీ సాయిఆరాధన-షిర్డివైభవం	120-00
4. శ్రీ సాయిబాబా జీవిత చరిత్ర (క్రొన్)	63-00
5. శ్రీ గురుచరిత్ర (క్రొన్)	63-00
6. నవనాథ చరిత్ర	99-00
7. శ్రీసాయిచరిత్ర (భైండు) ప్రయాణపుపారాయణగ్రంథం	63-00
8. శ్రీగురుచరిత్ర (భైండు) ప్రయాణపుపారాయణగ్రంథం	63-00
9. సత్యదత్తవ్రతం దత్తాత్రేయపూజాకల్పం,సహస్రంతో	30-00
10. అనఘాదేవీ వ్రతం	30-00
11. భక్తుల ప్రశ్నలకు బాబా జవాబులు	30-00
12. శ్రీ సాయిపూజాకల్పం (సహస్రంతో)	25-00
13. శ్రీ సాయిభజనమాల	20-00
14. శ్రీ సాయి భజన్స్	20-00
15. శ్రీ సాయిభక్తి గీతాలు	20-00
16. శిరిడిహారతులు (భావంతో)	20-00
17. "శ్రీసాయి"కోటి	27-00
18. "శ్రీసాయిరామ్"కోటి	20-00
19. శ్రీ సాయినాథ స్తోత్రమంజరి	10-00
20. శ్రీ సాయివేయినామాలు	8-00
21. శ్రీ సాయి హారతులు (పాకెట్)	15-00
22. శ్రీ సాయి స్తవనమంజరి	10-00
23. హిందీ శ్రీ సాయి హారతులు	15-00

24. శని సింగణాపూర్ క్షేత్రమాహాత్మ్యం	63-00
25. ఇంగ్లీషు శ్రీ సాయిహారతులు	15-00
26. షిరిడి దర్శనం-శ్రీసాయి వైభవం	99-00
27. సాయిసత్యవ్రతం	30-00
28. సాయి అనుగ్రహమ్	120-00
29. నవగురువారాల వ్రతకల్పము	15-00
30. శ్రీదత్తలీలామృతము	99-00
31. హృదయంలో సాయి	15-00
32. శ్రీషిరిడిసాయి లీలామృతం(శ్రీసచ్చరిత్ర)	120-00
33. గజాననమహరాజ్ చరిత్ర	99-00

4. జ్యోతిషాలు

1. 'కాలచక్రం' గంటలపంచాంగం (గార్గేయ)	72-00
2. గ్రహభూమి పంచాంగము (గార్గేయ)	108.00
3. ఆనందసిద్ధి పంచాంగం (వై.వి.శాస్త్రి)	63.00
4. ములుగు వారి రాశిఫలితాలు (12రాశులువారికి)	50.00
5. ములుగు వారి రాశిఫలితాలు విడివిడిగాఓక్కొక్కటి	12.00
6. కాలచక్రంజ్యోతిషక్యాలండర్	25.00
7. గ్రహబలం క్యాలండర్ (శ్రీనివాసగార్గేయ-భక్తిటివి)	25.00
8. శుభమస్తు (పిడపల్లి) క్యాలండర్	25.00
9. సాదా క్యాలండర్	5.00
10. పాకెట్ క్యాలండర్	15.00
11. తాజకనీలకంఠీయమ్	100-00
12. కేరళ జ్యోతిష రహస్యాలు	180-00
13. జ్యోతిష బ్రహ్మ రహస్యాలు	180-00
14. మానసాగరి జాతకపద్ధతి	180-00
15. వరాహమిహిర జాతకపద్ధతి	180-00
16. వధూవర వివాహమైత్రిద్వాదశకూటములు	99-00
17. సింపుల్ రెమిడీస్	180-00
18. శంభు హోరప్రకాశిక	250-00
19. పూర్వ పరాశరి	100-00
20. పరాశర జ్యోతిషవిజ్ఞాన సర్వస్వం	200-00
21. ప్రశ్న సింధు	99-00
22. నక్షత్ర విశేష ఫలితాలు	63-00
23. సూర్యసిద్ధాంతపంచాంగగణితంచేయడంఎలా?	180-00
24. ధృక్సిద్ధాంతపంచాంగగణితం చేయడంఎలా?	180-00

25. ఆయుర్దాయ నిర్ణయం	63-00
26. జాతక గణిత ప్రవేశిక	63-00
27. జ్యోతిషమర్కబోధిని	63-00
28. జ్యోతిష ప్రశ్నోత్తరమాల	63-00
29. ముహూర్తం నిర్ణయించడంఎలా?	63-00
30. జాతక మకరందం	63-00
31. జ్యోతిష సరస్వతి	63-00
32. మీజననకాల విశేషాలు	63-00
33. ముహూర్త విజ్ఞాన భాస్కరం	63-00
34. జ్యోతిష స్వయంబోధిని	63-00
35. శుభముహూర్త శిరోమణి	63-00
36. నక్షత్ర ఫలమంజరి	36-00
37. పంచాంగం చూసే విధానం	36-00
38. సర్వార్థ జ్యోతిషం	36-00
39. ప్రాథమిక జ్యోతిషం	36-00
40. నవరత్నములు శుభయోగములు	36-00
41. శుభశకునాలు	30-00
42. హస్తరేఖాఫలితాలు	36-00
43. సంఖ్యల్లో భవిష్యత్	36-00
44. ముహూర్త దీపిక	99-00
45. పుట్టుమచ్చలు ఫలితాలు	30-00
46. కలలు ఫలితాలు	30-00
47. జాతక చక్రం వేయడం ఎలా?	36-00
48. మానసాగరి (ప్రాచీనజ్యోతిషగ్రంథం) -పుచ్చాశ్రీనివాసరావు	250-00
49. జ్యోతిషశాస్త్ర చిట్కాలు	120-00
50. గుప్తా శతాబ్ది పంచాంగం (1940-2050)	999-00
51. ప్రశ్నచండేశ్వరమ్	63-00
52. ద్వాదశభావ ఫలచంద్రిక	250-00
53. జ్యోతిష శతయోగరత్నావళి (సూర్యయోగాలఫలితాలు)	120-00
54. అంగసాముద్రికం	36-00
55. హస్త సాముద్రికం	63-00
56. లాల్ కితాబ్	99-00
57. శకునశాస్త్రం	63-00
58. ఆధునికప్రశ్నశాస్త్రం	120-00
59. పరాశరజ్యోతిష ప్రశ్నజ్యోతిషం	180-00

60. అష్టకవర్గ (కొండపల్లి)	63-00
61. బృహత్ జాతకం (ప్రాచీనప్రతికిపునర్ముద్రణ)	250-00
62. లగ్నరత్నాకరం	63-00
63. షట్పంచాశిక	120-00
64. 40 రోజుల్లో జ్యోతిషం నేర్చుకొనండి	270-00
65. 40 రోజుల్లో సాముద్రికం నేర్చుకొనండి	180-00
66. 40 రోజుల్లో సంఖ్యాశాస్త్రం	180-00
67. 40 రోజుల్లో నక్షత్ర (నాడీ) ఫలితములు	270-00
68. 40 రోజుల్లో వైద్యజ్యోతిషం నేర్చుకోండి	250-00
69. మీ పుట్టినతేదీ అద్భుతరహస్యాలు (సాయిగణపతిరెడ్డి)	270-00
70. కె.పి.జ్యోతిషం (పరిచయం)	63-00
71. ముహూర్తచింతామణి	99-00
72. సూర్యచంద్ర గ్రహణములు	63-00
73. ప్రసిద్ధవృక్షుల జాతకాలు (వేరేకొండప్ప)	180-00
74. అదృష్టరెమెడిస్	144-00
75. గ్రహసంచార ఫలనిర్ణయదీపిక	63-00
76. జ్యోతిష రెమిడిస్	300-00
77. జాతకమార్తాండం పాతప్రతికి యథాతథం (కొండపల్లి)	250-00
78. జ్యోతిషవిద్యాప్రకాశిక పాతప్రతికి యథాతథం (కొండపల్లి)	250-00
79. నాడీజ్యోతిషం	63-00
80. నక్షత్రపారిజాతం (గోరసవీరభద్రాచార్య)	63-00
81. లగ్నపారిజాతం (గోరసవీరభద్రాచార్య)	63-00
82. గౌతమసంహిత	63-00
83. హోరరత్నమాల	63-00
84. జాతకఫల మణిమంజరి	200-00
85. పుష్కర పంచాంగం (2013-14 నుండి 2024-25)	560-00
86. దశాభుక్తిఫల నిర్ణయం	250-00
87. వింత జ్యోష్యములు	63-00
88. షోడశవర్గులు	200-00
89. రవిగ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
90. చంద్ర గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
91. కుజ గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
92. బుధ గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
93. గురు గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
94. శుక్ర గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00

95. శని గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
96. రాహు & కేతు గ్రహముల సమస్త ప్రభావములు	99-00
97. ఆధునిక గ్రహములు-ఉపగ్రహములు సమస్త ప్రభావములు	99-00
98. ముహూర్తమార్తాండం	63-00
99. లఘుజాతకం	63-00
100. జాతకాలంకారము	63-00
101. మేషలగ్న ఫలితములు	99-00
102. వృషభ లగ్న ఫలితములు	99-00
103. మిథున లగ్న ఫలితములు	99-00
104. కర్కాటక లగ్న ఫలితములు	99-00
105. సింహలగ్న ఫలితములు	99-00
106. కన్యలగ్న ఫలితములు	99-00
107. తుల లగ్న ఫలితములు	99-00
108. వృశ్చిక లగ్న ఫలితములు	99-00
109. ధనుస్సు లగ్న ఫలితములు	99-00
110. మకర లగ్న ఫలితములు	99-00
111. కుంభ లగ్న ఫలితములు	99-00
112. మీన లగ్న ఫలితములు	99-00
113. నారద సంహిత	200-00
114. పంచాంగపీఠికలేఖకాగణితం	250-00
115. తారాబలం - చంద్రబలం (వేరే కొండప్ప)	99-00
116. సులభలగ్న సాధన (చిత్రాలగురుమూర్తిగుప్తా)	200-00
117. రాహు కేతువుల యోగము	99-00
118. ఛాయాగ్రహములు	99-00
119. జ్యోతిషవిజ్ఞాన దీపిక	63-00

జి.వి.రామన్ గారి గ్రంథములు

120. జ్యోతిష విద్యారంభం	50-00
121 గ్రహభావ బలములు	50-00
122. కాలచక్రదశ	50-00
123. అనుభవ ప్రశ్నాజ్యోతిషం	50-00
124. జ్యోతిషశాస్త్రంలో వాతావరణ భూకంపాలు	50-00
125. పురోగామి జాతకం	50-00
126. భావార్ధరత్నాకరం	75-00
127. భారతీయజ్యోతిష సర్వస్వం	75-00
128. అష్టకవర్గ పద్ధతి:	75-00

129. జ్యోతిషశాస్త్రంలో సందేహాలు,సమాధానాలు	75-00
130. ప్రశ్నతంత్ర	75-00
131. ముహూర్తం	75-00
132. విశిష్ట జాతకములు	125-00
133. భారతీయఫలితజ్యోతిషం	125-00
134. 300 ముఖ్యమైన యోగములు	125-00
135. జాతకంపరిశీలించడంఎలా ?	300-00

**రాష్ట్రపతి అవార్డుగ్రహీత, మహామహోపాధ్యాయ, వాచస్పతి
శ్రీ మధురకృష్ణమూర్తిగారి గ్రంథములు**

136. బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-1	200-00
137. బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-2	200-00
138. బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-3	200-00
139. బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-4	200-00
140. భావార్థరత్నాకరము	100-00
141. ముహూర్త చింతామణి	100-00
142. ముహూర్త చింతామణి-పార్వ2	200-00
143. స్వప్న శాస్త్రము	36-00
144. శతయోగమంజరి	50-00
145. వ్రతనిర్ణయకల్పవల్లి	250-00
146. దైవజ్ఞవల్లభం	75-00
147. వసంతరాజశకునమ్ (బృహత్శకునశాస్త్రం)	250-00
148. వాస్తుశాస్త్రవివేకము-1	100-00
149. వాస్తుశాస్త్రవివేకము-2	200-00
150. వాస్తుశాస్త్రవివేకము-3	100-00
151. వాస్తుశాస్త్రవివేకము-4	200-00
152. అనుభవసులభవాస్తు - 1	50-00
153. అనుభవసులభవాస్తు - 2	100-00
154. పంచాంగ వివేకము	99-00
155. వశిష్ట సంహిత	360-00
156. పంచపక్షి శాస్త్రం (కేస్బైండి)	200-00

5. వాస్తులు

1. 40 రోజుల్లో “వాస్తువిద్య” నేర్చుకొనండి	180-00
2. వాస్తుశాస్త్ర రహస్యములు	200-00
3. వాస్తునుబట్టి మీ ఇల్లు	63-00
4. మీరూ మీ వాస్తు	63-00

5. గృహవాస్తు చిట్కాలు	63-00
6. వాస్తు పూజ	63-00
7. వాస్తు సూత్రములు	63-00
8. వాస్తుశాస్త్ర రహస్యాలు	63-00
9. గృహవాస్తు వర్ణులు	99-00
10. విశ్వకర్మవాస్తు శాస్త్రరీత్యా మీ ఇంటి ప్లానులు	63-00
11. విశ్వకర్మ వాస్తుశాస్త్రరీత్యా మీఇండ్లఆయములు	99-00
12. విశ్వకర్మ వాస్తు శాస్త్రం(చిత్రాలగురుమూర్తిగుప్తా)	180-00
13. ఆధునిక గృహవాస్తు	99-00
14. శుభవాస్తు	270-00
15. వాస్తుయంత్ర రత్నావళి	120-00
16. వాస్తుశాస్త్రం	120-00
17. హౌస్ ప్లాన్స్	63-00
18. గృహనిర్మాణ వాస్తు	63-00
19. వాస్తు రెమెడీస్	63-00
20. గృహవాస్తు దర్పణం	63-00
21. జ్యోతిష-గృహవాస్తుచంద్రిక	200-00
22. వాస్తురత్నాకరం (క్రిందపల్లి)	63-00
23. వాస్తుశిరోమణి	120-00
24. వాస్తుసంగ్రహమ్	63-00
25. పంచవాస్తు పారిజాతం	120-00
26. వాస్తుడిండిమమ్	63-00
27. వాస్తుదుందిభి	120-00
28. విశ్వకర్మవాస్తుప్రకాశిక (కేస్బైండి)	250-00
29. కృష్ణవాస్తుశాస్త్రము	63-00
30. జలివాస్తు,శల్యవాస్తు (దంతూరిపండరీనాథ్)	99-00
31. మయవాస్తు (గోరసపీఠభద్రాచార్య)	120-00
32. వాస్తు జ్యోతి	63-00
33. మన ఇల్లు-మనవాస్తు	99-00
34. వాస్తవ వాస్తుపూజావిధానము	108-00
35. వాస్తు దర్పణం	120-00

6. మంత్ర-శాస్త్రాలు

1. మంత్రసాధన	63-00
2. తంత్రజాలం	63-00
3. మంత్రశక్తి	63-00

4. దత్తాత్రేయ తంత్రవిద్య	63-00
5. దత్తాత్రేయ మూలికాతంత్రమ్	63-00
6. తాంత్రిక పంచాంగం	63-00
7. యక్షిణీ తంత్రం	63-00
8. మంత్రానుష్ఠాన చంద్రిక	63-00
9. సర్వదేవతా మంత్రకవచములు	63-00
10. మంత్రాక్షరాలరహస్యం (బీజాక్షరనిఘంటువు)	63-00
11. సర్వదేవతా మంత్రరత్నావళి	63-00
12. సదాచార దీపిక	63-00
13. యోగినీ-వామకేశ్వరతంత్రం	63-00
14. ప్రపంచసారతంత్రం	63-00
15. బదనిక తంత్రమ్	63-00
16. ఉచ్చిష్ట గణపతి తంత్రమ్	63-00
17. గుప్త సాధన తంత్రం	63-00
18. గంధర్వ తంత్రమ్	63-00
19. సౌందర్యలహరి (మంత్రయంత్రరత్నావళి)	63-00
20. యంత్ర మంత్ర తంత్ర	63-00
21. పాశుపత తంత్రం	99-00
22. పంచదశ మహాఘట్ట తంత్రం	99-00
23. రుద్రాష్టాధ్యాయః	99-00
24. మంత్రసిద్ధి	120-00
25. పరశురామతంత్రమ్	108-00
26. శ్రీలలితావిలోమ పంచదశీ	108-00
27. శ్రీ గురు తంత్రం	108-00
28. గాయత్రీ తంత్రమ్	108-00
29. మహాశక్తి మంత్ర తంత్ర రహస్యాలు	150-00
30. శ్రీ దుర్గ తంత్రమ్	200-00
31. మహామృత్యుంజయఅమృతపాశుపతమ్	200-00
32. సర్ప (నాగ)తంత్రం	250-00
33. హవన తంత్రం	250-00
34. షోడశనిత్యతంత్రం	250-00
35. శాక్తీయతంత్రం	250-00
36. రుద్రయామళతంత్రం	250-00
37. లక్ష్మీప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250-00
38. హిరణ్యకూలినీ తంత్రమ్	250-00

39. మాయాప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250-00
40. శ్రీ విశ్వరూప ప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250-00
41. స్వర్ణాకర్షణభైరవతంత్రం	250-00
42. కాశీవిశాలాక్షి తంత్రం	250-00
43. శాంతితంత్రమ్	250-00
44. యంత్రసిద్ధి	360-00
45. శ్రీ లక్ష్మీ తంత్రమ్	360-00
46. మంత్రమహోదధి (స్త్రీదేవతాఙ్కల్పమ్)	360-00
47. మంత్రమహోదధి (పురుషదేవతాఙ్కల్పమ్)	360-00
48. మంత్రశాస్త్రం (గ్రంథము)	360-00
49. ప్రత్యంగిరాకృత్యాతంత్రం	360-00
50. కామధేనువు తంత్రం	360-00
51. శూలినీదుర్గాతంత్రం	360-00
52. శ్రీవిద్య రహస్యం	290-00
53. కులార్ణవ తంత్రమ్	150-00
54. ఆచార్య సిద్ధ నాగార్జునతంత్రం (ఒరిజనల్)	390-00
55. సిద్ధమూలిక రహస్యం (మంత్ర,యంత్రసహితం)	63-00

7. గ్రంథాలు - ఆరాధనలు

1. భగవద్గీత శ్లోక తాత్పర్య సహితం	54-00
2. భగవద్గీత (వచనం)	99-00
3. భగవద్గీత శ్లోకతాత్పర్యం-కేసుబైండింగ్	72-00
2. గణేశ ఆరాధన 1	99-00
3. గణేశోపాసన 2	99-00
4. నవగ్రహవైభవం	99-00
5. నవగ్రహ రెమెడీస్	99-00
6. నవగ్రహ వేదం	99-00
7. శనిగ్రహారాధన	99-00
8. ఆదిత్యారాధన	99-00
9. సుబ్రహ్మణ్యారాధన	99-00
10. శ్రీ శివ ఆరాధన	99-00
11. లక్ష్మీ ఆరాధన	99-00
12. హనుమదారాధన	99-00
13. లలితారాధన	99-00
14. శ్రీ చక్రారాధన	99-00
15. గాయత్రీ ఆరాధన	99-00

16. వీరభద్రారాధన	99-00
17. కుజగ్రహారాధన	99-00
18. భైరవారాధన	99-00
19. దైవారాధన	99-00
20. గీతారాధన (భగవద్గీత శ్లోకతాత్పర్యసహిత)	99-00
21. శ్రీవేంకటేశ్వరాధన	99-00
22. హయగ్రీవారాధన	99-00
23. లక్ష్మీనరసింహారాధన	99-00
24. శ్రీ బాలాత్రిపురసుందరీ స్తోత్ర కదంబం	99-00
25. దేవీ లీలామృతం	99-00
26. పురాణపండ సుందరకాండ వచనం	99-00
27. పురాణపండ రామాయణం	99-00
28. పురాణపండ భారతం	99-00
29. పురాణపండ భాగవతం	99-00
30. (సూరి) వాల్మీకి రామాయణం	99-00
31. కాలసర్ప యోగం	99-00
32. నిత్య జీవితములో రుద్రాక్షలు	99-00
33. నిత్య జీవితములో నవరత్నాలు	99-00
34. వేదసూక్తములు	99-00
35. వేమన పద్యసారామృతం	99-00
36. పండగలు పర్వదినాలు	99-00
37. సూక్తిరత్నాలు	99-00
38. హనుమచ్ఛ్రిత్ర	99-00
39. నవగ్రహ దర్శనమ్	99-00
40. నిత్యజీవితంలో నవగ్రహాలు	99-00
41. సాలగ్రామములు	99-00
42. గురుశుక్ర ప్రభావము చంద్రకళానాడి	99-00
43. శనిగ్రహరెమిడిస్	99-00
44. జాతకసుధాసారము-జాతకమోక్షప్రదాయిని	99-00
45. వివాహజ్యోతిషమంజరి-మ్యారేజ్మ్యాచింగ్గైడ్ (సాయిగణపతిరెడ్డి)	99-00
46. మీపుట్టినతేదీనిబట్టి మీజీవితరహస్యాలు (న్యూమరాలజీ లైఫ్గైడ్) ..	99-00
47. మీఅదృష్టానికి (పేరు) నేమ్కరక్షన్ ..	99-00
48. న్యూమరాలజీ రెమిడిస్	99-00
49. మూకపంచశతీ	99-00
50. శ్రీరామకర్ణామృతం	99-00

51. రహస్యకుక్కుటశాస్త్రం	300-00
52. ఉపాసన విధానం	99-00
53. పంచమవేదం మహాభారతం	99-00
54. దేవుళ్ళు డాట్ కామ్	99-00
55. గణపతిభాష్యం	99-00
56. యజుర్వేద ఉపనయనవివాహప్రయోగమంజరి	99-00
57. నవయోగులు	99-00
58. ఆంధ్రప్రదేశ్లోనిదర్శించవలసిన ప్రముఖదర్గాలు	99-00
59. సకలదేవతాఅష్టోత్తరాలు(పెద్దది)-(180అష్టోత్తరశతనామావళులతో)	99-00
60. సకలదేవతా అష్టోత్తరశతనామావళులు (కేస్బైండింగ్)	216-00
61. సకలదేవతా సహస్రనామములు	99-00
62. ఆధ్యాత్మిక సూక్తి నిధి	99-00
63. బ్రాహ్మణులు గోత్రాలు,ప్రవరలు	99-00
64. సర్వదేవతాస్వరూపుడు శ్రీ వేంకటేశ్వరుడు	99-00
65. శ్రీ లక్ష్మీసన్నిధి	99-00
66. శ్రీలక్ష్మీ గణపతి హోమకల్పం	99-00
67. మార్షల్ ఆర్ట్స్ 9 (కరాటే,కుంగ్ పూనేర్చుకోండి)	99-00
68. మ్యాజిక్ గైడ్	99-00
69. చదరంగం	99-00
70. పంచముఖ హనుమత్ వైభవం	63-00
71. గరుడపురాణం	40-00
72. మాఘపురాణం	36-00
73. శివపురాణం	36-00
74. వైశాఖపురాణం	36-00
75. కార్తీక పురాణం	36-00
76. కార్తీక పురాణం (చిన్నది)	25-00
77. సర్వకార్యసిద్ధికి రామాయణపారాయణ	63-00
78. పెద్దబాలశిక్ష	50-00
79. గాయత్రీ మహిమ	36-00
80. వృక్షదేవతలు	63-00
81. యాజుష స్కార్త సంస్కార చంద్రిక	200-00
82. సనాతనవైదిక బ్రాహ్మణస్మార్తాగమకల్పమ్	150-00
83. చతుర్వేదములు	120-00
84. నవగ్రహారాధన	120-00
85. తాళపత్ర సమాహార గోపురం	120-00
86. మనుధర్మ శాస్త్రం (వచనంలో...) (కేస్బైండు)	250-00

87. మానవధర్మములు	120-00
88. వేదమంత్ర సంహిత	120-00
89. సహస్రలింగార్చన	120-00
90. శ్రీ శివగీత	120-00
91. ద్వాదశఉపనిషత్తులు	120-00
92. పురాణపండవారి సౌందర్యలహరి	(కేస్ బైండింగ్) 250-00
(శ్లోకతాత్పర్యసహిత విపులవ్యాఖ్యతో)	సాదా 120-00
93. బృహత్ శివ స్తోత్ర రత్నాకరము	200-00
94. బృహత్ దేవీ స్తోత్రరత్నాకరము	200-00
95. బృహత్ విష్ణు స్తోత్రరత్నాకరము	200-00
96. కేదారనాథ్ బదరీనాథ్ యాత్రాగైడు	63-00
97. దక్షిణావృత శంఖములు	63-00
98. 108 దివ్యదేశాల విష్ణుక్షేత్రదర్శని	36-00
99. ధర్మసింధువు(కేస్ బైండింగ్)	270-00
100. భారతీయ శైవక్షేత్రయాత్రాదర్శిని	99-00
101. చిలుకూరి బాలాజీచరిత్ర	36-00
102. భగవత్ స్తుతి	63-00
103. సూర్యోపాసన	36-00
104. కాశీఖండం	250-00
105. దేవీభాగవతం	360-00
106. శ్రీ ఆంజనేయం	216-00
107. ధర్మసందేహాలు	216-00
108. ఆధ్యాత్మిక దైవిక వస్తువులు	250-00
109. రామాయణం	600-00
110. పోతన భాగవతం	900-00
111. శివమంత్రములు	63-00

8. వైద్య గ్రంథాలు

1. ఆహారం ఆరోగ్యం	36-00
2. మూలికావైద్య చిట్కాలు	36-00
3. ఆయుర్వేద వైద్య చిట్కాలు	30-00
4. గృహవైద్య రహస్యాలు	36-00
5. గృహవైద్యసారం	36-00
6. హోమియోవైద్యం (ద్వాదశలవణచికిత్స)	63-00
7. ప్రకృతివైద్యం	36-00
8. ఆహారం-వైద్యం	99-00

9. సంపూర్ణ ఆయుర్వేద-చిట్కా వైద్యం	99-00
10. ఆయుర్వేదమ్	36-00
11. ఆయుర్వేద మూలికావైద్యబీపిక	99-00
12. దుంపకూరలు, ఆకుకూరలు, కాయగూరలు (వాడకం - ఉపయోగాలు)	99-00
13. ఏకమూలికావైద్యం	99-00
14. అష్టాంగ హృదయం (4భాగాలు)	1200-00
15. రహస్యసిద్ధయోగవైద్యసారమ్	99-00
16. ప్రాథమిక హోమియోవైద్యం	99-00
17. ఒబెసిటీ	99-00
18. హెల్త్గైడ్	99-00
19. ఆయుర్వేదం-జీవనవేదం	99-00
20. పుడ్థెరపి	63-00
21. న్యాచురల్థెరపి	99-00
22. సంపూర్ణఆరోగ్యానికి 20ని॥	63-00
23. కీళ్ళనొప్పులు మీ సమస్యలైతే...	99-00
24. యోగామంత్ర	63-00
25. యోగా మండే టు సండే	63-00
26. హెర్బల్ మెడిసిన్-హెల్త్టూడే	99-00
27. హెల్త్ఫైల్	108-00
28. వస్తుగుణపాఠం	250-00
29. రసాయన వాజీకరణ తంత్రం	150-00
30. వస్తుగుణ మకరందం	400-00
31. నాటువైద్యం -(కేస్బైండ్)	360-00
32. నాటువైద్యం (చిన్నది)	99-00
33. ప్రాణాయామము-యోగ	63-00

9. అయ్యుష్ష - భవానీ రకాలు

1. శ్రీ అయ్యుష్ష లీలామృతం	30-00
2. శ్రీ అయ్యుష్ష భజనపాటలు	63-00
3. శ్రీ అయ్యుష్ష పూజాకల్పం	20-00
4. శ్రీ అయ్యుష్ష భక్తి గీతాలు	20-00
5. హారతిగైకొనుమా	40-00
6. శ్రీ అయ్యుష్ష దీక్ష F	10-00
7. శ్రీ అయ్యుష్ష భజనమాల F	10-00
8. శ్రీ అయ్యుష్ష నిత్యపూజ P	10-00

9. శ్రీ అయ్యప్ప నిత్యనియమావళి P	10-00
10. భవానీదీక్ష (శ్రీ భవానీ లీలామృతం)	36-00
11. దేవీలీలామృతం	99-00
12. శ్రీ దేవీ పూజాకల్పం	20-00
13. దేవీ భక్తిగీతాలు	20-00
14. భవానీదీక్ష P	10-00
15. దేవీ భక్తిమాల F	10-00
16. శ్రీ అయ్యప్ప భజనావళి	120-00
17. అయ్యప్పపూజావిధి (జేసుదాసుసాంగ్స్‌తో)	24-00

10. భజనలు - కీర్తనలు

1. అన్నమయ్య కీర్తనలు	20-00
2. శ్రీరామదాసు కీర్తనలు	20-00
3. సర్వదేవతా మంగళహారతులు	20-00
4. వసుంధర మంగళ హారతులు	25-00
5. సాభాగ్య దేవతా మంగళహారతులు	36-00
6. సర్వదేవతా భజనలు	36-00
7. చిట్టి పొట్టి పాటలు	10-00
8. జాతీయ గీతాలు	10-00
9. దేశభక్తి గీతాలు	36-00
10. పండుగలు-పుణ్యక్షేత్రాలు భక్తిగీతాలు	36-00
11. గొజ్జిళ్ళపాటలు,లాలిపాటలు,కోలాటపాటలు	36-00
12. అన్నమయ్య సంకీర్తనలు	99-00
13. పెళ్ళిపాటలు-స్త్రీలపాటలు	36-00
14. భక్తానంద భజనకీర్తనలు(ఓల్డ్‌సినిస్టెల్)	36-00
15. సర్వదేవతాభక్తిమణిమాల	36-00
16. బతుకమ్మ ఉయ్యాల పాటలు	36-00
17. అన్నమయ్య సంకీర్తనావిధి(1000కీర్తనలు)	270-00

11. హిట్స్ సాంగ్స్

1. ఘంటసాల భక్తిగీతాలు-భగవద్గీత	36-00
2. ఎస్.పి.బాలు భక్తిగీతాలు	36-00
3. ఘంటసాల సుమధురగీతాలు	99-00
4. పి. సుశీల సుమధురగీతాలు	99-00

5. ఎస్.పి. బాలు సుమధురగీతాలు	99-00
6. ఎస్.జానకి సుమధురగీతాలు	99-00
7. వేటూరి సుందరరామమూర్తిహిట్స్	99-00
8. సర్వదేవతా సినీభక్తిగీతాలు	99-00

12. స్త్రీలకు ఉపయుక్త పుస్తకములు

1. శ్రీకాంతామణి వంటలు (వెజ్)	63-00
2. శ్రీకాంతామణి వంటలు (నాన్ వెజ్)	63-00
3. శాకాహార వంటలు	30-00
4. మాంసాహారవంటలు	30-00
5. చిట్టిచిట్కాలు	30-00
6. అందానికి చిట్కాలు	30-00
7. పిల్లల పేర్లు (పెద్దది)	30-00
8. పిల్లల పేర్లు (చిన్నది)	10-00
9. లేటెస్ట్ ఎంబ్రాయిడరీ శాలీబోర్డర్స్	36-00
10. లేటెస్ట్ ఎంబ్రాయిడరీ డిజైన్స్	36-00
11. చిన్నారులకు చిరుతిళ్ళు	30-00
12. పసందైన ఫాస్ట్‌ఫుడ్ వంటలు	30-00
13. వలావ్‌లు, ఫ్లైడ్ రైస్‌లు, వెరైటీరైస్‌లు	30-00
14. వేపుళ్ళు-ఇగుర్లు	30-00
15. బ్రేక్‌ఫాస్ట్ వంటలు	30-00
16. పండుగలలో చేసుకొనే పిండివంటలు	30-00
17. మైక్రోవేవ్ వంటలు	99-00
18. సర్వదేవతాభక్తిమాల	36-00
19. పిల్లలపేర్లు (బాబు)	36-00
20. పిల్లలపేర్లు (పాప)	36-00
21. మోడ్రన్ మెహంది (గోరింటాకు డిజైన్స్)	36-00
22. మోడ్రన్ పిల్లలపేర్లు	99-00
23. నోరూరించే నాన్‌వెజ్‌వంటలు	99-00
24. మోడ్రన్ టైలరింగ్ (లేడీస్ & జంట్స్)	99-00

వివిధ రకాలు

ఎందరోమహానుభావులు	270-00
యోగాసనాలు	36-00
సూర్యనమస్కారములు	36-00
పొడుపు కథలు (చిన్నవి)	10-00

హిందీ-తెలుగు-స్వబోధిని	20-00
ఇంగ్లీషు-తెలుగు-స్వబోధిని	20-00
జనరల్ నాలెడ్జ్	20-00
నూరు ఎక్కాలు	10-00
1-100 టేబుల్ బుక్	10-00
1-100 టేబుల్ బుక్ (క్రాస్ సైజు)	4-50
శ్రీరామకోటి	27-00
శ్రీశివకోటి	27-00
మేజిక్	30-00
అంకెలతో గారడీ	30-00
హృదయస్పందన (కవితలు)	30-00
వాత్స్యయన కామసూత్రాలు	36-00
ఎ.పి.టూరిస్ట్ గైడు	36-00
ఇంద్రజాల రహస్యాలు	30-00
మహేంద్రజాల రహస్యాలు	30-00
శరీరభాష (బాడీ లాంగ్వేజ్)	99-00
క్రియాయోగం	36-00
ఆనందంగా జీవిద్దాం	99-00
హరిశ్చంద్ర నాటకం	50-00
వాత్సయనకామసూత్రాలు	99-00
పంచసాయకం	99-00
రతిరహస్యాలు	99-00
అనంగరంగం (కంభంపాటి స్వయంప్రకాష్)	99-00
శృంగారకేళి (కంభంపాటి స్వయంప్రకాష్)	99-00
గాయత్రీవిజ్ఞాన్	99-00
చింతామణి (నాటకం)	50-00
బాలనాగమ్మ	50-00
కాళహస్తి స్త్రీల వ్రతకథలు	36-00
కాళహస్తి రామాంజనేయ యుద్ధం(బదిరెడ్డి)	50-00
కాళహస్తి గోవింద నామాల భగవద్గీత	36-00
కాళహస్తి గృహవాస్తు చింతామణి	99-00
కాళహస్తి గృహవాస్తు మర్కాలు (భైండు)	63-00
రామరాయవాస్తుశాస్త్రం(ముద్దగడరామరావు)	90-00
ఎం.ఎస్.ఆర్.హనుమాన్ చాలీసా	10-00
ఎం.ఎస్.ఆర్.సుందరకాండ	80-00
బ్రహ్మంగారిజీవితచరిత్ర (జవంగుల)	125-00
శ్రీ ఆదిశంకరాచార్య దివ్యచరితామృతం	40-00

కాశీరామేశ్వర మజలీ కథలు	63-00
శ్రీలలితాసహస్రనామము(భాస్కరభాష్యం)	600-00
ప్రకృతిసిద్ధాంతములు-వేదవిజ్ఞానము-ఫలితజాతక సూత్రములు	595-00
ముదుండి విశ్వనాథరాజుగారి గ్రంథములు	
విశ్వకర్మ ప్రకాశము	80-00
ప్రాచీనవాస్తుశాస్త్రాలు-ఆధునికవాస్తుపరిశీలన	250-00
నారద సంహిత	150-00
వాస్తురాజవల్లభము-మూలానువాదము	60-00
మయమతము - వచనము	80-00
బృహత్సంహిత - వచనము	160-00
వాస్తువిజ్ఞానజ్యోతి
పురోహిత దర్శని (గోరసవీరభద్రాచార్య)
విశ్వకర్మవాస్తువిద్యారహస్యములు
వాస్తు విజ్ఞాన చంద్రిక
మహాదశా పారిజాతం
వాస్తు నారాయణీయం	120-00
యోగావళీఖండం	120-00
ముహూర్తసింధువు	150-00
సర్వార్థచంద్రిక (4భాగాలు)	1208-00
మీరే న్యూమరాలజిస్ట్ (డావూడ్)	370-00
నిర్ణయసింధు (2భాగాలు)	590-00
సాయి...	45-00
శ్రీ దుర్గానందలహరి	200-00
ఆరతిసాయిబాబా	11-00
ప్రతిష్ఠకల్పః(సాగి నరసింహమూర్తి)	500-00
తాజుద్దీన్ బాబా సచ్చరిత్ర	100-00

**సుమారు 100 సం॥రాలునాటి ప్రాచీన ప్రతులు తిరిగి
ఈ క్రింది గ్రంథములు ప్రచురించబడినవి.**

శ్రీరామ మంత్రానుష్ఠానము	300-00
శ్రీరామనవరాత్రోత్సవకల్పః	300-00
సీతారామ కథా సుధ అయోధ్యకాండ	200-00
సీతారామ కథా సుధ బాలకాండ	150-00
అరణ్యకాండ	100-00
శ్రాద్ధము ఎందుకు పెట్టాలి ? షోడశ సంస్కారములు	200-00
స్మార్త కాపర్ణి కారికలు	200-00
నవుంసక సంజీవనము, వైద్య శిరోమణి	200-00
విషవైద్య చింతామణి	200-00

హేమాద్రి సూరిణా ప్రాయశ్చిత్తాధ్యాయః	300-00
సర్వమూలికా గుణరత్నాకరం	300-00
ఆపస్తంబీయ ధర్మసూత్రాలు	300-00
సర్వశాంతి దర్పణం - అపర ప్రయోగ దర్పణం	200-00
గణకరంజని	200-00
సంతాన దీపిక	200-00
తిథినిర్ణయ కాణ్డః	250-00
ముహూర్త దర్పణం	200-00
జ్యోతిష శాస్త్ర రత్నము (శ్రీపతిజాతక పద్ధతి)	250-00
లఘుతాచకము	200-00
శ్రీ వైఖనస పైతృమేదిక ప్రయోగః	300-00
స్మృతి రత్నాకరము (ధర్మశాస్త్రం)	400-00
జాతకామృతతసారం	300-00
జాతక బోధిని	300-00
సంగీత విద్యాదర్పణం	300-00
సంగీత సర్వార్థసారసంగ్రహం	300-00
ముహూర్త మార్తాండం(టీకతాత్పర్యం)	450-00
జాతకరహస్యం	200-00
రాజమార్తాండం	200-00
ఆయుర్దాయదీపిక	200-00
వైద్యామృతం	200-00
అనుపానమంజరీ	200-00
నవగ్రహశాంతి విధానం-ఉదకశాంతి విధిః	200-00
చికిత్సరత్నము	200-00
స్వరచింతామణి	200-00
ద్వాదశలోహ భస్మవిధానం	200-00
దైవజ్ఞయశో విభూషణం	200-00
అనుపాన రత్నకరము	200-00
కాలామృతము	250-00
దైవజ్ఞకర్ణామృతము	300-00
రసేంద్ర చింతామణి	300-00
రసరత్న సముచ్చయం	300-00
వస్తుగుణరత్నాకరము	300-00
హోరానుభవదర్పణము	360-00
విశ్వకర్మ ప్రకాశిక వాస్తుశాస్త్రము	250-00
స్త్రీజన కల్పవల్లి	450-00
సంగీత సర్వార్థ సంగ్రహం	300-00
సంగీత సుధాసంగ్రహము	250-00
అర్క ప్రకాశము	200-00
సంగీత మార్తాండము	200-00
సంగీత ప్రథమబోధిని	200-00

వైద్యకల్పతరువు	200-00
రసప్రదీపిక	250-00
గణకానందము	250-00
శ్రీ లలితాసహస్రనామావళిః-వివరణాత్మక భావంతో	200-00
నవచండీ వేదోక్త శ్రీ దేవీ పూజాకల్పం	200-00
శ్రీ గాయత్రీ అనుష్ఠాన తత్త్వప్రకాశిక	360-00
సంగీతమార్తాండము	250-00
సారావళి	360-00
భేషజకల్పము	200-00
గురుశిష్య ఆయుర్వేద వైద్యచింతామణి	360-00
జాతకమణి	200-00
సర్వశకున ప్రకాశిక	200-00
యాజుష ప్రయోగ చంద్రిక	250-00
శిక్షావల్లీ-ఆనందవల్లీ-భృగువల్లీ	300-00
వసంతరాజ శకునము	250-00
తోట్టి వైద్యం	450-00
జ్యోతిష సిద్ధాంత సంగ్రహము (పంచాంగ గణితం)	300-00
సహస్ర యోగప్రకాశిక	300-00
శ్రీవిద్యారహస్యం	290-00
మహర్షుల చరిత్ర 1,3 300+300	
వేంకట సోమయాజీయం అను ధర్మశాస్త్రకాండము	250-00
శ్రీఆంజనేయం	216-00
రాశితుల్యవత్సర ఫలితం	200-00
నాడి జ్యోతిష విశ్లేషణ	400-00
రహస్యకుక్కుటశస్త్రం	300-00
స్త్రీ ధర్మరత్న బాండాగారము	200-00
శైవోత్సవరత్నాకరం	300-00
యాజుషప్రయోగ చింతామణి	300-00
సుస్వర ఋగ్వేద ప్రయోగదర్శిని	300-00
ఆయుర్వేద వైద్య సంగ్రహం	300-00
వశిష్ట సంహిత	360-00
హోమియోపతి గృహవైద్యం	200-00
వ్రతచూడామణి	300-00
వైశ్యధర్మప్రకాశిక	300-00
ఆలయ నిత్యార్చన పద్ధతి	200-00
స్త్రుతిముక్తాఫలం	300-00
ఆపస్తంబయల్లాజీయమ్	300-00
జ్యోతిషశాస్త్రసంగ్రహము	200-00
కర్మవిపాకాఖ్యయం	360-00
ముహూర్త రత్నావళి	250-00
సుదివిలోచనం	300-00
ఉత్తర కాలామృతం	200-00
సర్వవిషయ సర్వస్వసంగ్రహం	200-00

అరుదైన పాత పంచాంగములు, వ్రతకథలు,
పురాణములు, ఆరాధన గ్రంథములు,
సుప్రభాతములు, మహాత్మ్యములు, సహస్రనామములు,
పూజావిధానములు, స్తోత్రాలు, ప్రామాణిక గ్రంథములు,
కథలు, జ్యోతిష, వాస్తు, వైద్య, మంత్రశాస్త్రాది ఆధ్యాత్మిక
గ్రంథములకు

మోహన్ పబ్లికేషన్స్

ఆధ్యాత్మిక గ్రంథనిలయం

కోటగుమ్మం, అజంతా హోటల్ ఎదుట,
రాజమహేంద్రవరం.

www.mohanpublications.com

From :

☎ : 0883-246 25 65

MOHAN PUBLICATIONS

Fort Gate, Opp : Ajanta Hotel

Rajahmundry-533 101 (a.p.)

mohan
PUBLICATIONS

ఆధ్యాత్మిక గ్రంథనిలయం

ఉచిత Pdf బుక్స్ కై : - www.granthanidhi.blogspot.in



ఆధ్యాత్మిక, జ్యోతిష, వాస్తు, ఆయుర్వేద,
మంత్రశాస్త్రాది అనేక విషయాలు
తెలుసుకొండి... ఫ్రీబుక్స్
MOHAN PUBLICATIONS
పేజ్ లైక్ చేయండి.

granthanidhi
THE TREASURE OF PAGES
FIRST EVER TELUGU FREE E-BOOKS
DOWNLOADING WEB PORTAL

www.granthanidhi.com

Kinige.com

మా ఇ-బుక్స్ కినిగె ద్వారా కానుకగాలు
చేసుకొనే వచ్చును.

dailyhunt

మా ఇ-బుక్స్ డైలీహంట్ ద్వారా
అత్యధిక డిస్కంట్ ఆఫర్లతో లభించును.